

จดหมาย

จาก

หลวงปู่

รวบรวมโดย

พล.อ.ท. ม.ร.ว. เสริม สุขสวัสดิ์

30 ม.ค. 2535

คำนำ

หนังสือ “จดหมายจากหลวงพ่อบ้าง” นี้ท่านเขียนถึงข้าพเจ้าบ้าง ถึงภรรยาของข้าพเจ้า (คุณหญิงศรี สุขสวัสดิ์ ฌ อรุณา หรือคุณอ้อย) บ้าง ถึงบรรดาศิษย์ทุกคนบ้าง มีข้อความบอกให้ทราบกิจกรรม และอุปสรรคในการสร้างวัดท่าซุง (การสร้างเพิ่มเติมจากของเก่า) เป็นบางตอน บางฉบับก็เป็นคำสอน

นอกจากพิมพ์ขึ้นเพื่อให้เป็นหลักฐานในทางประวัติแล้วยังมีความประสงค์ให้จัดจำหน่ายเป็นรายได้สำหรับทำนุบำรุงวัดจันทาราม (ท่าซุง) ให้ยั่งยืนต่อไปสมกับที่หลวงพ่อบ้างได้ลงทุนลงแรงในการสร้างเพื่อส่งเสริม และดำรงพระพุทธศาสนาไว้

ขออนุโมทนาแก่ท่านผู้บริจาคเงินซื้อด้วย

พล.อ.ท. ม.ร.ว. เสริม สุขสวัสดิ์

30 ต.ค. 2535

หมายเหตุ

บางคนเคยกล่าวหาว่าหลวงพ่อบ้างเป็นคอมมิวนิสต์บ้าง คำไม่ถือนบ้าง ข้อความในจดหมายจะแสดงให้เห็นว่าความจริงเป็นอย่างไร

สารบัญ

- จดหมายวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2513
จดหมายวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2513
จดหมายวันที่ 9 พฤษภาคม 2513
จดหมายวันที่ 15 พฤษภาคม 2513
จดหมายวันที่ 25 พฤษภาคม 2513
จดหมายวันที่ 16 มิถุนายน 2513
จดหมายวันที่ 2 กรกฎาคม 2513
จดหมายวันที่ 4 กรกฎาคม 2513
จดหมายวันที่ 30 กรกฎาคม 2513
- วิธีจับจิต
- วิธีฝึกทิพยจักขุญาณ
- จดหมายวันที่ 14 สิงหาคม 2513
จดหมายวันที่ 28 สิงหาคม 2513
จดหมายวันที่ 19 กันยายน 2513
จดหมายวันที่ 1 ตุลาคม 2513
จดหมายวันที่ 10 ตุลาคม 2513
จดหมายวันที่ 14 ตุลาคม 2513
จดหมายวันที่ 1 พฤศจิกายน 2513
จดหมายวันที่ 21 พฤศจิกายน 2513
จดหมายวันที่ 27 พฤศจิกายน 2513
จดหมายวันที่ 19 ธันวาคม 2513
จดหมายวันที่ 31 ธันวาคม 2513
จดหมายวันที่ 21 มกราคม 2514
จดหมายวันที่ 24 มกราคม 2514
จดหมายวันที่ 18 เมษายน 2514
จดหมายวันที่ 1 พฤษภาคม 2514
จดหมายวันที่ 1 สิงหาคม 2514
จดหมายวันที่ 22 สิงหาคม 2514

จดหมายวันที่ 12 ตุลาคม 2514

จดหมายวันที่ 3 พฤศจิกายน 2514

จดหมายวันที่ 20 พฤศจิกายน 2514

จดหมายวันที่ 24 พฤศจิกายน 2514

จดหมายวันที่ 1 ธันวาคม 2514

จดหมายวันที่ 11 ธันวาคม 2514

จดหมายวันที่ 15 ธันวาคม 2514

จดหมายวันที่ 21 ธันวาคม 2514

จดหมายวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2515

เรื่องเจ้าดารารายงาน

เรื่องของกำแพงวัด

เรื่องเงิน

จดหมายวันที่ 7 มิถุนายน 2515

จดหมายวันที่ 4 สิงหาคม 2515

พระพุทธรชินราช

เรื่องของวัด (รั้ววัด)

วัดสวย

ท่าน โสภาสี่คือใคร หรือใครเป็นท่าน โสภาสี่

จดหมายวันที่ 16 มีนาคม 2516

จดหมายวันที่ 16 มีนาคม 2516

จดหมายวันที่ 21 เมษายน 2516

งานสงกรานต์

จดหมายวันที่ 24 เมษายน 2516

บันทึกพิเศษ

เหตุที่จะบันทึก

พบธรรมดา

บันทึกย่อ

พิจารณาอริยสัง

พรหมวิหาร 4

บันทึกวันที่ 15 ก.ค. 2506 ตรงกับแรมค่ำ 9 ค่ำ เดือน 8

วิธีทำน้ำมนต์

เรื่องคาถาในกรรมฐาน

ถามเรื่องนิพพาน

16 ก.ค. 2506

จดหมายวันที่ 16 พฤษภาคม 2516

จดหมายวันที่ 17 กรกฎาคม 2516

จดหมายวันที่ 12 สิงหาคม 2516

ตอบปัญหาท่านเจ้ากรม

จดหมายวันที่ 17 สิงหาคม 2516

จดหมายวันที่ 7 ตุลาคม 2516

จดหมายวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2517

จดหมายวันที่ 14 มีนาคม 2517

จดหมายวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2517

จดหมายวันที่ 22 สิงหาคม 2517

จดหมายวันที่ 19 สิงหาคม 2517

จดหมายวันที่ 24 กรกฎาคม 2518

จดหมายวันที่ 31 ธันวาคม 2518

จดหมายวันที่ (ไม่มีวันที่)

จดหมายวันที่ 30 เมษายน 2523

7 กุมภาพันธ์ 2513

ทราบข่าวจากครูผู้ว่าทางท่านเจ้ากรม คุณนาย และคุณนายเนาวรัตน์ จะมาฝึกกรรมฐาน กำหนดมาวันที่ 14 เดือนนี้ อาตมาขอแจ้งให้ทราบข่าวว่าระยะนั้นอาตมาไม่อยู่ คือ วันที่ 13 เดินทางไป อ.บางมูลนาก เพื่อไปร่วมพิธีพุทธาภิเษกที่วัดสุขุมาราม ต่อมาถึงวันที่ 15 เดินทางเข้ากรุงเทพฯ เพื่อมาในงานทำบุญอายุคุณสนั่น หุตะสิงห์ วันทำบุญอายุคุณสนั่น วันอังคารที่ 17 วันจันทร์ว่าง 1 วัน วันนั้นจะลองฝึกสักคืนก็ได้ จะทำที่บ้านใครเหมาะที่สุดแต่จะเห็นสมควร วันพุธจะเดินทางกลับ เพราะงานทางนี้กำลังอยู่ในระยะเร่งรัด ถ้าท่านเจ้ากรมเห็นสมควร วันพุธจะเดินทางกลับเพราะงานทางนี้กำลังอยู่ในระยะเร่งรัด ถ้าท่านเจ้ากรม และคณะจะมีโอกาสมาฝึกที่วัดก็ขอให้มาหลังวันที่ 20 เพราะหลังจากนั้นจนถึงเดือนมีนาว่าง กรุณาบอกคุณนายเนาวรัตน์ด้วย วันจันทร์ถ้าจะไปปรับขอให้ไปปรับที่บ้านคุณสนั่น หุตะสิงห์

(หมายเหตุ 1. ครูผู้ คือนางสบสุข ประกอบไวทยกิจ ถึงแก่กรรมแล้ว 2. คุณนายเนาวรัตน์ คือ คุณเนาวรัตน์ ทิวะเวช ภรรยาของ พล.อ.อ. เกลิม ทิวะเวช 3. คุณสนั่น หุตะสิงห์ ศิษย์รุ่นเก่า ถึงแก่กรรมแล้ว)

26 กุมภาพันธ์ 2513

หลังจากกลับมาแล้ว เมื่อถึงวัดตั้งใจจะเขียนจดหมายมา แต่พอมาเข้าจริง ๆ หาจังหวะว่างเกือบไม่ได้เลย งานมันยุ่งเสียตั้งตัวไม่ติด วันที่ 23-24 สองวันนี้ถึงกับเป็นลม นอนใจสั้นอยู่หลายชั่วโมง อาการ ที่เกิดนี้เป็นกรรมของคนที่เกี่ยวข้อง ตั้งใจมาตั้งแต่กลับ คิดว่าคราวนี้คงไม่มีงานอะไรทำ จะนอนให้สบาย เมื่อมาถึงวัดแล้วจะส่งข่าวถึงทันที เรื่องกลับตรงกันข้าม แต่ไหนแต่ไรมาแล้วขณะใดที่คิดว่าจะทำงานในขณะนั้นมักไม่มีงานทำ ขณะใดคิดว่าจะพักเป็นมีงานจนถอนตัวไม่ออก อาการอย่างนี้มีเป็นปกติจิตใจไม่มีความรู้สึกแล้ว ถือว่าเกิดมาเป็นคนมันก็ต้องยุ่งอย่างคน จะนั่งนอนสบายอย่างเทวดาหรือพระพุทธรูปไม่ได้ เป็นบทเรียนให้เห็นอริยสัจอยู่เสมอ เป็นของดี กันพระผู้เกี่ยวข้อง และประมาท

เรื่องที่จะเขียนจดหมายมาก็ไม่มีอะไรเป็นธุระสำคัญ มีเรื่องพิเศษเรื่องเดียว คือ เรื่องเงินที่ให้มา เมื่อรับซองคิดว่าสักสองร้อยบาท พอเปิดซองออก กลายเป็นเงินพันบาท เกิดตกใจ ที่ตกใจก็เพราะเป็นห้วงท่านเจ้ากรม และคุณนายมีภาระหนักมากอยู่แล้วการทำบุญมากเป็นของดี แต่ถ้ามากเกินไปจะมีอารมณ์หนักใจ คิดไม่ออกว่าจะเอาเงินจำนวนนี้ไปทำอะไรดี จะเอามาเป็นค่าอาหารหมด พันบาทก็ต้องฉันอาหารค่าโตะมาก ในที่สุดก็ตัดสินใจเอาอย่างนี้ เมื่อเงินมากก็จัดว่าเป็นทรัพย์เครื่องปลื้มใจมาก ก็เอาไปใช้ในส่วนที่มีอันสงสัมากจะได้คุ้มค่าของเงิน ขณะนี้อาตมายังมีภาระเรื่องสร้างซ่อฟ้าวัดขยางอีก 5,000 บาท รับเขาไว้หมื่นบาท ให้ไปแล้ว 5,000 เหลือ 5,000 จะเอาเงิน

จำนวนนี้เข้าวัดขางทั้งหมด เหลืออีก 4,000 จะพยายามตัดค่าอาหาร โดยวิธีตัดเล็กตัดน้อย คิดว่าคงพอ เพราะกำหนดเขาจะรับงวดสุดท้ายประมาณวันที่ ๒๓ มีนาคม เลขอุ่นใจไปได้ 1,000 บาท

อานิสงส์สร้างช่อฟ้า พระพุทธเจ้าท่านว่า มีอานิสงส์มากนับไม่ได้ และเป็นของอยู่ยอดท่านเจ้ากรม และคุณนายคงเบื้อที่จะลงมาค้าอีก เพราะชาตินี้แม้จะเกิดใกล้กำแพงพระราชวัง และมียศเป็นนายพลก็เหน็ดเหนื่อยมาก คงเบื้อความเหน็ดเหนื่อยเหมือนอาตมา เบื้อความเกิดเลยเอาไปสร้างช่อฟ้า จะได้พากันไม่เกิดต่อไป เมื่อตัดสินใจได้ก็เลยสบายใจ ทั้งนี้ เพราะเป็นห่วงเจ้าภาพ ไม่ใช่รังเกียจเงิน เงินของเจ้าภาพพระต้องคอยกลืน ถ้ากลืนมาก มีความหนัก ถ่วงพระลงนรคนับไม่ถ้วนแล้ว ถ้าสงฆ์อานิสงส์สร้างช่อฟ้าว่าคืออย่างไรให้อ่านเรื่องมามมานพ จะรู้เรื่องเอง

9 พฤษภาคม 2513

อาตมาเดินทางมาถึงวัดแล้วโดยปลอดภัยด้วยประการทั้งปวง แต่พอมาถึงวัดเห็นงานที่มอบหมายให้ช่างจัดทำตามลำพังไม่เป็นไปตามที่ควร เมื่อเรื่องมันเป็นอย่างนี้การที่จะเดินทางมากรุงเทพฯ คราวต่อไปจึงจำต้องเปลี่ยนกำหนดเดินทางใหม่ดังนี้

วันที่ 18 มิถุนายน เดินทางจากวัดท่าซุงไปดำเนินสะดวก พักที่ดำเนินสะดวกถึงวันที่ 20 วันที่ 21 ออกเดินทางจากดำเนินสะดวกไปจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

วันที่ 22 เป็นประธานบำเพ็ญกุศลที่จังหวัดประจวบ พักอยู่อีก 1 วัน รุ่งขึ้น 23 เดินทางเข้ากรุงเทพฯ แล้วพักบ้านวาสนา (อุ๊ด) 24-25 สองวันนี้คงพักบ้านอุ๊ด สำหรับวันที่ 25 มีกิจบ้านคุณฉนวนย แต่ก็ไปพักบ้านคุณอุ๊ด

วันที่ 26 ถ้าทางบ้านนี้ว่าง ขอให้ไปรับอาตมาตอนเย็นจากบ้านคุณอุ๊ด จะมาที่บ้านค้าง 1 คืน วันที่ 27 ถ้าที่บ้านนี้ไม่มีกิจจำเป็นต้องออกนอกบ้านหรือมีกิจอื่นที่สำคัญกว่า จะอยู่ที่นั่นจนกว่าจะถึงเวลา 16 น. จึงจะกลับไปพักบ้านคุณอุ๊ดใหม่ ทั้งนี้เพราะวันที่ 27 เป็นวันเสาร์ ให้ออกาสแก่บรรดาท่านนักปฏิบัติเพื่อปลื้มความสงฆ์

วันที่ 28 พักบ้านคุณอุ๊ดอีก 1 วัน เพื่อให้โอกาสแก่บรรดาศิษย์ที่หวังการปฏิบัติ

เช้าตรู่วันที่ 29 ออกเดินทางจากกรุงเทพฯ กลับจังหวัดอุทัย

(หมายเหตุ - คุณอุ๊ด คือ คุณวาสนา หุตะสิงห์ ภรรยาของคุณสนั่น หุตะสิงห์)

ที่แจ้งหมายกำหนดการมาให้เพื่อสะดวกแก่การคอยพบจะได้ไม่ต้องติดตามการเคลื่อนไหว มิฉะนั้นก็ต้องคอยสืบข่าวกันลำบากเปล่า ๆ

เรื่องของคนที่แปลว่ายุ่ง มันก็ยุ่งตามปกติ ถ้าไม่ยุ่งเราก็ไม่ใช่คน ยุ่งอื่นไม่สำคัญเท่ายุ่งเกาะเมื่อไรเลิกเกาะ เลิกพอใจโลกามิส เมื่อนั้นสิ้นทุกข์ เกาะโลกามิสมากเท่าไร ความยุ่งอันเกิดจากการยึดถือก็มีมากเท่านั้น คนอื่นเขาเป็นอย่างไรช่างเขา อย่าเพ้อไปแบกเขาเมื่อเรายังมีกำลังน้อย ตอนนี้จึงพยายามแบกและขัดเกลาคตนเองให้มาก เมื่อตนเองสะอาดดีแล้วไม่มีละอองความเศร้าหมองเปื้อน

เประจะมีกำลังดีพอที่จะสลัดความยึดเหนี่ยวของกิเลสได้แล้วมีตนเป็นอิสระแล้วเมื่อนั้นจึงค่อยสนใจกับเรื่องของคนอื่น

ที่พูดอย่างนี้ อย่าเข้าใจผิดว่าแนะนำให้เป็นคนไร้ความเมตตาปราณี ที่แนะนำนี้แนะนำในส่วนที่มองคนอื่นในแง่ร้าย คือเห็นเขาทั้งหลายว่ายังมีการพัวพันด้วยกิเลส ตัณหา อุปาทาน กรรม แต่ลืมมองเราเอง ถ้าจะมองคนอื่นด้วยปรารถนาสงเคราะห์ก็มองได้ ถ้าวามองดี เพราะมีเมตตาปราณี แต่ถ้าจะมองเขาในอารมณ์ตรงข้ามจากนี้โดยมองว่าทำไมเขาจึงยุ่งยาก ไม่รู้จักปล่อย ไม่รู้จักวาง เป็นต้น การมองทำนองนี้เป็นอุปกิเลส เว้นเสีย อย่างมอง ถ้าอารมณ์อย่างนั้นจะพึงมี ก็จึงเตือนตนเองว่า ก็เรื่องอย่างนั้นมันเป็นเรื่องธรรมดาของคน ในเมื่อเขาเป็นคน คนเขาก็ต้องมีอารมณ์ และความประพฤติอย่างนั้น เราเองก็เหมือนกัน ขณะนี้ที่เอบไปยุ่งกับสิ่งที่เขาพอใจโดยจะเอบไปวางแผนใหม่ในเหตุที่เขายังไม่ต้องการ

อันนี้เป็นเรื่องที่เราเองก็เอบเป็นคนเข้าพอใจแล้ว ตราบใดที่เราเป็นคน เราจะสร้างคนอื่นให้พ้นจากความเป็นคนไม่ได้ ต่อว่าเมื่อไรเราเลิกเป็นคน ทำใจตนให้เป็นพระ เมื่อนั้นแหละเราก็สามารถจะเปลี่ยนแปลงสร้างสรรค์ให้คนอื่นเลิกเป็นคนได้ แต่ว่าถ้าเราเป็นคนอยู่ และเข้าไปยุ่งกับคนอื่น บางทีคน ๆ นั้นเขามีส่วนเป็นคนเต็มร้อยเปอร์เซ็นต์อยู่แล้ว เมื่อเราเข้าไปยุ่งอีกเขาจะกลายเป็นการเพิ่มเปอร์เซ็นต์ในการเป็นคนให้แก่เขามากขึ้นแทนที่จะช่วยให้เขาพ้นจากความเป็นคนก็กลายเป็นการเพิ่มคนให้แก่เขา เรื่องมันก็จะไปกันใหญ่

เมื่อวันเดินทางกลับมาทางอยุธยา รถวิ่งสบาย เพราะมีรถสวนทางน้อยทางสะดวกจากกรุงเทพฯ ถึงอยุธยา 1 ชั่วโมง จากอยุธยาถึงอ่างทอง 30 นาที จากอ่างทองถึงเขื่อนชัยนาท 1 ชั่วโมง จากเขื่อนชัยนาทถึงตลาดมโนรมย์ 12 นาที เวลาที่เดินทางมาไม่ช้า แต่ขณะมาเอบมองเห็นศพรถบรรทุกน้ำมันแกนอนคยอยู่แถวอยุธยา อ่างทอง เลยทำให้คิดว่าเรื่องของอนิจจังนี้เป็นของจริง รถคันนี้ คุณลักษณะของรถตามที่สังเกตเห็นรู้สึกว่าจะเกิดที่หลังฉัน แกกลับมาสั้นชีพสังขารก่อนฉัน ร่างกายของแกก็แข็งแรงกว่าฉัน เพราะทุกส่วนเป็นธาตุที่แข็งแรงมาก เนื้อฉันบิบอ่อนตัวตามมือ แต่ทว่าร่างกายของรถบิบไม่อ่อน รูปร่างใหญ่โตแข็งแรงมาก อายุก็ยังน้อย ไม่น่าจะคว้นตาย แกเอบมาตายก่อนฉัน ขณะแกตายแกคงได้เดโชกสิณมาก่อน เห็นแกอธิษฐานให้ไฟเผาผลาญแกหมดภาวะในการเป็นรถที่จะใช้งานได้

เห็นแล้วรู้สึกซาบซึ้งในพระพุทธานุภาพที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสแก่ธิดานายช่างหูก ที่เมืองอาฬวีว่า ท่านทั้งหลายชีวิตคือการทรงอยู่ เป็นของไม่เที่ยง ความตายเป็นของเที่ยง ทุกคนเกิดมาแล้ว ต้องประสบกับความตายแน่นอน ท่านทั้งหลายจงเป็นผู้ไม่ประมาทในชีวิตจงรีบทำความดีเสียวันนี้และเดี๋ยวนี้ ด้วยความตายนี้เราจะเอากำหนดแน่นอนไม่ได้ คือไม่ทราบว่าจะตายเมื่อไรแน่ จะคิดว่าอายุฉันยังน้อย ฉันยังไม่ตาย ต่อเมื่ออายุเท่านั้นเท่านั้นจึงจะตาย ความกิดอย่างนี้เป็นอารมณ์ความรู้สึกของปุถุชนคือมีบาปหนา ส่วนบัณฑิตย่อมคิดว่าเราตายทุกลมหายใจที่ผ่านจุมูก ทั้ง

ผ่านเข้าและผ่านออก สมัยนั้นพระพุทธรูปเจ้าท่านเทศน์เท่านั้นที่เล่นเอาเปสการี เธอจำจนคิดใจ และในที่สุดพระพุทธรูปเจ้ากลับไปใหม่ถามปัญหาเธอ ๔ ข้อ

ข้อ 1 ทรงถามว่า เธอมาจากไหน เปสการีตอบว่า ไม่ทราบ

ข้อ 2 ทรงถามว่า เธอจะไปไหน เธอก็ตอบว่าไม่ทราบ

ข้อ 3 ทรงถามว่า เธอไม่ทราบหรือ เธอตอบว่า ทราบ

ข้อ 4 ทรงถามว่า เธอทราบหรือ เธอตอบว่า ไม่ทราบ

ปัญหา 4 ข้อนี้ เป็นปัญหาธรรมดา แต่เล่นเอาคนปวดหัว พระไม่เป็นไร เพราะปัญหาของพระคนเข้าใจยาก คนตอบก็ตอบอย่างพระ จะแก้ให้ทราบประเดี๋ยวจะปวดหัวตาย

ข้อ 1 ที่ท่านถามว่ามาจากไหน นางตอบว่า ไม่ทราบนั้น นางหมายเอาคำถามที่ทรงถามว่า เมื่อก่อนมาเกิดเป็นคนนี้เธอมาจากไหน เธอตอบว่า ไม่รู้ว่ามาจากไหน คือ สวรรค์หรือนรก หรือที่ใด จึงตอบว่าไม่ทราบ

ข้อ 2 ที่ทรงถามว่าเธอจะไปไหน ก็หมายความว่าเมื่อเธอตายแล้วเธอจะไปไหน สวรรค์หรือนรกหรือที่อื่นใด เธอตอบว่าไม่ทราบ เพราะไม่รู้ว่าจะไปไหนแน่ เธอจึงตอบว่าไม่ทราบ

ข้อ 3 ที่ทรงถามว่า เธอไม่ทราบหรือ นางตอบว่าทราบ ก็เพราะทราบว่าต้องตายแน่

ข้อ 4 ทรงถามว่า เธอทราบหรือ นางตอบไม่ทราบก็เพราะว่าไม่ทราบว่าตายเมื่อไร เข้าสาย บ่าย เย็น หรือกลางคืน

ท่านถามย่อ นางก็ตอบย่อ ทำเอาชาวบ้านหัวหมุนไปตาม ๆ กัน เพียงถาม และตอบกันเท่านั้น นางก็สำเร็จพระโศคาปัตติผล นี่เป็นเรื่องของคนจะสำเร็จ คนที่จะไม่สำเร็จให้เอาฝีมวางที่ถูกตาก็ไม่ยอมเห็น นอนกอดผีก็ไม่รู้ว่าผี แยกส้วมไปรอบเมืองก็ไม่รู้ว่าเป็นส้วม นอนอยู่ในป่าซำก็เข้าใจว่าเป็นวิมาน เรื่องของคนเห็นอย่างนี้เป็นเรื่องธรรมดาอย่าว่าเขาเลย เมื่อเขาถึง เขาตัวเอง เห็นเอง ฉันทเห็นเจ้ารถน้ำมันคันนั้นเขานึกถึงพระพุทธรูปที่ตรัสนั้น ทำเอาใจสบายไปนาน มันมีความสุขใจบอกไม่ถูกทำไมจึงสุขอย่างบอกเลยนะเอาไว้อภัยกันวันหลัง

15 พฤษภาคม 2513

(ตอบจดหมายคุณอ้อย หรือ เจดศรี สุขสวัสดิ์ ณ อยุธยา ซึ่งถึงแก่กรรมในปี 2521 เรื่องคุณหญิงอิงบุญ เจ็บป่วย และเรื่องคุณเสริม สามิที่เอาแต่หลับไม่ค่อยปฏิบัติธรรม)

เรื่องคุณหญิงอิงบุญนั้น ความจริงไม่น่าจะตาย โรคอย่างนี้ถ้าตายก็ต้องหมายถึงผู้รักษาจะเป็นหมอหรือพยาบาล หรือเจ้าใช้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งบกพร่อง เพราะเป็นโรคกรรมที่ยังแก้ไขไม่ได้ แต่การแก้ไขไม่ใช่การบนบานอะไรเพียงนอนใช้หนี้กรรมไปพักหนึ่งก็จะหายได้ กรรมอย่างนี้ท่านเรียกว่าอุปฆาตกรรม เป็นกรรมเข้ามาตัดรอนประเภททรมาณไม่ใช่พิฆาต เช่นฆ่า ถ้าจะเสริมบุญคือให้พ่องใสเร็วเข้า ท่านให้บนท่านหลักเมืองกับพระแก้วบนสร้างพระพุทธรูป 1 องค์ เอาขนาดที่คนใช้ชอบ

และปางตามทีคนใช้รักที่สุด ลุงพุด (พระยายมราช) บอกว่าเท่านี้จะสดใสเร็ว แต่อย่าลืมนะว่าถ้าหมคประมาทก็รับรองไม่ได้ โรคนี้เกิดทางประสาทมดลูกแล้วเลยไปรบกวนประสาทสมอง อาการไม่น่าตายเลย

เรื่องคุณเสริมหลับอย่าว่าแกลเลย แกลหลับมานานแล้ว ต่อหน้าพระพุทเจ้าแกลยังหลับเลย เคยนั่งฟังเทศน์ด้วยกัน คนอื่นเขาเบิกบาน คุณเสริมแกลก็หลับของแกลได้ แกลหากินแบบหลับแ่ง คนที่นั่งร่วมไม่มีใครรู้ว่าแกลหลับ หากินแบบนี้มาหลายชาติแล้วจะติกันทำไม คนฟังเทศน์หลับไม่เป็นเวรเป็นภัยแก่ใคร ไม่น่าวิตก ถามพระท่านแล้วท่านรับรองตามนี้ก็เป็นสมบัติเก่า ดีกว่าส่งเสียงรบกวนธรรมถึงหลับก็หลังขณะฟังธรรม ถ้าตายขณะนั้นไปสวรรค์เลย แต่ตอนเป็นเทวดา คงเป็นเทวดาประเภทหลับอีก

25 พฤษภาคม 2513

(หลังจากรับจดหมาย 2 ฉบับจาก 2 คนพร้อมกัน)

เรื่องคุณหญิงสว่างจิต (คุณหญิงของ พล.อ.อ.หะริน หงสกุล คุณผู้หญิงผู้นี้เป็นอดีตนางสาวไทย) ที่จดหมายทั้งสองฉบับต่างก็ชมเชยกันมากอย่างคาดไม่ถึง เมื่อขณะรับจดหมายอาตมากำลังนอนนอนอาลัยตัวเอง เพราะพิจารณาร่างกายคุณมันอยากตายเต็มทน เมื่อของมันก็คืออนิจจังเอาแน่นอนอะไรกับมันไม่ได้เลย มันคอยจะแผ่หราเอาหน้าเข้าเมืองผีเสมอ สองก็คือทุกข์ มันยังทุกข์ไว้พอแรง ท้องมันเป็นพิษมันหาเวลาปกติไม่ได้เลย เรื่องของมันก็ได้แก่การขับถ่าย กินแล้วก็เกียจถ่ายไม่ทราบมันจะเกียจไปถึงไหน เมื่อมันไม่ถ่ายเข้าตัวกากที่ต้องถ่ายมันเป็นปัจจัยของความทุกข์ เมื่อปัจจัยมันมีอยู่ภายใน เชื่อความทุกข์จากกากอาหารมันก็เกิดเมื่อมันมีแก๊สเกิดขึ้น มันก็ทำให้สิ้นแรงมีอาการเพ็ชไปทั้งร่าง เมื่อของขันธ์เป็นทุกข์ก็เลยนอนพิจารณามัน ถามมันว่าเมื่อไรเอ็งจะเลิกทำงานเสียที ขอให้เครื่องยนต์ดับไป เราจะได้มีสุข

พอลมขันธ์ 5 มันอย่างนั้น ลุงพุดแกลก็โผล่ขึ้นมา แกลบอกว่า คนอยากตายอย่างนี้ตายยาก อาจจะต้องถูกทรมานไปถึงอายุ 70 ปี ดูอาชิต เมื่อแรกเราจะให้อยู่แค่ 60 ปี เพียงเท่านี้ก็เหลือทนแล้ว พอคิดว่าถ้าตายแล้วจะอยู่เป็นสุข แกลมาบอกว่าจะต้องถูกทรมานไปถึง 70 ปี เรื่องการเกิดเป็นทุกข์อย่างนี้ ทุกข์หาที่สิ้นสุดไม่ได้ แต่ก็ชินเสียแล้ว ปล่อยไป เมื่อไรก็ช่าง อยู่ก็ชำระหนี้กรรมเก่าไป ตายเมื่อไรหมดเรื่องทุกข์ เรื่องของกลายเป็นอนัตตา เอาแน่นอนไม่ได้ เมื่อกาลเวลาเป็นอนัตตาเสียอย่างเดียว เรื่องที่จะกำหนดจุดหมายปลายทางก็เป็นเรื่องที่ไม่ต้องคิด คิดอย่างเดียวว่าเราจะตายเดี๋ยวนี้ มีอะไรที่คิดว่าจะต้องการ ในเมื่อตายจากอดีตภาพนี้ก็จงเตรียมเสียเดี๋ยวนี้พร้อมไว้ เคลื่อนเมื่อไรเราจะได้ไม่ขาดข้องต้องประสงค์

ว่าจะคุยเรื่องคุณหญิงสว่างจิต แอบคุยนอกเรื่องไปเสียเยอะ เรื่องของพระแกลก็ป้า ๆ เปื่อ ๆ อย่างนี้ เรื่องของมันก็เป็นอนิจจังอย่างพระพุทเจ้าท่านว่านั่นเอง จะพูดเรื่องนี้ไปพูดเรื่องอื่น

ในที่สุดจะหาว่ากาลเวลาเป็นอนิจจังอย่างเดียวก็ไม่ถูก ต้องลงโทษอารมณ์เราด้วยว่ามันก็เป็นต้นเค้าของอนิจจัง เพราะอารมณ์ไม่แน่นอน เลยเห็นกาลเวลาที่คงที่ว่ามันไม่แน่นอน เอาละทีนี้มาพูดเรื่องคุณหญิงสว่างจิตกันดีกว่า ที่ว่าคุณหญิงสว่างจิตท่านพอใจในหนังสือเล่มนั้นมาก (หนังสือคู่มือปฏิบัติพระกรรมฐาน) เรื่องนี้ต้องพิจารณาตามต้นเหตุ ความจริงหนังสือเล่มนั้นอ่านยาก เป็นหนังสือชวนเบื่อ เพราะเป็นเรื่องที่ชาวบ้านชาวเมืองเขาไม่สนใจอ่านตลอดเล่มเป็นหนังสือชวนตายเกือบทุกตัวอักษร เมื่อรับจดหมายอ่านทราบความแล้ว เลยถามพระท่าน (เวลาอ้างถึงพระพุทธรเจ้าเรารู้จักกันว่าท่านใช้สรรพนามว่า พระ) พระท่านตอบว่าอย่างนี้

1.คุณสว่างจิต- พระท่านเรียกอย่างนี้ละ เรียกตามท่าน ถ้าเป็นคนมีบารมีขั้นกามาวจรบารมี คุณสว่างจิตจะหยิบหนังสือเล่มนี้อ่านไม่เกิน 10 หน้ากระดาษ ก็จะไม่อ่านต่อไปเพราะความเบื่อ ที่อ่านแล้วพอใจท่านว่าเคยเป็นคนทรงเมตตาบารมีอันดับปรมัตตบารมีเบื้องต้นมาแล้วจึงอ่านหนังสือฉบับนี้ไม่เบื่อ แม้อันอื่นก็เช่นกันท่านว่าหนังสือเล่มนี้ท่านเขียนไว้เพื่อคนระดับปรมัตตบารมีจริง ๆ คิดว่าปรมัตตบารมี มีระดับต้น กลาง ปลาย เหมือนกัน เรื่องนี้เอาไว้พูดเหมือนกัน

บทพิสูจน์ ท่านว่าคนที่ทรงเมตตาบารมีมาก เกิดมาแล้วเป็นคนสวยมาก มีเมตตาบารมีน้อยก็สวยน้อย อย่างคนที่เขียนหนังสือนี้คือกำลังเขียนนี้ ชาติก่อนหลายพันชาติเป็นนักรบรบคะ เกิดมาแต่ละชาติเลยไม่สวยกับใครเขาเลย (ตอนนี้อาจสงสัยว่าเดี๋ยวว่าพระท่านเขียนเดี๋ยวว่าหลวงพ่เขียนหลวงพ่ท่านเคยเล่าว่า ตอนที่ตั้งใจเขียนเองนั้นเขียนไม่ออกเลย พระท่านมาเอ็ดบอกให้จุดธูปอาราธนาท่านก่อน คราวนี้เขียนคล่องไม่ติดเลย สรุปแล้วพระท่านคลุใจให้หลวงพ่เขียน)

2.คุณหญิงสว่างจิต เคยดำรงตำแหน่งนางสาวไทย จัดว่าเป็นคนสวยเด่นที่ถูกคัดเลือกในยุค นั้น แต่กลับไม่มัวเมาในความงาม ทั้งฐานะก็สูง ศักดิ์ศรีเป็นเด่น แต่อารมณ์กลับพอใจในผลทางปฏิบัติ ข้อนี้ท่านว่าเพราะมีอารมณ์สุกกรรมฐาน และกายคตาสติกรรมฐาน มรณานุสสติกรรมฐาน บวกระณาคมกรรมฐาน คือ พุทธา รัชมมา สังฆานุสสติกรรมฐาน มาแต่อดีตจึงพอใจในผลปฏิบัติ ไม่เมาในรูป และฐานะ

ท่านบอกว่าสนใจมากจะมีสุขมาก เรื่องที่คุณหญิงบอกว่าตายแล้วอยากพบกันอีกกับใครต่อใครนั้นดี จิตที่จะเข้าถึงจุดหมายปลายทางต้องมีที่เกาะเป็นระยะ ๆ ไป ตัวอย่างอาตมาเองเมื่อสมัยก่อนบวช อยากได้คนสวยในเมืองมนุษย์สักคนเอามาเป็นคู่ครอง ไม่ทันหาที่บวช เมื่อบวชแล้ว พออารมณ์เข้าขำกามาวจร อาศัสม โนมยิทธิเป็นทุนเลยแอบไปพบนางฟ้าเข้าคราวนี้ไม่ยอมได้คนแล้วแอบไปติดพันนางฟ้า คิดว่านางฟ้านี้สวยมาก ไม่แก่ ไม่ป่วย ไม่ทรุดโทรม หาทางเป็นเทวดาเพื่อได้นางฟ้าเป็นคู่ครองดีกว่า ตอนนั้นอารมณ์จิตต่ำมาก แต่หลวงพ่ป่านท่านก็ไม่ห้าม ท่านว่าเกิดเป็นเทวดาดีกว่าเกิดเป็นคน

ต่อมาเมื่อเที่ยวสวรรค์นาน ๆ เข้า พบท่านผู้ทรงเกียรติท่านหนึ่ง ท่านบอกว่าบารมีอย่างคุณตายแล้วจะมีนางฟ้าถึง 2,000 คน เป็นบริวารตอนนี้ครึ้มมาก เลยคิดว่าดีละ เราจะมีนางฟ้าแวดล้อม

ถึงสองพันคน รู้สึกโก้ไม่น้อยเลย อารมณ์อย่างนี้มีความภาคภูมิใจอยู่ประมาณ 2 เดือน วันหนึ่ง ครูรร.ประชาบาล เขาขอร้องให้ไปสอนธรรมแก่นักเรียนรร. นั้นมีนักเรียน 200 คนเศษ เด็ก 200 เศษ แก่พูดกันคนละนิดละหน่อย เสียงขรมหมด หนวกหูบอกไม่ถูกเลย เมื่อกลับที่อยู่มานอนคิดว่าเด็ก 200 คนเศษ ยังหนวกหูอย่างนี้ ถ้าแอบไปมีนางฟ้าตั้ง 2,000 คน แก่คุยกันคนละนิดละหน่อยมี ราชาญเย่หรือ เลยเกิดอารมณ์เบื่อไม่อยากจะอยู่แล้วขึ้นกามาจรสวรรค์ยองไปดูพรหม เห็นท่านอยู่ กันสังคค้ำยอยู่ในป่าช้า รู้สึกชอบใจ เลยตัดใจไม่เอานางฟ้าหาทางไปพรหมต่อไป

รุ่งเช้าหลวงพ่อบานท่านมาหา ท่านถามว่าเจ้าถึงคำเบื่อนางฟ้าแล้วหรือ แปลกใจที่คิดอยู่ใน ป่าช้าคนเดียว พระแก่นี้แอบรู้ได้อย่างไร พอคิดเท่านี้ท่านก็พูดใหม่ ท่านว่าแกคิดว่าแกฉลาดกว่าคน แก่หรืออย่าลืมนะคนแก่นั้นเป็นปู่ตาชายแก่ เป็นพ่อเป็นแม่แก่ และคนก็เป็นครูเป็นอาจารย์แก่ ถ้า คนแก่ไม่ดีกว่าแก่ แก่จะมีชีวิตหรือมีความรู้ไม่ได้ แก่จำไว้ไม่ว่าอะไร ถ้าฉันต้องการรู้ ฉันต้องรู้ได้ เสมอ แก่แอบไปติดพันนางฟ้า อยากรู้เป็นทวดามีเมียมาก ๆ ฉันรู้ และที่ฉันไม่ขัดแกก็เพราะเห็นว่า อารมณ์บารมียังไม่ดีพอ แม้ชอบคำฉันก็ตามใจ เพราะเห็นว่าเกิดเป็นทวดาคิดว่าเกิดเป็นมนุษย์ ระหว่างนี้อารมณ์แก่ข้ามกามาจรไปแล้ว จึงยึดพรหมเป็นกำลังใจคิดว่าเราจะรักษาผานของเราไว้ ด้วยชีวิต เราจะตายในฉาน เพื่อจะได้เกิดเป็นพรหม เมื่อท่านให้กำลังใจก็ยึดเอาพรหมเป็นที่ไป เรื่อง ของอารมณ์เป็นอนิจจังตามที่เคยบอกมาแล้ว

ในไม่ช้าก็เกิดมีอารมณ์เบื่อพรหม เพราะไปพบหลักฐานว่าในอดีตเคยเป็นพรหมมาแล้ว หลายวาระในที่สุดก็ต้องจุติจากพรหมมาเกิดเป็นคนบ้าง ไม่ใช่คนบ้าง แล้วก็ตาย ตายแล้วก็เกิด เกิด นั้น เกิดแน่แต่มีสภาพไม่คงที่ ประมาณการเกิดตามที่พระท่านบอกแล้ว เกิดมาแล้วห้าแสนกว่า แต่ ในจำนวนห้าแสนกว่านี้เป็นมนุษย์กับทวดา พรหม รวมแล้วไม่เกินสองแสนครึ่ง แอบลงนรก และ เป็นสัตว์ดิรัจฉานเสียสามแสนครึ่งเศษเลยเบื่อพรหมเข้าอีกอีกราวนี้เลยไปกันใหญ่

เรื่องของอารมณ์ ในระดับแรกก็ให้หาที่ยึดก่อน เราจะยึดที่ใดก็ช่างให้เป็นที่ ๆ มี ทุกข์น้อยกว่าปัจจุบันก็แล้วกันเมื่ออารมณ์เต็มก็จะเลื่อนตัวขึ้นไปเองเรื่องของคุณหญิง สว่างจิตก็เช่นกัน ท่านเกาะใครคนใดคนหนึ่งเป็นเพื่อนเกิดนั้นดีแล้ว เมื่อเกาะเบื่อเข้าคือ อารมณ์บารมีเต็มอัตราอารมณ์ก็ย้ายขึ้นไปเอง จึงชื่อว่าเกาะไม่ผิด

เรื่องของท่านเจ้ากรมเวลาปฏิบัติควรหาเวลาว่างที่สุดอาศัยด้วยมีงานมากหากเวลานั่งไม่ สะดวกก็หาทางพิจารณาเมื่อพบก็แล้วกันให้ใจสบายด้วยการพิจารณาจะเป็นเหตุให้เข้าถึงมรรคผล เร็ว

ก่อนหยุดฟัง นึกเรื่องขึ้นมาได้คือเรื่องสำนักปุสววรรค์ เมื่อไม่กี่วันมานี้อ่านหนังสือพิมพ์พบ เรื่องท่านสร้างพระแก้วอัครพรรค์เลยคิดว่าถ้ามากรุงเทพฯ อยากให้ท่านเจ้ากรมพาไปดู พอเวลากลาง ค่ำปฏิบัติปกติ ไปที่บึงทุกัมพลศิลาอาสน์ พบหลวงพ่อบาน พอจะถามท่าน เลยเห็นอาจารย์ใหญ่ ท่านมา ท่านพูดก่อนเลยว่า คุณจะไปยุ่งอะไรกับเขาเล่า การไปดี แต่ทว่าเราห่วงตัวเราไม่ดีกว่าี ทุก คนถ้าห่วงตัวเองแล้วไม่มีใครเป็นอันตรายจากไฟอเวจีตามที่ไปเลียนว่าเลย ถ้าไม่ห่วงตัวเองไม่ว่า

อยู่ที่ไหนไฟเวจก็ไหม้ ท่านว่าไฟเวจหมายถึงสัตว์นรกที่มากเกิด เกิดมีอำนาจด้วยความเป็น
อันทพแล้วสร้างความเดือดร้อน รบราฆ่าฟันด้วยกุศกรรมบันดาล เลยไม่คิดไปอีกแล้ว

16 มิถุนายน 2513

จดหมายฉบับนี้ไม่มีอะไรเป็นสาระ เมื่อพอมีเวลาว่างนิดหน่อยก็เลยอยากจะเล่า
ความฝันให้ฟัง

เมื่อคืนวันที่ 14 เวลาประมาณ 20 น. เศษ เกือบจะ 21 น. กำลังทำสมาธิธรรม เกิดฝันขึ้นมา
ขณะที่ฝันมีความรู้สึกว่าคุณกำลังไปอยู่แห่งหนึ่งที่น่าท่านเรียกว่าอมตะสถานมีที่อยู่แสนวิจิตร สวย
สดงดงาม มีคณะบริษัทแวดล้อมหลายหมื่นคน มีทั้งชาย และหญิง ที่เมืองนี้ไม่มีความรักเรื่องเพศ
เป็นเมืองของคนที่มีกามตายด้าน ขณะที่สนทนาปราศรัยกับพรรคพวกก็มีพรหมท่านหนึ่งเข้าไปหา
บอกว่าพระยายมต้องการจะเข้ามาพบเรื่องของพระยายม ไม่ใช่ของใหม่ที่จะพบกัน เมื่อสมัยต้นจาก
นี้ คือถอยหลังไปสัก 4-5 ปี เคยพบท่านเกือบทุกวัน เมื่อพบก็อดที่จะล้อเล่นกันไม่ได้

เมื่อพระยายมท่านเข้ามาแล้ว เดียวก่อน พูดเรื่องเครื่องทรงของพระยายมก่อน พระยายม
ท่านแต่งตัวเหมือนพรหม ไม่มีเขาเหมือนพระยายมในโทรทัศน์ เมื่อท่านเข้ามาแล้ว คำแรกที่ท่าน
พูด ท่านบอกว่าผมเป็นหมอดูครับ ใครอยากจะได้โชคชะตาก็ได้เลยให้แกพยากรณ์โชคชะตา แก
พยากรณ์ว่าอย่างนี้

พ.ศ. 2517 เดือน 5 ขึ้น 11 ค่ำ พระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาองค์หนึ่งชื่อว่าพระมหาวิระจะ
ตาย เมื่อตายแล้วจะมาอยู่ที่ตรงนี้ แกบอกแล้วก็มองหน้า ถามว่าดีใจไหม? ตอบว่าแกล้งใจมาก ที่รู้
เวลานั่นนอนเพราะเบื่อโลกเหลือเกิน จึงถามแกว่าฉันจะตายด้วยโรคอะไร แกบอกว่าอาการที่จะตาย
ให้สังเกตไว้ว่าเมื่อไร ถ้าถ่ายออกมาเป็นโลหิต เมื่อนั้นตายแน่ ถามว่าเมื่อถ่ายออกมาเป็นโลหิตแล้ว
อาการที่จะตายจะถูกทรมานมากไหม แกบอกว่าไม่มีอะไรมาก ภายในมีอาการร้อนเล็กน้อย แรงจะ
ค่อย ๆ ลื่นไป สติสมบูรณ์ ไม่มีอารมณ์กังวล และก็ค่อย ๆ ตาย มาที่ตรงที่นั่งอยู่เวลานี้

บรรดาบริษัททั้งหลาย เมื่อได้ยินคำพยากรณ์ของพระยายมต่างก็พากันคิดจิตใจที่เขาจะเห็นพ่อ
ของเขามาอยู่ร่วมกัน พระยายมท่านพยากรณ์แล้ว ท่านก็หายไป

ต่อมาคืนวันที่ 14 ทำสมาธิธรรมตามปกติไปที่เดิม คราวนี้พบพระผู้ใหญ่มาก เรียนถามท่าน
ถึงคำพยากรณ์ของพระยายม ท่านบอกว่าเป็นกำหนดเดิมที่ให้สัญญาไว้ ถ้าจะอยู่ต่อไปก็ต้องขอต่อ
และจะต่อไปได้ไม่เกิน 4 ปี ต่อจากนั้นต่อไม่ได้ ท่านถามว่าจะต่อไหม กราบเรียนท่านว่าท่านนี้ก็
เหลือทนแล้วขึ้นต่ออีกคงกระอักเลือดตายอยู่นานนักลูกหลานก็จะเกาะแต่ชั้น 5 ไม่พยายามช่วยตัว
เอง ผู้กำหนดเวลาน้อย ๆ ให้ลูกหลานพยายามเร่งรัดช่วยตัวเองไม่ได้ และสังขารก็ชำรุดหนักลงทุก
วันอยู่นานลำบากคนอื่นมาก ท่านบอกว่าสุดแล้วแต่เธอจะเห็นสมควร ขณะที่พูดกับพระ พระยายม
แกล้งขึ้นไปอีก แกล้งว่าจะให้สังขารทรงอยู่นานเท่าไร หมายถึงเมื่อตายแล้วบอกว่าเอาสามสิบวัน
ก็พอ แกล้งว่าพอหรือ บอกว่าพอ พระท่านตัดสินว่าเอาสามสิบปีก็แล้วกัน

เรื่องของความฝันหมดแค่นี้ เมื่อตื่นจากหลับ (นั่งหลับตา) ก็มาคิดทบทวนสัญญาเดิมว่า ตอนที่ให้สัญญากับพระเจ้าว่าจะอยู่อีก 12 ปี เริ่มแต่ 07 ถึง 17 มันก็ยังไม่ครบ 12 ปี ดี เพียง 11 ปี แต่ ทว่าเมืองผีเขานับอย่างไรของเขาก็ไม่ทราบเป็นอันว่าเรื่องของความฝันอาจจะจริงหรือไม่จริงก็ได้ แต่เรื่องเตรียมตายหรือคิดว่าตายนั้นมีอยู่แล้วปกติ ไม่เคยแน่ใจว่าจะมีลมปราณถึงวันใหม่ คิดว่าตายเดี๋ยวนี้เสมอ

หลังจากนั่งฝันผ่านไปมาคำนึงถึงเรื่องการจัดงานกฐินที่ว่า จะมีคนตรี มีแข่งเรือ ก็เกิดมี อารมณ์แว่วขึ้นทางด้านหลังว่าระงับเสียดีกว่าฝันต่อกรรม เป็นการลำบาก และสิ้นเปลืองเงินทอง ของชาวบ้าน เสียงนั้นกล่าวต่อไปว่า ควรกำหนดงานสมณธรรมเสียใหม่ เอากันอย่างจริงจัง มุ่ง ธรรมเฉพาะ อย่าปรารถนาโลกเลย เวลาเหลือน้อยเต็มทีแล้ว อาคารมีพอที่จะฝึก และพักผ่อนของนัก ปฏิบัติแล้ว เรียนถามเสียงนั้นว่าในระหว่างที่มีชีวิตอยู่ และเริ่มการฝึกจนกว่าจะตาย จะมีใครเห็น ธรรมสักคนหนึ่งไหม เสียงนั้นตอบว่า มี อาจเกิดกว่า 4 คน เมื่อทราบว่าอาหารที่ปรุงแจกมีคนได้รับ ประโยชน์จากอาหารที่ดีใจ เหนื่อยไม่ว่า ลำบากก็ไม่บ่น ขออย่างเดียว ขอให้คนมีผลจากการปฏิบัติก็ แล้วกัน จึงตัดสินใจเรื่องในงานก่อสร้างที่จะทำต่อไป และที่ทำแล้วดังนี้

1. งานก่อสร้าง เมื่อสร้างชุดนี้เสร็จจะพักการก่อสร้างประเภททำก่อนชำระภายหลังมีทุน พอแต่ละอย่างจึงจะทำ

2. อาคารที่มีอยู่แล้ว ใช้ประโยชน์ดังต่อไปนี้

- อาคารสื่อสาร ทอ.สงเคราะห์ใช้เป็นที่พักกรรมฐาน และพักนักปฏิบัติ

- อาคารหลังใหม่ ใช้เป็นที่อบรมวิปัสสนา

- อาคารยาวที่สร้างเห็นมีแต่หลังคา จะทำเป็นห้อง ๆ ให้นักปฏิบัติที่ต้องการอยู่ตามลำพังได้

อาศัยการฝึก จะฝึกร่วมกันดังนี้

มโนมยิทธิ ฝึกเวลา 16 น. ของวันเสาร์ และวันอาทิตย์

สมาธิธรรมดา ฝึกทุกวันเวลา 20 น.

สำหรับมโนมยิทธิ ถ้ามีคนต้องการพิเศษอาจฝึกทุกวัน และเวลาอาจเปลี่ยนแปลงได้ตาม ความต้องการของท่านที่สนใจ

ที่เล่าเรื่องความฝัน และเปลี่ยนนโยบายใหม่ไม่ใช่เป็นพวกกระต่ายตื่นตูม เชื่อข่าวเกินไป แต่ทว่าคิดมากมาแล้วเรื่องอาคาร คิดว่าถ้าสร้างได้ตามที่ทำนี้แล้วจะใช้เวลาให้มากไปในส่วนสมณ ธรรม เรื่องอื่นจะเว้นเสีย เวลารับแขกจะจำกัดเวลาเฉพาะ และไม่รับเด็ดขาดถ้ามีคนมาหาเวลา รับแขก เรื่องจะตายนี้ปรารถมานานแล้ว คิดว่าก่อนจะตายจะพยายามฝึกฝนคนให้เห็นความจริงของ หลักสูตรพระพุทธศาสนาอีกสักคนสองคนก็พอใจแล้ว สำนักนี้ไม่รับนักเรียนประจำ เพราะไม่มีทุน เลี้ยง รับเฉพาะนักเรียนประเภทไปกลับ สอนให้แล้วต่างคนต่างไปนักเรียนที่เกาะครูกินไปเอาดียาก

วันนี้ขอรบกวนเวลาท่านนี้ อ่านแล้วคิดว่าฟังนิทานพระแก่ที่เล่าเรื่องความฝันให้ฟังก็แล้วกัน
อย่าคิดอะไรมาก แต่ทว่าผู้เล่านี้สบายใจแล้วที่ฝันว่าเขาจะให้ตายจะได้หมดเรื่องอึดอัดเสียที่ตายดี
กว่าอยู่คู่โลกที่เต็มไปด้วยความเดือดร้อน

ที่สุด ขอทุกท่านที่อ่านจงมีความสุขสมหวังทุกท่านเถิด

2 กรกฎาคม 2513

เรื่องถามวิธีปฏิบัติเฉพาะบุคคลหรือรวมก็ตาม ยังไม่มีเวลา ต้องรอรงานสร้าง และงานบวช
ผ่านไปแล้วจึงจะมีเวลา

เมื่อคืนวันที่ 1 ว่างเลยไปเที่ยวเมืองนครถลางลุมพุกแกว่าจะให้ฉันตายเวลาไหน แยกบอกว่าตี
4 เลยถามแกว่าแก่จะกลับมาเกิดเป็นคนอีกไหม แยกตอบว่าจะเกิดหาหอกอะไร เป็นคนไม่เห็นมี
อะไรดี เลยถามแกว่าแก่จะนิพพานเมื่อไร แยกตอบว่าสิ้นพุทธชาตินี้ เป็นอันว่าแก่เองก็เป็นคนที่
นิพพานสมัยพระศรีอารีย์ แต่ไม่ยอมมาเป็นคนแกลงนิพพานขณะที่เป็นเทวดานั่นเอง

4 กรกฎาคม 2513

เมื่อไม่นานมานี้ คุณหมวดอุหม่มมาหา (เลิศลักษณ์ ศรีสิงห์สงคราม) และอาตมาก็ฝันส่งเดช
ว่า ท่านเจ้ากรรมมาหาถามว่าหลวงพ่อบ้างไปเข้าฝันไปห่วยผมหรือ แล้วก็เลยเขียนความฝันส่งมา ที่ส่ง
มานั้นผิดจากที่ฝันไปตัวหนึ่ง คือ 745 มาคนที่จดไว้เป็น 795 แต่มันก็ไม่เห็นออกนี่ ถ้าไม่สบายใจ
เพราะชื่อห่วยไม่ถูกก็ให้ภาวนากันกลุ่มว่า 1.2.1.2.3 ภาวนาย้อนไปย้อนมาจนกว่าจะสบายใจ

ต่อมา ไปปากน้ำโพกับคุณหมวดหม่ม มีคุณโป้ เป็นพลขับ (พล.ท.ประวิทย์ ศรีสัมพันธ์ถึงแก่
กรรมแล้ว) และ ร.ต. อะไรอีกคนหนึ่งเพื่อทำแว่นตาใหม่ ทำแว่นแล้วนั่งคอยให้เขาเก็บเงิน เขาก็พา
กันเฉย เมื่อออกจากร้านแล้วคุณโป้บอกว่าเพื่อนกับเจ้าของร้าน เป็นอันว่าแว่นตากลายเป็นภาระ
ของคุณโป้ไป

เมื่อออกจากร้าน คุณหมวดหม่มแกว่าต้องมีเสื้อสวย ๆ สาวจึงชอบ พอตีนิกรขึ้น
มาได้ว่าสีผืนสีปากสมัยหลวงพ่อบานที่ขโมยท่านไว้ยังมีนิดเดียว ห่อผ้ายันต์เอาไว้ สมัยท่าน
อยู่ท่านให้ใช้เพื่อออกติดต่องาน มีผลดีมาก แต่ไม่ได้ใช้มา 20 ปีแล้ว แก็บจนลิม เลย
เอาออกมาแจกกันคนละนิดสีผืนหลวงพ่อบานให้คืออนุญาตให้หลังจากขโมยมาแล้วเรื่อง
ขโมยตำราหรือของเสกสำเร็จรูป เมื่อของหายคราวไร ท่านเป็นต้องออกปากโทษไอ้ลิงดำ
เสมอ ท่านว่าไม่มีใครกล้าขโมยของ ๆ ข้านอกจากไอ้ลิงดำตัวเดียว แถมอ้างอีกหลายชาติ
ที่ผ่านมาแล้วด้วยว่ามันไม่ได้ขโมยชาตินี้เท่านั้น มันขโมยมาหลายสิบชาติแล้ว ท่านขอ
ร้องไม่ให้น้อมใจไปในเรื่องเพศ ขอให้ใช้ติดต่องานส่วนกลางอย่างเดียว

เมื่อรับคำแล้ว ท่านก็อนุญาตให้ใช้ได้ ทำเงินมาแล้วเกินกว่า 20 ล้าน มาเมื่อ 20 ปีเศษมานี้
เมื่อเป็นคนเลขไม่ใช่ เพราะรู้สึกเบื่อการติดต่อกับภาระของโลก ก็เลยกลายเป็นวัตถุโบราณติดขำ

อยู่อย่างนั้นเอง เมื่อคุณไปกับคุณหมวดพูดกันก็พอดี निकออก เมื่อเอาออกแจก คิดจะแจกให้หมด เพราะมีน้อย ขณะนั้นก็พอดีคิดถึงท่านเจ้ากรมกับคุณนาย และท่านกาละมัง และชายาขึ้นมาได้ (พ.อ.อดุลย์ สุวรรณตรา) เลยชักไว้ครึ่งหนึ่ง คิดว่ามีโอกาสพบกันจะได้ให้ พอดีอาจารย์อยู่จะมา เลยฝากมาให้เสียเลย เกรงว่าท่านเจ้ากรมหรือธมาลำบาก

ก่อนใช้ ท่านให้เอาสี่สิ่งธรรมดา 1 ตลับ มาก ๆ หน่อยก็ดี ผสมละลายด้วยความร้อนของ แสงอาทิตย์ เมื่อละลายเข้ากันดีแล้วก็ใช้ได้ ท่านให้คาถาดังนี้

พุทฺธัง แพทรกจิต ฐัมมัง แพทรกใจ พิศวงหลงไหล สัมมัง อโยคาลัยรัก มีต่ออีกนิด สัมโมทมาเนหิ อวิวสมาเนหิ สิกขิตตัพพันติ

บทต่อท่านบอกว่าเหมาะสำหรับให้คนที่เคยคุยด้วยคิดถึงเสมอ บทต้นเป็นการระงับอารมณ์ ชุ่นเคือง เหมาะแก่งานของท่านเจ้ากรม และคุณนายที่มีการติดต่อเสมอ และเพื่อขยายของ เวลาเอาสี่สิ่งสีปาก ท่านห้ามข้ามข้อปาก ถ้าเข้าหาผู้ใหญ่กว่าให้ใช้หัวแม่มือ ถ้าเข้าหาเด็กกว่าใช้นิ้วชี้ ถ้าไปหาคนเสมอกันใช้นิ้วกลาง ถ้าเข้าหาผู้ที่เรารัก แต่เขาไม่ยอมรับก็ใช้นิ้วนาง ข้อหลังอย่าใช้เลย บาปไม่เป็นเรื่อง

แบ่งให้คุณกาละมังครึ่งหนึ่งด้วย แต่ทว่าต้องให้สัญญาก่อนว่าจะไม่ใช้นิ้วนาง ถ้าขึ้นใช้อาจกลายเป็นชามสังคโลกไปก็ได้

30 กรกฎาคม 2513

นับตั้งแต่ท่านทั้งสองมาพบ เมื่อจากกันแล้วอาตมาป่วยมาก ปีนี้มันมีอาชีพป่วยจริง ๆ ไม่รู้จักจะปกติเลย อาการป่วยมันเกิดทางระบบอาหาร เรื่องของคนชอบกินมันก็เป็นอย่างนั้น เมื่อล่าไส้ มันบรรจอาหารได้มันก็ต้องบรรจโรคได้ พระพุทธเจ้าท่านตรัสว่า ร่างกายเป็นโรคนิททัง คือเป็นรังของโรค รู้แล้วสบายใจ เพราะว่ามันต้องเป็นโรค เมื่อร่างกายมีทุกข์รับทราบว่าร่างกายเป็นดินแดนที่ได้รับความทุกข์ ไม่หวั่นไหวในทุกข์ที่เกิดขึ้น ยอมรับนับถือว่าทุกข์และเบื่อก่อนที่จะมีสังขารร่างกายต่อไปด้วยการระงับความต้องการทุกอย่างตามแต่ที่จะระงับได้ พระพุทธเจ้าท่านว่าคนนั้นเป็นคนเห็นอริยสัจ เมื่อเห็นอริยสัจแล้ว มีอารมณ์เห็นว่าเมื่อมีการเกิดก็ต้องมีทุกข์ มีอารมณ์ไม่ปรารถนาการเกิดต่อไป มองเห็นโลกทั้งโลก คือทั้งสามโลก ได้แก่ โลกมนุษย์ เทวโลก และพรหมโลก ไม่มีสาระแก่นสาร มีอารมณ์หวังเหนี่ยวพระนิพพานเป็นอารมณ์ ท่านเรียกคนประเภทนี้ว่าเป็นคนเห็นทุกข์ และเข้าถึงอริยสัจ

ที่ว่ามานี้ เป็นอารมณ์ที่พระพุทธเจ้ารับรอง นักปฏิบัติใหม่ลองฝึกใจไว้เป็นปกติจะเห็นทุกข์ และเห็นความสุขในพระนิพพาน

จะบอกเรื่องป่วย เลยพูดเรื่อยเรื่อยไป พระแก่มั่นก็รุ่มร่ามอย่างนี้เป็นธรรมดา ชอบพูดเรื่อง ที่คนอื่นมองไม่ใคร่เห็น แต่คนแก่ชอบเห็น เขาจึงว่าคนแก่ไม่มีอะไรดี เพราะถ้ายังมองเห็นว่าอะไรสักชนิดหนึ่งในโลกเป็นของดีก็ต้องกลับมาเกิดใหม่ ข้อนี้เปรียบได้แก่สถานที่หรือภูมิประเทศที่เรา

ผ่านไป ถ้ายังเห็นว่าสถานที่หรือภูมิประเทศที่ตรงนั้นเป็นสถานที่น่าพิศมัย เราก็ต้องหาโอกาสไปใหม่ แต่ถ้าเราเห็นเป็นของน่าเบื่อหน่าย ไม่มีอะไรที่เป็นที่น่ารื่นรมย์ เบื่อทุกอย่างในที่นั้นเราก็ไม่มีโครงการจะไปอีก โลกนี้ก็เหมือนกัน คนหลง คือ โมหะครอบงำเท่านั้นที่จะมองเห็นโลกนี้เต็มไปด้วยความศิวิไล แต่พระอริยเจ้าท่านเห็นเป็นแดนโสโครกที่น่าสะอิดสะเอียน ควรแก่การถอยหนี อารมณ์อย่างนี้ ถ้ามีเป็นปกติ เมื่อตายไปนิพพาน เป็นวิปัสสนาญาณขั้นสุดยอด ลองขื่นยอดดูบ้างก็ได้ ไม่ต้องไปนั่งท่องจิตเจตสิกที่ร้อยก็พันดวงหรือกัจับดวงเดียวให้อยู่พอแล้ว

วิธีจับจิต

จิตมีสภาพเหมือนลิงที่แสนซนไม่ใช่ว่าลิงแก่ที่เดินไม่ไหวปกติจิตมันไม่ยอมแก่ แก่บน แก่ล่าง แต่ตรงกลางไม่แก่ได้แก่จิต เจ้าจิตนี้ ร่างกายยิ่งแก่มันยิ่งมีแรงมาก หรือเมื่อร่างกายยังไม่แก่แต่ทุพลภาพ คือไปไหนมาไหนไม่สะดวก เช่น เมื่อขณะป่วยจะเห็นว่าจิตมันยุ่งยาก ห่วงโน้นห่วงนี้ คิดร้อยแปดพันเก้า เพราะไปดูงาน ไปทำงานเองไม่ได้ เมื่อไปได้เองมันยุ่งน้อยกว่า เพราะถ้าสงสัยก็ไปดูเอง ไปทำเอง เรื่องของจิตนี้บังคับไม่ได้

แต่ทว่าพระพุทธเจ้าท่านมีวิธีบังคับเป็นการบังคับแบบเอาใจ ไม่ใช่ข่มนี้ ขู่เข็ญ คือ คอยผ่อนสั้นผ่อนยาว ตัวอย่างเช่น จะเพ่งกลีณหรือภาวนา กำหนดลมหายใจเข้าออก ท่านให้ค่อยทำค่อยไป กำหนดรู้คำภาวนาหรือลมหายใจให้แน่นอนตามที่ต้องการ เมื่อเห็นจิตมันฟุ้งซ่านเกินพอดี ก็ปล่อยให้มันคิดตามสบาย เรื่องนี้ถ้าสงสัยเปิดหนังสือคู่มือปฏิบัติพระกรรมฐาน ตอนอานาปานสติ จะพบและควรปฏิบัติตามนั้น

วิธีฝึกทิพยจักขุญาณ

ความจริงวิชาทิพยจักขุญาณนี้เป็นของไม่ยากอะไรเลย เป็นหลักสูตรที่เบาที่สุดในพระพุทธศาสนา พระเรียนนักธรรมตรีเรียนยาก และเสียเวลามากกว่า หรือนักเรียน ป.1 ยากกว่ามากที่ทำกันไม่ได้ก็เห็นจะเป็นเพราะไม่สนใจ หรือสนใจเหมือนกัน แต่ไม่เอาจริง บางรายเอาจริงเหมือนกัน แต่ไม่ทันถึงจริงก็เลิก บางรายเอาจริง ถึงจริงแล้ว มีอารมณ์เป็นทิพย์แล้ว แต่หลงเกินไปเลยไม่ได้ผล

วิธีฝึกทิพยจักขุญาณในพระพุทธศาสนามีหลายแบบแต่ละแบบก็มีอรรถเป็นอันเดียวกัน คือ ต้องกำหนดภาพ เรื่องกำหนดภาพนี้จะเว้นมิได้เพราะเป็นเครื่องพุงจิตให้เข้าสู่ระดับสมาธิจะขอแนะนำแบบง่าย ๆ ที่คนส่วนใหญ่ทำได้ คณะศิษย์รุ่นเก่าสมัยอยุธยาเขาทำกันได้มาก และใช้เวลาไม่นาน จะแนะนำให้ทราบ

1. ตัดความยุ่งอารมณ์ออกเสียในขณะที่ฝึก ควรใช้เวลาไม่นานเกินไปในระยะแรกอย่างมากไม่ควรเกิน 5 นาที ในขณะที่นั้นตัดกังวลให้หมด ไม่ว่าเรื่องของความรัก เรื่องที่ไม่พอใจอารมณ์

ทั้งหลาย ความว่าง และความสงสัย ระวังให้หมด คิดอย่างเดียว คือ คาถากาวนา และลมหายใจเข้า ออก

2. ก่อนภาวนา กำหนดรูปพระหรือลูกแก้วอย่างใดอย่างหนึ่ง รูปพระที่เห็นนั้น จะเป็นพระสงฆ์หรือพระพุทธรูปไม่ห้าม กำหนดเอาตามใจชอบ ถ้าจิตหันไปสนใจอารมณ์อื่น ต้องรีบระงับก่อน หลับตาดูรูปพระหรือลูกแก้วเสียให้จำได้ เมื่อหลับตาลงก็กำหนดจิตจำพระที่จำได้นั้นตลอดไป ถ้าเห็นว่าจิตจะเลอะเลื่อนก็ลืมตาดูใหม่ ทำอย่างนี้ตลอดไปจนกว่าจิตจะมีอารมณ์ขึ้น ไม่ว่าจะเวลาใด กำหนดจิตเห็นภาพพระนั้นแจ่มใสไม่หายไปจากจิต อยู่ได้นานพอสมควร

3. ก่อนภาวนาหรือขณะภาวนาต้องกำหนดรู้ลมสามฐานโดยสม่ำเสมอ คือ หายใจเข้าลมกระทบจมูกแล้วลมกระทบอก กระทบศูนย์เหนือสะดือนิดหน่อย ลมหายใจออกกระทบศูนย์อก และริมฝีปากบน ใครกำหนดรู้ได้สามฐาน อารมณ์จิตเป็นฌาน ถ้ารู้สามฐานไม่ได้ แม้ทำมาแล้วตั้งหลายแสนปี ก็ชื่อว่ายังปลุกชน คนที่นอกวงการของฌาน ถ้ากำหนดลมได้ครบสามฐาน ท่านเรียกกัลยาณชน หรือสาธุชนคือคนงามหรือคนดี ได้แก่ คนที่อารมณ์ว่างจากนิर्वรณในบางคราวไม่ใช่ตลอดวัน เรื่องฐานลมนี้ ขอลดหย่อนผ่อนคลายไม่ได้ แต่ในระยะแรกจะกำหนดสามฐานไม่ได้เพราะจิตยังไม่ชิน ให้เริ่มจับฐานใดฐานหนึ่งตามถนัดก่อน ต่อเมื่อสมาธิสูงขึ้น มันจะกำหนดรู้ของมันเองทั้งสามฐานโดยไม่ต้องบังคับ

4. รักษาศีลให้บริสุทธิ์ เอาศีล 5 พอแล้ว ไม่ต้องถึงอุโบสถ เพราะจะลำบากเกินไป

5. มีเมตตาปราณี ทรงพรหมวิหาร 4 อยู่เป็นปกติใหม่ ๆ พรหมวิหาร 4 อดร้อวิหลไม่ได้ต้องถือเป็นเรื่องธรรมดา ค่อยปรับปรุง ค่อย ๆ ควบคุม ไม่ช้าจิตจะทรงพรหมวิหาร 4 เป็นปกติ เมื่อทรงพรหมวิหาร 4 ได้แล้ว ศีลก็บริสุทธิ์เอง สมาธิก็ทรงฌานได้ตลอดเวลา แม้แต่ขณะคุยกับเพื่อนก็สามารถเข้าฌานได้โดยฉับพลัน

เรื่องอื่นนอกจากนี้ไม่มี ถ้าสงสัยอะไรก็ถามหนังสือคู่มือพระกรรมฐาน คาถากาวนาให้มาแล้วค่อย ๆ ภาวนา ทำเอาดี ไม่ใช่ทำเอาเวลา วันแรก ๆ ไม่ต้องมาก เอาพอสบาย สบาย นานก็สั้น นาน สบายไม่นานก็เลิกเร็ว กำหนดให้เห็นภาพ รู้ลมหายใจ รู้คาถากาวนาพร้อม ๆ กันไปอย่าละอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นอันขาด อย่าเว้นแม้แต่ 1 วัน วันไหนเหนื่อยมากเพลียมากร่างกายไม่ดีไม่ต้องนั่ง นอนหรือเดินก็ได้ตามต้องการ แต่อารมณ์คอยจับภาพกำหนดลม รู้คำภาวนาตลอดเวลาที่ปฏิบัติ ถ้าเห็นว่าอารมณ์จะทนรับไม่ไหวก็เลิก ปล่อยให้คิดไปตามสบาย เมื่อเห็นว่า เมื่อกำหนดจับภาพนั้นมีอาการคล้ายภาพปรากฏแก่ใจอย่างส่องใส ก็ลองใช้จิตให้เป็นประโยชน์ คือกำหนดรู้ ทิพยจักขุญาณ ไม่ใช่ตาทิพย์ คำว่าญาณ แปลว่า รู้ ทิพยจักขุญาณ ก็คือรู้ทางใจ คล้ายตาทิพย์มันเป็นอารมณ์รู้เกิดที่ใจไม่ใช่ที่ลูกตาดำนักปฏิบัติมักจะเข้าใจพลาดตรงนี้

วันนี้ คุยเท่านี้ เพราะอาการป่วยยังไม่ปกติ เท่านี้ถ้าทำได้ก็เหลือเกินเหลือใช้แล้ว ข้อควรระวังก็คือ เมื่อเวลาภาวนา ถ้ามีภาพอื่นมาแทรกนอกจากภาพที่กำหนดแล้ว อย่าสนใจ สนใจแต่ภาพ

ที่กำหนดเดิมเท่านั้น เมื่อเราไม่สนใจภาพนั้นจะคงอยู่หรือหายไปก็ช่าง เราต้องการภาพที่กำหนดรู้เท่านั้น

14 สิงหาคม 2513

เรื่องชื่อปากนั้น ให้สังเกตว่าตั้งจุมกอยู่ตรงไหน ตรงตั้งจุมกลงมาก็เป็นชื่อปากตรงกับร่องริมที่ริมฝีปาก เวลาสีปากด้วยสีผึ้ง ท่านให้ทาสีผึ้งมาถึงตรงนั้น แล้วยกขึ้น ไม่ให้ทาตรงชื่อปาก คือเส้นแบ่งเขตกลางทั้งข้างล่างและข้างบน

เรื่องเลขหอยมีเรื่องแปลกมากอยู่ สองงวดก่อนหน้าเห็นตรงจริง ๆ แต่ไม่ยอมพูด เพราะรอพิสูจน์ให้แน่นอน มางวดที่เขียนมาว่า 1.2.1.2.3 งวดนี้เห็นชัดดี พอเลยไม่ออกเลย แกล้งเล่นแบบนี้ไม่ไหวแน่ คิดว่าจะให้จริง ๆ พอเอาจริงเข้ากลับบูดหมด ไม่เล่นเลยดีกว่า

เรื่องของคุณนายที่บอกว่าหลานเกิดใหม่เป็นภาระ เห็นด้วยกับที่บอกมา แต่ก็เห็นว่าเป็นของดีที่หลานจะได้คุณยายเป็นนักวิปัสสนาญาณมากขึ้น ในข้อที่ว่า “ภารา หเว ปัญจะขันธา แปลว่า ขันธห้านี้มีภาระหนัก” จะได้ว่าตัวไว้ว่า **ขณะใดมีขันธห้าทรงตัวเป็นกลุ่มเป็นก้อนขณะนั้นก็จะต้องมีภาระต้องทำ หากที่สุดมิดได้** เลี่ยงหลานไป ใครครวญไป คิดไปตามความเป็นจริงหาของจริงให้พบ แต่อย่างหลงของจริงว่ายั่งยืน เท่านั้นพอแล้ว ไม่ซำก็จะเหลือแต่เมตตา แทนที่จะติด เหลือแต่เมตตา ไม่ติดขันธห้าแล้ว ในที่สุดก็มีนิพพานเป็นที่ไป

ที่สุคนธ์ขอคณะพรคณิพพานทั้งหลายจึงเป็นผู้มีโชคมีอรรณพปล่อยขันธห้า ทรงอุเบกขา เป็นสังขารุเปกขาญาณในเวลาอันใกล้นี้โดยทั่วกันเกิด

28 สิงหาคม 2513

จดหมายของท่านเจ้ากรม อาตมาได้รับหลายวันแล้ว บังเอิญมีภาระเกี่ยวกับสังขารบกพร่อง จึงไม่มีโอกาสตอบ วันนี้ดูทางซักจะเป็นคนขึ้นมาบ้าง จึงพยายามตอบ ที่ว่าพยายามนั้นก็หมายถึงอาการทางสังขารพอเป็นผู้เป็นคนขึ้นมาบ้างความจริงมันก็ไม่เป็นอะไรมาก พูดได้ เดินได้ ทำอะไรก็ได้ แต่ทว่าประสาทไม่ใคร่ตามใจ มีอาการเพี้ยนมาก ป้อแป้ เปาะเปะ ดูเหมือนคนไม่ใคร่จะมีแรงลองพยายาม นอนคอยให้มันตายมันก็ไม่ตาย

เรื่องของการเกิด เป็นทุกข์ พระพุทธเจ้าท่านกล่าวไว้ตรง แต่คนที่เห็นทุกข์นี้สิหาได้ยากเต็มทน

เมื่อไม่กี่วันมานี้ มีนายตำรวจสันติบาล เขาบอกว่าเขาเป็นผู้กำกับกอง 2 เขามาหาความจริงแกมาหลายหนแล้วอิตานี้มีปกติชอบให้รดน้ำมนต์ ก็นั่งคิดดูแล้ว เห็นว่าน้ำมนต์คือน้ำอริชฐานขอพระพุทธบารมีช่วยแก แกจะดีเพราะน้ำมนต์หรือแกจะดีเพราะแกขยันก็ไม่ทราบ เห็นแกมาที่ไร แกก็ขอรดน้ำมนต์ทุกที คนที่ได้รับรดน้ำมนต์อาจจะดีได้ แต่คนรดให้สิทำทางซักจะเป็นผีเข้าทุกที

แกมาแล้วเรื่องชัยชนะเขาหาเสียงกัน การหาเสียงหรือออกเสียงเพื่อให้คนลงคะแนนแทนที่จะมีแต่เสียงพูดเสียงร้องเพลงปลุกใจกลับมีเสียงปืนประสานเสียงพูดออกมาอีกด้วย

ถามนายตำรวจเมืองชัยนาทที่มาหาว่าทราบไหมว่าใครยิง ตำรวจประจำเมืองบอกว่าเอาตัวไม่ได้ เพราะคนถูกยิงอยู่ในซอย แต่ที่ตรงนั้นไปสำรวจดูแล้ว แม้จะเป็นซอยก็อยู่ในที่สว่าง คนถูกยิงอยู่ริมถนนใหญ่ แสงไฟสว่างมาก คนยิงยืนริมตรอก แต่ก็เห็นหน้ากันสบายเพราะเป็นร้านค้า ตำรวจเจ้าของเมืองบอกว่าไม่รู้ว่าเป็นใครยิง คนยิงไม่น่าจะเป็นการยิงคนเลย ลักษณะการยิงควรจะเป็นการยิงเป้าเอาเต็ม ยิงนัดแรก ยิงคนขับรถ เพราะกำลังสตาร์ทเครื่อง นัดแรกกระสุนไม่ติด นัดที่สองถึงหัวหันมายิงคนซ้อนท้ายรถ คราวนี้กระสุนไม่ด้าน จุดที่ยิง ยิงได้สวยงามมาก

สันติบาลบอกว่า แกยิงเป็นระยะสม่ำเสมออันจริง ปัง-ปัง-ปัง-ปัง ยิงแล้วก็ขึ้นรถหาเสียงไม่ช้าวิ่งขึ้น เดินขึ้นแบบสุภาพ ค่อย ๆ เคลื่อนรถเข้าไปในตลาดใหญ่อย่างสง่าผ่าเผยเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น ช่วงสะดวกสบายอะไรอย่างนั้น ตำรวจท้องที่ทราบว่ารถนั้นเป็นรถหาเสียงของใคร แต่บอกว่าไม่มีใครจำหมายเลขรถได้

แต่ทางสันติบาลบอกว่ารู้ตัวคนยิง รู้ลูกปืนที่ส่งยิง รู้หมายเลขรถ ตำรวจเหมือนกัน แต่สมรรถภาพต่างกัน อยากทราบว่าตำรวจสันติบาลกินอะไร ตำรวจประจำเมืองกินอะไร จะไปถามแกก็เกรงว่าแกกำลังเมื่อยมือเมื่อยเท้า เกรงว่าจะแคะจะซ่อมเอา ก็เลยไม่ถาม เรื่องของโลกที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า เต็มไปด้วยความเร่าร้อน โลกมีแต่เหตุของความทุกข์ ถ้าใครคิดโลก คนนั้นก็ชื่อว่าติดความหายนะ เพราะคำว่าโลก แปลว่า ฉิบหายไป นี่ว่ากันตามมติพระ แต่มติชาวบ้านจะเป็นอย่างไรนั้น พระก็ไม่ควรสอดรู้สอดเห็น

วันที่ 5 กันยายน ตรงกับวันเสาร์ 5 วันนั้นตั้งใจจะเริ่มพิธีเคารพครูตั้งแต่ 9 น. หรือถ้ามาไม่พร้อมกันก็จะรอถึง 10 น. เป็นที่สุด คนที่มาทุกคนอยากให้เข้าไปในสายสัญญาณ กรรมวิธีที่ทำเครื่องสังเวท ทำตามแบบไสยศาสตร์ แต่กรรมที่ทำ ทำตามแบบพุทธศาสตร์ ปีนี้ไม่ได้ป่าวหมู่เทวฤทธิ์ใกล้เคียงให้มาร่วม คิดว่าจะให้มีคนส่วนมากเป็นทหาร การเข้าไปในสายสัญญาณก็คงทำอารมณ์ให้เป็นสมาธิ เพื่อรับการสงเคราะห์ตามกฎของกรรม พระไม่ฝืนกรรม ทำอะไรเกินอำนาจของกรรมไม่ได้ แต่ขอบรรเทากรรมได้ในบางกรณี ไม่ใช่เพิกถอนกรรมเป็นการบรรเทากรรมที่เป็นโทษ และขอเร่งรัดกรรมที่เป็นคุณ พอทำได้บ้าง ถ้าไม่มากเกินไป

เห็นพวกทหารประจำอำเภอ เขาเรียกสัสดีหรืออะไรไม่ทราบ แกก็เลยบอกว่าพวกทหารนอกประจำการเห็นข่อยช็อกเหยือกไปตามบ้าน บอกให้คนที่เคยเป็นทหารเตรียมพร้อมที่จะเข้าประจำกรมกองได้ทันทีที่ทางราชการต้องการตัว เห็นเขาบอกกันก็เห็นใจ แต่ไม่ทราบว่าทำอะไร เรื่องสงคราม เป็นของปกติธรรมดาของโลก โลกที่มีสิ่งที่มีชีวิตก็ต้องมีสงคราม ทราบข่าวเข้าซักหน่อย ไม่ทราบว่าคนตั้งรบจะตั้งไปถึงไหน พี่โฮ (จิมีนห์) แกกำลังเป็นใหญ่ ผู้นำสำคัญของญวนเหนือ ไม่ทันที่จะเป็นเจ้าเมืองญวนทั้งหมดประเทศเลยแก่หนีไปพักผ่อนเมืองฝีเสียดแล้ว แล้วพวกที่

อยู่นี้จะมานั่งสั่งรบกันเพื่ออะไร นี่ว่าอย่างพระ ทีนี้ถ้าว่าอย่างคำประจำเมือง เรื่องรบเป็นเรื่องจำเป็น คนไปรบเขาวามีเกียรติศักดิ์ศรีสูง พอตายปุบจากนายสิบเป็นนายร้อย จากจำเป็นนายพัน จากนายร้อยไปเป็นนายพัน แต่ทว่าแกเป็นนายทหารที่มีกรมกองเหนือจากทหารปกติ คือเป็นทหารกองทัพบราบนี้สิหนักใจ

เป็นอันว่า วันที่ 5 ถ้าทุกคนจะมา ขอให้รู้กันไว้ เพื่อว่าเมื่อขณะที่จะทำพิธีเคารพครูอาจารย์ ถ้าทราบว่ายังไม่ทราบจะได้รอนกว่าจะถึง 10 น. เมื่อถึง 10 น. แล้วตอนนี้ไม่มีใครแน่ประโยชน์ ในการเข้าไปในสายสัญญาณก็คืออธิษฐานขอบารมี พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ให้ส่งเคราะห์ตามที่ต้องการ

19 กันยายน 2513

หลังจากที่ท่านทั้งสองกลับมาแล้ว ทางนี้ทำมาค้าขึ้นดีเหลือเกิน ที่มีผลมากเป็นพิเศษ ก็คือน้ำ (น้ำท่วม) จะต้องหาลูกบวบมาขูดได้ดึก ทำเป็นแพหรือไม้ก็ยังไม้แน่ เวลาผ่านไป 24 ชั่วโมง แยกย่องขึ้นมาได้ถึง 6 นิ้วฟุต บางวันถ้าแกย่นหน้อยแกก็ย่องขึ้นมาถึงเกือบ 12 นิ้วฟุต ห้องเครื่องสูบน้ำกลายเป็นห้องเก็บน้ำไป ต้องยกเครื่องหนี

อีกเรื่องหนึ่งที่คิดว่ามันจะตามมานั่นก็คือ โรคระบาด เดียวนี้เริ่มเอากันเข้าบ้างแล้วแถว นครสวรรค์ นอกจากโรคทางร่างกายก็โรคทางการเมือง น้ำมากคราวไร รัฐบาลเคยปลดเก้าอี้ทุกที่ คราวนี้จะแน่นหนาแข็งแรงหรือเปล่าไม่ทราบ ถ้าไม่ลงหลักปักคอให้ดีก็น่ากลัว

สิ่งที่น่ากลัวต่อไปก็คือ คนอยากดังภายนอก ที่เรียกว่า พวกก่อการร้ายหรือนักปลดแอกจากคอตตนเองไปสวมคอกคนอื่น มันอาจกระฉับกระเฉงขึ้น บวกกับเรื่องยุ่ง ๆ ภายใน รู้สึกว่าเรื่องของโลกที่นำวิคกมีเยอะ เลยนอนทอดหุ่ยไม่วิตกมันเสียเลย ๆ เรื่องของการเมืองในประเทศ และนอกประเทศ เป็นเรื่องธรรมดาของนักการเมือง ถ้ายิ่งที่คนทั้งหลายมองเห็นว่าจำศีลภาวนาไม่เอาเรื่องเอาราวกับใคร ใครจะทำอย่างไรก็ช่างในวันหน้าอาจจะกลายเป็นผู้มีบทบาทสำคัญก็ได้ใครจะรู้ ถ้ายิ่งที่ว่านี้หมายถึงนักการเมืองเก่าที่เคยแสดงฝีมือลายมือมาแล้ว แต่ทว่าถอดเขี้ยวถอดเล็บห่อเก็บไว้ แยกไม่ได้ถอดทิ้ง พร้อมทั้งจะสวมเล็บเข้าเมื่อไรก็ได้

แต่ทว่าถอดเป็นอนิจจังแน่ ไม่มีอะไรแน่นอน คนทำก็บอกว่าดีแล้ว แต่คนที่ดูเขาทำก็บอกว่าแกทำไม่ถูกเลยเอาอะไรแน่นอนไม่ได้ โลกมันเป็นทุกข์เพราะมีความไม่แน่นอนเป็นปัจจัย คำว่าปัจจัยควรจะแปลว่าต้นเหตุ เมื่อต้นเหตุมันไม่ทรงตัวตะหาคความทรงตัวอะไรกับโลกอีก เราอยู่ในโลกก็ต้องปล่อยให้โลกมันหมุนเล่นตามอารมณ์ของมัน แต่ก็ควรพร้อมไว้เสมอ แบบรักสงบต้องเตรียมรบให้พร้อมสรรพ เมื่อจังหวะมีเมื่อไร โคดออกจากทางของโลกไป เท่านั้นที่หมดเรื่องกัน

1 ตุลาคม 2513

จดหมายฉบับนี้เรียกว่าจดหมายน้ำท่วม ขณะนี้ระดับน้ำสูงมาก ตัวเมืองอุทัยน้ำเข้าแล้ว ที่วัด อาคารหลังเก่าริมน้ำ ระดับน้ำสูงกว่าพื้นที่นั่งเกินกว่า 100 ซม. ตั้งแต่วันที่ 21 ก.ย. เป็นต้นมา พระต้องแช่น้ำทุกวันด้วยต้องขนย้ายของหนีน้ำ ขนย้ายกัน 4 วาระแล้ว ทหารสื่อสารก็ดีไม่น้อย มาถามข่าวเสมอ มาช่วยขนย้ายเครื่องไฟฟ้า ถ้าไม่ได้นายทหารสื่อสารมาช่วยก็คงยกกันแยะ

ปีนี้มีภัย 4 ประการ ที่ประจำโลกครบถ้วน คือ

1. อุทกภัย ภัยเกิดจากน้ำ
2. วัตภัย ภัยเกิดจากลม
3. อัคคีภัย ภัยเกิดจากไฟ
4. โจรภัย ภัยเกิดจากโจรผู้ร้าย

มีครบบริบูรณ์ ต่อไปก็จะเกิดภัยประจำอีกสายหนึ่ง คือ ภัยเกิดจากความป่วยไข้ไม่สบาย เพราะโรคระบาด ภัยเกิดจากการคิดเห็นไม่ตรงกัน ภัยเกิดจากความคับแค้น ในที่สุดก็มารวมลงว่าโลกเต็มไปด้วยความทุกข์ พอเข้ามามาก็เกิดมีข่าวว่าเขื่อนยันฮีจะพัง ชาวบ้านเดือดร้อนกันใหญ่ เลยช่วยประกาศว่าเขื่อนยันฮีพังนานแล้ว พังเป็นช่อง ๆ น้ำไหลออกได้มาเป็นเวลาแรมปีแล้ว ก็เลยหมดเรื่องกัน

อุทัยเย็นสบาย ใครอยากเย็นเชิญมาเที่ยวอุทัยได้ ที่นี้มีลานน้ำรองรับได้ไม่จำกัดจำนวน ที่สุดนี้ขอทุกท่านจงมีความสุข เห็นภัยในวิฤกษ์ และเข้าถึงพระนิพพานในชาตินี้เสียดีกว่าอยู่ต่อไป

10 ตุลาคม 2513

จดหมายฉบับก่อน คุขโงมมาว่าปีนี้ น้ำมาก มีลานน้ำพอจะอวดคณะกฐินได้ แต่วันนี้ชักไม่แน่ใจเสียแล้ว เพราะ 48 ชั่วโมง น้ำลงไป 6 นิ้วฟุต เมื่อวันที่ 6 กำลังทำสมณธรรม พระท่านบอกว่าหลังจาก 8 ค่ำ (วันที่ 8) ไปแล้ว น้ำจะลง และหลังจากนั้น 4 วัน น้ำจะลดลงประมาณ 1 ศอก ต่อจากนั้นไป ระดับน้ำจะลดตัวลงเร็ว เรื่องถวายกฐินในน้ำ ตามที่คุยไว้กับคุณศรศรี (พ.ต.อ.ศรศรี) เห็นจะเป็นไปไม่ได้ น้ำอาจลงเกือบดินหน้าท่าโผล่หรืออาจใช้พื้นที่ได้หมด

สิ่งที่หนักใจที่สุดในระหว่างน้ำมากก็คือส้วม เรื่องอื่นไม่หนักใจ เพราะถึงอย่างไรก็พอจะจัดรับกันได้ตามแต่ที่จะทำได้ และก็หวังว่าคณะกฐินที่มาก็คงให้อภัย แต่ทว่าส้วมเป็นเรื่องที่หาทางอภัยไม่ได้ เพราะถ้าขึ้นให้อภัยก็ทำทางยุ่งยากมาก เพราะเจ้าประคุณพระอุจจาระแกไม่ยอมอายุใคร ถ้าแกจะออก แกต้องออกตามระเบียบของแก

เมื่อน้ำขึ้นมากมีคนชอบถามว่าทุกข์ไหม? เขาชอบถามไม่ทราบว่าจะตอบเขาอย่างไรดี ก็เลยตอบตามความรู้สึกว่า ทุกข์ที่ทรงชีวิตอยู่นี้มีมากกว่าทุกข์เรื่องน้ำมาก น้ำมากไม่เห็นมีอะไรเป็นทุกข์ เพราะน้ำขึ้นแล้วก็ลง แต่ทุกข์เรื่องทรงชีวิตอยู่นี้ลิ้มเป็นทุกข์ทุกลมหายใจเข้าออก แต่ทำไม

ไม่มีใครมีใครเห็นทุกข์ โลกนี้เป็นของแปลกสำหรับนักธรรม แต่ทว่าเป็นปกติของนักนิยมไพร คำว่า ไพร หมายถึง ตัณหา ตัณหาจัดว่าเป็นป่าใหญ่ รกชฎูรุงรังมืดทอนธการมองไม่เห็นอะไร ความตาย เป็นของปกติ ที่มีคนตายให้คุณเป็นตัวอย่างทุกวัน ตัณหาก็ดสอนให้ไม่มองดู คุณะดู

แต่ไม่มอง คือ ไม่มองดูตัวเองว่าจะต้องตายอย่างเขา และไม่เตรียมตัวเอาความทุกข์ประจำวัน ที่พระพุทธเจ้าทรงเรียกว่า นิพัตถทุกข์ คือ ทุกข์กระจุกกระจิม มีเป็นปกติ เช่น ทุกข์หิว ทุกข์ กระจาย ทุกข์จากความหนาว ความร้อน ทุกข์จากการป่วยไข้ไม่สบาย ทุกข์จากการปวดอุจจาระ ปัสสาวะ มีทุกวัน แต่ตัณหาไม่ยอมให้คนที่อยู่ในอำนาจมองเห็น แกลสอนให้มองไกลไปข้างหน้า โดยกำหนดเอาไว้ว่าวันโน้น เดือนโน้น ปีโน้น เราจะรวย เราจะดี เราจะเด่น แต่ทว่าวันเวลาที่ผ่านไป ถูกพระขามราชบัณฑิตออกทุกวัน ตัณหาไม่บอกใครตายก็ช่าง แกลสอนให้คิดว่าฉันไม่ตาย

วันนี้อ่านหนังสือพิมพ์พบว่าดารานางตายเสียแล้ว วิฑูยออกข่าวพิเศษ และหนังสือพิมพ์เกือบหรืออาจทุกฉบับลงข่าวกันครึกโครม มีคนสนใจที่มีมิตรตาย แต่คนที่เห็นใจมิตรไปรอการ รดน้ำ เขาว่าประมาณแสนคน มีใครคิดบ้างหรือเปล่านั้นว่าตัวจะตาย

เรื่องของตัณหาเกษวนเขวทางอย่างนี้ ก็เลยตัดใจ ปล่อยแก่ไปตามลำพัง ไม่ขอเป็นสาวก ด้วย จะพยายามเจาะช่องให้ทะลุ ลอดคร้วตัณหาออกไปให้ได้ แม้ไปไม่ไกล แต่ไม่กลับมาเกิดเป็นคน ก็พอใจแล้ว

14 ตุลาคม 2513

ทราบแล้วว่า จดหมายมาถึงก็ไม่พบเจ้ากรม เพราะท่านเจ้ากรมกับคุณนายไปเมืองแขก แต่ก็ เห็นว่าคนที่อยู่มีอำนาจอ่านได้ ด้วยไม่ใช่จดหมายนัดเล่นไป จึงเขียนมา

ภาพที่ส่งมา ถ่ายจากกล้องประเภทเด็กเล่น เมื่อเห็นทำว่าน้ำจะหนีหนักก็เลยหาสตางค์ตาม พระคลังข้างที่ได้ไม่กี่บาท เดินไปถามร้านขายกล้อง เขาว่าเงินไม่พอซื้อได้ไหม เจ้าของร้านแกไม่ ตอบตามคำถาม แกถามว่าหลวงพ่จะเอาอย่างไรน แกหยิบกล้องราคา 700-800 มาให้ดู และราคา พันเศษ ก็เลยบอกว่ากล้องขนาดนี้วาสนาไม่ถึงฉัน ฉันมีบารมีสูงกว่ากล้องมาก จะต้องหากกล้องราคา ไม่เกิน 30 บาท มาให้ฉัน จึงจะคู่ควรกับบารมี เจ้าของร้านแกยิ้มแ้มเกือบพัง แล้วก็ระเบิดหัวเราะ ออกมาดังลั่นแล้วแกพูดว่าอย่างหลวงพ่อนะหรือจะใช้กล้องแบบเด็กนักเรียนใช้

ถามแกว่าเพราะอะไรถึงพูดอย่างนั้น แกว่ากล้องอย่างนั้นมันใช้ง่าย และเด็กเกินไป ถามแก ว่ามีขายไหม แกบอกว่ามี แต่ราคา 40 บาท บอกแกว่าฉันมี 30 บาทเท่านั้น จะซื้อได้ไหม พอแกเห็น เงินในกระเป๋ามี 30 บาทจริงๆ แกบอกว่าซื้อได้ครับ และไม่ต้องเสียเงินด้วย แกหยิบมาให้ 1 กล้อง พร้อมทั้งฟิล์ม 2 ม้วน แกบอกถวายเลขครับ จะพยายามเอาเงินให้แกบังเอิญมีไม่พอ จะยอมเป็นหนี้ แก แกก็ไม่ยอมเอาเงิน เลยได้ฟรีทั้งชุด สบายใจแฮ

เมื่อได้กลิ่น และอุปกรณ์แล้ว ก็เริ่มเป็นช่างภาพ คนชายแปลกใจมากที่เห็นเงินในกระเป๋า มีเท่านั้น แถลงว่า หลวงพ่อก็มีเท่านั้นจริง ๆ หรือ ตอบกว่าเงินที่มีในปกครองมีเท่านี้ แต่เงินในธนาคารออมสินยังมีอีก ก็เลยเอาสมุดออมสินให้แกดู ปรากฏว่าในที่มีในสมุดออมสินมี 86 บาท ตั้งแต่ 2512 ยังไม่มีตัวเลขเพิ่มหรือลด จักว่าเศรษฐกิจทรงตัว คนที่มีเงินตั้งชั่งหนึ่งกับตำลึงครึ่งเป็นคนยากจนเสียเมื่อไร สมัยเมื่อ 40 ปีผ่านมา เงินขนาดนี้เขาจัดงานบวชพระ แต่งงาน ซื้อมันกันได้พอ จักว่าล้ำค่าสำหรับชาวชนบท

เมื่อวันที่ 11 นายทหารสื่อสารไปหา 4 คน บอกว่า น.ต.มณูญ (พล.อ.ต.มณูญ ชมภูทิพย์) ให้ไปถามว่าอาหารการบริโภคเงินทองมีใช้ไหม ทั้งนี้เห็นจะเป็นเพราะท่านเจ้ากรมบอกไปนั่นเอง ความจริงปกติเขาก็ดีดีมาก รู้สึกว่าทุกคนเป็นห่วงเป็นใยอยู่ เห็นออกอากาศงานกฐินวันละสองชั่วโมง ปีนี้เอากันเต็มที่ พ่อบ้านคิมิศรัทธา ลูกบ้านก็ดีตาม นี่เพราะท่านเจ้ากรมสนใจในธรรมเลยทำเอาสื่อสารตาคืออดเหล้าไปหลายคน ลูกวัดอดแล้วสมภารอดหรือยังไม่ทราบ แต่จะอดหรือไม่อด พระไม่เกี่ยว มีศรัทธา รักษาความดีเท่านั้นพอแล้ว ตายไม่ตกนรกก็สบายใจมากแล้ว ตอนนี้น้ำท่วมนี้ไม่เป็นเอง แต่ก็ได้อยู่หน่อย พอล้ำมากมากโรคก็เบา ไม่ค่อยระบาด

พูดมากไปเสียแล้ว ขอยุติกันที่ โลกนี้เป็นอนิจจัง ท่องไว้เท่านั้นพอ เมื่อไรหนอเสียเล่าที่ทำตาขบขยับ ทำท่าจำศีล จึงจะแสดงลวดลายสักที่ เมืองไทยจะได้มีใครดึงปากน้อยลง

1 พฤศจิกายน 2513

วันนี้อากาศปลอดโปร่งจากแสงอาทิตย์ มันทาแสงอาทิตย์เกือบไม่ได้เลย ลมหนาวยังไม่มา แต่ก็มีความเยือกเย็น ทำเอาพระแกเกือบไม่ย่างเท้าไปไหน ปกติก็ไม่ใครจะไหวอยู่แล้ว เมื่อมาแลลมอากาศอย่างนี้เข้าด้วยก็เลยรวนไปตามอารมณ์ของสังขารที่หาความเที่ยงมั่นคง คือ มันทึ่งที่คอยจะฟังอยู่ตามปกติ จิตใจก็สบายมีหน่ออีกแสนเศษก็ยังสบาย เพราะทำให้เจ้าหนี้ย้ายศาลา และกุฏิ เจ้าหนี้ยี่ไม่เก่งจริง ไม่มีใครมายึด ก็เลยสบายตามอารมณ์ของหลวงตาแก่ที่ไม่อยากมีทุกข์ ความจริงทุกข์มันมี แต่ก็ไม่แยแสมันเสีย มันก็ทำหน้าที่ไป จ้อมันมานานแล้ว ไม่เห็นมันจะเห็นออกเห็นใจสักที เอาใจมันอย่างไร มันก็ทำของมันอย่างนั้น เลยทำหน้าที่สือหย่าร้างมันเสียเลยสบายใจ

เว้าเพลีนไปเลยคงไม่ทราบว่าจะเขียนมาเพื่อประสงค์อะไร เรื่องที่เขียนมามีข้อความสำคัญอย่างนี้ เมื่อวันที่ 29 รับนหนังสือจากเจ้ากรมเฉลิม ขอร้องให้มากรุงเทพฯ ไว ๆ เพราะมีจังหวัดใหญ่ตั้งใจว่าจะมาวันศุกร์หน้า ถ้าไม่มีอะไรเป็นอุปสรรค พอดีครุฑนทา (นนทา อนันตวงค์ ผู้เป็นอุปถัมภ์ดั้งเดิม) บอกว่า แกจะมาหาลูกด้วย ก็จะมาพร้อมกัน เมื่อครุฑนทามาด้วยก็เลยมีธุระเพิ่มขึ้นอีก ด้วยคนที่บ้านข้างบ้านลูกสาวครุฑนทาเขามีพี่สาวอยู่ที่อุทัย เขามีพวกในกรุงเทพฯ พวกเขา มาหาสามสี่ครั้งแล้ว เขาบอกว่าน้ำสาวเขารวย เขาอยากให้พบน้ำสาวเขาด้วย เขาจะขอให้พี่สาวเขา

ช่วยวัดนี้บ้าง ท่านหลานนั้นมีศรัทธาอยากให้เราช่วย แต่ท่านน้ำไม่เคยรู้จักกัน แกจะช่วยหรือไม่ถามพระแล้ว ท่านบอกว่าไม่ควรคิดว่าเราจะช่วยด้วยเขายังไม่มีศรัทธา

เมื่อเขาต้องการให้ไปพบ และจุดที่คนน่าจะพบได้ก็เป็นบ้านครุฑนทา เมื่อครุฑนทาไปด้วยก็เลยจะนัดให้เขามาพบ และไปพบน้ำเขาวันเสาร์ วันอาทิตย์ตั้งใจจะไปบ้านคุณเฉลิมตอนกลางวันถามพระท่านแล้ว ท่านบอกว่า พอจะพูดกันรู้เรื่องบ้างตามสมควร เมื่อท่านว่ากรรมมา แม้ไม่มีผลเต็มร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่พอมีส่วนได้ ก็จะมา ถ้าไม่มีผล คงไม่มาแน่

21 พฤศจิกายน 2513

เรื่องที่ตกลงไว้ว่าจะเดินทางวันที่ 4 ธันวาคม เห็นจะต้องเลื่อนเสียแล้ว เพราะบรรดาท่านข้าราชการทั้งหลายเขาพากันมาต่อว่าต่อขาน ด้วยวันเฉลิม เขาจะนิมนต์ไปสวด ไม่ทราบว่าสวดอะไรสองปีที่แล้วมาบอกเขาว่าไม่ว่าง เพราะติดงานก่อสร้าง ปีนี้ว่างขอให้รับเขาบ้าง เห็นเขาว่าเข้าเลยเกรงใจ รับเอา เป็นอันว่าวันที่ 4 เดินทางมาไม่ได้ ต้องไปสวดเขาหน่อย

ความจริงเรื่องสวดนี้เพื่อเต็มทน เพราะสวดเท่าไร ๆ คนฟังก็ไม่รู้เรื่อง บางหนพระสวดเองก็แถมไม่รู้เสียเองอีกด้วย ก็เลยเข้าทำนองเหงื่อไหลไคลย้อย คนฟังบ้างไม่ฟังบ้าง ผลของการสวดเลยไม่มีอะไรเป็นผล ผลที่ได้รับจริงจังก็คือ คนฟังนั่งเบื่อ พระสวดเหนื่อยเกือบดับจิต เสร็จแล้วก็กินข้าว กินอิ่ม พระได้ของ ได้เงิน คนนิมนต์ต้องเหน็ดเหนื่อย และเสียเงิน ผลเท่าที่ได้ได้กันตรงไหนบ้าง ยังคิดไม่ออกที่เห็นว่าจะได้ก็คือความเลื่อมใสในเสียงธรรม ถ้ามีแก่ท่านผู้ฟัง และผลของการถวายทานถ้าเต็มใจถวาย และถวายด้วยความเลื่อมใสพอได้ แต่ถ้าฟังกันตามประเพณี ไม่สนใจ และเลื่อมใส ก็ไม่มีอะไรเป็นผล นอกจากเสียเวลาเงิน และนั่งเมื่อยเปล่า ๆ สมัยพระพุทธเจ้าเมื่อท่านไปที่ใดพอฉันเสร็จ ท่านก็โมทนา ศัพท์ว่า โมทนา แปลว่า ความยินดีในกิจที่เขาทำ ท่านกล่าวชมงาน และบอกอานิสงส์ที่ทำว่าทำอย่างนี้มีผลอย่างไร ในที่สุดท่านก็ลงท้ายด้วยอริยสัจ คนฟังรู้เรื่อง และรู้ผลงาน

แต่สมัยนี้เอาคำที่ท่านเทศน์มาสวดเป็นภาษาวัดที่ชาวบ้านฟังไม่ใคร่รู้เรื่อง และพระสวดเองก็ไม่ใคร่รู้เรื่องจะมีอะไรเป็นผลบ้างก็เข้าใจยาก แต่เมื่อเขาต้องการ และต่อว่าต่อขานก็เลยตามใจเขาหน่อยสวดแล้วก็กิน กินแล้วเขาก็ให้สตางค์ เลิกแล้วก็กลับ เอากันแค่นี้พอ เรื่องที่สวดเช่น บทอเสวนา และอย่างอื่น เป็นเรื่องที่พระพุทธเจ้าเทศน์ให้คนฟังได้พระอรหันต์มาากแล้ว แต่สมัยนี้ พระสวดเหงื่อไหลไคลย้อย ทั้งพระทั้งคนฟังต่างก็ไม่ได้อะไรเลย น่าเสียดายพระพุทธพจน์ที่พระเอมารักษาไว้เป็นประเพณี ไม่สนใจตามพระพุทธจริยา อยากจะตั้งนิกายใหม่เรียกว่า นิกายเถรส่องบาตร คือทำตามพระพุทธจริยา แต่พระนักปราชญ์สมัยนี้ท่านหาว่าเก่าไม่ทันสมัย เมื่อตั้งไม่ได้ก็เลยตั้งไว้ตามลำพัง ใครจะว่าอะไรก็ช่าง ตายแล้วไม่เป็นเหยื่อลุ่มพุดก็พอใจแล้ว

วันที่จะมา จะมาวันที่ 11 ธ.ค. ขอให้ท่านเจ้ากรมกำหนดเอาวันเสาร์ และอาทิตย์กลางวัน เป็นของท่านเจ้ากรม วันอื่นเป็นของคณะอาทร (พล.อ.อ.อาทร โรจนวิภาต เคยบวชอยู่กับหลวงพ่อก็คือพักบ้านคุณอู๊ด

จะเลิกแล้วขอต่ออีกนิด เพิ่งนึกได้ เมื่อวันที่ 8 มีตำรวจรายงานว่ามีเรือแมงปอเสียงเงียบมาลงที่เขาดิน อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัย คนที่นั่นมา ถามว่ามีจริงไหม เขาบอกว่าจริง หลังเขาดินมีลานกว้างมากสามารถปลูกบ้านได้หลายสิบหลังเป็นลานเรียบ เป็นเขายาวสลัซบซ้อนมีบ้านตั้งในบริเวณนั้นมากหลายสิบหลัง แต่ไม่ใช่บนยอด ถามคนมาบอกว่าคนที่ลงจากเครื่องบินเป็นคนชาติไหน เขาบอกว่าพูดไทยชัด เลยไม่แน่ใจว่าเป็นพวกไหนกันแน่ แต่ตำรวจตัวเล็กสงสัยว่าเป็นพวกตรงข้าม ตำรวจใหญ่เข้าใจว่าอย่างไรไม่ทราบใจท่าน

27 พฤศจิกายน 2513

กำหนดการเดินทางมากรุงเทพฯ คงเดินทางวันเสาร์ที่ 11 ธันวาคม ตามที่แจ้งมาแล้ว เทียวที่แล้วมากรุงเทพฯ ทางฝั่งธนที่เขาต้องการพบไม่มีโอกาสได้พบกันเพราะเจ้าของบ้านไม่อยู่ คราวนี้เขาขอพบ ฉะนั้นวันเสาร์ตอนกลางวันจะไปฝั่งธน และวันเสาร์ตอนเย็น ถ้าทางบ้านเจ้ากรมไม่มีธุระสำคัญก็จะมาบ้านท่านเจ้ากรม และค้าง 1 คืน และตอนเย็นวันอาทิตย์ไปบ้านคุณอู๊ด จะกลับอุทัยเมื่อไรจะแจ้งให้ทราบ

ข่าวที่แจ้งมาคราวก่อน ภูเขาที่เรียกว่าเขาดินนั้น สอบถามใหม่ เขาเรียกเขาดินแดงหรือเขาปลาร้า ตั้งอยู่ในเขตอำเภอหนองฉาง ไม่ใช่บ้านไร่ เขาถูกนี้บนยอดเขามีเนื้อที่เรียบหลายสิบไร่ ตามคำบอกเล่า ข่าวสืบหน้าที่ได้รับมีคนที่อยู่ใกล้เคียง และเคยมาหาแอบบอกว่า ไร่เรือเปงมอมันมาลงที่เขานี้ 3-4 ปีมาแล้ว มันมาเรื่อย ๆ เดือนหนึ่ง 2-3 ครั้งบ้าง บางเดือนก็ไม่มา เวลานี้มาบ่อย เมื่อปี 2511-13 ต้นปีมีเงิน (แจ็ก) ดาคลีคนหนึ่งไปตั้งร้านค้าของชำเล็ก ๆ น้อย ๆ แต่ทว่ามีเงินมากเหลือเกินเรื่องเงินหมื่นเงินแสนเป็นเรื่องเล็กสำหรับแจ็กคนนี้ ให้ความอุปการะแก่ชาวไร่ที่มีความเดือดร้อนการเงินตามสมควร ดอกเบี้ยก็คิดไม่แพง ไม่มีให้ก็ไม่เป็นไร ถามว่าเขาเคยชักชวนเพื่อทำงานใหญ่อะไรหรือเปล่า แอบบอกว่าเปล่า ไม่ชวน เพียงแต่แนะนำว่าเงินที่มีมาจ่ายเป็นเงินของเจ้านายให้มาจ่ายเพื่อสงเคราะห์คนจน

ถามเรื่องเรือเปงมอว่า เขาเอาอะไรมาให้ แอบบอกว่าขณะเรือลงจะเข้าไปใกล้ไม่ได้ จะมีคนของแจ็กคนนั้นรับเรือแมงปอ ของที่คนมาก็ไม่ทราบว่ามีอะไรบ้าง แต่ที่ทราบชัดก็คือข้าวสาร เรื่องข้าวสารนี้เอามาบ่อย และมากด้วย ครั้งละประมาณ 40 ถึง 60 กระสอบ ถามว่าเขาเอาไปไหน แกก็ตอบว่าไม่ทราบ ถ้าพวกชาวป่า คือ พวกที่ทำมาหากินอยู่ที่นั่นไม่มีข้าวสาร จะขอซื้อได้ในราคาถูก และซื้อเชื่อก่อนได้ เรื่องเงินไม่เคยทวงถาม โดยแจ็กคนนั้นบอกว่าเจ้านายห้ามทวงหนี้ ถามถึงแจ็กคนนั้นว่าขณะนี้อยู่หรือเปล่า แอบบอกว่าหายหน้าไปสองสามเดือนแล้ว เรือแมงปอมารับเอาไป

เรื่องของภูเขาคามที่ทราบมีเขาหลายลูกสลับซับซ้อน มีถ้ำมาก ได้อาศัยรถขนไม้ในป่าผ่านไปครั้งหนึ่ง เห็นว่าบริเวณนี้อยู่ไม่ไกลหนองฉาง และไม่ไกลตัวเมืองมากนัก การเคลื่อนย้ายกำลังก็ไม่ลำบาก ถ้าหากมีกำลังของฝ่ายตรงข้ามจริงสอบสวนแล้ว ตามที่ทราบประมาณกำลังของฝ่ายตรงข้ามที่กระจัดกระจายกันอยู่ยังมีไม่มาก เข้าใจว่าไม่กินสองกองร้อย แต่ทว่าส่วนหน้าของที่นี่ติดต่อกับส่วนที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอลาดยาว นครสวรรค์สะดวก และใกล้มีทางเดินตัดเข้าหากันไม่ยาก ติดต่อสายกาญจนบุรีที่สะดวก และมีสายท่าตะโก สายลำโรงชัย คือหลังตาคลือออกไปด้านซอเหนือและเลยตาคฟ้า ที่ว่านี้พูดตามที่สันนิษฐานเอาเอง เรียกว่าเดา หรือเอาผ้าดำผูกตาพูด

ที่บอกมาไม่ใช่แข็งข่าให้ไปรบกัน บอกมาเพื่อให้ทราบที่โลกมันยุ่งมีความโลกเป็นสมมุติฐาน เพราะความโลกเป็นปัจจัย อยากเด่น อยากใหญ่ ตัวเองยังปกครองไม่ได้ แต่ก็อยากปกครองโลก คนที่คิดอยากเป็นเจ้าโลกตายมาแล้วไม่ทราบว่าจำนวนเท่าไร ไม่เห็นมีใครปกครองตนเองได้เมื่อถึงเวลาเข้าก็ตายในเมื่อจะต้องตายมาหนึ่งโลกโมโหกันเพื่ออะไร โลกก็ตายไม่โลกก็ตายนอนตายสบายดีกว่าตะเกียตะกายไปตาย เพราะก่อนตายก็เหนื่อยมาก ขณะตายตายกำลังเหนื่อย เมื่อตายแล้วก็เลยต้องเหน็ดเหนื่อย เพราะต้องถูกกรรมแถมทำให้นายนิรบาลพลอยเหนื่อยไปด้วย ไม่เห็นมีอะไรเป็นประโยชน์ โลกนี้มีแต่ความทุกข์ แต่คนเขาเห็นทุกข์ไม่มี เจ้าพวกที่เข้ามาก่อความเขววนให้มาตายเพียงได้สินจ้างรางวัลนิดหน่อยแล้วก็ตาย ใครโง่?

พวกเราที่รักสงบโง่หรือพวกคิดรนโง่ ถ้าจะว่าเขาโง่ก็ต้องว่าเราโง่ด้วยที่โง่มาเกิดในแดนที่มีทุกข์ มีความร่ำร้อน ร้อนเพราะไฟสามกองเผาผลาญ คือราศัคคิไฟราคะ หรือโลภะก็เรียก โทศัคคิไฟคือโทสะ ความโมโหโทโสเป็นไฟ โมหัคคิคิด ไฟคือโมหะ ความโง่เป็นไฟโลกนี้มีไฟสามกองนี้เผาเป็นประจำ ความร้อนระอุ คุกรุ่นอยู่ตลอดเวลา แต่ทว่าเพราะอาศัยความโง่เขลาบาปบุญญาทำนั่นที่มองเห็นไฟเป็นอาหารใจที่โหชะคิรินกรวนกรวยเข้าไปหาไฟ เห็นไฟเป็นอาหารใจอันประเสริฐ

ถ้าไม่โง่กันนอนเฝ้ายันเตเสียดที่สวรรค์หรือพรหมโลกจะสบายกว่านี้มากหรือจะไปนิพพานเสียเลยก็จะสบายใจ เพราะอาศัยความโง่เป็นปัจจัยชวนให้มาเกิด และที่ชวนมาสร้างโน่นทำนี่ เป็นภาระที่เอาดีจริง ๆ ไม่ได้ คือชอบแล้วก็เบื่อ เบื่ออันนี้แต่ก็คืนรนไปหาอันโน้น ความจริงมันมีสภาพอย่างเดียวกัน ได้มาแล้วก็เบื่อ เมื่อเบื่อก็หาใหม่ เอาจุذبกันไม่ได้ ถ้าไม่ใช่ความโง่สอนใครจะเป็นคนสอน พระอรียเจ้าท่านรู้เท่าทันความโง่ท่านไม่เชื่อความโง่ ท่านพากันไปนิพพานหมด พวกเราเลยชดความโง่กันตามสบาย

พูดถึงความโง่ เมื่อวันที่ 25 แอบไปพบคนฉลาดเข้า ความจริงเขานิมนต์ไปกินข้าวเพล แต่ทว่าตามันไม่ดีแอบไปพบคนฉลาดเข้ามานั่งชมความฉลาดเขาอยู่จนวันนี้ เรื่องมีอยู่ว่าคุณหนู- ออกชื่อเลย เขานิมนต์ให้ไปจับภัตตาหารเพลที่บ้าน เขาพระไปด้วยรวม 5 องค์ทั้งอาตมา เมื่อก้าวเข้าไปบ้านนั้น เห็นของสะดุดใจ คือมีคณะนุ่งขาวห่มขาวหลายท่าน และมีคนนุ่งเขียวเกือบดำ ชาย

ผ้าขลิบแดง เป็นหญิง เชนั่งหลับตาขุบขยิบคือหลับไม่สนิท หลับ ๆ ลืม ๆ ทำท่าเคร่งขรึม ดูเหมือนจะเป็นคณาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนา แต่ทว่าอาการอย่างนี้ถ้ามี พระพุทธเจ้าท่านเรียกว่ามายา เป็นการคบอุปกิเลส ท่านตำหนิว่ายังมีกิเลสหายมาก

แต่ทางฝ่ายนั้นคงจะเห็นว่าเป็นของที่น่าเลื่อมใสกระมัง ทั้งนี้ คงจะมีพระศาสดามาสอนใหม่เป็นพิเศษ มองไปทางด้านขวามือเห็นท่านชายตัวใหญ่กว่าท่านเจ้ากรม สูงกว่านั่งกางเกงขายาวสวมเสื้อขาว มีลูกกระพรวนผูกคอผ้าสวมอยู่รอบคอ เลยทำให้คิดว่าตาคนนี้ชาติก่อนคงจะเป็นม้าชาตินี้จึงมีลูกกระพรวนคล้องรอบคอ ที่มีมีระฆังขนาดย่อมผูกเป็นพวงกว่า 10 ลูก แกนั่งขรึมไม่พูดกับใครเลย ตอนกรวดน้ำ และถวายทานคนอื่นเขาว่ากัน แกนั่งเขย่ากระพรวนตลอดเวลา ดูแล้วแปลกใจ ไม่ทราบที่ศาสนาผ้าแอบเกิดขึ้นมาเมื่อไร แบบแผนขนบธรรมเนียมการไหว้พระถวายทานของเขาเรียบร้อย แต่มาแปลกใจที่เครื่องแต่งกาย และเขย่าลูกกระพรวน ไม่ทราบความหมายเลยให้ฉายาว่าศาสนาผ้า คงไม่ผิด

ตอนสวดมนต์เลยแอบขโมยดูใจกันนิดหน่อย ในที่สุดก็ได้ยินนิดหน่อย คือสมเด็จพระท่านว่า มันไม่มีอะไรนอกจากอุچارสมาธิเล็กน้อย คือนิมิตลอยไปลอยมา และอุปทานกันเป็นสำคัญเมื่อท่านบอกอย่างนั้นก็เลยสิ้นสงสัย เขาจะดีจะชั่วอย่างไรไม่สนใจ สนใจอยู่นิดเดียวที่เขาเก่ง และฉลาดหาพิธีกรรมมาดึงใจคน อันนี้เขาฉลาดกว่าเราแน่ และเราไม่อยากจะฉลาดอย่างเขาด้วยกลัวเหน้อยเปล่า เจ็ดเต็มทีแล้ว ลาโรงกันเสียที่คิดว่าที่จะสร้างเรื่องต่อไป

19 ธันวาคม 2513

มากรุงเทพฯ คราวนี้มีเรื่องสนุกสนานตามที่นายประตุ (พระภูมิ) ที่บ้านท่านเจ้ากรมบอกจริง ๆ เรียกท่านว่านายประตุ ท่านมาบอกว่าเรียกผิด ต้องเรียกว่า คนปิดประตู ท่านบอกว่ามีหน้าที่ปิดภัยใหญ่ให้คนที่มิธรรม และกัทรกรรม ท่านพูดแล้วท่านก็หัวเราะท่านว่าเรื่องของลุงสมาน (พล.ท.สมาน วีระไวทยะ) เป็นเรื่องจริงคล้ายอิงนิยาย แต่ลุงสมาน (ที่ถึงแก่กรรม) ก็ดีพอที่จะเอาตัวรอดได้แล้ว มีพระคอยประทับประคอง

ความจริงเรื่องของลุงสมานน่าคิดว่าเป็นเรื่องตลกมากกว่าสำหรับคนที่ไม่เคยผ่านวิชาสามหรือมนมยิทธิ สำหรับคนที่เคยผ่านวิชาสามหรือมนมยิทธิจะเห็นว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดาที่ทุกคนจะต้องพบ อาตมาเองก็พบเรื่องอย่างนี้มามากจนเบื่อไปเอง เรื่องจ้าว เรื่องผี เรื่องออกฤทธิ์ออกเดชอยากมี อำนาจเหนือผี เรื่องอยากรู้เรื่องของสวรรค์ เรื่องถูกทางสวรรค์เชิญให้พบกับเหตุการณ์ต่าง ๆ บนสวรรค์เป็นเรื่องธรรมดาประจำวัน โดยเฉพาะเรื่องของคนได้ธรรม ทุกครั้งที่มิพระอรหันต์นิพพาน พบทุกราว เพราะเทวดาจะมาบอกเสมอ ในอายุที่เข้าถึงระดับตั้งแต่ 07 เป็นต้นมา พบพระอรหันต์เข้านิพพานเกินกว่า 10 องค์แล้ว

ขณะนี้ก็มีคนที่ได้ปฏิบัติทานมีชีวิตอยู่สององค์ เทวดาเป็นคนมาบอกเหมือนกันเรื่อง
อย่างนี้ถ้าไปพูดกับพระเสีอกระดาศแก่ก็หาว่าบ้า ๆ บอ ๆ ดีไม่ดีแก่ก็จะหาเรื่องจับสึกเอาเสียด้วย
เรื่องของมนุษย์ห่มผ้าเหลืองนี้ระวังยาก แต่ถ้าทุกท่านนี้ห่มผ้าเหลืองนาน ๆ ท่านจะรักษาระบบของ
พระพุทธเจ้าเรียกว่าพุทธนิยมาอย่างรัฐนิยมของท่านจอมพลคนแปลกก็จะเพราะดีทุกท่านเลิกคบ
กับกิเลสคือพยายามแหกคอกออกนอกคำของโลกรธรรม คือ

1. ไม่ติดลาภ เห็นลาภเป็นภัย เมื่อได้เงินมาพอแก่การกินใช้ตามแบบพระเมื่อเหลือก็เอาเงิน
ที่เหลือช่วยส่วนสาธารณประโยชน์ ทำตนเป็นคนว่างจากความละโมภโลภมาก กินพอดี ไม่มีไว้
เหลือกินมาก น้อย่างหนึ่ง

2. เมื่อขาดลาภ ไม่เดือดร้อน อยู่ไปตามสภาพ เมื่อมันไม่มีจริง ๆ ก็ตายตามความสบายของ
จิต

3. เห็นการมียศ เป็นการไม่ตรงต่อพระพุทธนิยมา เพราะยศช้าง ชุนนางพระไม่มีอะไรดี เป็น
ภัยต่อสมณธรรม ขอให้พระมหากษัตริย์ท่านสงเคราะห์อย่างอื่นแทนยศ ความจริงเรื่องของยศนี้เป็น
เรื่องของการเมืองไม่ใช่เรื่องของพระ แต่พระคิดการเมืองยิ่ง (กว่า) การพระศาสนาที่เลยสร้าง ความ
ยุ่งให้แก่พระมหากษัตริย์ แทนที่จะเอาใจไปสนใจกับการสํารอกกิเลสกลับสร้างกิเลสด้วยการแสวง
หายศ ถ้าตัดเสียได้ ความเบาของจิตจะมีมาก มีหวังอริยะ แต่ท่านก็ไม่สนใจกัน

4. เมื่อถูกขอยศ ก็สร้างความร่าร้อนให้แก่ใจเพราะอายุเพื่อน ทางที่ควรนั้น ควรจะดีใจ
เพราะยศที่ได้มา ได้เพราะกิเลสสั่งสมให้ เมื่อยศสลายไปก็ควรดีใจ เพราะกิเลสเอาสิ่งที่เป็นเชื้อ
ของความทุกข์คืนไป แต่ท่านคงไม่ชอบ

5. นิินทา เป็นเรื่องธรรมดาของโลก เพราะเราเกิดมาใกล้ปากคน คนในโลกชอบทั้งนิินทา
และสรรเสริญ จะห้ามนิินทาหรืออยู่ให้แสรสรเสริญอย่างเดียวนั้นไม่ได้ เมื่อถูกนิินทาก็สร้างความ
สบายใจด้วยทราบว่าเป็นเรื่องธรรมดา

6. สรรเสริญ เป็นการยกย่องเพื่อใช้ เขาสรรเสริญก็ด้วยเขาชอบใจที่ทำงานให้เขา ถ้าคิด
สรรเสริญ มันเป็นภัยที่ร้ายแรงไม่น้อยกว่า ร่าร้อนใจจากถูกนิินทา

7. มีสุข ในกามสุข คำว่า กาม อ่าหมายความเอาแต่ความใคร่ในเพศอย่างเดียว ไม่ถูก ต้อง
หมายเอาทุกอย่างที่ได้มาเพราะผลของความอยากได้ ถ้าเป็นวัตถุหรืออารมณ์ที่ไม่เนื่องด้วย
ปรารถนาสวรรค์ นิพพานแล้ว เป็นกามทั้งนั้น ถ้าปรารถนาสวรรค์ พรหม นิพพาน ท่านเรียกว่า
ธรรมนันทะ คือ พอใจในธรรม เป็นการเปลื้องตัวจากโลกก็วิสัยตามระดับบารมีของใจ การติดสุข
ในโลกเป็นภัยเพราะเป็นอารมณ์ที่ถูกตัณหาช่วยสั่งสอน

8. ทุกข์ เพราะความปรารถนาไม่สมหวัง พุดอย่างนี้มีความหมายกว้างดี

1. ติดลาภ 2. เลื่อมลาภ 3. มียศ 4. เลื่อมยศ 5. มีสุข 6. มีทุกข์ 7. นิินทา 8. สรรเสริญ รวม 8
อย่างนี้เป็นสมบัติของโลก ถ้าอารมณ์ยังหวังอยู่สำหรับนักบวช ก็มีภาระไม่ต้องกับชาวบ้านธรรมดา

แทนที่จะเป็นผู้นำในการสำรวจออก กลับเป็นผู้นำฝ่ายดึงเข้า อย่างนี้การหวังของสาธุชนก็สิ้นหวัง ก็เลยพากันติดหนักเข้าไปอีก เพราะจะทำบุญสักทีก็ต้องดูว่าพระที่มาในงานของเราเป็นพระมีสมณศักดิ์ระดับไหน ถ้าเป็นพวกหลวงพี่ หลวงน้า หลวงตา หลวงปู่ ก็เลยหมดศรัทธา เพราะได้แต่พระเลวมาในงาน ถ้าได้ท่านมหา ท่านพระครู ท่านเจ้าคุณ ท่านสมเด็จพระสังฆราชด้วยแล้วก็เป็นมงคลอย่างยิ่ง เพราะท่านมียศใหญ่ เราผู้เป็นเจ้าภาพจะได้ใหญ่ไปด้วย

เรื่องอย่างนี้จะโทษชาวบ้านไม่ถูก เพราะพระท่านใหญ่ตามนั้น เขาก็ต้องคิดใหญ่ พระอยากใหญ่ด้วยเป็นธรรมดา ถ้าพระทุกองค์หยุดหวังลาภยศเสีย เอาเวลาที่แสวงลาภ และยกมาแสวงหาสมณธรรมอันดับแรกแสวงหาความบริสุทธิ์ในศีล อันดับที่สองมาว่าสมณะกันให้ยืนนาน 8 และอันดับที่สามมาชวนวิปัสสนากันให้หมดอารมณ์ อย่างนี้โลกทั้งโลกจะเต็มไปด้วยความสุข ทรัพย์สินก็ไม่มีสิ้นเปลืองเพราะสร้างพัตตยศ เรื่องสร้างพัตตยศนี้สิ้นเงินไม่น้อย พระมหากษัตริย์ก็ไม่ต้องลำบากพระองค์มานั่งถวายพัตต เพราะถวายแล้วไม่ทราบว่าจะบุญเกิดตรงไหน อันนี้โทษท่านไม่ได้คนอื่นเขาขอร้องให้ท่านถวายท่านก็ถวาย และที่แต่งตั้งที่เขาว่าท่านทรงโปรดนั้น คงจะมีบ้างที่ท่านรู้จักแต่ก็คงไม่มาก ที่พวกโมเมขอให้นั้นมีมากกว่า เรื่องก็เลยไปกันใหญ่

ว่าจะคุยเรื่องอื่นกลายมาเป็นพระปากเสียนินทาพวกด้วยกันเองให้ชาวบ้านฟังเสียแล้วไม่เป็นเรื่อง เป็นอันว่าหันเข้าเรื่องลูสมานต่อไป เรื่องของท่านผู้นี้ คนที่เห็นอาจจะคิดว่าบ้า ๆ บอ ๆ เพราะยังไม่ถึงตนเองเข้า เมื่อถึงเข้าแล้ว และเดินสายมโนมยิทธิแล้ว พอเข้าระดับต้นก็เป็นอย่างลูสมานว่า แต่พอเลยระดับไปแล้วก็เบื่อ แบบลูสมานเบื่อบริษัณนี้ ที่ชอบถามวิชาต่าง ๆ นั้น ก็เพื่ออยากทราบว่าเอามาจากไหน ทำอย่างไรเท่านั้นเอง เรื่องที่จะเห็นว่าแปลกนั้นไม่เห็นว่าจะอะไรแปลก เพราะเคยเป็นคนแปลกมาพอแรงแล้ว

เรื่องส่วนตัว

สำหรับคุณนาย สมเด็จพระสังฆราชให้บอกว่าจะหาธรรมคาให้พบ และรักษาธรรมคาเท่าชีวิตท่าน บอกว่าท่านเตือนเท่านั้น แล้วจะดีเอง

สำหรับท่านเจ้ากรม ท่านบอกว่ารักษาแสงไฟไว้ตามที่บอกไว้แล้ว วันหน้าจะร้องอ้อ เรื่องที่เจ้าหมานมันว่าไว้นั้นจริงของมัน และจะพบกับความผ่องใสของอารมณ์ ที่สามารถรู้อะไรได้จับพลัน ขณะนี้เพียงเตรียมตัวไว้ก่อน เมื่อจะเกิดอารมณ์รู้จะมาเองแบบไม่ได้ตั้งใจ แต่ถึงเอง

31 ธันวาคม 2513

เรื่องพัตตยศเป็นคุณ และโทษตามที่ท่านเจ้ากรมเขียนมาจริง ส่วนที่เป็นคุณมีมานาน พอคุณสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นสมัยถวายพัตตยศโดยพระมหากษัตริย์ถวายด้วยพระราชศรัทธาแท้ ๆ และคุณก็มากเพราะสมัยนั้นมีนักบวชชั้นดีมาก แต่นักบวชชั้นสวะก็คงไม่น้อย แต่ถึงกระนั้นก็มีคุณมากมาย ตั้งแต่เมื่อพระนเรศวรกริ้วนายทหารหาว่าไม่ติดตามไปช่วยจับช้างชนกับพระมหาอุปราช กลับเมืองตั้ง

ฆ่านายทหาร แต่อ้ายพระพิมลธรรมขอพระราชทานชีวิตนายทหารไว้ด้วยอ้างเทวดา และพระ
บารมีของพระองค์เป็นสำคัญ จนพระองค์ทรงให้อภัย

ต่อมาสมัยรัตนโกสินทร์ก็มีคุณอนันต์ แต่เมื่อถึงตอนพดด้ยศอละวาดนี้ลิสลคใจทั้นที่เรื่องนี้
พระวินัยท่านห้ามพูด ถ้าพูดท่านหาว่านำเอาเรื่องชั่วช้าเลวทรามบอกแก่นุปลัมบันท่านปรับเป็น
โทษ เลยงคไม่พูดดีกว่า ที่บอกมาว่าถ้าพระมหากษัตริย์ถวยเองก็เห็นชอบด้วย เพราะพระองค์ทรง
เห็นแล้วว่าดี ก็ดีเป็นส่วนใหญ่ แต่ที่แอบ ๆ อิง ๆ กันขอมมาแล้วเอาพัฒนาเป็นเครื่องหมายสินค้ำนี้สิ
น่าตกใจ ที่พูดมานี้หมายถึงพวกนี้ทำให้พวกที่ดีพลอยมัวหมอง

เรื่องระเบียบในงานราชพิธี เห็นชอบด้วยกับท่านเจ้ากรม เพราะมีความจำเป็นอย่างยิ่งเรื่อง
ของพดด้ย มีประวัติมาตั้งแต่สมัยพระพุทธเจ้านิพพานแล้วไม่นาน พระเจ้าอชาตศัตรูถวยพดด้ยที่
สังคายนาครั้งแรก ไม่ใช่มีไว้บังหน้ากันอายหรือจคคากาสาวมนต์ได้อ่านตามความมุ่งหมายเดิม แต่
ตอนหลัง ๆ นี้ก็เอาเข้าเหมือนกันพระที่สวดพระธรรมไม่ใคร่ได้แกแอบจคเข้าไว้ก็มี แต่เป็นพดด้ยที่ไม่
ไช่พดด้ยศ เป็นพดด้ยรองที่เรียกว่า ตาลปัตร

ยุคหลังสมัยเมมาพดด้ย ถ้าท่านเจ้ากรมรู้เรื่องละเอียจจะงงไม่ร้อย แต่ขออนุญาตไม่พูด

เรื่องคำสั่งสมเด็จ ท่านสงเคราะห์มาตามนั้น ก็บอกว่า เมื่อไม่กี่วันมานี้ท่านมาสั่งอีกก็ลิม
เขียนบอกมา พอดีได้รับจคหมายก็ขอบอกมาเสียดย

เรื่องของคุณนาย ท่านให้พิจารณาชั้น 5 ตามกยคคตาศติกรรมฐานเป็นประจำ และ
พิจารณาตามแบบวิปัสสนา คือเห็นความสลายของชั้น 5 เป็นปกติด้วย (ต่อมาถึงแก่กรรมด้วยโรค
มะเร็ง)

เรื่องของท่านเจ้ากรม ท่านย้าให้ค่อย ๆ ทำตามสั่ง แล้วจะพบของจริงที่คาดไม่ถึง คือพบเอง
แบบคุณสมาน

21 มกราคม 2514

หนังสือของท่านเจ้ากรมเขียนวันที่ 18 ม.ค. ได้รับ และทราบข้อความแล้ววันนี้เอง อ่าน
แล้วและก็ตรวจแล้ว ได้ความว่าคนพิมพ์เขาคงพิมพ์ไม่ผิด คนที่ผิดคือคนเขียนให้เขาพิมพ์

อักษณาศัยมี 4 จริง คือ

1. สุกขวิปัสสโก
2. เตวิชโช
3. นพภิญโญ
4. ปฎิสัมภิตปปีตโต

ความจริงคนเขียนหนังสือเล่มนี้ (คู่มือปฏิบัติพระกรรมฐาน) เป็นที่น่าจะต้องตำหนิมาก
เพราะบกพร่องมาก แต่เขียนขณะที่กำลังป่วย อาการใกล้จะเป็นผีก็เลยเขียนแบบผี ๆ คือถูกบ้งผิด

บ้าง เมื่อเขียนและให้เขาพิมพ์แล้วจนบัดนี้อาการผี ๆ ก็ยังไม่หมดเพราะไม่เคยอ่านหนังสือฉบับนี้จบ แม้แต่เพียงหนึ่งในสี่ของข้อความในหนังสือนี้ก็อ่านไม่ถึง ไม่ทราบว่ามีอาการอะไร เมื่อไร ที่เห็นว่ามีเวลาว่าง หยิบขึ้นอ่านก็มีคนมาขัดคือ มีแขกมาหา และถ้าว่างอีกก็เริ่มอ่านอีก อ่านไม่นาน หนังสือเล่มที่อ่านก็เลยมีคนมาขอไปเสีย เป็นอย่างนี้ตลอดกาล เลยอ่านกันไม่จบ เวลาจะอ่านก็มีน้อยเพราะต้องคอยใช้หนี้เก่าที่เคยใช้คนมาในชาติก่อน ๆ เขามาทวงเอาชาตินี้ บางทีเขาอาจจะทวงมาหลายชาติแล้วแต่ทว่าใช้หนี้ไม่หมด เขาเลยมาทวงเอาอีก

ชาตินี้คิดว่าจะเริ่มโกงเจ้าหนี้ เพราะถ้าขึ้นอยู่ให้ทวง พวกก็จะทวงไปอีกก็ชาติก็ไม่รู้ ใช้ไม่ไหวแน่เลยทำหนังสือเดินทางออกไปอยู่ประเทศคนโกงหนี้ ขณะนี้เจ้าหนี้กำลังสอบประวัติ ถ้าเขาอนุมัติเมื่อไร ไปแน่เมื่อเจ้าหนี้เหลือเกิน มันทวงแค่ใช้ให้หนีอยู่นั้นพอทน ดีไม่มีมันย่องเอาอะไรมาไซ้ท้องให้ปวดบ้าง เอามือมาอุดช่องทวารห้ามถ่ายเสียบ้าง มันเกรพิลึก บางคราวก็สร้างอารมณ์ให้ปั่นป่วนเล่น เดียวนี้อารมณ์ให้รักสาวมันทำไม่ได้ทันทีหาทางรบกวนทางร่างกาย เมื่อเจ้าหนี้มันเกรเราก็กะไรได้ ไปคิดว่า เมื่อได้หนังสือเดินทางเมื่อไร ไปนอนดูเจ้าหนี้มันชะเง้อมองเล่นเย็น ๆ ใจคิดว่าถึงจะอย่างไรก็ตาม จะพยายามหาหนังสือเดินทางให้ได้ จะเสียเบี้ยเจียะบ้างก็ยอม วันนี้คุยมากไปแล้ว เรื่องนี้ขอเอวังเพียงเท่านี้

ขอให้ท่านเจ้ากรรมจงเป็นคนหมดหนี้เมื่ออายุ 62, 63, 64 ไม่เกิน 65 เล็ด (ท่านบอกมาทีหลังว่าไม่ใช่เลขห่วย)

24 มกราคม 2514

เมื่อวันที่ 23 ทราบจากคุณนิต (อรอนงค์ อรรถไควล์วที) ว่า ท่านเจ้าคุณเทพประสิทธิ์นิยัคถ่าย ความจริงชาวบ้านเขาเรียกว่าท่านตาย แต่อาตมาเรียกว่าท่านตายหรือหาที่อยู่ต่อไป คุณนิตถามว่าทราบที่ท่านตายไหม ก็บอกว่าไม่ทราบเพราะมาจากกรุงเทพฯ แล้วเจ้าท้องมันทำพิษ ก็ต้องใช้ยาระบาย มันเพ็ชก็เลยขี้เกียจเที่ยว อาศัยการปลงสังขารรู้สึกสบายดี แต่ก็แปลกใจอยู่หน่อยหนึ่งคืนที่กลับมาค้างบ้านครุฑนทา กำลังปลงสังขารพอสบายก็ปรากฏแสงสว่างเกิดพุ่งมาทางศีรษะ มีแสงสว่างมาก แต่ก็ไม่คิดสงสัย เพราะขณะที่มีอาการสบายจะปรากฏว่ามีพระพุทธรูปมีแบบนั้นปรากฏเสมอ แต่ทว่าวันนั้นเป็นแสงสว่างธรรมดาไม่มีแสงอื่นผสม ก็เลยคิดว่าคงเป็นพระอรหันต์องค์ใดองค์หนึ่งมาสงเคราะห์ มันเพ็ชมากก็เลยปล่อยกลับไป ไม่ได้สนใจอะไรอีก ต่อเมื่อคุณนิตมาบอกว่าท่านเจ้าคุณเทพตาย ก็พอดีวันนั้นเป็นหวัด จันยาแก้หวัดเข้าไป ตอนกลางวันนอนหลับพวกแขกที่พูดภาษาอินเดียไม่เป็น เมื่อมาหาเห็นว่าหลับก็พากันกลับ

ตอน 15 น. ตื่นขึ้นรู้สึกสบายใจ มีกำลังทางร่างกายดี เก็บงานเล็ก ๆ น้อย ๆ เสร็จแล้วก็คิดว่าคืนนี้จะออกเที่ยวสักที นานมาแล้วไม่ได้เที่ยว พอถึงเวลา 19.55 น. ก็เตรียมสมทานกันตามปกติ เมื่อเสร็จพิธีสมทานก็ปลงสังขารตามเคย เวลาผ่านไป 30 นาที คือถึง 20.30 น. ได้ยินเสียงนาฬิกา

ให้สัญญาณ บอกว่าเหลืออีก 30 นาทีจะหมดเวลาแล้ว ก็ออกจากกายพบสมเด็จพระองค์ปฐมท่านมาขึ้น
คุณ ได้กราบทูลถามว่าท่านเทพประสิทธิ์นิยกลงไปไหน ท่านบอกว่าไปนิพพาน ถามว่าท่านเป็นพระ
อรหันต์ระดับไหน ท่านบอกว่าเป็นพระอรหันต์ระดับวิชาสามและทรงมนิยทธิ แต่ทิพยจักข
ญาณสดใสเป็นพิเศษ เลยลาท่านจะไปตามคุณเทพประสิทธิ์นิยกลง ท่านก็บอกว่าไปเถอะ ทางนี้ฉันค
เอง

เมื่อไปถึงดาวดึงส์เข้าพบโยม เห็นบรรดานางสาวสวรรค์เข้าเวรกันมาก ก็ถามท่านว่ามาหา
บ่อย ๆ โยมรำคาญไหม ท่านบอกว่าไม่รำคาญ มาบ่อย ๆ ดีใจจะได้ไม่ตำ เวลาตายจะได้ไม่ไป
อบายภูมิ เพราะจิตเกาะกุศล มองคุณแม่สาว ๆ วันนี้แกล้มไม่สวมชฎา แกล้มปล่อยผมมาปรกหลัง ถามว่า
ทำไมไม่สวมชฎา แกล้มบอกว่าอยู่เวรปกติไม่ต้องสวมชฎา เวลาท่านใหญ่ประชุมเทวดาจึงจะสวมชฎา
แปลกใจที่เทวดาบนสวรรค์มีเวลาถอดและสวมชฎา แต่เทวดาตามฝาผนัง โบสถ์สวมชฎาตลอดกาล

คุยกับโยมเล็กน้อยแล้วก็ลาท่าน บอกว่าจะไปพระจุฬามณี ความจริงก็มีสถานที่ติดกันนั้น
เอง ท่านบอกว่านิมนต์ตามสบาย จะมาหาท่านเทพฯ ไซ้ใหม่ ก็ตอบท่านว่าไซ้ ท่านบอกว่าท่านเทพฯ
กำลังมาที่จุฬามณี จึงเดินเข้าจุฬามณีทางประตูทิศตะวันตก เมื่อผ่านท่านมหัศจรรย์ที่ยืนเป็นยามเฝ้า
ประตู ท่านเป็นเทวดาอนาคามี ท่านมหัศจรรย์บอกว่า หลวงพ่อครับท่านเทพฯ ที่หลวงพ่อต้องการ
พบท่านกำลังจะออกมาแล้ว ก็เลยเดินสวนเข้าไปพอดิพบท่านเทพฯ เดินสวนออกมาพอดิ ท่านสว่าง
มากเหลือเกิน ทำทางสว่างดงามมาก พอถึงกันท่านก็จับมือถามว่าตามฉันทำไป ก็ตอบว่าไม่ทราบว
ไปทางไหนก็ลองตามดูท่านบอกว่าดี แบบนี้ดี ทำไปเป็นปกติเถอะ มีประโยชน์แก่ตัวเองมาก

ถามท่านว่า ท่านมีทิพยจักขญาณแจ่มใสมาก ผมทำไมได้อย่างท่าน เมื่อท่านตายมาแล้วผมก็
หนัก ยิ่งแถมมากผมก็ยิ่งหนัก เพราะคนก็จะรวมตัวเข้ามา ขอให้ผมแจ่มใสอย่างท่านบ้างได้ไหม ท่าน
บอกว่ารักษาสมาธิที่ศูนย์ไว้เป็นปกติก็แล้วกัน มันจะคล่องตัวเอง และชำระใจให้สะอาด มันจะสว่าง
มากเอง แล้วต่างก็ลากันไป ท่านไปที่ของท่าน อาตมาเข้าไปนมัสการพระ พอเข้าไปพระท่านก็ว่า
คุณไม่มานานแล้ว ควรมาเป็นปกติ การปลงสังขารเป็นของดี แต่ญาณเครื่องรู้จะฝืด เวลานี้เรามีศิษย์
จำเป็นต้องใช้ญาณ ควรหันกลับเข้าใช้ญาณตามเดิม ความรู้จะได้ว่องไวตามเดิม แล้วท่านก็สอน
เยอะ ต่อนั้นไปท่านก็ให้ไปเฝ้าสมเด็จพระสมณโคดมที่นิพพาน

ขึ้นไปเห็นว่าท่านใสสว่างเหมือนดวงอาทิตย์ เข้าไปถวายนมัสการท่านที่พระบาท ท่านตรัส
เตือนเรื่องใช้ญาณอีก ท่านว่าเธอปล่อยมากเกินไป การปลงเป็นสมบัติส่วนตัว การทำญาณให้คล่อง
เป็นเครื่องมือช่วยศิษย์เธอต้องทำให้คล่องตามเดิม แล้วท่านมหากัจจายนะอาจารย์สอนญาณเครื่องรู้
ก็เข้ามาหาสมเด็จพระสมณโคดมให้ท่านมหากัจจายนะเป็นผู้เลี้ยงเดินนำทางไปเฝ้าสมเด็จพระพุท
ทศ กัสสป ความจริงไม่ต้องนำก็แะอยู่แล้ว ถามท่านสมเด็จพระสมณโคดมว่าทำไมข้าพระพุทธเจ้าจึง
ต้องมีท่านมหากัจจายนะเป็นผู้ควบคุม องค์กรอื่นคุมไม่ได้หรือ

ท่านตรัสว่าเธอปรารถนาพุทธภูมิมาก่อน กัจจายนะก็ปรารถนาพุทธภูมิเหมือนกัน คุณที่
ปรารถนาพุทธภูมิจนเข้าถึงบารมีปลาย เอาพระประเภทสาวกปกติคุมไม่ได้ เพราะจะไม่สามารถทำ

ให้เลื่อมใสได้ ต้องเป็นพวกพุทธภูมิด้วยกัน หรือมิฉะนั้นก็ต้องพระพุทธรเจ้าโดยตรงจึงจะทรมานกันได้ คำว่า ทรมาน หมายถึงว่า ทำให้เชื่อ และเลื่อมใสไม่ใช่ทรมานอย่างฝรั่งเศสขังคุกขี้ไก่

เมื่อไปเฝ้าพระพุทธรักสสพ ท่านก็เตือนเรื่องใช้ญาณ และให้หมั่นขึ้นไปเพราะเวลานี้ขาดเฝ้ามานาน การเฝ้าท่านมีประโยชน์จากการได้รับพุทธบัญญัติมาบอกให้ทำอย่างโน้นอย่างนี้ แล้วเอามาแนะนำต่อ ๆ ไป ก็รู้สึกว่ามีประโยชน์มาก แต่ว่าเจ้าแก้วมันจี๋เกียจ เลยถูกเทศน์ตลอดสาย เมื่อพระองค์ทรงตักเตือนพอสมควรแล้ว ก็ทรงมีพระพุทธรูปบูชาให้ไปที่อยู่โดยมีพระมหากัจจายนะ พระอาจารย์เป็นผู้ควบคุม

เมื่อจะเข้าประตูเห็นยักษ์ 4 คน ยืนอยู่ที่ด้านนอกของประตูเป็นปกติ ยักษ์พวกนี้เป็นยักษ์อนาคามีเป็นลูกเป็นหลานเก่าเขาเห็นเขาก็ดีใจ พอเข้าประตูไปด้านในมีพรหม 4 ท่าน เป็นพรหมอนาคามีเหมือนกัน เป็นขามด้านใน เมื่อสนทนาปราศรัยกันตามสมควรแล้วก็เดินเข้าสู่สถานที่ พอไปถึงหอรบขังหน้าที่อาศัย จำได้ว่าเมื่อตายครั้งหลังในชาตินี้ มาตรงนี้ และพบสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์ปัจจุบัน ท่านเคยตรัสว่าเธอเคยคิดใหม่่ว่าชาตินี้เธอจะมาพระนิพพานได้ ได้กราบทูลว่าไม่เคยคิดว่าจะมาได้ ท่านทรงถามว่าเพราะอะไรจึงคิดอย่างนั้น ได้กราบทูลท่านว่าวิปัสสนาอ่อนมาก และสนใจน้อย ท่านถามว่าเธอทราบไหมว่านิพพานอยู่ไหน กราบทูลท่านว่าไม่ทราบ

ท่านตรัสว่าที่ตรงนี้เขาเรียกอะไร กราบทูลท่านว่าไม่ทราบ ท่านถามว่าเทวดา และพรหมทุกชั้นเขารู้จักหมดไหม กราบทูลท่านว่ารู้จักหมด ท่านถามว่าที่ตรงนี้เป็นแดนของเทวดาหรือพรหม กราบทูลว่าไม่ใช่เทวดา และพรหมทั้งสองอย่าง เพราะพรหมมีชั้นที่ 16 เป็นชั้นสูงสุดก็ผ่านมาแล้ว ท่านตรัสว่าที่ตรงนี้เขาเรียกว่า นิพพาน เมื่อท่านตรัสบอกอย่างนั้นก็เลยตกใจ คิดว่าท่านคงตรัสผิด คุณเถอะเจ้ามนุษย์กิเลสหนา มีกิเลสตัณหาเสี้ยนสอ มันคิดอย่างนี้ พระพุทธเจ้าบอกเองยังคิดว่าท่านตรัสผิด จึงกราบทูลท่านว่าตามที่เรียนมานั้นครูบาอาจารย์ท่านสอนว่านิพพานไม่มีรูป ไม่มีที่อยู่ ไม่มีอะไรปรากฏ ท่านทรงแยมพระโอยฐ์ตรัสว่า เธอมาถึงนิพพานแล้วยังสงสัย

เป็นอันว่าในที่สุดท่านรับรองว่านิพพานมีสถานที่ที่มีรูปมีความสุข เป็นสถานที่ที่มีอารมณ์ปกติ ไม่มีอารมณ์ ความรัก โลภ โกรธ หลง และอารมณ์ขัดข้องใด ๆ เลยเป็นอารมณ์ว่างสบายด้วยประการทั้งปวง ไม่มีห่วง ไม่มีกังวล ขึ้นสุดท้ายท่านก็นิรมิตไม้ขึ้น 10 ท่อน ท่านบอกว่าคนที่จะมานิพพานได้จะแบกไม้นี้ไหว ถ้าแบกไม่ไหวก็จะมานิพพานไม่ได้ แล้วท่านก็เรียกพระที่ยังไม่เป็นพระอรหันต์ที่ตายไปแล้วมา 9 องค์ ปรากฏว่ามีหลวงพ่อบานเป็นองค์ที่ 4 ทุกองค์มาถึงก็แบกไม้ขึ้นบ่าไม่มีท่าทางแสดงว่าหนักเลย เหลืออีกท่อนหนึ่ง ตรัสว่าท่อนนี้เธอแบก ตอนนั้นกำลังใจไม่มีเลยใจมันบอกว่าไม่ไหว แต่เกรงพระบารมีก็จำต้องเข้าไปหยิบไม้ท่อนที่เหลือท่อนเดียวนั้น ตั้งทำยักษ์ยักษ์อันออกแรงเสียดสุดแรงเกิด

พอหยิบเข้าจริง ไม้ท่อนนั้น ไม่มีน้ำหนักเลย มีความหนักคล้ายเศษกระดาษชิ้นเล็ก ๆ เท่านั้นเอง ก็รู้สึกเบา ก็เลยออกเดินตามพระที่แบกก่อนไป พอเดินไปได้หน่อยเดียวท่านก็เรียกให้เอาไม้

มาวางที่เดิม และให้กลับมานั่งที่เก่า ท่านบอกว่าเธอยังไปไม่ได้ วิปัสสนายังอ่อนกลับไปซ้อม วิปัสสนาให้เข้มข้นเสียก่อน เธอจะมานิพพานได้ในชาตินี้ สถานที่นี้เป็นที่อยู่ของเธอเกิดมีขึ้นเพราะ อาศัยยานิสงส์ที่สร้างวิหารทาน (สร้างที่อยู่อาศัยเป็นสาธารณะประโยชน์)

การป่วยคราวนั้นมีอารมณ์ตัดทอนคิดว่าเราไม่มีทรัพย์สินไม่มีญาติร่างกายไม่ใช่ของเรา ห้ามคนที่มาเยี่ยมพูดถึงทรัพย์สิน และเรื่องอื่นทั้งหมด พูดได้อย่างเดียวธรรมปฏิบัติตอนนั้นก็ไม่ทราบว่าการนั้นเป็นอารมณ์สังขารูปกขาญาณ และเป็นอารมณ์ของพระที่เข้าถึงนิพพาน ทำสังขแต่ด้วยใจจริงเข้าทำนองที่ท่านกล่าวว่าบังเอิญชี้ตรงร่องความจริงไม่เห็นร่อง

เมื่อหวนคิดถึงความหลังครั้งกระนั้นขึ้นมาแล้ว ก็เลยไม่นั่งตรงที่พระพุทธเจ้าท่านนั่ง นั่งลงข้างล่าง กราบตรงนั้นสามครั้ง พอยกหน้าขึ้น เห็นท่านมานั่งที่เดิมอีก และก็ตรัสว่า วิระ เธอคิดถึง ความหลังหรือ ก็กราบทูลว่าคิดอย่างนั้นพระเจ้าข้า พระองค์ทรงแยมพระโอบอุ้มแล้วก็ตรัสว่า ดีแล้ว ต่อไปนี้จึงซ้อมญาณให้คล่องตามเดิมนะ จะได้เป็นที่อาศัยของศิษย์ พระองค์ทรงชี้ให้ดูสถานที่ว่า หลังนี้เป็นที่อยู่ของเธอ เป็นแก้วมณีโชติ หลังนี้เป็นที่ประชุม หลังนี้เป็นที่พักการประชุมเป็นแก้วมณีโชติเหมือนกัน คงจะสงสัยว่าทำไมจึงเรียกว่าแก้วมณีโชติ เรียกแก้วมณีเฉย ๆ ไม่ได้หรือ มันไม่เหมือนกัน แก้วมณีธรรมดามีสีใส แต่ไม่สว่างมีแต่รัศมีออก เมื่อต้องแสงอาทิตย์หรือแสงจันทร์ ส่วนแก้วมณีโชตินั้นมีแสงสว่างออกมาเองเหมือน โคมดวงใหญ่ แต่สวยงามมาก

เมื่อท่านทรงตัดเดือนหมดเรื่อง ก็กราบทูลถามว่า ท่านเทพประสิทธิ์ินายกอยู่ที่ไหน ท่านก็ทรงชี้ให้ดูทางทิศตะวันออกของที่อยู่ว่า นีวิมานของเธอ ต่อไปนี้เป็นสระโบกขรณีของเธอ ถัดสระไปเป็นวิมานของนันทาเทวี ห่างจากวิมานนันทาเทวีไปสามคาวุตก็ถึงวิมานของเทพประสิทธิ์ินายก ขณะนี้เธอนั่งอยู่บนที่ของเธอมองตามไปเห็นท่านนั่งสูงปลั่งคล้ายแสงอาทิตย์วิมานเป็นแก้วมณีล้วน ทูลถามท่านว่า สามคาวุตของนิพพาน เทียบระยะความไกลของเมืองมนุษย์ได้เท่าไร ท่านบอกว่าประมาณแสนโยชน์

พอตรัสเท่านั้นก็ได้ยินเสียงนาฬิกาที่กุฏิให้สัญญาณบอกเวลา 21 น. พระองค์ตรัสว่าได้เวลาแล้วลูกศิษย์จะทรมาณตัวกินไป เธอกลับได้อีก 10 ปี เธอมีสิทธิมาที่อยู่ของเธอได้ตามความต้องการ แต่จงคิดไว้เสมอว่าเราจะต้องตายเดี๋ยวนี้ ไม่ใช่พรุ่งนี้ หรืออีกประเดี๋ยวหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อความไม่ประมาทในชีวิต ก่อนเธอจะมา ลูกศิษย์เขาจะทำตนเป็นคนเข้าถึงธรรมได้หลายคน เมื่อกลับไปพรุ่งนี้เธอเขียนเล่าเรื่องนี้ให้อ้อย (เลิศศรี สุขสวัสดิ์ ณ อยุธยา) เขาอ่าน อ้อยเขาเป็นคนมีศรัทธาจริงใจ และพุทธจริต คือมีศรัทธาแต่เชื่อเหตุผล ไม่มงมาย เล่าให้เขาฟัง เขาจะได้เร็วกว่าเดิม แล้วพระองค์ก็เสด็จกลับ หลวงตาแก่อมเกรงก็กลับเหมือนกัน

ขอทุกคนที่อ่านจงเป็นคนเห็นถูก อ่านแล้วอย่าเพิ่งเชื่อ ใครครวญสอบทานเสียก่อน เมื่อควรจึงค่อยเชื่อเมื่อยังหาเหตุผลไม่พบก็เก็บเอาไว้ก่อนต่อเมื่อค้นคว้าถึงระดับแล้วเอามาอ่านใหม่ ตอนนั้นจะตัดสินใจได้ด้วยตนเองแล เทอญ

ไอศัฟท์ว่าแล และเทอญเขียนเข้ามาทำไมก็ไม่รู้มันอยากเขียนก็เขียนมาส่ง ไปอย่างนั้นเอง
เอาละเอวังกันเสียที ขอความสุขสวัสดี ไม่มีสวัสดิ์ร้ายจงมีแก่ทุกคนที่อ่านหนังสือนี้เถิด

18 เมษายน 2514

จดหมายได้รับแล้วตั้งแต่วันที่ 17 เรื่องเจ้าแดงกัก คนโดนกักไม่มีแผลรู้สึกว่าจะเก่งมาก เพราะ
เจ้าแดงมันเกิดรักษาสมบัติยายมันได้ คิดไม่ถึง เพราะมรดกนี้ถูกบรรดาลูกหลานของยายเก็บไว้เสีย
รุ่นหนึ่ง คือผ่านมา 1 รุ่น ที่หาหมากัดคนไม่ได้ มามีเอาเจ้าแดงตัวเดียว เจ้าของก็ติดประมาทเป็นเหตุ
ให้คนถูกกัดเสียหลายคน เรื่องที่สงสัยว่ามันมีเปอร์เซ็นต์บ้าหรือเปล่า มันไม่มีเลย เป็นหมาแอบกัด
หรือลักกัดปกติ ไม่ต้องเกรงว่าพิษแบบนี้จะเป็นเหตุ

เรื่องของคุณนิค เมื่อคุณนายมาบอกก็สงสัยเหมือนกันว่าทำไมพวกที่มีอาการอย่างนี้จึงต้อง
ถูกเกณฑ์ให้มาพบกันเสมอ พอพบกันได้ก็มักจะมีอาการปกติ ที่ผิดปกติไปหน่อยก็คือเขามีดีขึ้นมา
จากอาการของท่านผู้มีบุญ นั่งคิดอยู่ครู่หนึ่งก็นึกได้ ทั้งนี้เพราะเหตุว่าอาตมาเองก็โดนเข้าทำนอง
นี้ประมาณ 5 ปี มีอาการแปลก ๆ บางคราวก็เรียวร้อย สงบเสงี่ยมบางคราวอะอะโวยวายเหมือน
บ้า ๆ บอ ๆ บางคราวเพียงแค่อหิบทองแดงมาฉ้วน ไม่ต้องเสกก็ลองมีดลองปืนได้ทันที บอกว่าใคร
จะเป็นอะไร คนนั้นต้องเป็นตามนั้นไม่เกินสามวัน ความจริงความรู้หรือความสามารถในตัวเองไม่มี
ไม่ทราบว่ามีมาได้อย่างไร กว่าจะรู้ตัวได้ก็อาศัยท่านแก้วจินดา เป็นเทวดาชั้นปรนนิมิตสวัสดิมา
บอก กว่าจะเชื่อเทวดาได้ก็ลองเทวดาเสียหลายเพลง เมื่อเห็นมีเหตุผลพอก็เลยเชื่อ

พอเชื่อแล้วอาการกลับเปลี่ยนไป การทรงความเป็นผู้วิเศษค่อยสลายตัวไป เกิดพอใจใน
ความสงบเป็นสำคัญเรื่องของมันเป็นอย่างนี้ เมื่อมีคนที่มีอาการอย่างเดียวกันเข้าจึงพอจะลงโรง
ร่วมกันได้ หรือว่าเขาจัดเหล่าไว้เป็นพิเศษกระมัง เรื่องนี้วันหน้าต้องทูลถามสมเด็จพระ
โปรดประทานพระพุทธานุญาตว่าอย่างไร ถ้าไม่ลืมนะบอกให้ทราบ

คุณนิค ตามความรู้สึก คิดว่าคงไม่มีอะไรมาก เพราะท่านที่คุ้มไม่ใช่อันตราย มีความ
ประสงค์ดี ให้คุณนิคบวชเสียก็แล้วกับบวชแบบไทย ไม่ใช่แบบฝรั่ง คืออยู่บ้านตามปกติพยายาม
ปลดนิวรรณ์ตามโอกาส ไม่ใช่ตลอดวัน เวลาใดว่างเวลานั้นกำหนดไว้ว่าตั้งแต่เวลาเท่านี้ถึงเท่านี้ จะ
พยายามกำจัดอารมณ์ยุ่งตามแบบฉบับของนิวรรณ์ให้ระงับ ตาสัจจาพรหมแกมาหาขณะเขียน แก
บอกว่าเอาวันละ 1 ชั่วโมง ก็พอ ให้ค่อย ๆ คิดปลด ไม่ใช่อยู่ ๆ ก็จะปลดหมดตัว แกมาขึ้นเทศน์ให้
ฟังว่าอย่างนั้น ถามแกว่าจะให้ทำอย่างไรอีก

ตานี้แกมีนิสัยคล้ายสัจจะพรหม แกบอกว่าขึ้นต้นเท่านี้พอใจแล้วโว้ย ดูเถอะ เพื่อนฉันแต่
ละคนเป็นอย่างดี ฉันคนเดียวจะเอาดีอะไรได้ เจ้าเพื่อนมันคอยมาโว้ยอยู่เสมอ เป็นพรหมแล้วยังไม่
สำรวม เขียนมาตอนนี้ตาสัจจาแกอ้าปากกว้าง แกว่า ก็โว้ยแต่ท่านเท่านั้น เราเป็นเพื่อนเก่าเพื่อนแก่
ถือกันด้วยหรือ เห็นไหมเรื่องของนิสัย ไม่มีใครทิ้งได้ ตานี้แกเคยเป็นขุนนางระดับเจ้าพระยามาแล้ว

หลายสิบวาระเป็นพ่อเมืองก็เป็น แก่ก็ใช้ของแถมแบบนี้เมื่อพบเพื่อน แต่แกเป็นคนเด็ดขาดนะ อย่า
ขัดใจแก ถ้าเห็นปากเป็นม้าเมื่อไร ยุ่งเมื่อนั้น

ท่านสังขาสั่งถึงคุณนิค

1. จงพยายามทำให้สบายอย่าเห็นสามีหรืองานสังคมว่าเป็นภัย ปฏิบัติตัวตามหน้าที่ แต่
จงเห็นอนิจจังไว้เสมอ

2. เมื่ออนิจจังปรากฏ จงเห็นว่าคนที่ยึดสมบัติที่เป็นอนิจจังว่านิจจัง คนนั้นเป็นผู้เข้าถึงทุกข์
มีทุกข์เป็นสมบัติ เมื่อเห็นอนิจจังว่าเป็นอนิจจังแล้ว จงสบายใจว่าเราฉลาดแล้ว ที่เห็นสภาพอนิจจัง
ที่มีความละเอียดยิ่งกว่าอนุต่าง ๆ ได้ เราเป็นสาวกของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว เราเริ่มเข้าสู่
จุดของความสุขแล้ว ถ้าเราเห็นทุกข์ และวางทุกข์ได้ ด้วยทุกข์ที่จะมีได้เพราะอาศัยอนิจจังเป็นปัจจัย
และตัดหากลับใจคนให้เห็นอนิจจัง เป็นนิจจัง (ความไม่เที่ยงเห็นว่ายั่งยืน) (ของพังได้คิดว่าไม่พัง
เมื่อความเข้าใจพลาดเกิด คิดว่าไม่พังมันเกิดพัง จิตก็เป็นทุกข์)

3. เมื่อเห็นทุกข์วางทุกข์เสียได้เพราะไม่มีอะไรติดปกติก็นึกทุกอย่างมีสภาพปกติก็นึกมีการเกิด
การสร้าง แล้วก็มีการทำลาย มันทำลายตัวของมันเองบ้าง มีผู้อื่นทำลายมันบ้าง เห็นอาการอย่างนี้
เป็นเรื่องปกติ เราอยู่แค่ตาย เราเกิดแค่นี้ ต่อไปเราเลิกโง่ เราก็เลิกเกิด

4. การติดตามสามี ให้คิดว่าเป็นหน้าที่ของคนเกิด เพราะความโง่ เพราะเราแบกโง่ไว้เราจึง
ต้องเกิด เมื่อก่อนเกิดเราตั้งใจไว้ว่าจะทำอย่างนั้นอย่างนี้ เมื่อมารับหน้าที่ ที่เราคิดว่าจะมาทำก็จงอย่า
เบื่อหน้าที่ แต่จงเบื่อความโกรธ คนที่ไม่เกิดต่อไป คือคนที่ไม่กลุ่ม เห็นอะไรก็ตาม เห็นว่าเป็น
ธรรมดา คิดว่าเมื่อโง่มาเกิด เราก็จะโยนโง่ทิ้งเสียด้วยอำนาจรับรู้รับทราบกฎของอนิจจัง ทุกขัง
อนัตตา มีอารมณ์เป็นปกติ ทำหน้าที่ไม่บกพร่อง แต่ไม่คิดความเกิดโดยคิดว่าเกิดใหม่มีทุกข์ เลิกเกิด
กันดีกว่า

แถมบอกว่าวันนี้แกพูดด้วยเท่านี้ ดานี่แปลก พูดไม่ทันสุดเรื่อง พ่อเลิกเฉย ๆ เมื่อว่าแก แกก็
บอกว่าเท่านี้มันก็แบบเข้อยู่แล้ว แกยั่วว่าค่อย ๆ ปลดนิเวศน์ไม่ช้าก็จะสบาย เมื่อแกลไปก็ขอเลิก
เขียน ความจริงตาปากกว้างนี้ เมื่อไม่พบกันคิดว่าเป็นใครที่แท้ก็พวกไม่ใคร่เต็มบาทพร้อมกันมานั้น
เอง แกอ้างว่าแกเป็นปู่คุณนิค แต่ว่าหลายร้อยชาติมาแล้ว

1 พฤษภาคม 2514

เรื่องคุณนิคเป็นอย่างไรบ้าง รู้สึกว่าทางของแกกับทางเดินของอาตมาไม่ต่างกันเลยมาแบบ
เดียวกัน เป็นประเภทอยากเอาจริง อยากพิสูจน์ และชอบเชื่อความสามารถของตนเป็นสำคัญ ชอบ
ผลที่แน่นอน มีความดีนรรจนบอกไม่ถูก เรื่องนี้เป็นเรื่องธรรมดาสำหรับคนที่ผ่านงาน
ประเภทนี้จริง แต่คนที่ไม่เคยพบเห็นจะเห็นว่าแปลก คนที่ผ่านมาแล้วจะเห็นเป็นเรื่องปกติ ต่อไป
ถ้าพบของจริงแล้วก็เลยเสียเวลาที่แสวงหาฤทธิ์ เห็นว่าเป็นเรื่องของการเหนื่อยเปล่า ผู้พวกเงิบปลง

ตกไม่ได้ แต่ทว่าจะเกณฑ์ให้ชอบใจเหมือนกันไม่ได้ ต้องปล่อยให้หมดฤทธิ์ แล้วจะเข้าทางเอง แต่
แก่ก็ตีมาก เป็นคนมีเหตุผลมาก น่ารักทีเดียว คนอย่างนี้วันหน้าดีแน่ พอจับจุดดีได้ก็จะไปอาจารย์
พรรคพวกได้ที่เดียว จัดว่ามีระดับดี ต้องรอเวลาอีกหน่อย

ทราบจากอาจารย์ผู้ว่า คุณนายมาขี้ที่ท่าโป๊ะว่าจะสร้างโบสถ์ ก็ต้องรีบสร้างถ้าช้าอีกสาม
ปีคุณเสริมจะสร้าง คุณเกษักจะเร่งรัดตัวเองเพราะเกรงว่าท่านเจ้ากรมจะตัดหน้า เรื่องของศรัทธานี้
เลื่อมใส แกะจะสร้างหรือไม่ ด้วยอำนาจตั้งใจจริง และแน่ใจว่าจะสร้าง อย่างนี้คนตาพิยเขาเห็น
วิมานทันทีที่ตัดสินใจเด็ดขาด

แต่ก็มีคนที่ฉลาดกว่าคว้าวิมานหลังงาม ๆ ได้โดยไม่ต้องลงทุนก็มีเหมือนกัน ไม่ใช่เป็นคน
ฉวยโอกาส แต่ทว่าเป็นคนฉลาด คิดสงเคราะห์สงฆ์ นั่นคือนักไวยวัจมัย ผู้ชวนชวายสงเคราะห์
สงฆ์อย่างที่คุณนายทำ คือชักชวนมาเพื่อให้เกิดศรัทธา เมื่อผู้ถูกชักชวนมีศรัทธาตั้งใจทำจริงจะมี
โอกาสทำหรือไม่ก็ตามเขาได้วิมานเพราะการตัดโลกะทันทีที่ตัดสินใจคนชักชวนก็ได้ ไม่ใช่ปล่อยให้
ได้ได้เพราะอำนาจไวยวัจมัย คือชวนชวายสงเคราะห์สงฆ์อันสงฆ์ไม่หนีกันเลย

การสร้างโบสถ์เป็นปัจจัยในชั้นกามาวจรคือเกิดบนสวรรค์ ไวยวัจมัยก็เป็นปัจจัยชั้น
กามาวจรเหมือนกัน เป็นอันว่าต่างคนต่างมีวิมานบนสวรรค์เหมือนกัน มาดอนสร้างถ้าเจ้าทรัพย์
สร้างจริง ผลของการสร้างก็ทวีความงามของวิมาน และเพิ่มทรัพย์สมบัติ คนมีหน้าที่เป็นไวยวัจ
มัยก็เพิ่มภาระในการบำรุงศรัทธา และให้ความสะดวก ก็เพิ่มความสวยของวิมาน และทรัพย์สมบัติ
เหมือนกัน ไวยวัจมัยก็คือคนชักชวนนั่นเอง อย่างที่คุณนายทำนั่นแหละเขาเรียกว่าไวยวัจมัย
หรือไวยวัจกร เป็นอันว่าคุณนายก็ได้ด้วย แต่ไม่เรียกว่าปล่อยให้ เพราะมีผลงานกันคนละอย่าง ถ้า
จะถามว่าใครเด่นกว่ากัน ก็ต้องตอบว่าเทวดาไม่ต้องหุงข้าวกินเหมือนกันทุกองค์

ช่วยเรียนท่านเจ้ากรมให้ทราบด้วยว่า อำนาจไฟฟ้าที่ท่านเจ้ากรมสงเคราะห์คือให้เงินมา
เกินกว่าที่เอาไฟฟ้าเข้าวัด เงินที่เหลือพอเป็นเจ้าของพัทธมทั้ง 6 ตัวได้เลย ส่วนหลอดสายที่เพิ่มใหม่
ครุฑนทาช่วยบ้าง และขายเครื่องบ้าง พอชำระเรื่องของไฟฟ้า เป็นอันว่าเรื่องนี้ไม่มีหนี้เป็นอันว่า
กระแสไฟฟ้าที่ให้แสงสว่างเป็นของเจ้ากรม พัทธมทุกตัวที่คิดใหม่เป็นของท่านเจ้ากรม ชื่อที่เขียน
ไว้เป็นชื่อที่ท่านสงเคราะห์ ขอท่านเจ้ากรมทราบว่าแสงสว่างหรือความเย็นอันเป็นความสุขที่มนุษย์
ต้องการ ท่านเป็นเจ้าของแน่นอน ขณะนี้เทวฤทธิ์ (พระอาทิตย์) ทรงโปรดตั้งแต่ 9.00 น. ถึง 3 น.
ต้องเปิดพัทธมตลอดเวลา ถ้าไม่อย่างนั้นก็ต้องนอนแช่น้ำ เพราะมันร้อนเหลือเกิน อานิสงส์ที่
ท่านเจ้ากรมสงเคราะห์ให้ทุกคนได้อาศัยความสะดวก ขอผลนี้จงบันดาลให้ท่านได้ทิพย์จักขุญาณ
โดยไวเถิด พระจะได้ไม่มีใครเหน้อยเบื้อเต็มทนแล้ว อยากจะปลดตัวเองเสียที

1 สิงหาคม 2514

ท่านสาธุชน (คนดี) ทั้งหลาย (ขึ้นต้นแบบนี้เพราะส่งถึงหลายสาย)

เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม ตอน 20 น.เศษ ฉันทำกรรมฐาน คือ คумคนชอกรรมฐาน และไม่มีใครชอกรรมฐานแต่ชอมา นั่งร่วม วันนี้ฉันมีร่างกายกะย่องกะแย่งมาก เพราะเจ้ากระเพาะมันก็เกียจระบายจี แก๊สมันดันหัวใจเสียดตลอดวัน แแรงก็ไม่มี ตาพร่าฟาง ร่างกายอิดโรยไม่มีแรง ตอนกลางวันฉันทนถ่อกายไปตรวจงานก่อสร้างวัดเสริม-ศรีสุขสวัสดิ์ ที่สองต่ายผู้มีศรัทธามั่นคงเป็นประธานการก่อสร้าง ฉันนอนดูงานแล้วฉันก็คิดไปด้วยว่าฉันจะพยายามกำหนดแผนงานเพื่อหยุดไว้เสมอ คือปีนี้นั้นจะให้มีกุฏิ 1 หลัง สองชั้น ๆ ละ 6 ห้อง เป็นตึกตามแบบฉบับของฉัน ฉันมันคนไม่ใคร่เหมือนชาวบ้านชาวเมืองเขาทำอะไรก็ไม่ใคร่จะเหมือนใครเขา เรียกว่าทำตามคนบวม ๆ เมื่อคนสั่งให้ทำมันบวม อาคารสถานที่ทำขึ้นมันก็พลอยบวมไปด้วย

เมื่อขณะดูงานก็คิดว่ามีกุฏิมีที่เจ้าวัดรับแขก มีส้วม มีศาลาเดินทำบุญ มีศาลาพักผ่อน เท่านั้นเราพอใจเป็นงานเสร็จงวดหนึ่ง จะสร้างหรือไม่สร้างต่อก็ถือว่าพอไปแล้วตอนหนึ่ง เมื่อทำเสร็จก็หาเรื่องชำระหนี้ เมื่อชำระหนี้แล้ว จะทำหรือไม่ทำต่อก็ไม่เป็นไร เพราะอาคารที่จำเป็นระดับแรกเสร็จแล้ว งานทั้งหมดกำหนดเงินไม่ให้เกินแสนมากนัก หรืออยู่ในวงเงินหนึ่งแสนบาท บรรดาช่างที่มาดูงานเขาคงคิดว่าฉันบ้า เพราะเขาบอกว่าเพียงกุฏิหลังเดียว เขาก็รับไม่ได้ในราคาแสนบาท แลผมมีส้วมซึมธรรมดาอีก 4 ห้อง มีศาลาเดินยาว 12 วา กว้าง 6 วา อีก 1 หลัง ต้องถมลูกรังประมาณ 366 คิว ความจริงอาจจะกว่า เพราะที่ลุ่มมาก ทำศาลาพักผ่อนยาว 12 วา กว้าง 2 วา อีกหนึ่งหลังเขาพากันลงหัวว่างานทั้งหมดนี้ แสนห้าหมื่นก็ทำไม่ได้

หลวงพ่อก็จะอย่างไรให้แล้วเสร็จในวงเงินหนึ่งแสนเศษ ตั้งใจจะให้มีเศษไม่เกินสองหมื่นบาทหรือไม่เกินแสนบาทเขาพากันนั่งซุบซิบ ฉันคิดว่าเขาคงพูดกันว่า หลวงตาหัวล้านบ้าแน่ คิดไม่ทันงาน แต่ฉันคิดว่าฉันทำของฉันได้ ฉันมีเงินสดอยู่สองหมื่นบาท เสียค่าแรงงานบ้าง ชื่อของที่สั่งเป็นสินเชื่อบ้าง มันไม่พอฉันก็ยืมเขาอีกหมื่นบาทเศษ ประมาณหมื่นห้าพันบาท แต่เมื่อทำเสร็จ ฉันจะขายศาลาพักผ่อนกับส้วมให้ครูนนทา เพราะลงทุนประมาณ 6-7 พันบาท เป็นการบรรเทาหนี้เงินสด นอกนั้นถ้าหาที่ไหนไม่ทัน ฉันจะค่อย ๆ แฉม่วท้อง เอาเงินค่าขนมที่ทุกคนสงสารฉันให้ฉันซื้อที่ออฟฟิศเอามาผ่อนชำระหนี้ที่เร่งร้อนแล้วอาศัยกลิ่น ผ่าป่า มีเทศน์ เพื่อชำระหนี้ที่ไม่ร้อน

ความจริงวัดนี้ก็แปลกมาก เมื่อเริ่มทำมีประมาณ 7 ไร่เศษ เดียวนี้มีคนบอกให้ที่ดินที่ติดต่อกับวัดออกไปอีกมาก รู้สึกแปลกใจ แต่ฉันก็ตั้งใจที่ฉันเอา (ของ) พ่อฉันกลับคืนมาได้ พ่อฉันคือพระพุทธเจ้าด้วยที่ ๆ เขาให้ สอบแล้วปรากฏว่าเป็นที่วัดเก่าแน่ เพราะเจ้าของที่บอกว่ามีเจดีย์ และร่องรอยวิหาร แต่เจ้าที่เอารถไถไถเสียหมด เขายืนยันฉันดีใจที่ได้ทดแทนคุณพ่อฉันโดยเรียกสมบัติพ่อที่คนอื่นเอาไปกลับมาเป็นของพ่อตามเดิม ทุกคนที่ร่วมเงิน ร่วมแรงร่วมใจ ก็เป็นผู้มีหุ้นเอาที่พ่อฉันกลับคืนมาด้วย ฉันขออนุโมทนา และให้ทุกท่านมีความสุข คำว่า "ไม่มี" จงอย่าปรากฏแก่ท่านตั้งแต่วันนี้จนถึงวันเข้าพระนิพพาน

ขณะนี้ฉันคิดว่าฉันอาจมงานสร้างไปไม่ได้ตลอด เพราะรูปร่างกายมันอ่อนเปียกเต็มที ฉันเลยปลงสังขารมันเสียเลย เมื่อถึงเวลากลางคืน เริ่มร่วมวงทำกรรมฐานพอออกไปจากตัวไม้ทันจะพ้นตัวเห็นพระท่านมานั่ง 3 องค์ มีรัศมีพวยพุ่งรอบองค์เหมือนกันก็เป็นอันรู้ได้ว่าท่านเป็นพระพุทธเจ้าทั้งสามองค์ ความจริงทั้งสามพระองค์นี้ฉันเห็นเป็นปกติองค์หนึ่ง ทรงผ้าสีกลัก (เสราหมอง) อีกองค์หนึ่งท่านทรงผ้าสีเหลืองธรรมดา อีกองค์หนึ่งท่านประดับเครื่องนิพพานเต็มยศ ท่านให้ฉันเห็นแบบนี้เป็นปกติ ฉะนั้นใครเขาชวนฉันปฏิบัติแบบอื่นฉันจึงไม่ยอมร่วม ฉันไปนรก เขาไม่รับสมัครไปสวรรค์เขาไม่ให้อยู่ไปพรหม เขาบอกว่าวิมานที่พรหมไม่มี ฉันเลยกลายเป็นผีสัมภเวสี ะหนระเทเร่ร้อนเลยพรหมไปครึ่งหนึ่ง

เมื่อเห็นพระ ท่านก็เรียกเข้าไปหาท่าน เข้าไปกราบท่าน ท่านผู้อ่านคงสงสัยว่าทำไมพระไม่แต่งแบบเดียวกัน ทั้งนี้เพราะท่านทราบว่าฉันบ้าสามแบบ คือบางครั้งฉันบ้าสีคร่ำ ชอบห่มจีวรกลัก บางคราวฉันบ้าผ้าสีสะอาด (สีจีวรธรรมดา) บางคราวฉันบ้าแสงสีแพรวพราว ท่านรู้อารมณ์บ้าของฉัน ท่านจึงได้ทำให้ครบสามแบบ เพื่อตัดอารมณ์บ้าของฉัน เมื่อเห็นท่านฉันก็เลยบ้าคราวเดียวสามแบบ ฉันเข้าไปกราบท่านทั้งสามองค์ และรักทั้งสามแบบ เมื่อกราบท่านแล้ว ท่านก็พูดว่า เธอจะไปจุฬามณีหรือ ถ้าไปควรจะไปทางประตูวาเลียข้าง เธอเข้าแต่ประตูซ้ายด้านเดียว จะได้เห็นประตูขวา ท่านสั่งแล้วก็กราบท่าน ออกจากตัว พอออกมาเห็นหลวงพ่อบานท่านยืนคอยอยู่แล้ว ท่านเรียกให้ตามท่านไป เมื่อเดินขึ้นจุฬามณี (ไปทางลัด) คือตรงขึ้นไป ไม่ได้ไปตามทางแยก 4 แยกตามที่เคยบอกให้ฟัง

ขณะเดินไปจุฬามณีถามหลวงพ่อบานว่าเดือนสิงหาคมโลกจะมีกรรมวิปริต ประเทศไทยจะกระทบกระเทือนมากไหม? ท่านบอกว่าประเทศไทยผ่านการวิปริตโลกชั่วขณะเดียวมีระยะไม่นาน คงจะไม่มีอะไรมากนัก ถ้าจะหนักจริง ๆ ก็คงแค่จ๊อบกัน คงไม่ถึงกับลงมือยิงกัน แต่อาจแคล้วคลาดไปก็ได้ ท่านถามว่าสนใจมากหรือ บอกท่านว่าเมื่อมีอารมณ์มากกระทบก็เพียงอยากรู้ พอพูดจบ (ขึ้นช้า ๆ) ก็ถึงจุฬามณีพอดี คิดว่าจะแวะไปเยี่ยมโยมก่อน

พอถึงปากทางขึ้นก็พบพระศรีอารีย์ ท่านมานั่งคอยที่ปากทางอยู่ก่อนแล้ว เมื่อเห็นท่านเข้าก็กราบท่านด้วยท่านเป็นผู้มีคุณหนักกับชาวโลกด้วยการบำเพ็ญบารมีเพื่อเป็นพระพุทธเจ้า และจบหลักสูตรแล้วด้วย เพื่อรอการฝึกงาน และบรรจุท่านั้น เมื่อเห็นท่านเข้าไปหาท่าน ท่านยิ้ม ท่านพูดคำแรกว่าเธอจงสังเกตให้ดี วันนี้ฉันแต่งตัวนุ่งผ้าพื้นสีเขียวอ่อน แต่สีค่อนข้างเข้ม มีแก้วมณีประดับเต็มผ้า สวมเสื้อมีพื้นขาวมีแก้วมณีประดับเต็มตัว สวมชฎางามระยับ ประดับด้วยแก้วมณี สวยกว่าพระเอกลิเกมาก

เมื่อท่านให้ดูเครื่องแต่งตัวแล้ว ท่านก็เหยียดแขนออกมานอกเสื้อ เห็นเนื้อใสมือเหมือนแก้วที่ล้างสะอาดแล้ว เนื้อเหมือนพรหม แปลกใจมาก แล้วท่านก็ให้หลวงพ่อบานเหยียดแขนออกมาเนื้อเหมือนกันไม่แตกต่างกันเลย ท่านบอกว่าพวกพระโพธิสัตว์ที่บารมีเต็มแล้วมีเนื้อใสมือเหมือนกัน วันนี้

ดูพระศรีอารีย์ท่านแปลกกว่าวันอื่น ทำไมถึงกลายเป็นวันอวดสวยอวดงามไปก็ไม่ทราบ เมื่ออวดเครื่องแต่งตัว อวดเนื้อพอกแล้วก็เริ่มงานพูด ท่านเริ่มเรื่องดังนี้

เมื่อเธอกลับลงไปจงเอาข่าวที่ฉันบอกให้คุณเครื่องประดับ และเนื้อไปบอกบริษัทของเธอด้วย (คำว่าบริษัทในที่นี้ไม่ได้แปลว่าสำนักงานค้าขายหรือสัวมเป็นศัพท์ในพระศาสนา แปลว่าพวกหรือคณะ) บอกเขาถึงอาการที่ฉันบอก บริษัทของเธอส่วนใหญ่เขาต้องการเกิดทันศาสนาฉันเป็นส่วนใหญ่ คนที่มุ่งเอาานิพพานในชาตินี้ไม่เกิน 10 คน แปลกนะ ท่านอยู่ถึงบนสวรรค์ท่านทราบ แต่ฉันอยู่ใกล้ยังไม่ทราบดีเท่าท่าน เธอจึงบอกเขาว่า ถ้าต้องการเกิดทันศาสนาฉัน และสำเร็จอรหัตผลในศาสนาฉัน ให้เขาทำตัวดังนี้

1. ตั้งใจรักษาศีล 5 ให้บริสุทธิ์ ในระยะต้นมันจะมีพลังพลาด เมื่อเพลอหรือว่าจำเป็นต้องทำ ทำไปแล้วก็พยายามกำหนดใจว่าจะไม่ทำอีก คิดบ่อย ๆ คุมใจบ่อย ๆ ไม่ซ้าก็ จะคุมได้เป็นปกติ มีศีล 5 ครบถ้วน

2. จงเป็นคนมีเมตตาเป็นปกติ

3. เจริญกายคตกรรมฐานเป็นปกติ

4. เมื่อทำบุญหรือบูชาพระครั้งใด เมื่อเสร็จแล้วให้ตั้งใจอธิษฐานว่า ด้วยอำนาจบุญบารมีที่บำเพ็ญนี้ ขอให้ข้าได้เกิดทันพระศรีอารีย์ขณะทรงประกาศพระศาสนา และเมื่อได้ฟังพระธรรมเทศนาครั้งเดียวขอให้สำเร็จพระอรหัตต์ทันที

ท่านว่า ทำอย่างนี้เป็นปกติ เกิดทันแน่ อย่าตั้งใจให้เกิดขึ้นอย่างเดียวจะไม่มีผลควรอธิษฐานหวังมรรคผลพระนิพพานด้วยจะมีคุณกว่า เมื่อพูดจบท่านบอกว่า พวกที่กำลังฝึกกับท่านที่วัด ส่วนใหญ่เขาหวังเกิดทันศาสนาฉัน เธอลงไปช่วยบอกตามที่ฉันบอกด้วย และเขียนส่งข่าวบรรดาบริษัทของเธอด้วย เลยเขียนบอกมา

เมื่อเจรจากันสิ้นเรื่องนี้ ท่านก็พูดต่อไปว่า บริษัทของท่านส่วนใหญ่มารวมกันที่ดาวดึงส์ความจริงมาดาวดึงส์นี้ดีมาก เพราะอยู่ในที่ตั้งพระจุฬามณีเห็นพระอริยะเสมอ ไม่ประมาณ มีโอกาสได้บำเพ็ญกุศลต่อ และมีโอกาสพบฉันเสมอถ้าเขาชอบศาสนาฉันจริงฉันก็จะได้นะนำเขาเทวดาชั้นดาวดึงส์ เป็นเทวดาธุรกิจ คือส่วนใหญ่ชอบบำเพ็ญบารมีต่อ

เมื่อพูดจบท่านถามว่าจะเข้าพระจุฬามณีไหม บอกท่านว่าเข้า แต่จะเข้าทางประตูขวา ท่านบอกว่าที่ฉันนั่งอยู่นี้ใกล้ประตูขวาแล้ว เพราะทราบว่าคุณจะเข้าทางประตูขวา เลยมาคอยทางนี้ เมื่อรู้เรื่องกันแล้วหลวงพ่อบานก็นำเข้าทางประตูขวา ประตูนี้มีสี่เป็นสี่เหลี่ยมอร่ามมีพรหมยืนเป็นพรหมยาม (ไม่ใช่แขกยาม) คุยกับพรหมเล็กน้อยก็ผ่านเข้าประตูไป พบพระ พระท่านเดือนไม่ให้สนใจอะไร ทุกอย่างทำเพื่อสงเคราะห์ บอกเขาแล้ว นำเขาแล้ว เขาไม่เอาช่างเขา อย่าเอาใจไปผูกพันจะมีอารมณ์ข้องแล้วท่านก็เตือนว่าสามทุ่มกว่าแล้วบริษัทจะเมื่อยเลยลาท่านกลับ เวลาเลยสามทุ่มไปเล็กน้อย เปิดไฟสว่าง เขาเลิกกันแล้วก็นำกรวดน้ำ เล่าเรื่องที่ผ่านมาให้ฟังเป็นเสร็จพิธี

22 สิงหาคม 2514

วันนี้ว่างเพราะไม่ได้ไปดูงานที่วัดเสริมศรีสุขสวัสดิ์ ด้วยเมื่อวันที่ 15 ได้เริ่มแสดงจิตตวจโณคติทัตพระราม เรื่องเลขจบเร็วเพราะตามบทประพันธ์ไม่มี ทั้งนี้ก็เพราะพวกชาวบ้านทำงานไม่พอกับค่าของศรัทธาที่ครุณาทำให้ซื้ออาหารประจำวัน ครุณาศรัทธาล้ำครุณาจ่ายค่าเลี้ยงดูวันละ 50 บาท เมื่อเงินหมดไปมาเทียบผลงานกับที่จ้างแรงงานได้งานไม่สมคุลย์กันเลยอาละวาดตามธรรมเนียม

ที่นี้มาพูดกันถึงเรื่องของงานที่จะสร้างต่อไป ปีนี้สร้างแบบดำดิน เพราะทำไปเพื่อให้ปรากฏหลักฐานวัตถุก่อสร้าง ราคาไม่ต่ำกว่าทองคำเท่าไรนัก มันแพงก็ต้องเอา เพราะถ้าไม่เอาก็ไม่สร้าง ปีต่อไปจะเริ่มตั้งโครงการไว้ก่อน ทั้งนี้เพื่อหาวัตถุก่อสร้างที่มีคุณภาพไม่ต่างกัน และให้ได้ราคาถูก มีตำรวบ้าง ป่าไม้บ้าง มาเสนอไม้ในราคาถูก รับรองว่าไม่ผิดกฎหมาย เพราะแกลงทุนซื้อจากเจ้าป่าแล้วเสียภาษีเอง แยกบอกอย่างนั้น แยกเสนอขายหลายราย แต่ก็ไม่มีใครตกลงกับใคร เป็นไม้แปรรูป เพราะต้องการอย่างนั้นที่ตั้งใจจะซื้อก็ไม้จากสุวิมล (เจ้าของร้านค้าไม้) แยกบอกให้พ้นกับตงไว้ ถวาย ไม่ใช่ขาย พอสร้างอาคารหลังที่หลังที่สองก็เลยอยากซื้อไม้คาน จันทัน คอสองจากแกลเสียเลย คิดว่าราคาจะไม่แพงกว่ารายอื่นหรือว่าแกลจะให้หมดก็ไม่ศรัทธา เมื่อแกลให้หมดก็เอาซื้อแกลใส่ไว้เลย ทำแบบน้ำเต้าล่อ ๆ เป็นการบำรุงศรัทธา และนำศรัทธา

เมื่ออาคารแต่ละหลังเขามีเจ้าของหมด แต่ว่าเจ้าของวัดไม่มีชื่อโดยตรงในอาคารไม่รู้ว่าจะเอาไปไว้ที่ไหนดี พยายามด้อม ๆ มอง ๆ ไปก็พบแหล่งถูกใจ คิดว่าถ้าสร้างเป็นอาคารพักหรือคฤมางานสร้างอย่างมากที่สุดก็ไม่เกินแสนบาทหรือไม่ถึงแสน ที่ตรงที่ชอบใจมากนี่คือในบึงยาวด้านใต้ที่พากันเดินไปดูนั่นเอง สร้างมันในบึงเลย ทำเป็นศาลากลางน้ำแบบบ้านคุณด้ว (วัดนี้ คุณะเกษม) มีน้ำล้อมรอบ ต้องเสียค่าแรงงานแพงหน่อยเพราะต้องใช้ปีกเสา เสียค่าไม้ตั้งร้าน เสียเวลาตอกเสา ทำเป็นอาคารชั้นเดียวใช้รูปทรงอ้วน ๆ คล้ายท่านเจ้ากรม ชั้นแรกทำแบบไม่มีฝาอยู่กลางน้ำ เย็นสบาย มีปลาวายไปมา เมื่อเอาอาหารล่อ เจ้ามันจกน้อยใหญ่จะลุดลามาหาเหยื่อตามแบบฉบับของปลา มีบัวที่ชาวบ้านชอบใจ เพราะชาววัดที่ไม่อยากขัดใจใครอาคารหลังนี้จะให้ชื่อว่า **ศาลากลางน้ำเสริม ศรี สุขสวัสดิ์**

บนบกขอบบึง จะทำอาคารยาว มีแต่หลังคา พื้นคอนกรีต อาจไม่เสริมเหล็กเพราะกลัวเปลือง เป็นที่จอดรถ และเป็นสถานนั่งเล่นของคนกลัวน้ำ หรือเบื่อน้ำเมื่อยามมีงานทอดผ้าป่ากฐินจะได้ใช้เป็นที่เลี้ยงอาหาร และนั่งพักผ่อน คณะคนใหญ่โดยตำแหน่งหรือพุงใหญ่ เอามาเลี้ยงในอาคารศาลาเสริมศรีฯ คนเล็กโดยตำแหน่งหรือพุงเล็ก เลี้ยงบนบก แต่ที่ริมน้ำ ตั้งบาร์อาหารที่อาคารยาว ท่านอาคารยาวมีส้วม (ที่เก็บอาหารเก่า) สัก 8 ห้อง เอาแบบธรรมดา แต่ไม่ใช่แบบไทยแท้ ใช้แบบไทยผสมฝรั่งคือใช้ทั้งส้วมซึม แต่อาคารใช้อาคารหลังเดียวกับอาคารเลี้ยงอาหาร ทำยาวออกไป ฝาใช้แผ่นปูเรียบ ถ้าแบบไทยเขาทำแบบขุดร่องปล่อยเฉย ๆ หรือแบบไทยเดิม ใช้นั่งในที่แจ้ง

หันหน้าเข้าหากัน ถ่ายพลาญพลาญตามแบบไทยเดิม คือ ขี้แบบเสรี อาคารหลังนี้ คิดว่าจะทำอย่างนี้ ไม่ทราบว่าคุณเจ้าของจะชอบหรือไม่ ถ้าไม่ชอบหรือชอบไม่หมด ตรงไหนไม่ชอบแนะนำด้วยจะได้ไม่ขวางใจ

ก่อนเล็กน้อยได้ว่าลูกสาวท่านพระร่วงกลับมาจากกรุงฝรั่งเศสหรือยัง ถ้ามาละก็บอกด้วยว่าฉันคิดถึง คุณเหมือนจะมาแล้วกระมังเห็นใครไว ๆ คุณไม่ซัด คล้ายคุณนิด

12 ตุลาคม 2514

วันนี้อากาศเริ่มหนาว ที่นี้มีความเย็นพอเลยสบายนิดหน่อย ร่างกายค่อยสบายขึ้นบ้างหลังจากเสียท่าสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวครั้งใหญ่ ร่างกายมันจึงค่อยดีขึ้น

ก่อนที่จะบรรยายความตามใจหรืออะไรก็ตาม ขอพูดเรื่องที่จะเดินทางมาเสียก่อน คอยหาเวลาที่ร่างกายมันจะค่อยปลอดภัยขึ้นบ้างมาหลายวัน มันเอาดีไม่ได้ ต่อเมื่อวันที่ 10 นี้ กำลังปลงสังขารคืออาการตายเป็นจุดหมายปลายทาง ร่างกายมันค่อยดีขึ้นบ้าง บางทีมันจะดีเพื่อรับตาย จึงกำหนดเดินทางมา ตามครุฑนทว่าวันหยุดมีวันไหนบ้าง เพราะเวลาเดินทางแก็ปเป็นได้ไฟ แก็ปกำหนดให้เดินทางวันที่ 22 และกลับวันที่ 25 ด้วยวันที่ 23-24 เป็นวันหยุด วันที่ 25 หยุดเหมือนกัน แต่หยุดเพื่อไหว้ท่านจอมราช เลยถือโอกาสเดินทางกลับเป็นอันว่า วันที่ 22 เดินทางมา และพักบ้านครุฑนท 1 วัน วันที่ 23-24 อยู่บ้านท่านเจ้ากรม 25 เดินทางกลับ

เรื่องเดินทางจบ คราวนี้มาพูดกันเรื่องส่วนตัว ขณะนี้บอกศาลาเรื่องงานก่อสร้างที่จำต้องแบกภาระโดยตรงหมด เพราะกำหนดการตายเป็นจุดหมายปลายทาง เมื่อจะตายแล้วจะมานั่งห่วงเรื่องสร้างทำไม แต่ก็สร้างอีก สร้างแบบไม่แบกภาระ คือสงเคราะห์ด้านการแนะนำให้ทุนหรือวัตถุก่อสร้างตามที่มิผู้ให้ และวัดนั้นต้องมีปัญญาหาทุนผสม หรือทำแล้วเราช่วยสงเคราะห์เพื่อบรรเทาความหนัก ไม่ต้องไปนั่งรับผิชอบคุณงาน หาเงินใช้หนี้แบบนี้ทำสบาย

เมื่อกำหนดจุดหมายคือความตายเป็นสรณะ ก็เลยคิดว่าถ้าป่วยหนักหรือตาย คนที่อยู่ใกล้จะหนัก ด้วยคนตายมักจะสร้างความยุ่งให้คนอยู่ เพื่อบรรเทาความหนัก ก็จะเตรียมอุปกรณ์การตายไว้ให้เกือบครบ จึงหารือกับครุฑนทว่าจะสร้างหีบใส่ศพ เอามาตั้งไว้ และทำท่อระบายน้ำเหลืองให้เรียบร้อย เครื่องใช้พยายามสะสมไว้ให้พอสะดวก ถ้ามีเงินโดยค่อย ๆ สะสมเมื่อคนให้ปีละเท่าไรก็ตาม เหลือใช้เก็บไว้ และซื้อวัตถุสร้างรวมไว้ เมื่อพอ หรือใกล้พอก็จะรื้ออาคารสื่อสาร ทอ. ทำเป็นตึก 2 ชั้น มีห้องนอน 12 ห้อง ห้องส้วมห้องน้ำ 12 ห้อง แบบบ้านที่ปากช่อง แต่ใช้วัตถุก่อสร้างราคาถูกลง เพื่อเมื่อป่วยหนักหรือตาย คนที่ไปมาเยี่ยมศพหรือเยี่ยมอาการป่วย จะได้พักสบายคนรับก็ไม่หนักใจ คนใช้ก็ไม่รำคาญ เดิมคิดจะสร้างหีบทอง

พอถึงเวลาเจริญกรรมฐาน รู้สึกว่าวันนี้มีแขกมากเป็นพิเศษ เทวดา และพรหม ตลอดจน พระที่หาที่เกิดไม่ได้มากันเต็มไปหมด แต่ละท่านถามว่าจะทำตามที่คุณแม่หรือ บอกว่าทำแม่ เพื่อ ความสะดวกของท่านผู้มา เมื่อเห็นว่าจะทำแม่ ทุกท่านก็ยกมือสาธุกันเป็นแถว

วันรุ่งขึ้น คณะชัชวาทมาสพบ คุณกันถึงที่ตั้งหีบศพ บอกเขาว่าจะเอาไว้ชั้นบนต้องรีบทำ ท่อระบายน้ำเหลือง เพราะถ้าไม่ทำก่อน เมื่อตายจริงไม่มีใครทำแม่ ถ้าจะทำก็จ้ำงแพง ถ้าทำขณะนี้ พระทำได้ไม่ต้องจ้ำง ครั้นเมื่อถึงเวลาเจริญกรรมฐาน สมเด็จพระสังฆราชมา ถามว่าศพจะเอาไว้ที่ไหน กราบทูลท่านว่าจะเอาไว้ชั้นบน ท่านบอกว่าไม่ได้ ต้องเอาไว้ชั้นล่าง เอาไว้ชั้นบนลำบากคนมาไหว้ ศพ และลำบากเมื่อย้ายศพ ท่านกำหนดที่ตั้งให้ตั้งตรงเก้าอี้เหลือง ท่านถามว่าจะสร้างหีบอะไร กราบทูลท่านว่าสร้างหีบทอง ท่านว่าไม่ควร แพงเงิน สร้างหีบไม้ และต้องตั้งให้ทันก่อนสิ้น พ.ศ. นี้ 2514 ตอนนั้นชักดีใจ คิดว่าคงได้ตายเร็วแน่ จึงตกลงว่าทำตามท่านสั่ง

เมื่อเสร็จการเจริญกรรมฐานก็คุยกันตามเรื่องที่ท่านบอก เดียวก่อนล้มไปตอนหนึ่งแล้ว ท่านถามว่าอาคารสื่อสารจะอย่างไร กราบทูลท่านว่า น้ำที่จะมาข้างหน้าจะสูงกว่าปี 2513 ประมาณ 50 เซนต์ จะยกพื้นให้สูงอีกประมาณ 70 เซนต์ แล้วจะทำเป็นห้องสองแถว แถวละ 4 ห้อง ท่านบอกว่าไม่ได้ ต้องทำตามนี้

1. รื้อของเก่า ทำเป็นรูปมีจั่ว 5 จั่ว ด้านข้าง 2 จั่ว ด้านหน้า 3 จั่ว
2. ทำเป็นตัวตึก 2 ชั้น
3. ทำห้องนอน 12 ห้อง มีห้องส้วมห้องน้ำทุกห้อง แต่ใช้วัสดุก่อสร้างราคาถูก

อีกสัก 5-6 ปี ข้าจะพยายามหาเงินให้สร้างสัก 6-7 หมื่น จะค่อย ๆ หาให้เมื่อได้เงินแล้วซื้อ ของ ทีละเล็กละน้อย เมื่อพอแล้วก็สร้าง ไม่เกิน 6 ปี สร้างเสร็จ

เมื่อการคุยกันผ่านไป คืนที่สาม คืนนี้มีแขกมาอีก แขกผี เทวดา และพรหม ยกกองทัพมา ประชิดติดกุฏิ ถามว่าทำตามท่านผู้ใหญ่มแม่หรือ บอกเขาว่าเมื่อท่านสั่ง เรื่องหีบศพทำแม่ เพราะมีทุน อยากทำอยู่แล้ว แต่เรื่องสร้างท่าจะรอไม่ไหวคงตายก่อนแน่ เพราะปี 2517 นี้ จะอยู่ถึงหรือไม่ถึงก็ ไม่รู้ เกรงว่าจะสิ้นลมปราณเสียก่อน เพราะร่างกายมันทรุดตัวลงทุกวัน เมื่อบอกว่าจะทำแม่เขาก็ โมทนาอีก

แต่ท่านมหาชฎุ เข้ามาบอกว่าหลวงพี่เสียท่าท่านปฐมครั้งใหญ่ ถามว่าเสียอย่างไร แก บอกว่าการสร้างหีบใส่ศพเป็นการประวิงเวลาตาย มันเป็นวิธีการต่ออายุอย่างสำคัญที่สุดกว่าวิธีใดๆ บอกแก่ว่าฉันไม่ได้คิดต่ออายุ ฉันไม่อยากจะคนอยู่ลำบากเพราะฉัน ฉันทำได้ฉันก็จะทำไว้ แกบอก ว่าจะมีเจตนาอย่างไรก็ช่าง เรื่องของเรื่องก็เป็นการเสียท่านปฐม เป็นอันว่าเสียทีผู้ใหญ่เสียแล้ว แต่ก็ ไม่มีอะไรดีใจ เสียใจ เพราะทำกรรมมามาก เมื่อจะต้องอยู่ใช้กรรม ก็ถือว่าเป็นเรื่องธรรมดา

เมื่อพูดกับท่านมหาชฎุเสร็จ สมเด็จพระสังฆราชก็มา มาย้ำว่า ที่ตั้ง และหีบต้องตั้งก่อนสิ้น พ.ศ. นี้ กราบทูลท่านว่าเงินไม่มี เขาให้ก็เอาไปซื้อยาบ้าง ซื้อปูน ซื้อวัสดุก่อสร้างหมด เหลือไม่ถึงร้อยบาท

ท่านบอกว่าไม่มีเงินซื้อก็ขอยืมหีบที่ซื้อมาเพื่อแจกตามวัดมาตั้งแทนก่อน แล้วข้าจะหาหีบมาไว้ให้
ดูท่านเป็นภาระทุกอย่าง พอดีวันที่ 11 ขยายสุวิมลมา มาบอกว่าจะให้ไม่สำเร็จรูปสร้างกุฏิวัด เสริมศรี
ขอแถมแต่ กาน ตง จันทัน ด้วยขอมากเกรงจะเกินศรัทธา แกรู้ว่าจะสร้างเสริมอาคารสื่อสารเลยบอก
ให้ไม้สักหลายสิบแผ่น และรับจะสร้างหีบไม้สักให้ เดิมแกลถามว่าจะเอาหีบไม้อะไร เห็นที่อุทัยเขา
ทำด้วยไม้มะค่า ราคา 1500 บาท บอกแถมว่าจะเอาหีบไม้มะค่า แถมว่าไม่ดี ก็เลยตามใจแถม แกลถามว่า
รับหรือเปล่า บอกแถมว่าไม่รับ เพราะจะยืมหีบที่ซื้อไว้ตั้งโชว์ก่อน

สงสัยที่แถมมา มาถึงกำลังฉันทเพล พอมาถึงแถมก็บอกว่าด่วน สอบถามแถม แถมบอกว่าอยู่ ๆ ก็
อยากมาเลย ๆ คงจะไปไล่เขามาแน่ หาทางเอาให้ได้

เป็นอันว่าเรื่องราวชนิดพิศปกติเกิดขึ้น ร่างกายเลยค่อย ๆ ปกติ เรื่องจะเป็นอย่างไรก็ช่าง ไม่
อยากเอาเรื่องแล้ว คืนต่อมา นายป่าช้า (พระยายม) เขาก็ขึ้นมา เขาบอกว่าบัญชีอันธพาลไม่จดต่อไป
เอาเรื่องไม่ได้ ต่อไปห้ามถามเขา เขาว่าเขาฉีกทิ้งหมดแล้ว เมื่อคืนวันที่ 11 แถมตัดที่ทางไปจุฬามณี
แถมบอกว่าหนังสือที่จะเขียนให้ชื่อว่า “เมื่อข้าพเจ้าตาย” แล้วเล่าเรื่องตายใหญ่สามวาระให้ละเอียด
จะเป็นหนังสือเล่มสุดท้าย ให้พยายามเขียน แถมว่าจะมีประโยชน์ ก็เลยจะตัดสินใจเขียนนวนานี้
เพราะถูกร้อนเขียนยาก ถูคนวนเขียนง่าย คงนานหน่อย เวลาพิมพ์ต้องชำระหนังสือก่อน เพราะ
เรื่องหนังสือถึงความสนใจมานาน เล่มคงไม่เล็กกว่าหนังสือคู่มือกรรมฐาน จะได้ (เขียน) เรื่อง
หลวงพ่อบานพร้อมกันไป

กรุณาบอกคณะคุณฉลวย (ฉลวย ปิณินทรีย์ ศิษย์รุ่นเก่า) พรรษานี้เขียนหนังสือน้อย เพราะ
ไม่มีใครมีแรง

3 พฤศจิกายน 2514

คณะญาติทั้งหลาย

หนังสือฉบับนี้ไม่ลงชื่อถึงใครเฉพาะ ก็เพราะอยากจะคุยกับทุก ๆ คนที่เป็นญาติ ใครบ้างที่
เป็นญาติ? ทุกคนที่มาในงานกฐิน ไม่เห็นใครเป็นคนจรแปลกหน้ามาเลย พอเห็นหน้าก็รู้ว่าทุกคน
เป็นญาติทั้งหมด เลยเขียนถึงญาติทุกคนที่มาในงานกฐิน

งานกฐินคราวนี้มีเรื่องแปลก 2 เรื่อง คือเรื่องเงินที่รับ พวกเราแพ้สมเด็จพระท่านอย่างไม่มีทาง
จะสู้ ความจริงถ้าเราสู้ท่านได้ เราก็เป็นพระพุทธเจ้าไปนานแล้ว หรือว่าเมื่อเราสู้ท่านไม่ได้ แต่คิดว่า
สู้ได้หรือดีกว่าท่าน ก็คงมีหวังลงเวรอย่างท่านเทวทัต เมื่อเห็นทำไม่ดีก็ไม่คิดอะไรที่เป็นภัยเลยดี
กว่ายอมจำนน และยอมรับนับถือท่านเลยจะดีกว่ากรรมัง หรือใครจะเห็นอย่างไรจากนี้ก็ตามใจ

เรื่องที่สองก็คือมีชาวบ้านปลอมเข้ามาช่วยนายช่างโต้ว (ช่างกลที่ช่วยงานวัด ภรรยาชื่อกิมก็
มีร้านอาหารในวัดท่าซุง) พวกนี้ไม่กินเปล่า แถมห่อไปบ้านอีกด้วย คนบ้านนี้มีดีพิเศษอย่างนี้เป็น
ปกติ ทุกปีกันไม่ให้เข้า ปีนี้พวกชาวบ้านยกกลองยาวมาช่วย เลยได้โอกาสพากันกิน และขนอก
สบายใจ เลยประกาศห้ามช่วยต่อไปแล้ว

เรื่องใหม่ เมื่อคืนวันที่ 2 กำลังคุมกรรมฐาน เมื่อใจสบาย หายเหนื่อยก็ออกเที่ยวตามปกติ แต่อาการไม่ใคร่ปกติ เพราะยังมีอาการมีนงงทางประสาทด้วยเหนื่อยจัด เลยมีอาการมึน ๆ ทึม ๆ ขอบกล เมื่อไปเฝ้าพระสามท่าน คือ ท่านปัจจุบัน ท่านพระพุทธรักษา และท่านปฐม ท่านเลยพาไป ที่อยู่ ท่านชี้ชวนให้ชมที่อยู่ของตนเอง ให้เห็นว่าสวยสดงดงาม น่ารัก น่าดู คุยไปคุยมา ก็เลยถามท่าน ว่าเมื่อไรจะอนุญาตให้มาอยู่ ท่านปฐมบอกว่ารอก่อน ช่วยฉันก่อนคนกำลังจะเข้ามาอีก ยังห่างเด็ก 2 คน ยังเด็กอยู่ ถ้าสงเคราะห์เด็กสองคนก็พอเห็นทางจะให้มาอยู่ ถามว่าสักกี่ปี ท่านว่าคงไม่เกิน 14 ปี ฟังอย่างนั้นเอง เมื่อชั้น 5 ใครจะไว้ใจได้ มันจะฟังใครจะห้าม เมื่อมันฟังแล้วใครจะกล้าจับมันมา ประคองประคองให้เข้าเป็นรูปได้ ฟังได้ เชื่อท่านได้ แต่เชื่อชั้น 5 ไม่ได้ คิดว่าตายทุกวันสบายใจกว่า

เมื่อชี้ชมพอควร ก็เลยถือโอกาสถามเรื่องผลปีหน้า ท่านว่าภจกฐินปีหน้า 2515 มีผลได้สูงกว่า ปีนี้ ท่านสั่งให้บอกทุก ๆ คน ว่าจงอย่าคิดว่ามีหนี้ ด้วยขณะนี้ หนี้ร้านค้าไม่มีหนี้ที่อื่นอีก นอกจาก ร้านค้าเหลือ 27,000 บ. (สองหมื่นเจ็ดพันบาท) ความจริงมันไม่ถ้วน ขาดร้อยบาทเศษ ๆ ตั้งใจจะ เติมให้เต็ม นนทาแกลเลยเติมเสียเอง ท่านว่าหนี้เท่านี้จึงเลิกวิตกกังวล การวิตกกังวลทำให้สมาธิอ่อน กำลัง เรื่องผ้าป่าก็ไม่จำเป็นต้องคิด เพราะหนี้เท่านี้ ทอดกฐินเลขหมัดไหน ๆ ตกลงกับเจ้าหนี้แล้ว เขาบอกว่ารู้สึกเหมือนหลวงพ่อก็ไม่ได้เป็นลูกหนี้ เขาว่าอย่างนั้น เขามั่นใจว่าต้องได้แน่นอน เลยบอก เขาว่า ต้องรอภจกฐินปี 2515 เขาบอกว่าสุดแล้วแต่จะสะดวก

ท่านให้บอกว่าจะไม่ต้องจัดผ้าป่า ถ้าคิดว่าจะจัดก็ให้จัดแบบสาธุกฐิน คือทำบุญแบบสบาย ได้เท่าไรเอาเท่านั้น ไม่ต้องแจกการ์ดแจกฎีกากันมากมาย บอกกันตามพวกพ้อง ได้เท่าไรก็ช่าง ทำแบบ สบายใจ เรื่องงานก่อสร้างก็เหมือนกัน ท่านให้คิดว่าเสร็จงานแล้ว จะทำต่อไปก็ให้ทำแบบสาธุกฐิน มีเท่าไร ทำเท่านั้น ไม่มีก็ไม่ต้องกังวล วัดเสริม ศรีฯ สร้างกุฏิอีกหลัง ท่านให้ถือว่าเสร็จ เรื่องศาลา หรืออุโบสถถือว่าไม่สำคัญมีเจ้ามือก็ทำและร่วมกัน ไม่มีก็เฉย ๆ ไว้ ท่านบอกว่าเรื่องกุฏิอีกหลัง เมื่อรับภจกฐิน 2515 แล้ว ก็เสร็จเรียบร้อย จะกังวลทำไม นอนใจได้ ทำใจให้เหมือนไม่มีอะไร สมาธิ จะได้ดีตั้งมั่น

คุยกันไปคุยกันมา ถามท่านว่าอาคารเสริมศรีที่จะสร้างใหม่ขอลดมุขหลังคาได้ไหม เอา เหมือนวัดเสริมศรี ด้วยเพิ่มมุขเปลืองเงินไม่มีใครไปนอนบนมุข ท่านนั่งประเดี้ยวหนึ่งแล้วก็บอกว่า ตามใจ ทรงย้ำถึงเงินใจว่ามุขลดให้ แต่ลดอย่างอื่นไม่ได้ เมื่อลดมุขจะต้องทำโรงเลี้ยงอาหารให้ ใหม่ โรงอาหารเดิมเป็นพุทธสถาน (ศาลาจงกรม) ทำพระท่านยุ่ง ให้เอาไม้ที่จะทำมุข จันทัน อาคาร สื่อสาร ทอ. เป็นไม้หนึ่งนิ้วครึ่งคูณสี่ เอาไปทำจันทันโรงอาหารใหม่ สังกะสีเอาไปมุงโรงอาหาร ใหม่ ซื่อแต่เสา ลงทุนไม่กี่พันบาท เลยตกลงกับท่าน ลงทุนมีผลดีกว่าลงทุนแล้วไม่ได้ใช้ เสียขาย เงินที่ลงทุน

ท่านถามว่าอาคารเสริมศรี เรียนท่านว่ารับภจกฐินคราวนี้มีเงินส่วนตัวที่ใครต่อใครให้ไว้ 1 พันบาท กับอีกสามร้อยกว่า 1300 บาทเศษ จำเศษไม่ได้ นนทาดวายเพื่อรับภจกฐินอีก 2000 บาท ตัว

แกเองจ่ายเท่าไร ไม่ทราบ ท่านเจ้ากรมให้เมื่อจะกลับอีก 500 บาท จ.ส.ต.สง่า ถวาย 50 บาท เมื่อวันที่ 2 เอามาตรวจปรากฏว่าเหลือ 260 บาท ปีนี้เฮงไม่ติดลบ ทุกปีติดลบทุกปี กราบเรียนท่านว่าเงินมี 200 บาทเศษ ๆ จะลงมือได้เมื่อไร ท่านหัวเราะ ท่านพูดว่าฉันไม่ได้เอาเงินแกมาสร้าง ฉันถามว่าจะสร้างเมื่อไร เลยถามท่านว่า เมื่อไรจะมีทุนสร้าง ท่านยิ้มแล้วบอกว่าข้าก็ไม่ว่าเหมือนกัน ปี 2515 ถ้ากฐินได้ถึงสองแสน แกต้องสร้างของข้าให้เสร็จนะ

ถามท่านว่าเงินสองแสนต้องสร้างวัดเสริมศรี 1 หลัง สักแสนบาทพอได้ แต่หลังนี้กำหนดไว้หุยมหิมเพิ่มเงินอีกเกือบแสนจะสร้างเสร็จได้อย่างไร ต่อไปไม่ยอมเป็นหนี้แล้ว คณะท่านผู้อุปการะข้าแยกไปตาม ๆ กันแล้ว ท่านหัวเราะชอบใจ แล้วก็บอกว่า เออ ตามใจแกเอาอย่างนี้ก็แล้วกัน แกมีเงินถึงสามหมื่นแกต้องเริ่มสร้างนะ เมื่อหมดเงินแก่ไหนหยุดแค่นั้น มีมาอีกสามหมื่นบาท แกทำต่อไป และทำตามกำลังเงินที่มีจนกว่าจะเสร็จทำได้ไหม? ท่านหันมาถามข้าอีก เรียนท่านว่าทำได้ ท่านว่าอย่างนี้สบายใจ แกมีเงินไม่ถึงสามหมื่นแกก็นอนไปก่อนถึงสามหมื่นเมื่อไรก็สร้าง ถ้ามีเงินไม่ถึงสามหมื่น ไม่ต้องทำก่อน ถามว่าจะเอาเงินที่ไหน ท่านบอกว่าเป็นเรื่องของข้า แกนอนตามสบายใจแกไปก่อน

เมื่อเลิกกรรมฐานแล้ว นนทาบอกว่ามีคนเขาจะซื้อที่ดินที่ทัพทัน คำว่า ทัพทันเขาเขียนอย่างไร ไม่เคยเห็น เลยเขียนแบบนักเรียน ป.1 แบบนี้อ่านง่ายดี มีที่อยู่ 2 ไร่ ถ้าขายได้จะออกทุนให้สามหมื่นเพื่อเริ่มงาน แกไม่มีเงินสดกับเขา ปกติที่จ่ายก็แค่เงินแพะข้ามฝาก เห็นใจในศรัทธาของแก พอนนทาแกบอก ตอนนอน ท่านมาหา พูดว่าเห็นไหมเล่า ข้าหาปีเดียวเดี๋ยวก็สามหมื่น บอกท่านว่าช่วยเขาขายที่หรืออย่างไร ท่านบอกว่าช่วย แต่จะขายได้เท่าไร ข้าก็ยังไม่รู้เลย ถ้าขายได้น้อยมันคงให้น้อย ขายได้มาก มันคงให้เต็มสามหมื่น บอกท่านว่าที่ทัพทันเป็นบ้านดอนที่ราคาไม่สูง ท่านว่าจะลองปิดตาคนซื้อดู ถ้าปิดได้เอาเลยสามหมื่นสักหน่อย พอให้เจ้าของมันได้ใช้บ้างเราเอาสามหมื่น

เรื่องอย่างนี้มันก็แปลกดี เป็นอันว่าจดหมายฉบับนี้ไม่มีอะไรมากหรือไม่มีอะไรเป็นประโยชน์กว่าการเล่านิทาน ด้วยเรื่องที่เขียนมา อ่านแล้วเป็นเรื่องของนิทานมากกว่าเรื่องจริง แต่ถ้าหวนคิดถึงเงินคราวฟ้าป่า และกฐินคราวนี้ จะว่านิทานไร้ประโยชน์ก็ดูเหมือนจะไม่แน่มากเหมือนกัน เขียนมายาว ขอจบเรื่องไม่เป็นเรื่องไว้เพียงเท่านี้ วันหน้าพอมีแรงอาจจะคุยมาใหม่

ก่อนจบเกือบลืมบอกเงินที่รับทั้งสิ้น ด้วยประสาที่ยังมีน้อยอยู่ ยอดรับทั้งสิ้น 122,897 บาท หนี้ 149,897 บาท คงมีหนี้อีก 27,000 บาท พนาโชค 17,000 บาท ร้านลิ้มจวนเชียง 10,000 บาท

20 พฤศจิกายน 2514

วันนี้มีแรงดี พอที่จะเขียนหนังสือรบกวนชาวบ้านได้ ก็เลยนึกถึงท่านเจ้ากรมก่อนใครอื่น ด้วยตั้งใจจะเขียนมาหลายวันแล้ว ร่างกายมันไม่อำนวยก็เลยพักเขียนเพราะเขียนไม่ไหว พอจะเขียนก็พอดีมีข่าวปฏิวัติ ก็เลยมีเรื่องเขียน เรื่องที่จะเขียนก็คือ

1. เรื่องปฏิวัติ

การปฏิวัติคณะปฏิวัติจะมีความมุ่งหมายประการใดก็ตาม แต่ที่เห็นว่าถูกใจตาสีตาสาดามาตามี และหลวงตาทั้งหลาย คือ จัดเอาผู้แทนออกนอกวงการไปได้ วันนี้ต่างพากันชอบใจมาก ทั้งนี้เพราะพวกผู้แทนที่ไหนไม่ทราบว่าเขาดีหรือเลว แต่แถวหัวเมืองใกล้เคียง ประชากรราษฎรต่างพากันเอือมระอาเหลือเกิน ทั้งนี้เพราะแกเป็นผู้แทนของใครไม่ทราบ แกเล่นมาเก็บภาษีกับคนที่เลือกแกเข้าไปยุบยิบหุยมหิม มีอำนาจราชศักดิ์ยิ่งกว่าเจ้าเมือง แกย้ายใครต่อใครได้ตามใจชอบ ข้าราชการทุกหน่วยงานไม่ถนัด อะไร ๆ ก็ต้องฟังผู้แทน แม้ตำรวจก็ต้องฟังผู้แทนถ้าไม่ถูกใจท่าน ท่านผู้แทนท่านจะสั่งย้ายเอาตามอารมณ์ มีข้าราชการเกือบทุกแผนกมาบ่นให้ฟังเสมอ อะไรไม่สำคัญเท่าตอนที่แกขึ้นไปบนที่ทำการของรัฐหัวเมือง แกถามว่าเรื่องนี้คุณจะทำให้ผมได้หรือไม่ได้ ถ้าทำได้หรือไม่ได้ก็บอกมา คุณอย่าให้ผมพูดนาน ถ้าผมพูด คุณเสียมาก ข้าราชการก็พากันงง ทำให้ผิกระเบียบไม่ทำก็ถูกย้าย

ฝ่ายชาวประชาหน้าแห้ง ก็แยกไปตาม ๆ กัน แกเก็บภาษีคะ ถ่านในป่าเขาทำกันตามระเบียบ แกก็เพิ่มภาษีผู้แทนอีกกระสอบละ 3 บาท ไม้ในป่าที่เขาหามาตามกฎหมายแกก็เก็บภาษีตามธรรมเนียม ถ้าไม่ให้ก็เอาตำรวจไปไล่กวาด กำลั้งมีเรื่องกันอยู่ก็มี คณะครูก็กำลั้งระกำใจ ด้วยท่านเห็นผู้แทนเป็นกรรมการสร้าง รร. โดยผู้ว่าฯ ไม่เกี่ยวข้อง เพราะขึ้นเกี่ยว ถ้าตรงไปตรงมาจะมีเรื่องขัดใจกัน เพราะระเบียบต้องโงงไปโงงมาถึงจะถูกใจท่านผู้แทน คณะผู้แทนเลยตั้งกรรมการขึ้นจะมีใครบ้างไม่ทราบ ชื่อที่สร้าง รร. 2 ไร่ ที่เขตอำเภอหนองฉาง ราคา 500,000 บาท (ห้าแสนบาท) กำลั้งขู่กันอยู่ ที่เขตหนองฉางราคาตารางวาละ 100 บาท ก็แพงเกินควรแล้ว นี่แกคิดตารางวาละเท่าไรของแกไม่รู้ พวกคณะศึกษามอบอกให้ทราบต่างก็พากันหน้าเส้ร่าไปตาม ๆ กัน

พอได้ข่าวคณะปฏิวัติทำงานสำเร็จ ประชาหน้าแห้งต่างพากันหน้าบานชั่วคราว แกเฮโลมาบอกว่าสาธุ พวกผู้แทนพันไปได้สบายใจแฮ คณะปฏิวัติคราวนี้มีคะแนนเด่น 1 จุด คือเกณฑ์ผู้แทนของชาวหัวเมืองให้พ้นระบบสรรพากรพิเศษไปได้ เขาดีใจกัน พวกข้าราชการก็ซึกจะสดีไสขึ้นบ้าง นี่เป็นข้อหนึ่งที่คณะปฏิวัติทำถูกใจชาวบ้าน ส่วนต่อไปจะเป็นอย่างไรไม่ทราบ

2. ชาวบ้านดีใจที่ผลงานของวัด แม้การควบคุมจะน้อยก็ไม่ต้องจ้างคนมาบังคับกดขี่ตนเอง คือไม่ต้องจ้างผู้แทนมาเก็บภาษีพวกเขา เงินเดือนผู้แทนเดือนละ 8,000 บาท ไม่น้อยเลย เท่าพลเอกเสียดกระมัง และเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง เงินยกมือพิเศษ เงินภาษีที่แกเก็บเองปีหนึ่งถ้าจะนำมาบำบัดทุกข์บำรุงสุขก็คงมีผลแก่ประชาชนหน้าแห้งไม่น้อยเลย ลดงบประมาณจ้างคนมาสร้างความ

ยุ่งได้ปีละมาก ๆ ทั้งนี้ ถ้าไม่นำไปทางอื่น การปฏิบัติก็เห็นว่าเป็นผลดีแก่ปวงชนไม่น้อย เรื่องที่คณะปฏิบัติจะดำเนินต่อไปในอนาคตจะเป็นอย่างไร นั้นเป็นเรื่องของคณะปฏิบัติ ตอนนี้ว่ากันที่ชาวบ้านชอบใจก่อน

เรื่องปฏิบัติเป็นเรื่องใหญ่ ไม่ซ้าก็เก่าขอผ่านไป ต่อไปมาว่ากันถึงเรื่องเก่าแต่ยังไม่ได้นั้นคือเรื่องทีคิดว่าเขียนหนังสือฉบับนี้ยังไม่มีโอกาสลงมือเขียน เพราะชั้น 5 มั่น 5 ชั้น 5 จริง ๆ ชั้นแล้วชั้นอีกมันก็ไม่ใคร่แน่นอน ความจริงนับแต่วันที่ท่านตั้งชุดหลุมระบายน้ำเหลือง คูอะไร ๆ มันกระฉับกระเฉงมาก ท่านมหาชมภูมาเยี่ยม บอกว่า หลวงพี่ทำผมว่าจะให้อยู่ต่อไป แก่ถึงห้าชั้น 5 ฉันทให้ดีขึ้น หลวงพี่เห็นหรือยังว่าเขาทำกันได้ดี ก็เลยบอกว่า ทำได้ก็ทำไป มันไม่พัง ฉันทก็ไม่ปลงสังขาร แต่อย่าให้รวนมากนักไม่ได้นะให้ทรงตัว แต่รวนมากเมื่อไรฉันทจะปลงสังขารทันที การปลงสังขารเป็นการกำหนดเวลาตาย เรื่องนี้พระไม่ใคร่จะดีพอรู้เรื่อง สำหรับพระที่มีดีมากท่านไม่สนใจ

เรื่องทีเจ้ากรมเขียนมาว่า สมเด็จพระวันรัต ท่านเพิ่งจะเชื่อเรื่องสมาธิ ท่านเจ้ากรมแปลกใจ แต่อามาไม่แปลกใจ เพราะชั้นดีหรือพระทีทรงความคิดตามโลกนิยมท่านไม่ใคร่สนใจเรื่องสมถะวิปัสสนากัน ด้วยท่านดีเสียแล้ว ท่านเทศน์เก่ง ท่านมีดีเรื่องอะไรทีท่านจะต้องแสวงหาดีอีก พวกเราท่านนั้นหมายถึงพวกไม่พบดีก็จำเป็นต้องแสวงหาความคิดกันต่อไป เรื่องท่านทีมีดีท่านไม่สนใจเรื่องทีเราเห็นว่ามีดี เป็นเรื่องปกติของคนทีอยู่ภายใต้กาสาพัศตร์เป็นของธรรมดา

เมื่อคืนวันที่ 19 นุ่งหาพระทีจะนิมนต์มาทำบุญวันเกิด (เรียกว่าประจำปีดีกว่า เพราะทำไม่ตรงวันเกิดสักที) หาเท่าไร ท่านก็ว่าไม่ดี จะเอาทีไหนท่านก็ไม่ชอบ ถามท่านว่าทำไมไม่ชอบ ท่านบอกว่าทีท่านชอบ นิมนต์เขาก็ไม่ยอมมา ทีจะมาท่านก็ไม่ชอบ ไล่ไปไล่มา ถามท่านว่าจะเอาอย่างไรกัน ท่านเลยบอกว่าเกณฑ์มันมา หมายถึงคณะพุทธมามกะของเรา เมื่อมันมาแล้วให้มันไหวพระในตัวมัน ให้มันทำใจให้เป็พระอรหันต์ คือบอกเกณฑ์ว่างของอารมณ์ ท่านบอกว่าให้มันนึกตามทีแก่นึกครั้งแรกแล้วไปถึงนิพพาน ให้มันรวมกันนั่งนึกสัก 1 ชั่วโมง เวลา 1 ชั่วโมง มันรวมจิตแบบนั้นได้สัก 3 นาที ข้าว่ามีผลกว่าทีแก่จะเกณฑ์พระนอกมาบูชา

ไอ้พวกนี้มันชอบบูชาพระนอก มันไม่ชอบทำใจมันให้เป็พระ พระนอกเข้าอุ้มไปนิพพานได้เมื่อไร พระในคืออารมณ์สะอาดเท่านั้น ทีจะพามันไปนิพพาน ถ้ามันไม่มันใจ เวลามันมาพร้อมกันแกตั้งปะรำพิธี เอาพระพุทธรูปตั้ง ประดับเครื่องบูชา และไฟฟ้าให้สวย แล้วบรรจงเชิญพระอรหันต์ และพระพุทธรเจ้าให้หมด แล้วให้พวกมันเอาอารมณ์จับทีพระ บอกให้คิดตามทีแกคิดแล้วไปถึงนิพพาน เท่านั้นดีเยอะเยอะ ไอ้พวกนี้มันชอบคิดเนื้อติดหนัง

เลยถามว่านอกจากนี้จะมีพิธีอะไรอีก เอาพระมาสวด ถวายอาหารหรือทำอะไร ท่านว่าเรื่องนอกสั่งตามใจแก แต่ทีข้าสั่งต้องทำ และทำประจำ ใจมันจะพากันเกาะติดพระนิพพานอย่างไม่รู้ตัว แกเริ่มทำ 3 วันไปนิพพานได้ พวกมันทำกันบ้างไม่ทำบ้าง พอจะตายเห็นข้าแป็บเดียว มันก็เกาะติด

ไปได้ทุกคน ถามท่านว่าหลวงพ่อกจะมาให้เขาเห็นก่อนตายหรือ ท่านบอกว่า เออ ข้าตั้งทำมานานแล้ว

กระดาษสูด เลิกคุย “ท่าน” ที่กล่าวถึงนี้หมายถึงท่านปฐม

24 พฤศจิกายน 2514

จดหมายที่ท่านเจ้ากรมส่งมา ลงวันที่ 19 พ.ย. อาตมาได้รับตอนเช้าวันที่ 22 จดหมายคงสวนกัน ตามที่เล่าเรื่องคุณนายฝันเห็นอาตมาแล้วมีลาภ ข่าวนี้อัจฉริยะ ด้วยงานชิ้นหนึ่งที่ทำงานเริ่มมีผลแล้ว คืองานเสกกระดูก ด้วยสมมุติที่อยู่ชัชนาท ทำมาแล้ววาระหนึ่ง เคยมีผลแก่คนสงเคราะห์ มาคราวนี้ เมื่อท่านมากำหนดเวลาตายให้คือแจ้งข่าวการตาย ท่านบัญชาให้เสกทั้งกระดูก และเนื้อหนังทั้งหมด ก็เลยทำตามท่าน บางวันมันก็เป็นฉานใหญ่ บางวันก็เป็นฉานเล็ก เพราะเรื่องฉานนี้มันขึ้นกับกาย ไม่เหมือนวิปัสสนา วิปัสสนาขึ้นกับอารมณ์อย่างเดียว ถ้าร่างกายไม่ดี ประสาทไม่ดี ตั้งอารมณ์ฉานสูงมากไม่ได้ มันคอยจะเพ้อเลยใช้วิปัสสนาแทน

ถ้ากำลังฉานดี คือร่างกายสบาย ประสาทปกติก็ทำฉานได้ดี เมื่อกำลังฉานดีวิปัสสนาแจ่มใส เคยให้ผลมาก และสะดวก เป็นอันว่าถ้าคุณนายพอมีผล อาตมาจะได้ขยันมาก ๆ เพราะต้องการให้คนที่สงเคราะห์มีความสุขเท่าความลำบากที่สงเคราะห์

เมื่อมาพูดกันถึงเรื่องของโลก ตามที่ท่านเจ้ากรมบอกมา ถ้าเข้าใจว่าพระไม่สนใจทางโลกนั้นท่าจะพลาดไปหน่อย เพราะพระยังคิดละเท่าใดก็ต้องสนใจโลกมากเท่านั้น จะได้ไม่เข้าใจผิดว่าโลกเป็นสุข แต่ความสนใจของพระเพียงวัดความจริง และหาทางออก

ก่อนวันปฏิบัติไม่กี่ชั่วโมง ตอนบ่ายประมาณ 14 น. คณะครูเขาพากันมาเยี่ยมเขาขอให้อิวาทก็ไม่ทราบจะให้ไอวาทเขาว่าอย่างไร นึกไปนึกมาเลยบอกว่า “นิสสัมมะกรรมัง เสโย ขอให้ใคร่ครวญก่อนแล้วจึงทำ” อีกข้อหนึ่งบอกเขาว่า “อัตตนา โจทยัตตานัง จงฟังตนเอง สอบสวนความผิดของตัวเอง แล้วจะเข้าถึงความดีเอง” ด้วยคนถ้ามองแต่ตัวดีมันจะมีแต่ชั่ว ถ้าจับตัวชั่วได้ลงโทษชั่วเสียให้เจ็ดหลาบ มันก็จะพอดีเอง

เขาถามว่าอย่างไรที่เลือกผู้แทนผิดจัดเป็นความชั่วได้ไหม ตอบเขาว่าไม่ชั่ว เพราะเมื่อเขามาหาเรามาหาเราเขาว่าจะทำดี เมื่อเราเลือกเข้าไป เขาทำไม่ดี เป็นความผิดของเขา เขาเลยพากันบรรยายเรื่องผู้แทนกินเงินโรงเรียน กินอะไรต่ออะไร เมื่อฟังเขาได้ยินเสียงหัวเราะไกล ๆ บอกมาว่าบอกพวกครูเขาเถิด อย่ากังวลเลย ผู้แทนจะหมดอายุไม่กี่ชั่วโมงนี้แล้ว และอีกนานจะมีผู้แทน ก็เลยบอกเขาว่า จันฝันไปว่าผู้แทนเขาจะลาออกทั้งหมด ไม่ทันหมดกำหนดเลือก เขาลาเองหรือใครให้ลาจันไม่ทราบ และอีกนานจะมีผู้แทน พวกครูเขาว่า ถ้าเป็นอย่างนั้นพวกเขาจะดีใจมาก

เมื่อคณะครูกลับ เวลาผ่านไปประมาณชั่วโมงเศษ ก็มีพวกข้าราชการชั้นโท 4 คนมาหา เขาถามว่าคณะครูเขาบอกว่าผู้แทนจะลาออกหรือครับ ตอบว่าจันฝันไปเอง เขาจะลาหรือไม่ลาไม่รู้

เขพากันบอกว่าอยากให้มันลาเหมือนกิน เพราะมันยุ่งมาก ข้าราชการ ทำงานไม่สบายใจเลย มันจะเอาตามใจมันทำตามก็ซัดระเบียบ ไม่ทำตามมันก็จะหาเรื่องให้ พอรุ่งเช้าอดมาไม่ได้ฟังวิทยุ เขาแห่กันมาหา เขาบอกว่าหลวงพ่อดั้นแน่ บางคนหาว่ารู้เรื่องมาก่อน เลยบอกเขาว่า ไม่มีใครรู้มาก่อน ฉันทันเอง เรื่องของความฝัน บางทีก็ตรง บางทีก็เหลว เขาถามว่าเมื่อไรจะมีเลือกอีกก็เลยบอกเขาว่า ฉันทันยังไม่ได้ฝัน

รู้สึกว่าคุณเขาหวาดผู้แทนกันมาก ความจริงผู้แทนทุกสมัยก็พอหาทำยารักษาโรคได้บ้าง มาสองสมัยนี้ คือสมัยจอมพล ป. กวาดตัน กับสมัยที่ จอมพล ถ. กวาดตัน สองสมัยนี้ระยำมากจริงๆ ที่ดีก็มี แต่ที่เลวมันมากกว่ามาก มันเป็นคอมมูนเสี้ยก็มี อดมาเห็นว่ามันเป็นตัวคอมมูนจริง ๆ ไม่น้อยกว่า 10 คน และเป็นผู้เดินตามคอมมูนอีกมาก และกำลังจะเป็นเหยื่อคอมมูนอีกไม่น้อย ถ้าขึ้นปล่อยไป เมืองเราก็เป็นคอมมูนในไม่ช้า มันเริ่มใส่หนวด ใส่หน้ากากกันแล้ว ที่ไม่เป็นคอมมูนก็กำลังจะไล่ให้ชาวบ้านเป็นคอมมูนด้วยการที่ทำให้ชาวบ้านเดือดร้อนการกระทำของผู้แทน ผลเสียหายมาตกที่รัฐบาลทั้งมวลรัฐล้างเสียดได้เป็นการดี

เรื่องคณะปฏิวัติจะทำดีไม่ตีต่อไปเป็นเรื่องของอนาคต คนเราพยากรณ์ยาก ทุกคนอยากดีด้วยกันหมด เว้นไว้แต่จะจับตีพลาดไปเท่านั้น และที่สำคัญมากก็คือคนที่รับนโยบายปฏิบัติ ถ้าลงกินถนนตั้ง 60 เปอร์เซนต์ อย่างเมืองอุทัยก็เหล่าเหยกันเท่านั้นเอง ทำทางของท่านเป็นนักสงเคราะห์ แต่พอย้ายไปปรากฏว่ามีบัญชีห้อยท้ายของท่านตามหลังไปหลายล้านบาท ถนนสายเล็ก ๆ หลังวัดท่าซุงยาว 12 กม. ราคา 12 ล้าน ท่านได้ไป 60 เปอร์เซนต์ ยังสายยาว ๆ อีก ท่านได้ไปเท่าไม่ทราบ เห็นพวกข้าราชการเขาว่าอย่างนั้น คงจะจริงมั่งไม่จริงมั่ง หรือจริงทั้งหมดก็ได้ เพราะพอท่านมา ปรากฏว่าร้านค้าถูกตรวจบัญชีย้อนหลัง 5 ปีหมด ครุฑนทาก็โดนกับเขา

แต่พอเอาจริงเข้าท่านไม่ปรับ ขอมั่งก็แล้วกัน เห็นทำอะไรไม่ได้แต่นายห้างควรคนเดียว รายนี้บอกว่าเรื่องให้ ฎไม่ให้ ฎยอมเสียด่าปรับ เพราะรัฐได้ ที่มันมาขอมันเอาเข้ากระเป๋า ฎไม่ให้ แกเลยยอมเสียด่าปรับ นอกนั้นไม่ยอมเสียด่าปรับ เสียดน้อยกว่าปรับ แต่ไม่ต้องออกหนังสือรับเงิน เมื่อผู้แทนไป ท่านผู้รับสนองเล่นแบบนี้กันอีก ก็จะเป็นการเรียกร้องคอมมูนเข้าบ้านเหมือนกัน โลกปั่นป่วนแบบนี้พระก็สนใจ เพราะอยากจะหนีโลกก็มองดูโลกตามความเป็นจริง มิฉะนั้นแล้วก็จะเห็นโลกผิดไป

ทางเบื้องบนเขาว่า ท่านเจ้ากรม มีคนเขาอยากเอาไปไว้ทหารบก แต่ขอท่านว่าประโยชน์น้อย คนนี้โกงไม่เป็น ขอให้มันที่ท่ามาหากินทางกองทัพอากาศศึกว่า ท่านว่าจะพยายามฝืนดวงดู ถ้าทำได้ก็จะทำให้ ถ้าทำไม่ได้จะตรึงไว้ก่อน แต่ท่านก็ไม่รับรองนัก แต่ก็ต้องเตรียมตัวเคลื่อนย้ายไว้บ้าง ท่านว่าระยะใกล้ ๆ นี้มีทางอยู่ แต่ท่านก็ว่าไม่แนแน่ๆ เพียงให้เตรียมตัวเตรียมใจไว้เท่านั้น เชื่อว่าคำสั่งย้ายไปกินพลโท ที่ไหนจะได้ไม่ตกใจ ท่านว่าไอ้ด่าเกมขามันจะเอาไปไว้กับมัน ถ้าไม่ดีท่านจะดื้อเอาไว้แต่ผลจะเป็นอย่างไรท่านไม่รับรอง

เรื่องลูกชายท่านพุฒิ คงไม่เป็นไร เพราะพ่อเขาใหญ่โต พ่อเขียนเท่านั้นมันนั่งแยกเขี้ยวขา เขาว่าอย่าแบ่งซี เขาฝืนกฎของกรรมไม่ได้ แต่จะช่วยให้มันเป็นนักปฎิวัติ และเป็นนายกตอนอายุ 47-48 ต่อกัน และจะได้เป็นนายกตลอดกาลว่ามันจะไม่ตายก่อนหรือ เขาบอกว่าบัญชีของเขาไม่มีตาย หรือมันจะเสือกไปตายบัญชีใครก็ไม่รู้ ไอ้ตามันยังไม่ออกจากราชการเขาว่าอย่างนั้นมันจะต้องเดินไปอีกหน่อยจึงจะออกได้ ถ้าเดินไปได้ พุงกะทิมันมากกว่านี้หน่อย ว่าแล้วก็ถลกแขนเสือกกลับ ตา นี้แกมีทีเด็ดเหมือนกัน

หนังสือเริ่มเขียนแล้ว แต่ทำจะต้องมาลอกจัดตัวอักษรใหม่ ด้วยมันลืมหืมตัวสะกดการันต์ผิด มาก

(หนังสือที่ว่านี้ คือหนังสือประวัติหลวงพ่อบาน ซึ่งพวกเราขอให้ท่านเขียน เพราะเกรงว่า เราเขียนกันเองก็ไม่เหมือนท่านเขียน ดีไม่ดีคนอ่านหาว่าแต่งโกหกขึ้น ในหนังสือสู่แสงธรรม พล.อ.ต.มัญญ ชมภูทิป เขียนไว้ว่า หลวงพ่อไปออกรายการที่สถานีวิทยุมีการเล่าเรื่องประวัติหลวงปู่ บาน ไตรภูมิ มหาสติปัญญา 4 และอื่น ๆ อีกมากมายมีวงเล็บว่า ต่อมา พลอากาศโท ม.ร.ว.เสริม สุขสวัสดิ์ ได้ขอเทปไปถอดฟัง และจัดพิมพ์เป็นหนังสือดังที่ลูกศิษย์รุ่นหลังได้อ่านกันอยู่ทุกวันนี้ ข้อความนี้ทำให้เข้าใจคลาดเคลื่อนได้ เพราะประวัติหลวงปู่ปานนั้นเมื่อขอให้หลวงพ่อเขียน หลวง พ่อก็พิมพ์ส่งให้สัก 2-3 ตอนแล้วเจ็บอก เปลี่ยนเป็นพูดแทน เราลอกออกมาแจกกันพิมพ์โร เนียวอ่านภายในกันเองก่อน ฉบับโรเนียวนี้คุณอุ๊ต วาสนา ยังมีอยู่ ต่อมาคุณอรอนงค์ อรรถไกว์ลาวที่ ขออนุญาตหลวงพ่อพิมพ์แจกงานศพคุณพ่อของเธอ มีคนขอมาในภายหลังมากจนต้องพิมพ์โดยคิด ค่าพิมพ์ด้วย ส่วนหนังสืออื่น เช่น ไตรภูมิ มหาสติปัญญา 4 และอื่น ๆ นั้น หลวงพ่อสั่งให้พิมพ์ บาง เรื่องก็ส่งเทปให้โดยตรง บางเรื่องให้รับเทปจากสถานีวิทยุหลังจากออกอากาศเสร็จแล้ว ไม่ใช่เป็นการขอเทปจากสถานีนั้นมาคัดลอกแล้วพิมพ์โดยพลการ)

1 ธันวาคม 2514

ขณะนี้เอาตามกำลังเขียนหนังสือถึงตอนหลวงพ่อบานออกธุดงค์ ตั้งใจจะเขียนให้จบภายใน เดือนธันวาคม ด้วยเขียนมากก็ไม่ได้มันเหนื่อย และเมื่อเขียนแล้วคงต้องชำระตัวหนังสือกันแยะ เขียนไม่มีการร่าง เพราะถ้าขึ้นร่างไม่จบแน่ ด้วยมีเวลาแค่นี้เลยเขียนเลย มันจะไปอย่างไรก็ตาม เขียน ตามที่ทราบมา และตามที่นี้ก็ออก ตั้งใจว่าเดือนธันวาคมนี้คงไม่มากรุงเทพฯ เมื่อเขียนจบแล้ว กะว่า คงปลายเดือนคงจบ เดือนมกร 2515 จะมากรุงเทพฯ เอาต้นฉบับมาเลย เพื่อใครเขาจะพิมพ์จะได้ จัดการพิมพ์ ถ้าเห็นว่าไม่เป็นเรื่องก็อย่าพิมพ์

เขียนแล้วก็หนักใจ เพราะมันเป็นเรื่องที่พระเจ้าปฎิเสฐว่าไม่มีแล้วทั้งนั้น การพิมพ์ลงคน อ่านจะหาว่าคนเขียนกับคนลงทุนพิมพ์ต่างคงไม่มีใครสบายเหมือนกัน แต่เมื่อคิดไปแล้ว เรื่อง ปาฏิหาริย์ของสำนักต่าง ๆ เขาทำไมทำได้ ของเราเล่าเรื่องประสมมาทำไมจะทำไมได้เขียนคราวนี้

เลยใช้นามปากกาแทนชื่อจริง (คือนามปากกาถาษิณิงคำ) เพื่อตัดความรำคาญของคนที่เชื่อ และไม่เชื่อ

เมื่อปฏิบัติแล้วคงไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง เห็นภาพคณะปฏิบัติออกตรวจตรากลางคืน ผู้แทนหายไป ข้าราชการบ้านนอกบอกว่าสบายใจมากไม่มีผู้แทนงู วันนี้ขอพักคุยเท่านี้ เพราะรู้สึกเพลีย เพราะเลิกจากการเขียนหนังสือตอนพบวัวเขาอ่อนใหม่ ๆ ขอท่านเจ้ากรมจงมีความสุขโดยธรรมตามปกติเถิด

11 ธันวาคม 2514

คงจะได้รับโทรเลขแล้ว เรื่องที่แจ้งมาว่าป่วยนั้น อาการป่วยมันเป็นอาการปกติที่เคยป่วยจนชินกับอาการป่วย แต่ทว่าเวลาป่วยมันเข้าอันดับ คืออันดับที่เคยตายวาระที่สาม คราวที่จรจรลไปถึงนิพพาน เวลาที่มันเริ่มอาการเป็นเวลาเดียวกัน คือเริ่ม 19 น.-20 น. และเรื่อยไปประมาณ 21 น. จึงจะคลายอาการ ต้องใช้อารมณ์นิพพานช่วยจึงคลายอาการเครียด อาการเครียดมีมาก แต่ทว่าเวลากลางวันไม่มีใครมีอะไรผิดปกติ มีแต่วันเริ่มต้น 2-3 วัน ที่มีอาการมัน และปวดทงสมองมาก แต่ก็หายไปแล้ว เหลือแต่อาการทางท้อง มีแก๊สมาก

ในเวลาดังกล่าวแล้ว เรื่องอาการมีอาการคล้ายโรคผีสิง บางคราวที่โรคมันโปรดปรานก็ไม่ให้กินอาหารมาก ด้วยเห็นว่าอาหารแพง แต่บางคราวมันเกิดฮึดขึ้นมา ให้อาหารเสียจนคิดว่าไม่ใช่ตนเองของคนกิน มันกินแหลกกลาญเลย

ต่อมาเมื่อวันที่ 9 หลังจากป่วยอย่างชนิดปวดศีรษะเวียนเกล้ามาสามสี่วันตอนกลางคืนก็ขึ้นไปเฝ้าสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ความจริงยิ่งป่วยก็ปลงมาก เพราะแน่ใจว่าถ้าลมปราณมันก็เกิดขึ้นก็ต้องหาที่อยู่ใหม่เลยพยายาม หาที่อยู่ตามกำลังอริยทรัพย์จะพึงอำนวย ความจริงป่วยคราวนี้ทำให้หวนคิดถึงคราวที่เคยป่วย และตายแล้วข่องไปนิพพาน เป็นการไปที่มีกฎบังคับไม่ได้ไปเอง ไม่ไปก็ไม่ได้ เมื่อไปก็ไม่มีรู้โอโหนอเหนว่าจะไปทางไหน เมื่อเลยพรหมชั้นที่ 16 แล้วก็มีสภาพเหมือนคนตาบอด และคนสิ้นแรงใกล้จะสิ้นลมปราณจะหมดกำลังมัน โผเผไม่มีแรงไปอย่างคนถูกบังคับ เมื่อไปแล้วก็ไปพบอาการที่สวยสดงดงามกว่าพรหมชั้นที่ 16 เลยไม่ทราบว่ามีที่ใด ต่อมาเมื่อพระท่านมายืนยันว่าที่ตรงนี้เขาเรียกว่านิพพานก็เลยสงสัย และคุยกับท่าน ตามที่เคยพูดให้ฟังมาแล้ว

อาการป่วยคราวนี้ อาการอย่างเดียวกับป่วยคราวนั้น เวลาที่โรคอาละวาดก็เวลาเดียวกันไม่ว่าอะไรเหมือนกันหมด มีความร้อนภายในสูงมาก อยากน้ำเป็นกำลัง แต่อาการอย่างนี้ใครจะมองเห็น เพราะปกปิดด้วยกำลังภายใน ไม่ใช่กำลังภายในแบบหนังจีน กำลังภายในที่ว่าเป็นกำลังภายในหนังพระ จะเป็นพระไทย พระเจ๊ก พระแขกหรือพระอะไรก็ช่างเถอะใช้กำลังภายในแบบเดียวกัน แต่วิธีใช้อาจต่างกัน นั่นเป็นเรื่องของคนที่ใช้กำลัง

เมื่อเอากำลังภายในช่วย คนก็เลยเห็นว่าอาการป่วยเป็นของเด็กเล่น เมื่อบอกว่าป่วย ไม่เห็นมีอาการอะไรเลยเลย คอยเสียงดัง ฟังไม่เพราะหู แกรมตวาดดีกว่าปกติ ทั้งนี้เพราะทราบว่ายัย ต้องชยันตวาดหน่อย ด้วยทราบว่าเมื่อตายหากคนช่วยไม่ได้ ถ้าไม่ตวาดเจ้าพวกพ่อพระแม่พระมาใช้กันเรื่อย และใช้อย่างทาสไม่ใช่ใช้อย่างลูก มาถึงก็คว่น

วันที่โรคเริ่มอาละวาดวันแรก ทั้งปวดหัว ทั้งอึด อารมณ์ทางประสาทเครียดแต่อารมณ์ใจปกติ พวกพ่อแม่ทั้งหลายมีทั้งเดินเท้า และรถยนต์ขณะกำลังนั่งเพลมาเรียกกันเสียงขรม และจะขอเข้าพบทันที เลยโปรดเป็นพิเศษ คือตวาดเสียงกระเจิดกระเจิงไป พวกจิ้งไรพวกนี้ยุ่งมาก เมตตามาก กำริบมาก ยิ่งป่วยก็เลยยิ่งเห็นสาระของโลกไม่มีเลย การสงเคราะห์คนเป็นไปตามอำนาจเมตตา แต่เมื่อแกเห็นว่าป็นทาสรับใช้ก็เลยใช้เสียงขณะที่อยู่ชั้นจาตุมาหาราхмаมาใช้ พวกเลยออกกันเป็นแถว คนพวกนี้แปลก เห็นพระเป็นทาสไปก็ได้ บางรายออกปากให้ได้ยินว่าวัดอื่นไม่เห็นต้องมีเวลาพบเลย วัดนี้ระเบียบมากจริง น่ารักไหม เห็นแล้ว ฟังแล้ว อารมณ์เบื่อก็เลยมากขึ้นคิดว่าโลกนี้ไม่มีอะไรควรจะอยู่ ดีใจที่อาการป่วยรุกราน จะได้พ้นกฎของกรรมเร็ว ๆ

เมื่อลมปราณสิ้นเมื่อไร ความสุขใหญ่ก็จะปรากฏ อาการป่วยเหมือนความรู้สึกถูกเข็มฉีดยาแทง มันเจ็บชั่วคราว เมื่อความเจ็บผ่านไป โรคหาย ความสบายทางกายก็ปรากฏอาการป่วยคราวนี้ก็เหมือนกัน คิดว่าทนเวทนาชั่วคราว เมื่อลมปราณสิ้นก็จะพบความสบายที่ไม่ต้องมีทุกข์ เมื่อเห็นว่าอาการป่วยรบกวน แต่ก็เห็นเป็นปกติ เอากำลังภายในช่วย พอพุงสังขารไปทำงานตามปกติได้ พออดทนแต่ตอนที่คนมาเป็นนายใช้ตามความต้องการนี้สิ ตอนนี้อย่างไร เพราะไม่อยากทน เลยออกโชนตอนยังภัยตวาดเสียงน้อยเดียว ออกกันอ้าวไปเลย คนไม่มีกรรมที่เป็นกุศลเข้าใจตนว่าเป็นนายพระ แม้ทางราชการที่กินเงินเดือนยังต้องมีเวลาพักเพล พักกลางวัน นี่พระกินข้าวเพล พวกพ่อคุณแม่คุณก็ดันทุรังจะใช้คะ ควรตามใจไหม นี่เรื่องที่ชวนตายมันมาก อยากเข้าป่าจริง ๆ

มาว่ากันตามเรื่องที่ยัยคิดว่า เมื่ออาการป่วยมันพองตัว ประสาทหมุนเวียนไม่เอาไหนที่ฟังทางใจก็คืออารมณ์พระนิพพาน คิดว่ายัยคราวนี้อารมณ์ทุกอย่างเหมือนคราวที่ไปนิพพานก็เลยสบายใจ ไม่ใช่สบายใจเพราะป่วยตามเวลา สบายใจเพราะว่าอาการเท่านี้เราเคยข่องไปนิพพานได้ทั้ง ๆ ที่ไม่มีการเตรียมตัวเพื่อนิพพานมาก่อนเลย ความจริงเตรียมแต่เตรียมอย่างเถรสองบาตร คือทำตามท่านว่า ไม่รู้ว่าป็นวิปัสสนา และเมื่อป่วยก็คิดเพียงสามวันว่า เราไม่มีอะไร ฟีน้อง พ่อแม่ พวกพ้อง ทรัพย์สินไม่มี เรากำลังจะตาย เราไม่ต้องการอะไรหมด ตัดอาลัยอาวรณ์ทั้งหมดงดรับภาระทุกอย่าง พอสามวันก็ตาย ตายอย่างคนตาย เมื่อตายแล้วไปอย่างไร ข่องไปนิพพานมันย่อยเสียเมื่อไร

เมื่ออาการอย่างนั้นปรากฏแล้วตาย มาคราวนี้อารมณ์อย่างเดียวกันก็เลยใช้อารมณ์อย่างเดียวกัน เพื่อว่าตายจะได้ไปที่เดียวกัน เรียกว่าฝันเอาเองคนเดียว แต่ผลคือจริง ๆ เมื่อใช้อารมณ์เฉพาะ พออาการทางกายหมดความรู้สึก พอข่องไปให้พระที่จุฬามณีนั่นแน่ ไม่ย่อยเลย ขณะทำใจรักษาอารมณ์เอ็กตารมณ์อย่างเดียว ไม่เอาไหนทั้งหมด ด้วยเตรียมตัวตาย พอเกิดตาย คือ อารมณ์กำลัง

ข่องไปพระจุพามณี เวลาจะไปที่ไหนบอกล่วงหน้า เพราะตั้งอารมณ์ดับไว้เฉย ๆ มันเคยไปของมันเอง พอเห็นผลอย่างไปเอง

เมื่อไปถึงจุพามณีเห็นอะไรต่ออะไรมันสวยงามกว่าปกติที่เคยเห็น พอเข้าไปไหว้พระเห็น ท่านสวยมากกว่าที่เคยเห็นมา เลยออกปากถามท่านว่า วันนี้ทำไมหลวงพ่อสวยกว่าทุกครั้งที่เคยเห็น (หลวงพ่อก่อนที่นี้หมายถึงเอาสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ) ท่านทรงยิ้มพระโอษฐ์แล้วตรัสว่า ฉันสวยอย่างนี้ทุกวัน แต่อารมณ์คุณต่างหากไม่สวย คุณมีกังวล เวลามาหาฉันมักจะมีธุระของคนอื่นติดมา อารมณ์มันไม่สะอาดพอ วันนี้เธอตัดหมด เป็นอารมณ์ที่สะอาดที่สุดที่เห็นฉันสวยที่สุด เธอมาอยู่ที่นี้ทำไม ไปหาท่านพุทธกัสสปบิดาเธอ

ท่านไล่ก็เลยออกวิ่งไปหาหลวงพ่อก่อน พอไปหาท่าน พอกราบเสร็จ ท่านก็บอกว่าที่นี่ไม่ใช่ที่อยู่ของเธอ เธอจงไปที่อยู่ของเธอ เป็นอันว่าวันนี้ไปไหนก็ถูกไล่ละ ไม่มีใครปราณีเลย แต่ท่านพุทธกัสสปท่านหวังว่าจะไปโตแต่ไม่ถึงที่อยู่ ความจริงที่อยู่กำแพงติดกับของท่าน ท่านเลยเดินนำไป พอเข้าไปที่อยู่ วันนี้เห็นมันสวยกว่าที่เคยเห็นทุกครั้งมา ท่านพาไปที่ ๆ เคยยกไม้อธิษฐาน ท่อน ไม้ นั้นยังปรากฏอยู่ ท่านบอกว่าคราวก่อนที่เธอมา ท่านสมณโคดม ท่านให้เธอยกไม้ท่อนนี้ มันเล็กไป ฉันจะให้เธอยกไม้ท่อนโตกว่านี้ 10 เท่า เธอยกได้ มานิปพานได้แน่ แล้วท่านก็ชี้ไปที่ท่อนไม้ ไม่รู้ว่ามันมาจากไหน โตขนาดเท่าซุงท่อนใหญ่หิมามา มันเลยหัวไหน ๆ ท่านสั่งให้ยก สมัยที่มาคราวก่อน ท่อนนิดเดียว คิดว่ายกไม่ไหว คราวนี้ท่อนใหญ่เกือบเท่าซุง พอเห็นเข้าคิดว่าไม่หนักเลย พอเข้าไปใกล้ เพียงยื่นมือเข้าไปมันก็โคดขึ้นมือ เขาเหมือนเศษกระดาษที่เช็ดปาก

ท่านบอกวางได้แล้วนำเข้าไปที่อยู่ เห็นอะไรมันรกรุงรังไปหมดเป็นระย้าห้อยย้วยเต็มทีเกือบจะเข้าไม่ได้ ถามท่านว่าทำไมเป็นอย่างนี้ ท่านบอกว่าเธออยากทำมาก มันก็รักมาก เธออยากให้มันน้อยนึ๊กให้มันน้อย มันก็น้อยเอง พอนึกว่าห้อยพอสวยมันก็หายไป จักระเบียบการห้อยใหม่อย่างสวยงาม พอเข้าไปภายใน ไม่ว่าจะอะไรมันสวยไปหมด พอเดินออกมาข้างนอกจะนั่งที่ไหนไม่รู้ ว่าแท่นแก้วสวยงามมากมันมาจากไหน เห็นพื้นเรียบ ๆ คิดว่าต้องนั่งพื้น พอนั่งลงไปก็มีแท่นแก้วมารับทันที ท่านเลยอธิบายให้ฟังว่าที่นิพพานนี้ดีกว่าพรหมหรือเทวดามาก พรหมหรือเทวดา เมื่อต้องการอะไรยังต้องหา คือต้องนึกถึงนิรมิต และต้องเป็นไปตามวาสนาบารมี ถ้าต้องการเกินบารมีก็ไม่มีอะไรปรากฏ ที่นี้ไม่ต้องนิรมิต เมื่อเราจะทำอะไร สิ่งที่เป็นจะปรากฏทันที เพราะบารมีเต็ม คือไม่มีอะไรบรกรบรอง ฟังท่านว่าก็สบายใจ

เมื่อตัวสบายก็เลยอดห่วงคนอื่นไม่ได้ เรื่องของมันอดระงับไม่ได้ อันดับแรกถามถึงนันทาก่อน ถามว่าแกจะมาได้ไหม ท่านบอกว่าได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ และนะอะไรมากจำไม่ได้เห็นจะเป็นตัวตัด เมื่อถามเรื่องนันทาแล้วก็เลยถามถึงพลพรรคในกรุงเทพฯ ท่านยิ้มแล้วตรัสว่ามีหลายคน คู่กันชั่วคราวเพราะเวลาน้อย ท่านเลยแนะว่าใครมันจะเอาดีอะไรก็ปล่อยมัน เธอกลับไปสอนอารมณ์ที่เธอมาที่นี้ได้อย่างเดียววันเวลาเหลือน้อยเต็มทีแล้วใครอยากมาจะได้มาได้อย่างงานอดิเรก ห่วง

พวกต้องการพระนิพพานให้มาก ถ้ามาน่าว่ายังอยู่เลยไม่ได้หรือ ท่านบอกว่า ยัง แหมหลงท่องคาถา เสียดือบแยะ ให้ชมได้หน่อยเดียวท่านก็ไล่กลับ

ก่อนกลับท่านกำชับว่า จากนั้นไป คือเริ่มตั้งแต่วันที่ 10 ธันวาคม 2514 ท่านให้พักการใช้กาย และสมอง 15 วัน จงพักผ่อนให้มาก ประสาททางกายยังไม่ดี อาการของโรค จงระวังเรื่องอุจจาระ คั่งอย่างเดี๋ยว อย่างอื่นบำรุงพอควร ถ้าอุจจาระไม่คั่งไม่เป็นไร เมื่อสั่งแล้วท่านก็ไล่กลับ วันที่สั่งเป็น วันที่ 6 ที่นับแต่วันที่ 10 ว่า 15 วัน ก็เพราะเหลือกำหนดที่ท่านห้ามใช้สมองอีก 15 วัน เมื่อวันที่ 10 อ่านหนังสือพิมพ์ตอนอ่านข่าวไม่มีอะไร พออ่านบทความปวดหัวเกือบแตก เลยเลิก ลงไปดูพระรื้อ กุฎีช่วยเขายก ช่วยเขาแบก เลยสบายใจ วันนี้เขียนจดหมายคิดว่าไม่ไหวต้องขออนุญาตท่านอนุญาต ให้เขียนได้ แต่มีกฎในการเขียนไว้ว่าต้องเล่าเรื่องที่ผ่านมากความจริงอยากเล่าให้ฟัง แต่คิดว่าไม่ไหว กำลังประสาทไม่ดีเลย เมื่อเขียนก็เห็นคล่องดี ก็เลยเขียนเสียราคาญาติไปเลย

ตั้งใจว่าวันที่ 1 มกราคม 2515 จะเดินทางมา ครุชนทาแจะมหาลูกด้วยถามนิคฺคฺทฺธิหรือรถ ว่างใหม่ เห็นเบ่งจะเอารถมารับ เมื่อไม่ว่างฉันก็มารถส่วนตัวของฉัน ฉันมีหลายยี่ห้อ รถยนต์ก็มี รถไฟก็มี รถสามล้อก็มี เรื่องของคนรวย มีทุกอย่าง เป็นอันว่าไม่ต้องลำบากมารับดีกว่า จะมารถเมล์ ถ้าไม่ป่วยนะ คือไม่ป่วยมากนัก ถ้าอาการเครียดตามที่มีอยู่นี้ยังมีอยู่มาไม่ได้ ท่านให้พักอีก 15 วัน เข้าใจว่าคงจะดีขึ้นกว่านี้ แต่ก็หวังแน่นอนอะไรไม่ได้ เป็นอันว่าถ้าไม่โทรแจ้งว่าป่วย วันที่ 1 มาแน มาพักบ้านนนา 1 คืนตามปกติ ต่อจากนั้นก็ไปตามที่เคยไปคือที่บ้านท่านเจ้ากรม และบ้านคุณอุ๊ด บ้านใครวันไหนตกลงกันที่บ้านนนา กรุณาบอกฉวยให้ทราบด้วย

จะนำหนังสือที่เขียนไว้แล้วมาให้ตรวจแก้ตัวหนังสือ ฉันพิมพ์ปะปะตามแบบฉบับของฉัน ตัวสะกดการันต์ก็ผิดมาก ไม่ได้ร่าง นึกเอาแล้วพิมพ์เลย จะพิมพ์ต่อท่านห้าม ท่านให้บันทึกแทน เตรียมบันทึก ท่านว่ายังพักไม่ครบเลยต้องรอต่อไปก่อน จะจบก่อนตายหรือตายก่อนจบก็ตามใจ อ่านแล้ว เห็นควรพิมพ์ก็พิมพ์ ไม่ควรพิมพ์ก็อย่าพิมพ์ เพราะท้องเรื่องขัดคอพระรักลาภ ขศ สรรเสริญ สุข มาก

15 ธันวาคม 2514

วันนี้ทำทางค่อนข้างจะดี ยังไม่ดีมาก เมื่อคุณนายมาพูดถึงวัดเสริมศรี? คุณนายบอกว่าเท่านั้นก็ดี และควรพัก อาตมาบอกว่าถ้าได้อีกหลังก็จะดี และคิดว่าจะพัก ว่านี้มีโอกาสไปเที่ยววัด เสริมศรี เห็นบรรดาหลวงตาทั้งหลายกำลังนั่งทำพระเครื่องเตรียมขายกันเป็นการใหญ่ มีพระสมเด็จ พระโมคคัลลาน์ พระสารีบุตร พระอะไรต่ออะไรอีกหลายแบบแต่ละแบบสวย ๆ ทั้งนั้น ครุชนทา เข้าไปตรวจส้วม ปรากฏว่ามีอยู่ห้องหนึ่งอาหารเก่าเต็มอีดเลย เห็นออกมาหน้ายุ่ง ๆ มาไล่เบี่ยพระ หาวว่าไม่รักษาความสะอาด อาตมาขึ้นไปตรวจชั้นบน เห็นพระทวิแก่ไปดูมา มาบอกว่าสกปรกมาก ปรากฏว่ามีฝุ่นหลายสมัยติดเกราะกรังเป็นดวง ๆ แสดงว่าไม่ได้เช็ดถูกันเลย มองไปดูศาลาเล็กรับ

แขกเห็นฝุ่นเต็มไม่เห็นไม้พื้น เข้าไปดูภายในกุฏิชั้นล่างปรากฏว่าสีขาวที่พระวัดท่าซุงทาไว้ยังไม่เสร็จ สีมียู่ ไม่มีใครทาต่อ

เมื่อกลับออกมาปรึกษากับนายบรรจงน้องภรรยาชายช่างโต้ว ถ้ามถึงเรื่องสำนักเรียนจะเอาสำนักเรียนวัดปากคลองมะขามเฒ่าขยายมาที่นี่ แยกตอบว่า ทางพระ และฆราวาสที่นั่นไม่เห็นด้วย ความจริงตกลงกันแล้ว แยกเปลี่ยนใจใหม่เสียกรรมัง ทั้งนี้ ถ้าท่านพระครูวัดปากคลองมะขามเฒ่าส่งพระเปรียญมา พระหลวงตาก้ออับแสงเมื่อเห็นเขาไม่ปฏิบัติตามที่ตกลงกันก็เลยแจ้งให้ทราบที่วัดนี้ คิดว่าจะสร้างกุฏิให้อีกหลัง เหมือนหลังที่สร้างแล้ว แต่ถ้ายังไม่มีการเรียนบาลี ก็จะยังไม่สร้างต่อไป

เป็นอันว่าปี 2515 กฐินคุณคิ้วที่ทอดวัดเสริมศรีฯ ขอเอามาเป็นกฐินวัดท่าซุงเพื่อสมทบทุนสร้างอาคารใหม่ สำหรับวัดเสริมศรี? ถ้าเขายังคืออยู่ตามเดิมก็ควรปล่อยไว้เท่านั้น ถ้าเขาตั้งสำนักเรียนเมื่อไร ค่อยรวบรวมกันใหม่ เพื่อสร้างอาคารอีก 1 หลัง นอกนั้นไม่มีความจำเป็นมากนัก มีก็ทำไม่มีก็พัก จะได้ไม่มีกังวลมาก

ที่รีบบอกมาก่อน ทั้ง ๆ ที่วันที่ 1 ก็จะมา ก็เพื่อทราบความประสงค์ไว้ก่อนเป็นอันว่าอาคารเสริมศรี ของสมเด็จพระท่านกะสอง พ.ศ. ๒๕๑๕ น่ากลัวจะเสร็จตามท่านว่า

21 ธันวาคม 2514

จดหมายลงวันที่ 17 ได้รับ และทราบความตลอดแล้ว สารที่ได้จากจดหมายก็คือ

1.เป็นห่วงหลวงตาแจะทำบุญอยู่เรื่องนี้นำส่งทางโรงพิมพ์หนังสือตัวใหญ่เพื่อประกาศพนักงานก่อสร้างวัดนี้ชั่วคราว ถ้าใครเอาชื่อออกหากินให้แจ้งตำรวจจับ

2.เรื่องหน้อย (ลูกชายเจ้ากรมเสริม) ไปต่างประเทศวาระที่สอง ไม่ได้ับการเดินทางไปในระยะใกล้ ๆ นี้ วาระที่สองต้องเป็นเวลาที่ทำการทำงานแล้ว ไปเพื่อเรียนต่อ

3.เรื่องมารับ ถ้าไม่สะดวกก็ให้มารอประจำทางคงไม่เป็นไร ถ้าสะดวกจึงควรมารับด้วยทราบอยู่ดีแล้วว่าวันที่ 1 ไม่มีใครว่าง จะมาก่อนก็จัดทำบุญบ้านครุฑนทา แยกทำประจำทุกปี และก็เป็นขาประจำมาหลายปีแล้ว

4.เรื่องก่อสร้าง ตรงกับความฝัน เมื่อสองสามคืนมานี้ ฝันว่ามีท่อนไม้ท่อนหนึ่ง มีไฟติดเล็กน้อย ไม่ไหม้อะไร เห็นเป็นไฟเปลว แต่ก็มีนิคหน้อย มีผู้หญิงหลายคน และอาตมาช่วยกันยกออกไปจากไฟ พอยกออกมาไฟก็ดับ ไม่มีอะไรเสียหายเลย เมื่อตื่นคิดว่าใครหนอจะมีเรื่องร้อนใจต้องเป็นพวกเราแน่ เมื่อมีแล้วก็จะสะดุดใจนิคเดียว แล้วเรื่องก็จะสลายตัวไป เมื่ออ่านจดหมายแล้วแน่ใจว่าเป็นท่านเจ้ากรมคงไม่มีอะไรนอกจากสะดุดใจนิคหน้อยเข้าใจว่าจะระงับในไม่ช้า

5.เรื่องตาคุณอ้อย ให้หมอรักษาตาคุณเสียมหน้อย บอกให้ท่านแสง ท่านทวด หลวงพ่อโตเป็นหมอ คงหาย ถ้าไม่หายก็จงบีบคอหลวงตาทวดก็แล้วกัน

6.เรื่องหมอน้ำมนต์ชนิด ความจริงเป็นเรื่องดีที่เอาน้ำมาดู มันได้ 2 กลืน คือมองให้เห็นกัน
ชั้นเป็นอาโลกสถิต คุน้ำเป็นอาโปกสถิต อาโลกสถิตมีผลให้ใจเป็นทิพย์ อาโปกสถิตสร้างความเยือก
เย็นเป็นสุขแก่ตัวเอง ถ้าต้องการและให้ความเป็นสุขแก่คนอื่น บางรายสร้างความสุขให้คนอื่นเพลิน
ไป ลืมสร้างความอยู่เย็นเป็นสุขให้แก่ตัวเอง อย่างนี้ก็มีไม่น้อยเพราะเพลินดัง เลียดังเสียจนลืมตัวเอง
ทุกคนทำกันบ้างก็ได้ จะต้องมีอารมณ์ว่าง

7.พิเศษ

เมื่อฟังวิทยุ ความจริงหลาย ๆ เดือนจะฟังสักครั้ง บังเอิญฟัง พบข่าวหลวงพี่จวนตายก็เลย
คิดว่าแก่ตาย และไม่ตายคนเดียว เราก็จะต้องตายอย่างแสบบายใจ หลวงพี่จวนไปไหนใครถามก็ไม่
บอกเพราะไม่รู้จะบอกอย่างไร ตาพุฒิเขาไม่บอก เขาเพียงแค่ดีใจ ใครอยากรู้ก็ถามตาพุฒิเขาเอง
หรือให้นัดถามท่านชมภู (ท้าวมหาชมภู) ก็ดีเหมือนกัน เพราะชมภูท่านบอกแต่ก็พูดไม่ได้ เขาปิด
ปากเป็นอันว่าท่านเป็นสังฆราชในชาตินี้ ตายแล้วท่านก็เป็นสังฆราชต่อไป ท่านมีบุญมาก เมื่อทราบ
ข่าวการตายของท่านก็ไม่ควรตกใจ เสียใจ หรือดีใจ รักษาใจเป็นปกติมันแถมเพราะเรื่องตายเป็น
เรื่องธรรมดา เราเกิดมาเพื่อตาย

ที่ทางราชการท่านพยายามเสียใจ ลด (ซง) ลงครึ่งเสานั้น ท่านเสียใจตามระเบียบ ไม่ใช่เสีย
ใจเพราะอาลัย การยื่นไว้อาลัยท่านไว้อาลัยตามระเบียบ ไม่ใช่อาลัยเพราะรัก เรื่องของระเบียบก็เป็น
เรื่องของระเบียบ ระเบียบไม่ใช่ของจริง เป็นอาการที่ทำตามสั่ง เรื่องของจริงที่เกิดกับใจคนละเรื่อง
กับระเบียบ พ่อมีศน้อย ลูกมีศมาก พ่อทำความเคารพลูก ไม่ใช่เห็นว่าลูกเป็นเทวดา พ่อทำตาม
ระเบียบ ลูกก็รับตามระเบียบ เมื่ออยู่ที่ทำงาน ลูกออกคำสั่งให้พ่อปฏิบัติตามระเบียบ พ่อก็รับสนอง
คำสั่งตามระเบียบ พอมาถึงบ้าน เมื่อลูกทำผิดพ่อดูค่าตามหน้าที่ ลูกรับคำสั่งตามฐานะเรื่องมันต่าง
กันลิบ

ท่านตาย เราเสียใจเราก็เสียคน ท่านตาย เราดีใจ เราก็เสียคน ท่านตายเราร้องไห้ เราก็ไม่เป็น
เรื่อง แต่เมื่อทราบว่าท่านตาย เราคิดว่าเราก็จะตายอย่างท่าน อย่างนี้น่ารัก และคิดต่อไปว่า เมื่อเกิด
แล้วตาย จะเกิดมาหาหอกอะไรอีก ตามที่ลุงพุฒิแก้วว่า คำว่าหาหอกเห็นสำนวนตาพุฒิ คนอยู่ใกล้
นรก เขาใช้คำศัพท์ว่าหาหอก แกพูคน่าคิด ใครจะว่าเลวหรือหยาบก็ตามใจ แต่อาตมาว่าแกพูของ
แกถูกความเป็นอยู่มีอาการเสียคแทงคล้ายถูกทิ่มแทงอาการป่วย อาการหิว ร้อน หนาว กระจาย
อารมณ์ไม่ถูกใจ เป็นต้น มันทิ่มแทงให้ไม่สบายใจตลอดเวลา ดูเสมือนว่า มันร้ายกว่าหอกแทงเสีย
อีก เมื่อเกิดมาเพื่อให้หอก คืออารมณ์ที่ไม่ถูกแทงใจ แกจึงบอกว่าจะเกิดมาหาหอกอะไรอีก เมื่อ
ทราบว่าเกิดเป็นสภาพต้องถูกทิ่มแทง เราจะเกิดให้โง่อีกต่อไปเพื่ออะไร เรื่องนี้พักกันดีกว่า

เรื่องหนังสือ คุณสำเนาที่นนทามันผิดเยอะ เพราะมือมันไม่ตามใจ และเมื่อคิดแล้วก็เขียนมัน
ก็เป็นอย่างนั้นตามปกติ การเขียนมันก็ไม่ใคร่เอาอ่านอยู่แล้ว แก่เสียนั้นแหละดีเรื่องที่จะเขียนต่อไป
คงเป็นเสียงเพราะเป็นตัวหนังสือไม่ไหว เอาไว้ว่าง ๆ จะบันทึกมาให้แก่การเขียน และการพูดตาม
คำบอกในบางวาระสำนวนอาจแก้ไขไม่ทัน จะปล่อยตามนั้นหรือแก้ไขบ้างก็สุดแล้วแต่ที่ประชุมจะ

เห็นสมควรหนังสือคงมีอีกไม่เกินเท่าที่มีแล้วด้วยไม่อยากพูดยาวด้วยพูดยาวคนไม่อยากอ่าน ต่อไปก็คงจะเข้าหาประวัติ คือ ปฏิบัติทางตอนของหลวงพ่อบานเท่าที่ทราบ จะไม่เอามาบอกกันเลยก็จะไม่ทราบว่าเป็นคดีทำอย่างไรบ้าง แต่ก็คงเอามาละเอียด และหมดเรื่องไม่ได้เพราะรู้ไม่หมด

วันที่ 1 ถ้าไม่สะดวกก็ไม่ควรมารับ เห็นใจ คือวันที่ 31 ใคร ๆ เขาก็อยู่ติดด้วยกันทั้งนั้น พอจะนั่งรถมาได้ และมีเวลาพัก 1 วัน คงไม่เป็นไรมาก

19 กุมภาพันธ์ 2515

วันนี้ มีเวลาเล็กน้อย จึงรีบเขียนรายงานมา ความจริงอยากเขียนมาหลายวันแล้ว แต่ก็เขียนไม่ได้ เพราะพระเป็นพระป่วย หลังจากจากกรุงเทพฯ แล้วเก่งได้เพียงวันเดียว คือวันที่ 8 ตอนกลางวัน พอค่ำก็เริ่มใจสั้น หมดกำลัง ต้องเดินจงกรมถึง 3 น. จึงนอนหลับ ต่อจากนั้นก็ไม่มีแรงเรื่อยมาจนถึงวันที่ 15-16-17 สามวันนี้ใกล้สี่เต็มที ไม่อยากลุกไม่อยากเดิน แต่ก็ต้องลุกต้องเดินทั้งวันสำหรับวันนี้เดินแต่ตอนเช้า สายหน่อยก็ทอดหุ่ย ไม่อยากไปไหน เพลียจริง ๆ อาการเหมือนเมื่อตายครั้งที่สาม เวลานี้บ่าย 14 น. เศษ พอมีแรงบ้างก็พยายามเขียนจดหมายแจ้งข่าวเรื่องตายไม่ต้องห่วงมันอยากตายก็ให้มันตายไป เกรงว่ามันจะไม่ตาย

ทั้งนี้ไม่ใช่โรคปกติ เป็นโรคการเมืองของพระทุกครั้งทีคิดว่าร่างกายดี มันเป็นอย่างนี้มาตลอดชีวิตที่ผ่านมา เมื่อมาถึงกรุงเทพฯ แปลกใจตัวเองว่างานหนัก แต่ก็แข็งแรงผิดปกติ คิดไว้เหมือนกันว่าถ้าความคิดอย่างนี้เกิดขึ้นเมื่อไร เป็นต้องถูกซ้อมใหญ่แบบนี้อยู่ตลอดเวลา และทำเอาานทุกราวจนเห็นเป็นของธรรมดาไปแล้ว อย่างกังวลเลย พอรู้ตัวว่าแย่ เขาก็ปล่อยเอง พวกผีไม่เก่งเท่าคน เราอยากให้หมดลมปราณเมื่อไรเป็นปล่อยทุกที เก่งจริงเชิญเอาลมปราณทิ้งเสียจะได้ไปนอนที่นิพพานให้สบายองค์ ก็ไม่จริงอีก

วันนี้ทอดหุ่ย นอนก็ไม่หลับ พอบ่ายหน่อยเริ่มถอยทัพ ทำท่าจะมีแรง เลยลุกขึ้นเขียนจดหมายเล่นโก้ ๆ ผิดคนใดจะทำอะไรก็เชิญ ขอโทษเผื่อไปแล้วจะพูดธุระให้ฟัง เห็นผีขึ้นตีมาขึ้นกันเป็นแถว เลยทำเล่น โก้ ๆ อย่างนั้นเอง เมื่อใจมันคิดนี้มันเขียน เลยกกลายเป็นจดหมาย มันไม่ตรงเรื่องเลย ผียังไม่ไปขอเล่าเรื่องธุระก่อนเขียนเสร็จจะทะเลาะกันใหม่ พอดีตาพุดิมาห้ามทัพ

ธุระที่จะเขียน

เขาเอาแต่ย่อ ๆ คือ เรื่องคณะนักบุญที่รับบวชพระที่วัดหนองปลาจุก ใ้องานนี้มันแปลกไม่ทราบมันถือฤกษ์อะไรของมัน มันดันไปตัดนิมิตวันที่ 29 ตัดก่อน 13 น. เสร็จแล้ว เศรษฐีถวายไตรนาคเอก แล้วกลับทันที พวกเราก็ต้องมากันวันที่ 26-27-28 เพราะเป็นวัดหยุด เอววันไหนก็ได้ตามแต่นัด บอกเขาว่ามีคนรับไตรบวช เขาบอกว่าเขาให้ 30 ไตร บอกเขาว่าไม่ขอเอาพันธมาผูกพัน มีเท่าไรช่วยเท่านั้น จะมาวันไหนแจ้งล่วงหน้าด้วยจะได้นัดพวกนาคที่จะบวชให้คอยรับผ้าไตรหรือเพื่อความสะดวก และตรงความประสงค์ เอาไตรถวายท่านผู้จัดการนั่นแหละ ตรงตามเป้าหมายของ

งาน เมื่อมาขอให้มาตั้งขบวนที่วัดท่าซุง อาตมาจะคอยอยู่ที่วัดตรงกับวันศุกร์ เสาร์ อาทิตย์ จันทร์ แต่เข้าใจว่าคงไม่มีใครมาวันอังคาร

เรื่องเจ้าดำรายงาน

ผลงานของเจ้าดำ มีผลตรงตามรายงานทุกประการ

1.เรื่องภายในวัด พระหนิไปองค์หนึ่งคือพระสนธิ พระองค์นี้เป็นเจ้ากัณฑ์ รวย แต่แอบอกว่าเป็นโรคประสาท พวกชยันตเอามาฝาก แกลยเอาโรคประสาทช่วยตัว รู้สึกว่าจะอวดเลวมากไปหน่อย คิดว่ากลับมาจะบอกคืนก็พอดีเมื่อกลับมาปรากฏว่าแก่ไปแล้ว เรื่องที่ไปนักศึกษาธรรมศาสตร์ (พระสนธิ) แกวอดว่าเคยเป็นนักศึกษาศาสตร์ และอวดว่ารวยเกินอย่างแจ็ก ผิดระเบียบพระ พระทิวซึ่งไม่รู้หนังสือเลยเตือนแกล ไกรธ เลยยกทัพ (คนเคียว) หนิ สบายใจ ไม่ต้องสังคินเอง

2.เรื่องไม้ ที่สุวิมลบอกว่าจะให้ เกิดเรื่องใหญ่ระหว่างป่าไม้ทางอุทัยกับกรม เพราะทางกรมเห็นว่าป่าไม้อำเภอทับทิมชยันตเกินไป เหน็ดเหนื่อยมาก เลยสั่งปลดเพื่อจะได้มีโอกาสพักผ่อน เรื่องไม้ที่ซ้อกันตามป่า แต่มีตราถูกต้องตามกฎหมาย เลยต้องพักกันไปหมด แกลมาหาถามว่า ถ้าใช้ค้อนจะให้ไม้ท่อนของแกลเองให้มาเลื่อยเอง บอกแกลว่าไม้ท่อนไม่เอา เพราะเบื้อคนบ้านนี้ ถ้าได้ไม้แปรรูปจึงเอา งานที่จะสร้างไม้ริบ หมายถึงอาคารเสริม-ศรี สุขสวัสดิ์ แกรับว่าถ้าโอกาสอำนวยจะเอามาให้

ขอเล่าย่อเพียง 2 เรื่อง เป็นอันว่าเจ้าดำรายงานไม่ผิด แต่ต้องระวังหน่อยตอนต้น ๆ แกลดี พอคนเคารพมากแกลมีบทแทรกเสมอ พวกที่รู้จักแกลไม่พอแกลเล่นงานตามสบายมาหลายแสนรายการแล้ว

เรื่องของเรื่องก็เลยสงสัยเจ้าดำว่าเป็นผีพวกไหน นีกรัก และสงสาร แต่ก็ต้องรักพอเหมาะพอดีแก่ฐานะ ถ้ารักมากไปจะยุ่งถามศิษย์ท่านเวสสุวัณ ท่านบอกว่าเป็นพวกอสุรกายอ้วน ทั้งนี้อาตมาพบอสุรกายคราวใดพบแต่พวกผอมโซเลยคิดว่าอสุรกายผอมทั้งหมด สมเด็จพระองค์ปฐมท่านก็รับรองตามนั้น ดำรา บอกไม่ซัด มันยุ่งอย่างนี้เรียนเท่าไรก็ไม่จบ อาชีพเจ้าดำก็คือชอบให้คนบูชาแบบเสี่ยกะเบาะกะบานที่เขาปั้นรูปคน สัตว์ มีเครื่องเช่น ใส่กระจาดวางตามทางสามแพร่ง (โบราณ)

เรื่องสมเด็จพระเจ้าอนุมัตติจากท่านเจ้ากรม

เมื่อมีโอกาสได้นอน ก็เลยนอนคิดตามแบบพระกระเป่าขาด คิดว่าเจ้ากรมกับภรรยาทำอะไรบ้าง มีดีแล้วเพียงใด ไคร่ครวญไปตามแบบฉบับของคนแก่ไม่เอาไหน ก็มองเห็นว่าทำทั้งวัดพอดีสมเด็จพระเจ้ามา ท่านถามว่าเจ้าสองคนผิวเมีย แกลเห็นว่ามันทำอะไรบ้าง บอกว่าทำหมด เริ่มตั้งแต่หอสดมนต์มา ไม่มีอะไร ที่ไม่ได้ทำ เพราะมีส่วนเจ้าเข้าเจ้าของทุกชิ้น ที่ทำแล้ว และยังไม่ได้อ่านท่านเลยบอกว่าแกลให้กุฏิมันหลังเดียวจะถูกรื้อหรือจะ หมายถึงอาคารเสริมศรี ที่ยังไม่ได้อ่าน จะใส่ชื่อ

ท่านเจ้ากรม และคุณนาย ท่านบอกว่ามันเป็นเจ้าของทั้งหมด ยกวัดให้มันเลย พอดีหลวงพ่อกิ่งใหญ่ หลวงพ่อปาน และพรหม เทวดานับไม่ไหวพากันสนับสนุนว่าควรตามนั้น เรียนถามท่านว่าจะทำอย่างไร ท่านบอกว่าเขียนจดหมายขออนุญาตไปว่าจะให้ชื่อเป็นเจ้าของวัดนี้ เขียนป้ายว่าดังนี้

วัดจันทาราม (ท่าซุง)

ต.น้ำซึม อ.เมือง จ.อุทัยธานี

พล.อ.ต. ม.ร.ว.เสริม และเนติศรี สุขสวัสดิ์

เป็นหัวหน้าจัดหาเงินปฏิสังขรณ์

ขอแล้วไม่ต้องรออนุมัติ จัดส่งทำป้ายทันที เขาจะอนุมัติหรือไม่สำคัญ งานทำไปแล้ว ถ้าไม่ยอมก็ให้รื้อถอนของที่ทำเงินสร้างแล้วออกไปนอกวัด เอาของท่าน ที่เขียนมานี้เป็นการขออนุมัติสั่งทำป้ายแล้วตามท่านสั่ง ถ้าท่านเจ้ากรมไม่เห็นชอบด้วย ก็มายกของที่สร้างไว้ออกไปนอกวัด ตามพระพุทธรูปบูชาที่แล้วก็แล้วกัน

เรื่องของกำแพงวัด

งานชิ้นนี้อยากทำมานานเพราะไม่มีความสง่าของวัดจะน้อยลงไป อาคารไม่สวยแต่กำแพงดี เป็นจุดสะดุดใจคนไม่น้อย จะทำหรือก็อาคารไม่สมบูรณ์ เงินก็หนักเลยเฉยอยู่ มาเมื่อวันที่ 15 สิงหาคมสุวรรณา มาบอกว่าทางกรมการศาสนาจะให้เงินสามหมื่นบาท แก่อยากจะทำป่าช้าให้เรียนถามแก่ว่าการทำป่าช้าให้เรียนใช้เงินหมดสามหมื่นพวกแก่ก็โง่งเงินสงฆ์ ตกนรกตายหมด แก่บอกว่าจะไม่ใช่ ผมจะขอความเห็นจากหลวงพ่อกิ่งใหญ่ว่าเงินที่เหลือจะทำอะไรด้วยแก่อยากจะทำรักษาพื้นที่ของวัดทั้งนี้ด้วยที่ดินของวัด เช่น วัดสังข์หักฯ หาเงินไปให้บอกให้ทำให้เรียน ปักเขตคั่นให้แน่นอน ทางวัดไม่ทำ ในที่สุดที่ดินก็ถูกบุกกรุกหมดไปหลายไร่

เมื่อแก่ต้องการอย่างนั้นก็เลยแนะนำให้ทำกำแพงเริ่มตั้งแต่ต่อจากโรงเรียนไปถึงทางเข้าวัด ด้านเหนือเอารั้วเก่าไปล้อมที่ทำให้เรียน วัดจะสง่างามดี แก่เห็นชอบด้วย และบอกว่าเมื่อรับเงินแล้วจะทำตามนั้น สงสัยจะโอนเงินมาให้เสียด้วย จะพากันเดือดร้อน ต้องรับกันคนละห้องสองห้อง ถ้าเงินส่วนนั้นไม่พอ แก่บอกว่าทางกรมการศาสนาบอกว่าจะให้อีก แก่รับปากว่าจะพาอธิบดีคนใหม่มาหาที่วัด แก่ว่าอย่างนั้น ฟังแกไว้ก่อน

ท่านสมภารวัด (หลวงพ่อกิ่งใหญ่) มาบอกให้ศาลา แนะนำให้บอกศึกษาสุวรรณาท่านให้ชาวบ้าน รื้อศาลา ท่านให้ทำดังนี้

ศาลาใหญ่ รื้อแล้วเอามาปลูกในรั้ว รักษาทรงเดิม เสริมตามที่เห็นสมควร ใช้ที่ได้ 2 ชั้น ให้ชื่อว่า ศาลาเสริม-ศรีปฏิสังขรณ์ เป็นที่พัก ฝึก และเป็นที่อยู่ได้สะดวก

ศาลาเล็กสามมุข ที่คุณเต๊าะอยากจะซ่อม ท่านให้ทำมณฑป

อาคารยาวสะกัศศาลาให้เอามาทำที่อยู่ของพระ สร้างเสริมพอควร

ถ้าได้ตามนี้ ทุนเงินอีกมาก อย่างอาคารที่กำลังสร้าง คิดว่าเกินกว่าแสนบาท เพราะเห็นว่
แข็งแรง และคิดว่าบ้านพักตาโป้มาก หลังจากนั้นแสนเจ็ดหมื่น คิดว่าของเราทั้งหมด รวมทั้งอาคาร
พิเศษ ส้วม รั้ว พื้นซีเมนต์ ลักแสนสองหมื่นคิดมไป สร้างแล้วไม่แน่ใจจะครบแปดหมื่นหรือไม่
เพราะวัสดุก่อสร้างบางอย่างไม่ทราบราคา

เรื่องเงิน

เมื่อจะกลับบอกท่านเจ้ากรมว่ามาแล้วอยากจะซื้อลูกครึ่งไม้ที่สร้างโบสถ์วัดเสริมศรีไว้ก่อน
พอมาถึงวัดก็หงายท้อง เพราะ

1. พอมาถึงก็ต้องจ่ายค่าพิมพ์แผ่นดิน ค่าพาพระปัจเจกพุทธเจ้า ฎีกามีเทศน์ เอาเข้า 2,300
บาท ค่าปูนซีเมนต์อีก 120 ถู 2,700 บาท ค่าทราย 850 บาท ยังค่าแรงอีก เล่นเอาอนตาปริบ ๆ
ครุนนทาก็ไม่กล้าไถ เพราะแก็กำลังยุ่ง ที่บอกมาไม่ได้บอกเพื่อเรียไรนะ บอกให้ทราบ บอกคณะที่
ถวายเงินด้วยว่า อาตมานอกจากจะเป็นคณะนิยายเข็นต์แล้วยังมีฐานะเป็นกรมผสมอีกด้วย คือผสม
คะ ใครให้เงินมาเพื่ออะไรก็ช่าง ผสมกันเอาเข้าในส่วนก่อสร้างหมด หมดแล้วนอนสบาย

2. ขอท่านเจ้ากรมกรุณาส่งข่าวให้บรรดาสหทราบวันที่จะมอบผ้าขาวพระเอาวันเสาร์
อาทิตย์ จันทร์ (วันจันทร์เป็นวันมาฆะ) มารวมพลที่วัดท่าซุง หลังรวมพลแล้วก็ค่อย ๆ เคลื่อนพลไป
วัดหนองปลาจุก ถวายผ้าเขาแล้วจะกลับก็กลับสบาย

7 มิถุนายน 2515

ลูกน้องที่ส่งมาคนที่มิถุนายนเดิมสายได้เป็นคนมีบารมีเก่าพอสมควรเป็นสายพุทธานุส
สติเดิม วันที่เธอมาถึงเป็นวันที่อาการป่วยรอบที่ 4 มาพอดี วันนั้นอาตมาเกือบใช้เสียงไม่ได้วันที่
สองเธอมาถึงก็ยังใช้เสียงไม่ได้ เพราะอาการอึดแน่นในท้องมาก พอวันที่สามที่เธอมาถึง คือวันที่ 6
ก็พอจะพูดได้ แต่ไม่ดี มันมีการดันขึ้นของลม พอพูดเข้าเสมหะมันก็ดันมาจุกที่คอ แต่ทว่าเบากว่า
ทุกวัน จึงพอใช้กำลังสมาธิ ตรวจแกนิคหน่อย พอจะรู้ว่าแกเป็นสายพุทธานุสสติบอกแกแล้ว

เรื่องอุทุมพรวิสุทธิ พอดีไปพบหนังสือเกสรานุสรณ์ พิมพ์แจกในงานศพหลวงพ่อเล็ก อ่าน
พบว่าเขียนไว้ครบ ก็เลยไม่ต้องบันทึกหรือเขียน เพราะถ้าบันทึกหรือเขียนก็คงต้องคอยอีกนาน
ด้วยอาการทางร่างกายระหว่างนี้ไม่อำนวยเลย มันจะตายก็ไม่ตาย จะได้รู้แล้วรู้รอดไป จะทำให้มัน
ตาย พระพุทธเจ้าท่านก็ค่าไว้เลยจำต้องทนไปอย่างนี้จนกว่ามันจะสิ้นลมปรานของมันเป็นเอง

ในหนังสือนี้ ตอนนั้นยังไม่กล้าเขียนหนักหรือเขียนตรง ๆ หนัก เพราะยังเกรงความกระทบ
กระเทือน เป็นสมัยที่มีปลอกคอเหมือนหมาที่ชาวบ้านเลี้ยง จะดำมากก็เกรงจะกระเทือนปลอกเป็น
สมัยที่มีอำนาจทางปากกา เขียนให้พระออกจากตำแหน่ง ให้พระสึก หรือแต่งตัวก็ทำได้ตามสายน้ำ
หมึกที่เขียนลงไป และปลอกก็เป็นปลอกทองที่มีค่าพอสมควร จะว่ามาก เกรงว่าท่านที่ถูกปลอกก็
เขาต่อว่าต่อขานเอาท่านจะไม่สบายใจเลยเขียนไว้แต่พอเห็นปากข้างเท่านั้น

เมื่อขณะเขียนเจ้าสองลิงมันก็เขียนบ้าง และเจ้าสุนทร เสือป่า (อดีต ร.อ.สุนทร...ร.น.) จำนามสกุลมันไม่ได้ เจ้านี้บวชเมื่อ พ.ศ. 2482 บวชพรรษาเดียวหายเข้าป่าไปเลย คิดว่าเสียกินมันเสียแล้ว พอจะเขียนหนังสือเข้ามันก็โผล่หัวมามันเขียนตามที่มันพอใจเลยเอามาลงไว้ในนาม “จูดิน” เจ้านี้มันน่าดูเหมือนกัน บวชไม่สึก ไม่ทราบว่ามันลาออกจากทหารหรือเปล่า มันลาบวช แต่ยังไม่ได้ลาพระสึก ขณะนี้ยังเป็นหมาป่าเดินคงอยู่ เป็นพระอภิญญา และหายหิวนานแล้ว

เมื่อค้นพบหนังสือนี้ที่เหลืออยู่โดยบังเอิญก็นึกถึงมัน เมื่อคืนวันที่ 6 มันมาขึ้นค้ำอยู่พักใหญ่ มันหาว่าขัดคำสั่งหลวงพ่อบานที่ออกจากวัดแล้วเสือกมาสร้างอีก ไอ้เจ้านี้มันหาไม่เลือก มันบอกว่าเวลาจะเลิกหายใจใกล้เข้ามาแล้ว ขอให้เร่งรัดจัดสร้างสิ่งที่ถือว่าจำเป็นให้เสร็จเร็ว ๆ ย่องานให้สั้นเข้า รั่นเวลาสร้างให้น้อย จะได้ตายแบบคนว่าง มันสอนของมันถูก แต่อาตมามันเลว อดไม่ได้ ถ้าไม่ได้ทำก็สงสารวัดจะต้องเป็นสมบัติของบ้าน ทำก็ลำบากกาย

เป็นอันว่าปีนี้ทำเกิน โควต้ามากเกินไป คิดว่าจะสร้างแต่กุฏิชำระหนี้สงฆ์เลยเอารั้วหอพระเข้า ขาดทุนสามหมื่นบาทเศษหรือเกินกว่านั้นนิดหน่อย คำว่าขาดทุน หมายถึงเงินที่รับถวายมาเพื่อใช้สอย จ่ายแล้ว เงินที่รับ ๆ กันคิดหักแล้ว มันไม่พออีกประมาณสามหมื่นเศษ ขณะนี้งานยังไม่เรียบร้อยดี ไม่ทราบเศษจะถึงหมื่นหรือไม่ นอกจากนั้นก็ยกหยาวของหลวงพ่อบานใหม่ คงต้องแถมอีกประมาณสี่หมื่นเศษกระมัง ยังไม่แน่ใจ เพราะขณะนี้ทราบว่าวัดคู่อสร้างที่ตั้งมา (ยังไม่ครบ) เกินกว่าสามหมื่นแล้ว คิดว่า พ.ศ. 2516 จะเว้นสักปีค่อย ๆ เก็บเงินถวาย เพื่อส่วนตัว ผ่อนชำระหนี้

พอหนี้หมด และมีทุนบ้าง จะรื้ออาคารสื่อสาร และอาคารชั่วคราวทั้งหมดรวมวัดคู่อสร้างเอามาทำเป็นหลังเดียวให้เป็นอาคารเสริมศรี และก็ถือว่าเป็นชิ้นสุดท้ายต่อไป ก็เก็บงานที่ยังไม่เรียบร้อย ค่อย ๆ ทำไปตามตัวเงินที่พอมีคิดว่าจะว่างกันเสียที จะได้เอาเวลาทำความคิดทางใจ เจ้าเปรตสุนทรมันค่าไม่เลี้ยว และก็เถียงมันไม่ได้ ท่านเจ้ากรรมอย่าไปเรียกมันอย่างอาตมาเรียกนะ มันเป็นพระอรหันต์ อาตมาเป็นพระกัณฑ์ พอพินกับมันได้

เขียนเพลินไป ไม่ได้ดูหัวกระดาษ สดกระดาษเมื่อไรไม่รู้ วันนี้ดูทีพอโปร่ง หลายวันแล้วทำอะไรไม่ไหว โรคคราวนี้ ท่านโยมลงมาบัญชาการเอง สั่งฉันเอง ก็ไม่เห็นมีอะไร ก็ยาที่ใช้ ๆ อยู่ นั้นแหละ ท่านสั่งฉันเพิ่มเวลา ถามท่านว่ามันเป็นคราวนี้ดูก็แปลกกว่าคราวอื่น ๆ เพราะก่อนที่มันจะแสดงบทเกร มันแสดงบทเมตตาก่อน คืออาการดีแข็งแรงแบบคาดไม่ถึง เวลามันจะแสดง มันก็ไม่โหมโรงให้รู้เรื่องเสียก่อน อีกอีกมันก็จัดการขึ้นเด็ดขาดเลย มาบุบก็พูดภาษาคนไม่รู้เรื่อง คือเสมหะติดคอแน่นพูดเสียงไม่ออก แม่ศรีมาคุมการกินยา

พอรุ่งอีก 1 วัน ท่านโยมมาบัญชาการเอง ถามท่านว่าทำไมมันเป็นแบบนี้ ท่านบอกว่าโรคกรรม ใครจะกำหนดอาการหรือเวลามันได้ยาก เมื่อกฎของกรรมถึง จะกันอย่างไรก็ไม่ได้ ท่านบอก

ให้ท่านเอา จงรู้รสชาติของความเกิดไว้ ไม่ว่าชาติไหน ๆ มันก็เป็นอย่างนี้ การเข้าไปสงบกาย (นิพพาน) เป็นสุขที่ควรต้องการ อันนี้เป็นวาทะของโยม (พระอินทร์)

เมื่อท่านกลับไป ก็เลยตามท่านขึ้นไป ท่านหันมาบอกว่านิมิตต์ตรงไปนิพพานที่อยู่ เมื่อไปถึงทางเข้า พบพรหม 4 ท่านยืนยามประตูดอยู่ แปลกใจว่านิพพานเป็นดินแดนที่ไม่มีอันตราย ต้องมียามทำไม พอคิดสงสัยก็พอดีสมเด็จพระองค์ปัจจุบันท่านปรากฏพระองค์พอดี เมื่อเห็นท่านก็ก้มลงกราบที่พระบาท ท่านตรัสเรียกให้ไปที่หอรชงหน้าวิมาน ตรัสว่าพรหมที่มาเฝ้าเป็นพรหมอนาคามีทั้งหมด เขามีสิทธิ์มานิพพานได้ แต่ไม่มีสิทธิ์อยู่ประจำ เมื่อเธอเป็นบิดาเขาถือว่าที่อยู่ของบิดา บุตรมีสิทธิ์จะอารักขา เขาก็มาอยู่เป็นพรหมยาม เพื่อให้อารมณ์รักพระนิพพานมากขึ้น เป็นการเร่งรัดอารมณ์ของตนเอง ผลก็คือมานิพพานได้เร็ว เลยมีความรู้ใหม่ ความจริงพรหมคณะนี้เห็นมานานแล้ว และก็สงสัยมานาน แต่ไม่ได้ถามใคร ป่วยเสียก็ดี อารมณ์ไม่หวังนิพพาน ใจมันสบายจริง ๆ เรื่องของใครไม่สนใจ ไปนอนแหงแก่ที่นิพพานมีความสุขบอกไม่ถูก

เสียงแว่ว ๆ มาว่า พักได้แล้ว อากาศทางกายยังไม่ดี ใ้แรงมากมันจะทำพิษเอาอีก อยากจะเขียนต่อแต่ท่านพ้อห้าม ก็ขอยุติไว้เพียงเท่านี้แล

4 สิงหาคม 2515

พระที่มอบเงินไว้ ช่างมาทำแล้ว เริ่มลงมือวันนี้ เขาเอาค่าจ้าง (แรงงาน) รวมทั้งค่าปิ่น และปิดทองเสร็จองค์ละ 1,300 บาท (หนึ่งพันสามร้อยบาท) ที่แรกคิดว่าจะให้ท่านยืนยามกลางหาว ครูผู้มาตีเอา เลยทำกุฎิให้ท่าน เป็นอาคารหลังคาแบบปี่มน้ำมัน มีฉัตรด้านบนรวม 2 องค์ รวมทั้งแท่นอาคาร ฉันทกะ คิดว่าอาจถึงสองหมื่นบาท ยังสั่งของไม่ครบ มีคนช่วยแล้วดังนี้

1. ท่านเจ้ากรม 3,000 บาท
2. ครูนนทา 3,000 บาท
3. อาจารย์ผู้ย 1,007 บาท
4. ชาวสิงห์บุรี 400 บาท
5. ชาวอำเภอสุวรรณบุรี 110 บาท
6. ชาวอำเภอวัดสิงห์ 100 บาท
7. ขยายสุวิมล ช่วยเป็นสินเชื่อ 3,000 บาท เก้าแ่ยังไม่จ่าย 11,000 บาท ใหม่ แ่จะให้หรือไม่ให้ไม่ทราบ

พระพุทธรชินราช

ช่างเขาคิดราคาสอกละ 1,000 บาท รวมทั้งค่าลงรักปิดทองให้ด้วย เท่ากับราคาช่างในกรุงเทพฯ รับสอกละ 1,000 บาท แต่ไม่ปิดทองให้รับปิ่นอย่างเดียวเลยตกลงให้ทำต่อจากพระยืนเอาศาลาเป็นวิหาร ตั้งท่านไว้ที่หน้ามุข ไม่ต้องสร้างวิหาร ไม่ต้องจ่ายเงินอีกหลายแสน ถ้าจะให้ศาลา

สวย ก็ทำช่อฟ้าหน้าบันเข้า ก็เลศสวยระยิบระยับ แพรวพราวไปด้วยแก้วและทองลงทุนอีกประมาณ 5 หมื่นบาท ก็สวยพอดู ไม่ต้องจ่ายเงินแสน

สำหรับหลวงพ่อกิ่งที่จะทำศาลาคนราคาประมาณสองหมื่นบาท ถวายท่านให้ช่างตบแต่งใหม่ พระพุทธจะให้ช่างปั้นคร่อมใหม่ ให้สวยพอดูได้

สำหรับเรือนแก้วพระพุทธชินราช จะทำด้วยไม้ให้เป็นภาระของคุณอ้วนกับคุณพลสุข (พัฒนกำจร) ถ้าแกไม่ทะเลาะกันคงได้เรือนแก้วสวยพอดู เราช่วยเงินค่าลงทุนแก่ก็แล้วกันเรื่องเรือนแก้ว ช่อฟ้าหน้าบันยกไว้

เรื่องของวัด (รั้ววัด)

มันมีเรื่องแปลกเมื่อวันที่ 1 นั่งอยู่ใต้หอพระหน้าวัดเวลาประมาณ 18-19 น. มีรถสองแถว 3 คัน วิ่งมาจากทางมโนรมย์มาจอดที่หน้าวัดพอดีได้เวลาเปิดไฟฟ้าคนทั้งหมดลงมาเดินตามถนนเสียพูดกันว่าสวยจริง ๆ มีคนแก่สักสามสิบคนนั่งไหว้พระบนหอกันใหญ่ แยกเดินไปถึงองค์ไหนก็นั่งไหว้องค์นั้น เสียงพูดกันว่าที่พวกหนองขาหย่างเขาไปหาหลวงพ่อกิ่งฉัน เขาบอกว่าวัดนี้สวย สวยจริงตามเขาว่า มีสองสามคนเดินมาหาอาตมา อาตมาไปนั่งหัวล้านหนึ่งอยู่ที่ฐานหอพระ เวลานั้นตรงนั้นที่ไร อคติถึงภาพที่ไปนิพพานเมื่อคราวตายวาระที่สามไม่ได้ มันเกิดกรรมปีติอย่างบอกไม่ถูก คนสองสามคนแกเข้ามาหา ถามว่าหลวงตา หลวงพ่อกิ่งที่สร้างวัดนี้อยู่ที่ไหน บอกแกว่าหลวงพ่อกิ่งท่านอยู่ในวัด ไม่ได้โกหกแกด้วยยังนั่งอยู่ในบริเวณวัด แกลมว่าหลวงตามากับหลวงพ่อกิ่งหรือตอบว่าใช่ แกลมว่าเขาถือกันว่าหลวงพ่อกิ่งเรียกเงินได้หรือ บอกแกว่าหลวงพ่อกิ่งเรียกเงินไม่ได้ มีคนเรียกเงินมาถวาย ไม่ใช่เรียกเอง

แกลมว่าใคร ก็เลยชี้ไปที่ป้าย บอกว่าสองคนนี่เขาเป็นคนเรียก ฉันเป็นคนชี้ แกเฮโลกันดูที่ป้าย อ่านชื่อกันใหญ่มีคนแก่ประมาณ 20 คนเศษ ยกมือพนมสาธุกันเป็นแถว แกลมว่าวัดสวย ก็เลยมานั่งคิดว่าความจริงวัดมันยังไม่สวย รั้วและหอพระสร้างไว้เพื่อชวนความเลื่อมใสเท่านั้น ไม่ได้คิดว่าจะทำให้สวย แต่เพราะเขาไม่เคยเห็นกันก็เลยว่าสวย ก็ดีใจ ถามแกว่าแกไปไหนกัน แกพากันบอกว่ามาชมวัด เขาถือกันว่ากลางวันสวย แต่สวยสู้กลางคืนไม่ได้ และชื่นใจที่เห็นพระมากที่หน้าวัด สมความประสงค์ผู้จัดการ ชอบใจ ใครว่าสวยว่างามแต่ไม่เลื่อมใสในพระพุทธยังไม่ดีใจมีหลายราย พอถึงเขตยกมือพนมตลอดวัน เท่านั้นพอใจแล้ว

วัดสวย

เมื่อเขาชมว่าสวย เลยทำเสียให้สวยเลยจะดีไหม ปี 2516 พักงานภายในเสียชั่วคราวมาทำหน้าวัดกันเสียสักปี ทำซุ้มหน้าวัดสักสามซุ้ม ประดับด้วยทอง และแก้ว คิดว่าราคาซุ้มละอาจจะอยู่ประมาณสามหมื่นบาทหรือกว่า ก็คงไม่เกินสี่หมื่น ปิดทองหน้าพระกันเสียสักปีปิดทองกันพระมาหลายปีแล้ว ลองปิดทองหน้าพระดูบ้าง ช่อฟ้าหน้าบันศาลายังไม่ต้องทำอย่างอื่นทั้งหมดดกก่อน ทำ

พระแล้วก็พัก ทำเฉพาะซุ้มจะดีไหม หรือที่ประชุมว่ายังไง ลองหารื้อกัน เป็นหนี้มาก ๆ ชักเหน้อย เหมือนกัน ถ้าจะทำก็ต้องหาสมาชิกก่อน เพราะไม่มีอะไรที่จ่ายเป็นสินเชื่อได้เลย

ปีนี้มีบุญมากที่คณะนักบุญให้กินมาก เลยได้ทำบุญมาก เอาเงินค่ายา ค่าอาหารออกสร้าง เสีย 35,000 บาท แทนอาหารไปหมื่นบาท รวมสามหมื่นห้าพันบาท อาหารเขาให้ไว้เมื่อจะไปหมื่นบาท เอาของเขามาสร้างเสียหมด เลยต้องออกแทน วันออกพรรษามีสดางค์อยู่ 200 บาท ท่านเจ้ากรมให้มาอีกเลยชักเบ่งได้ ขอให้โมทนาเสียด้วยที่เอาเงินให้กินไปสร้าง ความหนักใจมีอยู่อย่างหนึ่ง สำหรับปีนี้คือหนี้เงินยืมมาซื้อของ ทุกปีเงินจำนวนนี้ไม่เคยเอาเงินกฐินมาใช้ ใช้เงินที่ให้กินชำระหนี้ ปีนี้มันมากจัด รู้สึกหนักใจ

ครุณาแทนการกินไม่ดีมีรายจ่ายมาก ไถไม่ถนัด แก่ทำบุญแล้วสามหมื่นบาทเศษ จะได้อีกก็เกรงใจ ยืมแกแล้วหมื่นสี่พันเศษ ให้แก่ยืมคนอื่นมาอีกก็หมื่นยังไม่ได้ตรวจสอบกัน เงินยืมนี้คิดว่าจะทำตามเดิมคือไม่เอาเงินกฐินชำระ จะเอาเงินให้กินให้ใช้ชำระ ค่อยๆ ชำระไปจนกว่าจะหมด เมื่อจะเอาเงินให้กินให้ใช้ชำระก็ต้องงดการจ่ายสำรองในการก่อสร้าง ฉะนั้น งานขั้นต่อไป จึงคิดจะค่อยทำค่อยไปไม่หักโหม เรื่องตึกภายใน เอาไว้พอหาเงินได้ค่อยทำกัน ถ้าเงินกฐินเหลือจะได้เอาเป็นทุนเริ่มสร้างซุ้มหรือซ้อฟ้าหน้าบัน

เรื่องจะควรประการใด สุดแล้วแต่ที่ประชุมจะเห็นควร

ท่านโอภาสคือใคร หรือใครเป็นท่านโอภาส

ต่อไปนี้ ท่านโอภาสจะท่องเที่ยวสืบเรื่องของท่านโอภาส ได้เรื่องมาแล้วจะตรงตามความเป็นจริงหรือไม่ ไม่รับรอง ขึ้นรับรองใครที่ไหนจะเชื่อ เรื่องที่หาเหตุ หาตัวบุคคลไม่ได้รับรองไปก็เป็นโมฆะ ผู้พูดเป็นท่านองนิทานสบายใจดีแล

เมื่อเช้าตรู่วันที่ 10 สิงหาคม ย่องไปนิพพานเล่นโก้ ๆ ใครจะว่าอย่างไรก็ตามใจชาวบ้าน เมื่อไปถึงแล้ว ก็มนัสการพระตามลำดับที่เขยนัสการเป็นปกติ เมื่อไหว้แล้วก็เรียกค่าจ้างไหว้ คือถามท่านว่าท่านโอภาสเป็นใคร ท่านเรียกพระแก้วองค์หนึ่งมาหา พระองค์นี้ตัวสวยเหมือนแก้วที่ถูกแสงอาทิตย์สาด สวยมาก ท่านชี้ให้ดูแล้วบอกว่าองค์นี้แหละที่ชาวโลกเรียกว่า “โอภาส” ท่านสวยสมชื่อจริง ๆ

โอภาส แปลว่า มีแสงสว่างเป็นปกติ ท่านสว่างสมชื่อ เมื่อพบกันแล้วก็เลยถามชื่อแซ่กัน ตามธรรมเนียมเจ้าจะรบกัน (เคยอ่านประวัติเจ้ารบกัน เห็นเขาถามชื่อแซ่กันก่อนรบเลยเอาอย่างเขา) ท่านตอบว่า เมื่อเป็นพระคนท่านชื่อ **ตะปุตตะภิกขุ** เป็นลูกชาวเมืองปาฐา เป็นหัวหน้าคณะพระ 30 รูป ที่มาเฝ้าพระพุทธเจ้าจนพระพุทธเจ้ามีพระพุทธานุญาตให้นางวิสาขาถวายกฐินเป็นรายแรกในศาสนา

เมื่อก่อนบวช ท่านพบพระสารีบุตร เลื่อมใสท่านสารีบุตรแล้วบวชกับท่าน แต่อาศัยที่เป็นพระโพธิสัตว์ มีบารมีชั้นปรมัตตบารมีหลายอันดับพอ ๆ กับโอภาส เป็นเหตุให้ท่านพระสารีบุตร

ไม่สามารถสอนให้บรรลุผลได้ ท่านพวกสาวกพุทธภูมินี้มีพระพุทธรูปองค์เดียวที่กดหัวลง ไม่อย่างนั้นพอชูหัวได้เล่นอย่างนั้นเอง เมื่อออกพรรษา ท่านพระสารีบุตรพามาหาพระพุทธรูป ท่านศึกษาไม่นานก็ได้บรรลุอรหัตผล (เมื่อพบพระพุทธรูปท่านลาออกจากพุทธภูมิ) พร้อมด้วยปฏิสัมภิทาญาณ เมื่อนิพพานแล้ว เพราะอาศัยที่เป็นพระโพธิสัตว์มาก่อนก็เลยโปรดคนตาม อหังการ ให้หันมาตัวเองว่าโอภาสี แปลว่า มีปกคตินัยแสงสว่าง แปลมันเฉยไปอย่างนั้นเอง

ถามว่าเมื่อเป็นพุทธสาวก ทำไมทำพิเรน เล่นเผาของ ทำให้ศาสนาเสื่อม คนหลงผิดกันตั้งหลายเมือง ท่านบอกว่าท่านมาเฉพาะธรรม เรื่องเผาของเป็นเรื่องของคนอยากดัง เขาเล่นกลกันเอง บางวาระคนที่ทรงก็มีผีอื่นปลอม ถามว่าทำไมไม่ห้ามผีอื่น ท่านตอบว่าร่างของเขา เจ้าของมีสิทธิ์จะให้ใครทรงก็ได้ ท่านมาเฉพาะธรรมอย่างอื่นไม่เกี่ยว ถามว่าเรื่องกองทานมาจากใคร ท่านบอกว่ามาจากพวกอยากดัง ถามว่าเวลาเขาเชิญมารับ มาหรือเปล่า ท่านหัวเราะชอบใจ หันไปทูลท่านผู้ใหญ่ว่า โอภาสาไม่รักษาระเบียบ เลยหนีหื้อมาเลย เมื่อมาแล้วก็บันทึกเวลา 4.32 น. เขียนคิดบ้างถูกบ้างช่างมันแล

(ลงชื่อ) โอภาสา บันทึก

16 มีนาคม 2516

จดหมายของท่านฯ ลงวันที่ 13 ได้รับตอนสายวันนี้ พอดีส่งจดหมายมาตอนเช้าเรื่องป่าเมืองอุทัย และรับจดหมายจากบุรุษไปรษณีย์พอดี ก็เลยตอบวันนี้ แต่ต้องส่งวันที่ 17 เรื่องที่พูดว่าเจ้ากรมให้การบ้านแสดงโรคนั้นพูดส่งเดชไปอย่างนั้นเอง เพราะปากมันเสียวมานานแล้ว (“การบ้าน” ที่ว่านี่คือการเขียนหนังสือประวัติหลวงพ่อบานท่านคิดพิมพ์ดีแล้วเจ็บบอกเป็นการ “แสดงโรค” ต่อมาจึงบันทึกเสียงมาให้ถอดเอง) แต่ก็เป็นการพิสูจน์ได้ว่าโรคที่เป็น

เมื่อมีงานที่แสดงโรค ยาของเขาได้ผลเพียงใด รู้สึกว่าพอพักแล้ว มีผลดีขึ้นมา เรื่องเกรงว่าจะเป็นโทษ ไม่ต้องเกรง เพราะเรื่องบันทึกของท่านเจ้ากรมผ่านไป คิยชัยนาทเกิดเชื้อเครื่องมาให้บันทึกบ้าง เป็นอันว่ากฎของกรรม (พุทธภูมิ) บังคับ ดีใจเสียอีกที่ได้ทำงานให้สมเด็จเต็มตามความประสงค์ของท่าน ถ้าวางกายเข้าที่ดี มีเวลาว่าง อาจจะมีอะไรแถมมาให้หลอกอีกชอบใจท่านเจ้ากรมที่ขยันทำบุญประเภทนี้ หาตัวได้ยากเต็มที

เรื่องที่ถามมา เฉพาะเรื่องพระพุทธรูปฉันเจ พออ่านท่านก็มาพอดี ท่านบอกว่าท่านฉันทั้งเจและแฉ (องค์ปฐม) มีอาหารเจท่านก็เจ มีอาหารแฉ ท่านก็แฉ ท่านฉันตามสบายของชาวบ้าน ที่ไม่ฉันและห้ามพระฉันเด็ดขาด คือ เนื้อสัตว์ และเนื้อมนุษย์ ท่านบอกว่าข้าวมธุปายาสที่เศรษฐีหรือพระราชอาชวยท่านมีน้ำมันวัว และนมแพะผสมตั้ง 60 เปอร์เซ็นต์ เรื่องกินไม่ใช่เรื่องมรรคผล ท่านว่าพระต้องทำตนเป็นคนเลี้ยงง่าย แต่อย่าฉันสิ่งที่เป็นภัย โดยเฉพาะพระราชช้าง (ชอบหลับ) คนนี้สำคัญนัก วันไหนช่างเครื่องทำอาหาร ไม่มีเนื้อที่โปรดถวายพระ ก็ทรงพระมู๋ เป็นอันว่าพระพุทธร

เจ้าฉันทั้งเจ้ทั้งแจ หมดไปเรื่องละ (พระราชาช้าง คืออดีตของเจ้ากรม เคยเป็นราชาแห่งการรบด้วย ช้าง)

เรื่องโคนันทวิศาลนั้นเป็นเรื่องเก่า โคตัวนี้เป็นพระโพธิสัตว์ ตามตำนานท่านใช้คำว่า อดีตเทกาล ในอดีตกาลมีเรื่องเล่ามาอย่างนี้ เรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องพระอานนทัยกเมฆ พระพุทธเจ้าเองท่านก็ชอบใช้ชื่อนี้ เรื่องสัตว์พูดภาษาคอนได้นี้เป็นเรื่องธรรมดาของในระยะคันถ์ปี เพราะร่วมกันเป็นหมื่น ๆ ปี คงจะพอเรียนภาษากันรู้เรื่องได้ คุณแต่กแก้วกขุนทองเอามาสอนพักเดียวยังพอขอข่าวกินได้ เรื่องโคนันทวิศาล ท่านบอกว่าจริง ท่านเล่าเพื่อเปรียบเทียบให้คนรู้จักใช้วาจามากกว่าประสงค้อย่างอื่น ไม่มีอะไรสำคัญนัก

เรื่องยาท่านหมอ ท่านบอกว่าให้ไม่ได้ เพราะพระราชาช้างเอาหอกไปแทงตูดช้างขนาดร้อยไปถึงลำไส้ใหญ่ จะแก้แบบให้ยาไม่ถูก ท่านว่าต้องแก้ด้วยอกัยทาน

เรื่องของพระไตรปิฎก บางจุดก็มีการเขียนไปบ้าง ทั้งนี้ไม่ใช่เขียนตอนสังคยานามาเขียนตอนแปล คือ คนแปลเข้าไปไม่ถึงภาษา และบางตอนแปลแล้วยังไม่พอ แถมเอาความเห็นสอดเข้านิด ๆ หน่อย ๆ นี้ออนหนึ่ง อีกอย่างหนึ่งก็คือตอนที่พวกเดียริถย์ปลอมเข้ามาบวชตอนนั้นแ่ พวกเอาลัทธิของพวกเขามาผสมเสี้ยนจนยุ่งไปหมด เรื่องนี้ยุ่งเหมือนกัน มาตอนหลังนี้มีพระเมลาภ ยศ สรรเสริญ กามสุข เอาแต่เด่นทางยศ ตำแหน่งมีความหมายในพระไตรปิฎก และร่วมกันสังคยานา ตอนนีก็่น่าคิดมาก เพราะบรรจสุราเถื่อนลงไปพระไตรปิฎกมากน้อยเท่าไรก็ไม่ทราบ เป็นอันว่าอ่านพระไตรปิฎกก็จงยิดพระไตรลักษณ์เป็นสำคัญ เท่านั้นพอ อ่านไปแก้กั้มหรืออ่านเพื่อความรู้ เมื่อถึงเวลาชำระได้ทางใจจะทราบว่าจะไรถูกอะไรผิด อ่านเรื่องเจ๊กยังอ่านได้ อ่านพระไตรปิฎกตอนแรกก็นึกว่าอ่านเรื่องเจ๊กก็แล้วกัน มีเรื่องเกี่ยวแก่กำลังภายในไม่น้อยเลย

เรื่องขุดมหาสมบัตินี้ว่ากันไปตามเพลงก็แล้วกัน ได้ไม่ได้ก็คิดว่าไปชมไพร่เล่นโก้ ๆ ขอให้พรให้ได้ทรัพย์ตามความประสงค์ ทั้งนี้เพราะเพื่อทำบุญ เข้าใจว่าคงมีผลไม่น้อย คือถ้าได้ทรัพย์ก็ดี ไม่ได้ทรัพย์ก็ได้มีโอกาสชมไพร่ หมดเรื่องกันไม่มีอะไรที่ไม่ได้ เรื่องโคตรอะไรนั้นเป็นทรัพย์ธรรมชาติ ไม่มีผีหวง ขุดเอามาได้ก็ดี ไม่มีใครห้าม (ต่อมาปรากฏว่าไม่ได้เรื่องอะไร)

เรื่องบ่อ ดีใจที่เขาว่าเท่านั้น คือ 17 บ่อ ของเรามี 12 บ่อ อาจมีใครร่วมใหม่อีกบ้างก็ได้ ถ้าไม่มีใครร่วม เขาหาผสมได้ก็ดีแล้ว ดีใจที่ได้มีโอกาสสงเคราะห์เรื่องน้ำ เพราะน้ำมีสภาพเย็นชุ่มชื้น ทำให้ผู้สัมผัสมีอารมณ์สดชื่น ขาดน้ำอย่างเดียว อาหารเกือบทุกประเภทอาจจะไม่มีผล ดีใจมากที่สุดที่เขาว่า 17 บ่อพอ (ทางบ้านเมืองขอให้ขุดน้ำให้ชาวบ้านในตำบลที่อึดคักน้ำ)

เรื่องศพพ้อหมอนิด (อรอนงค์) แก่เกิดทำวันที่ 2 ไม่เป็นไร แต่ท่านเจ้ากรมกับคุณนายจะแ่ หน่อย กลางวันก็ไม่ต้องทำอะไรมาก เตรียมของสังฆทานไว้เท่านั้นพอแล้ว เรื่องเทศน์ ดูเวลาตามความเหมาะสม เพราะเทศน์กันทั้งปีอยู่แล้ว

เรื่องโบสถ์ทำใจสบาย ๆ มีก็ทำ ไม่มีก็ไม่ทำ ไม่เห็นจะสำคัญอะไรนักที่ทำสังฆกรรมก็มี แล้วสบายใจไว้เถิด เป็นห่วงอาคารสื่อสารหลังเดียว เกรงว่าจะผุ และไร้ผลในวันหน้า ประโยชน์จะน้อย จะพยายามหาอุปกรณ์สะสมไว้ให้มาก มีทุนจะทำเป็นรูปศาลาทรงไทยเดิม ชั้นบนแบ่งเป็นที่อยู่สองแถบ ชั้นล่างทำเป็นที่อยู่สองแถบ ยามที่ต้องการเป็นห้องโถงชั้นล่าง ถอดออกได้ เท่ากับสร้างตึกสองหลัง ของแพงเกินกว่าเดิมเกิน 100 เปอร์เซ็นต์แล้ว ไม่รีบทำอะไรแล้ว แพ้ทำหลังเดียว หลังที่สองไม่สร้างเพราะทนราคาของไม้ไหว เพียงหลังเดียว มีพื้นแล้ว ไม้ไผ่ไม่คิดเพราะชาวบ้านให้ คิดเบ็ดเสร็จเฉพาะชื่อของใหม่ และแรงงานเกือบสองหมื่นบาท ไม้โยมชุมเรียงขอมมาเพื่อสร้างแพ ถ้าแก่ให้มาจะรวมไว้สร้างอาคารสื่อสาร คุ้มมากไปแล้ว ขออนุญาตจงเพียงเท่านี้

16 มีนาคม 2516

วันนี้มีข่าวพิเศษสำหรับประเทศ จะเป็นข่าวจริงตามที่ทราบมาหรือไม่ก็ไม่ทราบ แต่เรื่องของข่าวมีจริง ตัวบุคคล และวัตถุประสงค์ เป็นข่าวที่ผู้ใหญ่ทางจังหวัดไม่เชื่อ อาจจะเป็นข่าวกลลวงกลหรือคนไม่เชื่อเองก็ตามแต่เรื่อง เมื่อเห็นว่าเป็นข่าวก็เลยบอกมาแบบข่าว เรื่องมีดังนี้

หลังเมืองอุทัยนี้ ขณะนี้หรือก่อนหน้านี้อายุหลายเดือนมาแล้ว มีเจ้า ฮ. ตัวใหญ่มีความเร็วมาก เสียงเจ็บบมาลงทางเขาปลาไร่ และเขาอะไรข้างไม่ทราบ ทางหลังเมืองอุทัย มีข่าวสารไม่ปรากฏเจ้าของกองอยู่คราวละหลายสิบกระสอบ มีบ่อยครั้งมีตำรวจชั้นผู้น้อย ยศขนาดคุณจำลองมาพบบ่อย ๆ มีคณะครูซึ่งจะมาประชุมแอกบอกว่าเคยเห็นบ่อย ๆ คนที่อยู่แถบนั้นก็มาบอกให้ทราบ ถามว่าขณะนี้มันมาอีกหรือไม่ ได้รับตอบว่าปีนี้มาถี่มาก "คือบ่อยกว่าทุกปี มีตำรวจบางคนบอกว่ารู้จักตัวการคือตัวหัวหน้า ครูใหญ่ รร.หนึ่งบอกว่าเคยรู้จักตัวดี ตำรวจหลายคนก็บอกว่ารู้จักตัวการคือตัวหัวหน้า ประมาณ 3-4 คน

นอกจากนี้ขณะนี้แม่สีตุ่น ๆ ยังไม่เจียวหรือแดงอพยพมาทำมาหากินทางหลังเมืองอุทัย ประมาณ 500 ครอบครัว นี้เป็นข่าวจากตำรวจเด็ก และมีพวกภาคอีสานที่เคยมาแล้ว เริ่มตั้งแต่ปี 2510-2511 ประมาณ 4-5 ร้อยคน บอกว่าจะมาทำงานป่าไม้ รับจ้างตัดไม้ของเอี้ยะมูย (เดบศิริ) บอกว่าไม่มีมาทำ แอกบอกว่าลูกจ้างแอกมีประมาณร้อยคนเศษ ไม้ใช้พวกลาวทั้งหมด มีทั้งไทยกลางไทยเหนือ ส่วนใหญ่เป็นไทยกลาง

เรื่องทั้งหมดนี้เป็นข่าวส่วนใหญ่จากครู และตำรวจ สำหรับตำรวจรู้สึกว่ามีอย่างน้อยใจมากที่รายงานผู้กำกับกับผู้ว่าราชการทั้งสองไม่ยอมเชื่อเรื่องนี้บอกมาเพื่อทราบเท่านั้นจะเชื่อหรือไม่ก็ลองสืบกันดู พวกสันติบาลกองสองก็เคยน้อยใจมารายหนึ่งแล้ว

21 เมษายน 2516

อาตมากลับถึงวัดแล้ว ปรากฏว่าพบกับความเหน้อยมหาศาล เพราะเข้าเขตสงกรานต์เลยเหน้อยเสียเกือบขาดใจ อาตมาขอบคุณท่านเจ้ากรม และทุก ๆ คนที่สงเคราะห์ แต่คนที่มิมีขันธ 5 มี

ทุกข์เสมอ ถ้าเราบรรเทาทุกข์เสียได้ด้วยอำนาจขันติก็พอจะเพลาทุกข์ได้ทำดีเพียงใดทุกข์ก็มี สงเคราะห์เพียงใด ทุกข์ก็มี ดูพระพุทธเจ้าท่านก็แล้วกัน เทวทัตเป็นทั้งลูกของลุง พี่เมีย เป็นสาวก แต่เทวทัตก็ทรมานให้เกิดความยุ่งยาก เราเรียกกันว่าทุกข์ ทุกข์เพราะความยุ่งใจ

อาตมาเมื่อมาถึงที่บ้านนี้ คินแรกเทวคาคีวัด ที่ต้นโพธิ์ท่านมาบอกว่าที่วัดเขาเปลี่ยนนโยบายโฆษณา เรื่องก็เป็นความจริง พออาตมาออกจากวัด การโฆษณาของหน่วยสมภารก็ยกเอา วัดที่สร้างแล้วเป็นพยานการเรียไร และประกาศเลย ๆ ว่า วันเสาร์ห้า หลวงพ่อจะแจกพระ ปรากฏว่ามีผลพอใช้ได้ รถมากันเยอะ หลายรายบอกว่า พอมาเขาบอกว่าหลวงพ่อกำลังไม่อยู่ หนูเลยยกขบวน กลับ บางราย และมารายที่ไม่เคยมาก็รับของแจกจากหลวงพ่อกับ สมภาร โฆษกก็ใช้คำว่า "หลวงพ่อยันป่วย เป็นอันว่าข่าวจากเทวคาคีตรง เมื่อกลับจากประจวบ ท่านเวหน (ขุนไกร) ท่านบอกว่าจะมี คณะสมภารร่วมมือกันแกล้ง แต่ไม่เป็นไร อาตมาฟังแล้วก็นิ่งไว้ ไม่อยากเล่าให้ฟัง เมื่อมาถึงวัด โคนดีเข้าจริง ๆ

งานสงกรานต์

ปกติวันพระ 8 ค่ำ ให้พระไปร่วมลงศาลาที่วัดยาง เมื่อสงกรานต์วันแรกก็ให้ไปตามปกติ เพราะสงกรานต์เขาทำบุญที่วัดยาง (อยู่ติดกับวัดท่าซุง) ตอนเย็นของวันที่ 13 เขาจะมีการสวดมนต์ เย็นทุกปี เพราะตั้งกระตุกรวมญาติ งานนี้มีเจ้าภาพ เพราะประชาชนเป็นเจ้าภาพต้องนิมนต์พระ พระถึงจะลงสวดหรือฉันได้ ทุกปีเขานิมนต์พระในสำนักนี้ตลอดมาทุกปี ปีนี้พวกไม่นิมนต์เสียพอทำกรรมฐานเสร็จ พระบอกให้ทราบก็ตกใจ ถ้าเขาไม่นิมนต์ก็ไปไม่ได้ จะบิณฑบาตก็เห็นจะหาข้าวกินยาก เพราะสงกรานต์เขาทำบุญกัน ส่วนของเราก็บอกว่าไม่ทำ เพราะเพื่อจะรักษาระเบียบเดิมไว้ เมื่อสอบถามพระทุกองค์ ต่างก็บอกว่าไม่มีใครนิมนต์เหมือนทุกปี จึงต้องเสียดสงมาลัยดู เขามีคิดเปิดขยายเสียงออก ว่าจะต้องทำบุญที่ศาลาเพราะมีอุปสรรค ไปวัดยางไม่ได้ พวกเกาะโรงมอญ คณะโยมน้อยก็รวดเร็วทันใจ มากันเป็นแถวเป็นอันว่าไม่อดตาย และประชาชนสายเหนือพร้อมทั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านทุกคนที่อยู่ใกล้มาหมด กลายเป็นงานใหญ่พอควร นี่เรื่องของขันธ 5 มีทุกข์ แต่ถ้าเรามีขันติไว้บ้าง พอบรรเทาบ้างไม่มากนักน้อย

ความเหน้อยในงาน ทำให้เพลีย พอหายเพลียก็นึกถึงทางกรุงเทพฯ ใจมันสั้นชอบกล คิดว่าคงมีคนเป็นทุกข์ เพราะความไม่สบายใจ ถ้ามีก็หาเหตุให้พบ ก็ยกประโยชน์ให้กรรมเก่าไปเสีย ดูพระพุทธเจ้ากับเทวทัตก็แล้วกัน พระพุทธเจ้าแสนจะดี แต่เทวทัตไม่มองเห็นความดีทรมานขนาดจ้ำคนฆ่าพระพุทธเจ้า แต่ท่านก็ทรงอธิวาสนขันติ คนเลวแพ้ไปในที่สุด แต่กว่าเขาจะแพ้ ถ้าเราหนักทางยึดหน้อย มันก็หนักไม่น้อย ถ้ายึดมาก หนักมาก ยึดน้อย หนักน้อย ไม่ยึดเลย ไม่มีอะไรหนัก ทราบว่าเวลานี้กำลังหนัก ขอให้ คลายหนักด้วยการโทษกฎของกรรมจะสบายใจขึ้นบ้าง

ที่สุดนี้ ขอทุกคนจงมีความสุข และชนะมารหัวใจด้วยอำนาจขันติเถิด

24 เมษายน 2516

บันทึกพิเศษ

บันทึกพิเศษนี้ ทำย่อไว้เพื่อทบทวนเมื่อปฏิบัติธรรม เป็นการกันลืม แต่เมื่อทำแล้วก็ลืม ที่เก็บต่อมา เมื่อวันที่ 20 ค้นหนังสือหาความเป็นมาเรื่องนรก สวรรค์ พรหม พบสมุดบันทึกโดยบังเอิญจึงนำมาเรียงไว้ เพื่อให้ลูกหลานได้อ่าน เมื่ออ่านจงทราบว่าเป็นมุมหนึ่งของการปฏิบัติเท่านั้น จะเอาปฏิปทานี้ไปเป็นเครื่องวัดหรือเป็นแนวปฏิบัติให้เหมือนกันทุกคนไม่ได้ เพราะธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงสอน แต่ละคนย่อมเห็นกันคนละมุม แต่ในที่สุดก็ไปพบกันที่จุดหมายปลายทางตัวอย่างในพระสูตรมีมาก

เหตุที่จะบันทึก

เหตุที่จะบันทึกเรื่องนี้ก็เพราะเมื่อ พ.ศ. 2503 ทราบข่าวจากพระผู้ใหญ่ที่มีอำนาจปกครองส่วนภาพ ท่านหนึ่งว่าพระเมืองชัยนาททะเลาะกัน ขอให้มาตั้งเหตุการณ์ เมื่อมาแล้วไม่เห็นมีพระทะเลาะกัน มีแต่พระใหญ่ข่มเหงพระเล็ก พระใหญ่เห็นวัดไหนมีศาสนาสมบัติมาก จะเข้ายึดเอามาเป็นส่วนตัว เมื่อเจ้าอาวาส เจ้าคณะตำบลไม่เห็นชอบด้วย ก็สั่งถอดตั้งสึกเอาตามชอบใจ ที่ทำได้เพราะมีท่านผู้ใหญ่ช่วยอยู่ทางกรุงเทพฯ เมื่อได้รับทรัพย์สินแล้วเอาไปแบ่งกันกระมัง เรื่องนี้เรื้อรังมาเกิน 10 ปี

เมื่อทราบเรื่องแล้ว ก็หาทางช่วยพระเล็กตามความเป็นธรรม แต่ก็ถูกพระใหญ่โตยับยั้ง ทำได้เพียงหาทางสั่งพัก และให้คณะธรรมธรพิจารณาโทษ แต่การพิจารณาก็ไม่ได้เป็นไปตามพระวินัย เพราะอำนาจท่านผู้ใหญ่ยับยั้ง เมื่อตัดสินให้ท่านแพคดี แต่ท่านไม่คืนทรัพย์สินให้ ก็ไม่เห็นใครจะทำอะไรท่านได้ เพราะอะไรไม่บอกดีกว่า เมื่อเห็นว่าเป็นอย่างนี้ ฤทธิก็ทนไม่ไหว คิดว่าถ้าขึ้นเกิดต่อไปก็คงจะพบระบบนี้ในชาติอื่นอีกเลยขอลาพุทธภูมิหวังตัดช่องน้อยเฉาะตัว ลาเมื่อ พ.ศ. 2505 ทำงานต่อสู้กับธรรมมาสองปีเต็ม สถานที่พักอาศัยก็อาศัยสำนักวิปัสสนายุบหนอ พองหนอ ของเมืองชัยนาท

สำนักนี้ก็ไม่เบาเหมือนกัน ท่านยุบ ๆ พอง ๆ กันจริง ๆ ตลอดจนบริษัทที่เป็นฆราวาสใครไม่ทำตามแก แกหาทางด่าเปรียบเปรยเสมอ ไม่ทราบว่าสอนกันยังไง ดูแกแล้วก็สลดใจ คิดว่าถ้าสอนกันแบบนี้พระขามเหนียวแน่ ที่เป็นเช่นนี้จะหมาเอาสำนักใหญ่เป็นไปด้วยไม่ได้ เพราะส่วนใหญ่สำนักใหญ่ดี แต่สำนักบิรวารรอดแบ่งใครไม่ได้ เคยเห็นมากแล้ว ราชินีก็เหมือนกัน เจ้าสำนักไม่รู้เรื่องเลย อะไรก็ไม่ได้ แต่ก็สอนกันไปตามแบบ แต่ก็คงเคยแบบหรือไม่ถึงแบบจึงได้กลายเป็นสำนักภาวะนินทาวาว่าร้ายเสียศีลคนที่ไม่ทำเหมือนคน

เมื่อพบแบบนี้เข้าก็ชักเลื่อมใสพระพุทธเจ้ามากขึ้น ด้วยท่านสอนว่าโลกนี้เป็นอนิจจัง หาระไรเที่ยงไม่ได้ พบพระพระก็ไม่เที่ยง เพราะขมเหงกัน พบสำนักวิปัสสนาก็ไม่เที่ยง ด้วยยังเสียดสีว่าร้ายคนที่ไม่ทำเหมือนคน รู้สึกว่าทนเกิดต่อไปไม่ไหวแล้ว เลยลาพุทธภูมิ เมื่อลา พระท่านค้ำ แต่ก็ตั้งใจแล้วจึงกราบเรียนท่านว่า ถ้าพระในพุทธศาสนาเป็นโจรอย่างนี้ ไม่ขออยู่เห็นพระต่อไป และไม่ขอเกิดพบพระแบบนี้ต่อไป เมื่อไม่เชื่อท่าน พระท่านก็ไม่สามารถยับยั้งได้ อนุญาตให้ลาตามความประสงค์

พบธรรมดา

ปี 2504-2505 พบของดี ก็จากสำนักวิปัสสนา ก็พากันว่าค่าเปรียบเปรยทั้งพระทั้งฆราวาส หาว่าโง่งเง่าเต่าตุ่น เดี่ยวนี้เขาทำกรรมฐานตามแบบใหม่กันแล้ว ยังทำตนเป็นเถรส่องบาตร ทำตามแบบเก่า ๆ อยู่ เขาจะไล่ตรง ๆ ก็เกรงว่าจะโดนศอกกลับ แกก็เลยค่าหมาค่าแมวเล่นโก้ ๆ ฟิงแล้วก็เลยเห็นเป็นธรรมดา เพราะทางนรกบอกว่า บันทึกไว้เรียบร้อยแล้ว หัวหน้าคณะมีหวังเวจีแน่ เมื่อทราบว่าเป็นสัตว์นรก ต่ำกว่าสัตว์เดรัจฉาน เมื่อถูกค่าใคร โกรธสัตว์นรกค่า ก็เลยเต็มทนแล้ว เลยเอาอาการที่เลวทรามของคณะสัตว์นรกเป็นเครื่องพิจารณา ความสบายใจก็เกิด มีสุขใจ เพราะเห็นเป็นเรื่องธรรมดา

ต่อมาปี 2505 สมภารวัดพรวนนิมิตให้ไปอยู่เป็นเพื่อน เมื่อไปก็พบดีอีก ท่านสมภารเองเที่ยวบ้านผู้หญิงทั้งกลางวันและกลางคืน ต่อมาก็เกิดทะเลาะกับพระลูกวัด เลยพบธรรมดา คืออนิจจังเข้าอีก เลยเห็นเป็นธรรมดา สบายใจ ต่อมาก็พบอารมณ์พระนิพพาน คือเบื่อโลกเต็มทน และก็เบื่อพระเลวพร้อมกันไป ปี 2506 กลับมาที่สำนักวิปัสสนาเดิมใหม่ พบอารมณ์เดิมเข้าอีก คิดจะจัดการเสียตามวินัยที่สงสารคณะพรรคเลวปล่อยมา คิดว่าเราเอาอารมณ์ร้ายเป็นเครื่องวัดใจจะดีมาก จะได้ทราบอารมณ์ที่แท้จริง เมื่อตกลงใจแล้วก็นั่งนอนปล่อยให้คณะเก่าว่าเสียดสีตามสบาย เอาอารมณ์วัดใจตัวเอง เป็นปรอทวิคอารมณ์ดีชั่วของจิต รู้สึกว่ามีผลมาก เรื่องเหตุที่จะบันทึกมีเรื่องทีกล่าวมาแล้ว โดยย่อเห็นเหตุ ต่อนี้ไปขอนำบันทึกมาเขียนไว้ เป็นบันทึกย่อ มีอะไรบ้าง อ่านต่อไป

บันทึกย่อ

เมื่อต่อสู้กับอารมณ์กระทบใจจนชนะบ้าง ไม่ใคร่ชนะบ้าง แต่รู้สึกว่าชนะได้ด้วยคนค่าอายุเรายังไม่ได้เต็มภาคภูมิ เมื่อพบหน้าเขาไม่มีอารมณ์มัว แต่คนค่าก้มหน้า ช่างท่าน ท่านอยากเป็นสัตว์นรกก็ตามใจท่าน ความรู้สึกนิกอย่างนั้น เมื่อพบท่าน เราไม่ได้ทำให้ท่านลงนรก เราเตือนท่าน แต่ท่านกลับด่าข้อนมา เราไม่รับ ท่านก็ต้องบรรพทุกเต็มอัตรา เราห้ามความต้องการท่านไม่ได้ สงสารเทวทัตที่มีคนหลายคนไปแย่งที่นอน แต่ก็ช่วยเหลือเทวทัตไม่ได้ แม้แต่ตัวเราเอง เรายังช่วยไม่ได้ จะช่วยเทวทัตไม่ทำให้ท่านพวกนี้ไปแย่งที่ได้อย่างไร

เมื่ออารมณ์รักพระนิพพาน ความสบายก็เกิด มีคืนหนึ่งไม่ได้บันทึกไว้ว่าวันที่เท่าไร มีพระมาบอกว่า เพื่อทรงอารมณ์พระนิพพานให้มั่นคง จิตจะดำรงอยู่ในพระนิพพานไม่คลาดเคลื่อนเมื่อปลงขันธ 5 แล้ว เมื่ออารมณ์จะเฟื่อง ให้ใช้อารมณ์สมถะภาวนาว่า “นิมิตจิตติ นิมิตจิตตา นิพพานะจิตติ นิพพานะจิตตา” ท่านให้ภาวนาไว้ อารมณ์จะหยั่งเข้าสู่พระนิพพานเป็นเอกัคคตารมณ์ คือมีอารมณ์ยึดพระนิพพานอย่างเดียว เอกัคคตา แปลว่า เป็นหนึ่ง (ไม่มีสอง) ภาวนาตามท่าน เมื่อปลงขันธ 5 จนพอใจ เห็นภาพพระนิพพานใส คล้ายมาลอยอยู่ข้างหน้า อารมณ์สบาย ตอนนี้นั่งชักหน้าพวกทั้งดำ ทั้งเสียดสี ชักไมโครกระเทือน คันก็ไม่ไคร่คัน มันด้านทั้งตัว ไม่ใช่ด้านแต่หน้า

การเจริญกรรมฐานแบบนี้เป็นแบบอัตตาคาหิ อัตตโนนาโถจริง ๆ ต้องอาศัยตัวเองเป็นสำคัญ ไม่มีที่พึ่งที่ปรึกษา จะอาศัยคณะไหน ท่านก็ไม่หนุนด้วย ถามที่ไรถูกค่าทุกที ก็เลยต้องอาศัยภาพนิมิต คำว่า ภาพนิมิต อ่านแล้วระวังอย่าตีความหมายต่ำจะตกนรก เมื่อต้องอาศัยภาพนิมิตก็ต้องใช้กำลังมานมาก ท่านกรุณาโปรดอิกน่าเสียดายที่ไม่ได้จดวัดเดือนปีไว้ ท่านมาบอกว่าต่อไปนี่ ถ้าเห็นอะไรไม่ชัดให้ทรงอารมณ์ถนัดด้วยคาถานี้ “ประโมทยะ” จะมีภาพชัดเจน เมื่อตรวจสอบผลปฏิบัติ แม้แต่ตรวจสอบอารมณ์จิตมีผลจริงตามท่านว่า เห็นจิตสบายเห็นสวรรค์ นรก พรหม นิพพาน ใสแจ้ว สบายใจมาก เคยคุยกับเทวดา พรหม พระ และทางนรก เล่นเพลินสบายใจกว่าเดิมมาก

งานที่สำคัญก็งานปรึกษาหารือ คณะสำนักยุบค่าทองคำ แต่ละรายตายไป ไปพบที่นรกทุกราย (เฉพาะสำนักที่พักอยู่ที่อื่นไม่เกี่ยวเพราะไม่เคยสมาคมด้วย) เมื่อไปพบที่นรก แยกขอมาโทษแต่ก็สายเสียแล้ว ทางนรกไม่อภัย เมื่อสร้างอารมณ์เห็นภาพสคใส ต่อไปท่านให้เจริญอริยสัง

พิจารณาอริยสัง

ตามที่ท่านสอน ขอกล่าวโดยย่อ ท่านสอนให้รู้ทุกข์

เพียงข่าวที่กินคำเดียว ท่านบอกว่าทุกข์ใหญ่ และระยะยาวมาก ก่อนที่ข่าวสุขจะเข้าปาก มีงานที่จะต้องทุกข์ดังนี้

1. ก่อนข่าวสารจะเป็นข่าวสุข ต้องหาอุปกรรมคือ เตา หม้อ น้ำ เชื้อเพลิง คนหุง สิ่งเหล่านี้ต้องลงทุนลงแรงหา และจัดทำ อากาที่ทำเป็นอาการของความทุกข์ เพราะต้องทำ เมื่อทำไม่ได้พักการพักเป็นอาการของความสบาย อากาที่ทำเป็นอาการของความไม่สบาย ท่านว่าเป็นทุกข์

2. ก่อนที่ข่าวเปลือกจะเป็นข่าวสาร ต้องซ้อม ต้องสี ต้องขนข้าวเปลือกไปทำเป็นข้าวสาร เป็นงานที่ต้องทำ เป็นอาการของความทุกข์

3. ก่อนที่จะเป็นข่าวเปลือก ต้องมีนา คือพื้นดินที่จะปลูกข้าว เมื่อมีแล้วก่อนที่ต้นข้าวจะขึ้น ต้องหาอุปกรรมคือควายสำหรับไถนา แอก ไถ คราด และอุปกรรมอื่น ๆ ตลอดจนพันธุ์ข้าว สิ่งเหล่านี้ต้องหามาด้วยความเหนื่อยยาก เป็นอาการของความทุกข์ เมื่อข้าวมีต้นแล้ว ต้องระวังรักษา ต้องเก็บเกี่ยวกว่าจะได้ข้าวเปลือกมาก็แสนลำบาก

4. ก่อนที่จะมีที่ปลูกข้าว คือที่นา เดิมเป็นป่า ต้องตัดต้นไม้ ขุดต่อไม้ ปรับพื้นที่ ยกคันนา การตัดต้นไม้แต่ละต้น ขุดต่อแต่ละต่อ ปรับพื้นที่ด้วยแรงคน จะได้แต่ละวาต้องเหนื่อยยากเป็น อารการของความทุกข์ รวมความว่าข้าวคำเดียวกว่าจะได้กินก็ทุกข์เสียมากมาย เมื่อเรากินข้าวก็ชื่อว่า เรากินทุกข์ เมื่อทุกข์เป็นเลือดเนื้อเรา เราจะมีอะไรตรงไหนเป็นสุข เป็นอันว่าร่างกายของเราทั้งร่าง เป็นเรือนร่างที่สร้างมาจากความทุกข์ และยังคงต้องมารับอารมณ์ที่เป็นทุกข์อย่างนี้ทุกวัน เธอคิดว่า โลกนี้เป็นสุขหรือ รับท่านว่าเป็นทุกข์พระเจ้าข้า ท่านสอนว่านับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป เธอจงมอง ทุกอย่างในโลกให้เห็นว่าเป็นทุกข์ตามความเป็นจริง ถ้าเธอยังมองเห็นส่วนใดส่วนหนึ่งของโลกว่ามีสุขแม้แต่นิดเดียว เธอไม่พ้นอบายภูมิ

กาลงท่าน ฟังแล้วสบายใจ เพราะท่านใช้คำว่า เธอมองเห็นส่วนใดส่วนหนึ่งของโลกว่าเป็น สุข เธอไม่พ้นอบายภูมิ อันนี้จริง ก็เจ้าประคุณโลกที่เป็นคนเลวนั้นยังเบา และโลกพระเลวนี่เสีย ไหนไม่ได้เลย สอนลูกศิษย์ให้ไปนิพพาน แต่ท่านอาจารย์ช่วยลูกศิษย์ดำเราทุกวัน โลกมันจะมีความสุขอย่างไร ถ้ายังเห็นว่าโลกเป็นสุขก็ต้องตั้งกองดำกันต่อไป เขาดำเรา เราดำเขาทำมันจะสนุกดี เหมือนกัน แต่เกรงใจนายบุญซึ้งจะจดแยะเลย ปล่อยให้แกดำฝ่ายเดียว เรานั่งบ้าง นอนบ้าง ฟังดำ และก็พิจารณาตามคำสอน นาน ๆ เข้าก็ योगไปนรก ถามเขาว่า ใครได้ปริญญาไหนแล้ว ทางนรกกี้ แข็งปริญญาให้ทราบ ส่วนใหญ่ได้คุณฐิบัณฑิต (อเวจีมหานรก) ก็เลยไม่กล้าดำตอบ ไม่กล้าโกรธแค้น เพราะแม้จะแข่งกับแกนดาไหนก็คงไล่ไม่ทันแน่แถมจบเกมแล้ว เราเพิ่มจะเริ่ม มันจะทันกันได้ อย่างไม่ แกจบแล้ว แกยังเอาปริญญาพิเศษต่อเรื่อย ๆ กว่าเราจะกวาดทัน ท่านอาจจะพากันลงโลกกันตไปแล้ว เรากวาดไม่ทันแน่ เลยไม่กวาด นอนหัวเราะสบายใจกว่าดำได้ตอบกันแก

เมื่อปลงทุกข์สัจจะแล้ว ไม่นานนัก อารมณ์ก็จับทุกอย่างเป็นทุกข์ อารมณ์ไม่เคลื่อนไหว ท่านมา สอนเหตุของความทุกข์ คือ ตัณหาสามประการ ได้แก่ อยาก บอกว่าจะอยากอะไรต่อไป อยากเป็น ทุกข์ ทุกข์เกิดมิได้ก็เพราะอยาก อยากมาก ทุกข์มาก อยากน้อย ทุกข์น้อย ไม่อยากเลย ไม่มีอะไรจะ ทุกข์ ไม่มีอะไรอยาก พิจารณาอยู่แล้ว ระยะเวลาเป็นระยะ 2505 ไม่ได้จดไว้ว่าเดือนอะไร อริยสัจ ท่านา สอนสองอย่างเท่านั้น ท่านบอกว่ามรรค เราทำอยู่แล้ว การปฏิบัตินี้เป็นตัวมรรค นิโรธ อ่านว่านิโรธ ไม่ถูก ต้องอ่านว่า นิโรธะ แปลว่า ดับ ตัวนี้เป็นตัวผล ก็มองเห็นทุกข์อยู่ทุกวัน ถ้าเราอยากดำตอบก็ เป็นทุกข์ เราไม่อยากดำตอบขณะภาวะดำก็เป็นทุกข์ไปฝ่ายเดียว สบายใจ ไม่มีอะไรหนักเลย

พรหมวิหาร 4

เมื่ออริยสัจผ่านไป ให้ทรงพรหมวิหาร 4 โดยแจ้งว่า อารมณ์เป็นทิพย์จะผ่องใสยิ่งขึ้น โดย ท่านตั้งคำถามว่า การเจริญเมตตาพรหมวิหารนั้นทำอย่างไร ท่านตอบเองว่า ต้องไม่โกรธ ไม่ผูก โกรธ

ตอนนี้ มีหมายเหตุเขียนไว้เมื่อวันที่ 25 พ.ค. 2506 ว่า ธรรมเนียมนิมิตกองแรก (คือพรหม
กฏพระเจ้า) ท่านบอกที่วัดดาวดึงส์ วันนั้นมีคนมาหา ถามเขาว่าเอาเทียนมาหรือเปล่า ตาไม่ดี ต้องจุด
เทียน เขาบอกว่าเอามา ความจริงจะจุดเทียนบูชาพระ ตอนกลางคืนท่านบอกว่าตาไม่ดี เอาคาถาฉบับนี้
ภาวนา มีด ๆ ก็อ่านหนังสือออก คือ ทิพยจักขุญาณแจ่มใส ไม่ใช่ตาเนื้อดี คาถาดังนี้ “อิติปิโส วิเส
เสอิ อีสเสพุทธานเมอิ (อิเมนาพุทตังโสอิ) อิโสตั้งพุทตปิติอิ” ตามบันทึกเขียนไว้ว่า ทำให้ทิพยจักขุ
ญาณแจ่มใส ได้จู่ตูปปาตญาณ อตติตังสญาณ อนาคตังสญาณ ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ ยถากรรมมุ
ตาญาณ แจ่มใสกว่าเดิม

เมื่อผ่านพรหมวิหาร 4 แล้ว ท่านให้เร่งรัดอสุภกรรมฐาน และมรณานุสสติกรรมฐานให้
บำเพ็ญบริบูรณ์ 10 ให้ครบ (เต็มกำลังใจว่าทำได้แน่ ไม่ท้อถอย) และมีอริยสังขเป็นแม่บททำให้
ทิพยจักขุญาณแจ่มใสชัดเจน

ตามบันทึกมีว่า วันขึ้น 14 ค่ำ เดือน 8 เจริญกรรมฐาน จิตหยั่งกามาวจร มีดาวดึงส์ พรหม
และนิพพาน (ทำตามลำดับคำไปหาสูง เพื่อสอนอารมณ์) เมื่อเข้าสู่อารมณ์พระนิพพานเต็มอารมณ์
ตามที่มีเกิดเปล่งวาจาว่า เราจะเลี้ยวพระพุทธเจ้าให้อ้อม เมื่อเปล่งเสียงก็มีเสียงตอบมาว่า พระพุทธ
เจ้าท่านอ้อมแล้ว จงเลี้ยวตัวเองให้อ้อมด้วยอริยผลเถิด เมื่อสุดเสียงก็เห็นตัว ท่านที่พูดคือท่านมหา
กัจจายนะ พระอาจารย์สอนอภิญญา และวิปัสสนาประจำตัวนั่นเอง ท่านนอนอยู่ มีพระอื่น ๆ นั่ง
ล้อมอยู่หลายรูป

ตอนรุ่งอรุณ อารธนาขอพบท่านมหากัจจายนะ ขอความปราณีจากท่านว่าถ้าไม่เกินวิสัย
ขอให้ช่วยให้ได้อรหันต์ในชาตินี้ ท่านบอกว่าอีก 10 ปีเศษ จะเห็นหน้าเห็นหลัง (อาจจะตายไปใน
ฐานะไม่อยากกลับ)

ตอนเช้า ฟังเทศน์อาจารย์คณะวิปัสสนา ท่านอาจารย์เจ้าสำนักเป็นเจ้าคุณมีนามว่า ภาวนาภา
รามเถระ ท่านเทศน์เราก็ฟัง ท่านเทศน์สอนของท่านดีว่าตามตำราไม่มีผิด เทศน์เพราะ เทศน์ไม่ผิด
แต่ทำไมค่าเก่ง เสียดสีเก่งไม่ทราบ ทำให้ลูกแถวทำตามเป็นแถว เลยกลายเป็นมิตรแท้กับนายบัญชา
ไป ช่างท่าน ท่านเทศน์เราฟัง คิดว่านี่เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าไม่ใช่คำสอนของตาเถรชอบ
ค่า ฟังด้วย กำหนดจิตตามอารมณ์พระกรรมฐานไปด้วยพบท่านมหากัจจายนะ ท่านยืนยันตามคำเดิมว่า
อีก 10 ปีเศษ ๆ จะเห็นหน้าเห็นหลัง ฟังท่านไม่ใคร่เข้าใจ

เมื่อฟังเทศน์อยู่ อารมณ์เข้าสู่นิพพาน เห็นสมเด็จท่านมา นมัสการท่าน ท่านบอกว่าอีกสิบปี
เศษ ๆ จะได้ไปอยู่ด้วยกัน เป็นอันว่าท่านยืนยันตามที่ท่านมหากัจจายนะบอกไว้ ท่านพูดต่อไปว่า ถ้า
ทำแบบถึงก็ช่างไม่ถึงก็ช่าง ปี 2507 จะเข้าสู่โคตรภูประมาณ พ.ย. 2507 จะได้โสดาบัน (ทั้งนี้หมายถึง
ถึงเอกพิชัย) รู้สึกดีใจมาก ทำให้เกิดกำลังใจ บันทึกตอนนี้เขียนไว้วันที่ 7 ก.ค. 2506

บันทึกวันที่ 15 ก.ค. 2506 ตรงกับแรม 9 ค่ำ เดือน 8

วันนี้เจริญกรรมฐานเวลาประมาณ 8.30 น. มีแขกมาคันระหว่างทำ เมื่อเสร็จจากการรับแขกแล้วก็เข้าเจริญกรรมฐานต่อ จิตจับอานาปาฯ และปราโมทย์เป็นอารมณ์ เมื่อภาวะจิตเข้าสู่แดนพระนิพพาน พบท่านโมคคัลลาน์ และท่านกัจจายนะ แล้วเข้าไปสู่น้ำห้อง ๆ หนึ่ง มีพระบอกว่า เป็นประทับของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นท่านเสด็จออกรับแล้วทรงนำบาตรลูกหนึ่ง ทรงเทน้ำเก่าในบาตรออกแล้วทรงตักน้ำใหม่ ทำน้ำมนต์ คิดว่าท่านจะรดน้ำมนต์ให้ แต่ความจริงกลายเป็นท่านสอนให้ทำน้ำมนต์โปรดคน น้ำมนต์ที่ทำห้ามเรียกค่าจ้างรางวัล ให้สังเคราะห์ด้วยอำนาจเมตตา แม้แต่ดอกไม้ธูปเทียนก็ให้ถือว่าเป็นเรื่องไม่จำเป็น ถ้าเขามีมาหรือหาได้ง่ายก็ให้จัดหามา ถ้าหาได้ยากก็ไม่ต้อง

วิธีทำน้ำมนต์

ให้เอาน้ำใส่ในบาตรแล้วเพ่งจิตลงสู่ก้นบาตร ระลึกถึงพระพุทธรูปคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ ในอดีตทั้งหมด แล้วสวดอิติปิโสทั้งสามห้อง ขณะสวดให้เพ่งจิตลงก้นบาตรแล้วอธิษฐานว่าขอกระแสน้ำนี้จงซาบซ่านไปทั่วร่างกาย กำจัดโรคาพยาธิของมนุษย์ทั้งหลาย และสัตว์ให้หายโดยฉับพลัน แล้วว่าอิติปิโสต่อไปอีกหลายจบก็ได้ตามความพอใจ เมื่อพอใจแล้วอธิษฐานตามเดิมอีกครั้ง เอมือวนรอบบาตร ว่าอิติปิโสห้องต้น จนครบ 1 ห้อง ห้องสองวนอีก 1 รอบ ห้องสามวนอีก 1 รอบ เป็นเสร็จพิธี

เรื่องคาถาในกรรมฐาน

นักเจริญสมาธิถึงอารมณ์ฌาน และทรงฌานได้ มีประเพณีที่ทราบกันว่าต้องเห็น และรับการศึกษาจากท่านที่เป็นอธิษฐานกายเสมอ จนมีระเบียบว่า เมื่อก่อนจะทำกรรมฐานต้องเตรียมกระดาษดินสอไว้ เมื่อท่านบอกอะไรจะต้องรีบจดอย่าให้ค้างถึงสว่าง จะลืมคาถาบางตอน ถ้านักทรงฌานไม่พบเรื่องอย่างนี้จะเป็นเรื่องทรงฌานที่แปลกมาก อาจจะเป็นฌานเท็จก็ได้

ถามเรื่องมานิพพาน

กราบทูลถามท่านว่า ข้าพระพุทธเจ้าจะมานิพพานในชาตินี้ได้หรือไม่ ตรัสว่าอีก 10 ปีเศษเล็กน้อยจะมาอยู่ที่นิพพาน แล้วทรงเอาพระหัตถ์เบื้องขวาลูบหลังสามหน กราบทูลถามว่า เมื่อไรจะได้พระโสดาบัน ตรัสว่าขี้เกียจมาก จะได้พรรษาหน้า ถ้าไม่ขี้เกียจพยากรณ์ไม่ได้ เพราะขึ้นชื่อว่ามรรคผล เป็นเรื่องของคนปฏิบัติ กำหนดเวลาแน่นอนไม่ได้ วันนี้เลิกเวลา 10 น. พอดี สบายใจ

เวลาเย็น เจริญกรรมฐานต่อตามแต่เวลาจะอำนวย เพราะมีเรื่องสอบสวน สอบสวนเป็นงานที่ต้องทำ แต่ก็ไม่ยุ่งกับกรรมฐาน เมื่อว่างก็ทำกรรมฐานทันที งานหลวงไม่ขาด งานราษฎร์ไม่เสีย

ถือว่าใช้ได้ เมื่ออารมณ์สมณะดี ตั้งอารมณ์ไว้ในฉาน 4 พอควร ก็เคลื่อนออกไปตามอารมณ์ มีอารมณ์วิปัสสนาพอสมควร ร่างสะอาด ใจสะอาด ไปสู่พระนิพพานตามความพอใจ เห็นสมเด็จท่านทรงบรรทมตะแคงขวา เข้าไปถวายนมัสการท่าน ท่านทรงให้โอวาทว่า เมื่ออารมณ์ทรงฌานให้ตัดสักกายทิฏฐิเสีย จะได้พระโสดาบัน กลับมาร่ายเวทต่อสู้อกับสักกายทิฏฐิพอสมควรแก่เวลา ก็เลิก คุณาพิกาเป็นเวลา 20 น. พอดี

16 ก.ค. 2506

วันนี้ พบท่านมหาจักจายนะ แล้วพบพระกาฬ ถามว่า ท่านเป็นพระกาฬใหม่ ท่านตอบว่าใช่ บอกว่าเอาชีวิตฉันออกจากร่างที่ได้ใหม่ ฉันเกลียดกายฉัน ท่านหัวเราะแล้วพูดว่าเรื่องเกิดเรื่องตายเป็นกฎของกรรม พระกาฬไม่เกี่ยว แล้วท่านก็หลีกไป เมื่อกลับไปพบท่านมหาจักจายนะใหม่ ท่านสอนให้ทำจิตให้มั่นคง ถามท่านว่า วันนี้จะได้พบสมเด็จไหม ท่านบอกว่าประเดี๋ยวรออยู่ครู่หนึ่งก็ได้พบท่าน ทรงสอนว่า เพื่อความเป็นพระโสดาบันของเธองปฏิบัติตามนี้

1. ก่อนฉันอาหารให้พิจารณาอาหารให้เห็นเป็นของน่าเกลียด
 2. ให้เจริญอุสภกรรมฐานให้มาก เพื่อตัดราคะ
- (จบแค่นี้ คงจะหายไปเสีย 1 หน้า)

16 พฤษภาคม 2516

วันนี้ได้ทราบจากคนให้บวชพระว่า คนที่จะให้บวชที่อยู่ อ.สรรค์บุรี แถบวชเสียแล้วและจะขอมายู่ที่วัดตามที่ตกลงไว้ก่อนบวช อาตมาเลยบอกปฏิเสธไม่ยอมรับ เพราะแกมาบอกให้บวชและก็จัดหาเจ้าภาพให้ แต่แกกลับหาทางบวชตัวเอง โดยไม่แจ้งให้ทราบก่อน รวมทั้งผู้ปกครองก็ไม่ได้ เมื่อลูกจะละเมิดสัญญา พ่อแม่ควรยับยั้งหรือมาแจ้งให้ทราบ แต่แกไม่ได้ปฏิบัติอะไรสักอย่าง เห็นว่าแกไม่เป็นเรื่องทั้งคู่ จึงบอกปฏิเสธ ไม่ยอมให้มาอยู่ร่วม

ขอท่านเจ้ากรมกรุณาบอกบรรดาท่านเจ้าภาพบวชพระด้วยว่า คนที่จะบวชเป็นพระที่ว่ามีไว้ 6 รายนั้น บัดนี้เหลือ 5 ราย แต่ทว่า 5 รายนี้ ยังไม่ได้เข้าวัดเป็นนาค จะเข้าต่อเมื่อถึงวันที่ 1 มิถุนายน ฉะนั้นขอให้บรรดาเจ้าภาพทุกท่าน อย่าเพิ่งซื้ออุปกรณ์บวช ขอให้รอจนกว่าบรรดาพวกที่จะบวชเข้าวัดครบตัวแล้วจึงค่อยซื้อด้วยถ้าซื้อแล้วถ้าบังเอิญโดนนาคเบี้ยวแบบนายคนที่บอกมาจะกลายเป็นซื้อเหลือไป

วันนี้ ผู้จัดการธนาคารออมสินมาหา ถามว่าญาติลิงดำ คนเดียวกับท่านหรือเปล่า แกแจ้งด้วยว่าทางออมสิน อ.เสนาเขาถามมา เลยบอกว่าลิงดำก็ลิงดำ ฉันก็ฉัน ไม่เกี่ยวกับ แต่รู้จักกันดี เขาจะแจ้งไปทางเสนาเวลานั้น ที่ไม่บอกความจริงก็เพราะว่า ทางวัดเดิมมันไม่รู้จักรักษาความดีของหลวงพ่อบาน ปล่อยของดีทั้งหมด เมื่อทราบว่ามีดี มันก็จะทำให้เหนื่อย คนพวกนี้เข็ดความ

ประพุดิของมันมาแล้ว เลยไม่อยากให้ทราบความจริง ถ้าเขามาถามหรือถามมาทางนี้ ก็ตอบว่าถามท่านเองก็แล้วกันก็เกี่ยวข้องไปยุ่งกับมัน เพราะมันกำลังหาเงิน เกรงว่าเงินจะละลายไปไม่มีประโยชน์กับพระศาสนาตามควร ด้วยเขาจะตั้งมูลนิธิ

เรื่องมูลนิธินี้หลายวัดมาแล้ว ตามหัวเมือง เงินละลายหายสูญหาที่ไปไม่ได้หลายวัดแล้ว จึงไม่อยากสนับสนุนเรื่องนี้ ผู้มีแล้วสร้างให้หมดคิดว่า ไม่เข้าใจเรื่องเงินสงฆ์หาย และที่พวกบางนมโค อ.เสนาห์แหละ ที่มันจะสูบเงินสมัยหลวงพ่อบาน ครั้นไปทวงถามเขา มันก็ประกาศตนเป็นศัตรู คนเช่นนั้น สมัยนี้ยังมีตัวตนอยู่ ถ้ารวมเงินเป็นก้อน สมภารปัจจุบันอยู่ในอำนาจของนายก เรื่องการเงินในรูปเดิม อาจกลับมาอีก ก็เป็นเงินสงฆ์ไม่นานเงินส่วนนี้ก็จะกลายเป็นเงินชาวบ้านไป เมื่อพามาถามจึงปฏิเสธส่งไปเลย เพื่อป้องกันการรบกวน

17 กรกฎาคม 2516

เมื่อวันเดินทางกลับตั้งใจจะลงมาพบก่อนออกเดินทาง แต่ทว่าอาการทางกายมันคงไม่ดี ด้วยได้ยินเสียงตีระฆัง ครั้งแรกตื่น แต่ฟังเพลินไปหน่อย หลับอีก และแถมหลับตอนเข้าอิกวาระหนึ่ง คือเวลาที่ให้ศีลแก่ประชาชนที่มาทำบุญเขาอาราธนาศีลอุโบสถให้เพียงมูสาเลยหลับไปอีกหน่อย พอรู้สึกตัวให้ต่อไป ไม่ให้สุราฯ มาจับเอาตอนวิกาลฯ เลย ชาวบ้านหัวเราะชอบใจกันใหญ่ ตอนบ่ายพอพวกกรุงเทพฯ กลับหมด เวลาประมาณ 15 น. พอล้มตัวลงก็หลับต่อไปถึง 17 น. เป็นเวลาที่นัดกับพระว่าจะอธิษฐานพรรษาพอดี ทั้งนี้ เพราะรู้สึกตัวว่าเพลียมาก ต้องขอร้องด้วยที่ไม่ได้ลงมาพบ และปรึกษาเมื่อก่อนออกรถมา

เรื่องที่จะหาซื้อคือเรื่องเครื่องขัดหิน ไม่ทราบว่าคุณพูดสุขจัดหาแล้วหรือยัง ด้วยขณะนี้ทางช่างจะลงมือใช้แล้ว ถ้าหาได้กรุณาส่งมาด้วย ถ้าหาไม่ได้จะจัดหาซื้อที่นี้ แต่ทราบว่าราคาแพงกว่าที่กรุงเทพฯ เมื่อไม่มีก็จำต้องซื้อ เพราะถ้าเขามีหวังขาดทุนนี้ด้วยคนให้เช่าเขาคิดราคาวันละ 100 บาท งานของเราทำมีเวลาจำกัด เพราะพระทำ กว่าจะลงมือทำก็สาย และอาจจะเลิกเร็วด้วย ต้องทำวัตรสวดมนต์เย็น ไข้ของเขาวันละร้อย กว่าจะเสร็จงานก็เห็นจะซื้อเครื่องได้ก่อนเครื่องหรือเติมเครื่อง จึงตัดสินใจหาเอง

เรื่องอาคารสื่อสาร จะซื้อภายในไม่ช้านี้ ด้วยช่างบอกว่าจะว่างงานอีกไม่เกิน 15 วัน คงทำรูปตามที่สมเด็จพระสังฆราชจริงอาดมาลิมไปแล้วเมื่อท่านเจ้ากรมพูดอีกก็นึกได้ และเมื่อคืนวันที่ 16 ท่านเตือนว่าต้องทำตามนั้น ความประสงค์ของท่านมีอย่างเดียว คือไม่ให้ใครเหมือน และร้อนน้อยด้วยหลังคาสูงไม่ใคร่ร้อน ถ้ามช่างแล้วทำได้ การออกมุขเป็นไปตามแบบไทยแท้ แต่ไม่มีมุขยื่นมากนัก ท่านบอกส่วนของท่านมาพร้อม สวยหรือไม่เป็นเรื่องของท่าน ทำแบบครึ่งไม้ครึ่งตึก ท่านบอกว่างานเร็ว ราคาถูกกว่าตึกล้วน ท่านกะราคาประมาณ 2 แสนเศษ หรือ 3 แสน จะทำแบบค่อย ๆ ย่ำเท้า ไม่เร่งให้เสร็จเรียบร้อยเร็ว ประเภทเป็นหนี้มาก แต่อาจจะทำเงินทุนไปบ้างพอไม่ลำบากใจ

กำหนดเวลาแล้วเสร็จ ทำบ้างหยุดบ้าง คงไม่เกิน 24 เดือน เป็นอย่างช้า ท่านว่าอย่างนั้น อย่างเร็วก็เดือนท่านไม่ได้บอก

ไม่ทราบใครบอกว่า คุณอ้อยจะตัดมดลูก อาตมาเห็นชอบด้วย ถ้าตัดมดลูกยาที่ให้มาก็ไม่ต้องใช้ เพราะยาที่ท่านให้มา เพื่อใช้กับมดลูก ตัดเสียไม่ให้มันเป็นเลขก็ดีเหมือนกัน หมดเรื่องยุ่งยาก ภายหลังไม่ต้องนั่งคิดนอนคิดว่าเมื่อไรจะเป็น และไม่ต้องเสวยทุกขเวทนาเมื่อมันเป็นหมดหวังไป เมื่อตัดมดลูกแล้ว เรื่องสอบใหม่คงจะมีแต่การเป็นลมในบางโอกาส สบายกว่าปล่อยให้สอบทางมดลูก

12 สิงหาคม 2516

คุณอ้อย

จดหมายที่ฝากคุณแป๊ะมาได้รับ และทราบความแล้ว เห็นใจคุณนะที่ยังจะต้องรักษาตัว และถูกเกณฑ์ให้เข้าสมทบบริษัท เป็นอันว่าเล่นไฟแบบนี้ก็เอามันเป็นสมาธิ คือ ทรงอารมณ์อยู่ในตัวไฟ แล้วเอาเป็นวิปัสสนา ที่ไฟมันขึ้นมาแล้วทิ้งลงไปเล่นแล้วก็เลิกกลับบ้าน ไม่มีไฟติดมือมาเลย มันเป็นอนิจจังที่ไม่คงอยู่บนมือตลอดกาล ทุกข์ต้องคอยจ้งหว่าที่จะชนะ แล้วก็มีการเครียดทางกาย ต้องทนเมื่อย อนัตตาในที่สุดก็หาอะไรคงอยู่ไม่มีเลย เลิกแล้วต่างคนต่างไป ดีไม่ทะเลาะกัน ก็เหมือนไปสู่อุบัติไปแล้ว ทะเลาะกันก็เหมือนไปทุกคิด ถ้าไม่มี ไม่เล่นเลยไม่มีทุกข์ เหมือนเรา ถ้าไม่เกิดเสียอย่างเดียว เรื่องยุ่งอย่างนี้ไม่มีเลย แล้วจะเกิดมันทำอะไรต่อไปอีก

เรื่องพระ ไม่ขัดที่จะถวาย เต็มใจรับด้วยเจ้าของหวังบุญ เรื่องพิธีกรรมเป็นเรื่องของเจ้าภาพ ชอบอย่างไรควรทำอย่างนั้น มิฉะนั้นจะเกิดไม่สบายใจ บุญอยู่ที่ทำแล้วสบายใจเรื่องของพระ ถ้าพิธีกรรมไม่เกณฑ์ให้ออกจิวเห็นว่าได้รับแล้ว จะเอาไปไว้ที่ไหนต้องพิจารณาภายหลัง เพราะพระโลหะหายง่าย ถ้าไม่มีการระวังรักษาที่สมควร ในวาระแรกจะเอาเป็นพระประธานในหอกรรมฐานใหม่ ก่อน ต่อเมื่อเห็นที่ใดควร จะพิจารณาทีหลัง

ตอบปัญหาท่านเจ้ากรม

ข้อหนึ่งถามมาไม่ชัด ขอเดาตอบดังนี้ ผู้ที่จะโมทนาบุญได้โดยที่เจ้าของบุญไม่เจาะจงต้องเป็นปรตทัตตูปรต ที่มีกรรมเป็นอกุศลบางจ้อยจริง ๆ คือเกือบจะเป็นอสุรกายแล้ว จึงจะมีโอกาส

ถ้าหากว่าจะขี้เกียจทำบุญ แล้วเที่ยวคอยโมทนา เห็นจะอานกันแน่ ด้วยต้องไปดักแด้ ดักดานอยู่ในนรก และเปรตนานเกินพอดี เมื่อโผล่ขึ้นมาเมืองมนุษย์ ถ้าไม่เคยมีศีลเลขก็เป็นคนไม่ได้ ต้องเป็นสัตว์ไปตลอดกาล ถ้าเคยมีศีลบ้างก็พอปะทัง เป็นคนประเภทไม่มีใครเต็มบาทเมื่อเป็นคนไม่เคยมีทานบารมีมาเลขก็อดขนาดอาน หากินเองไม่ได้กิน มีทานบารมีบ้างพอเอาน้ำหล่อห้องบ้าง พอควรรอด ๆ อยาก ๆ ไม่เคยมีภาวณา อบรมใจบ้าง ก็โง่ดักดาน ไม่เห็นมีอะไรดี ข้อนี้ความจริงหากคำถามไม่พบ เขียนล่อย ๆ มาอย่างนั้นเอง

ข้อสอง สงสัยเรื่องเทวดาบริวาร ข้อนี้ไม่ยาก เขาทำบุญประเภทเดียวกัน แต่ขาดวิหารทานที่ อารมณ์เต็ม คำทำบุญสร้างวิหารทานเหมือนกัน แต่ทำประเภทเสียไม่ได้ ท่านบอกว่าเหมือนบอก บุญกฐินผ้าป่าที่ถวายพระจริง แต่คนถูกชวนจำใจทำมา อย่างนี้เป็นบริวารประเภทที่กล่าวมา มีบุญ ถึง แต่ขาดบ้านอาศัย ถ้าไม่เข้าใจถามมาใหม่ คำถามฉบับก่อนยังหาเวลาตอบไม่ได้ ด้วยยุ่งจีปาระ รอกินนิต จะตอบให้ หรือจะลืมไปเลยก็ไม่ทราบ

17 สิงหาคม 2516

เรื่องคุณเชิดพันธ์ (บุลสุข) ได้ยินคนเล่าว่าอย่างนั้น ก็ว่าไปตามเขา ไม่มีอะไรพิเศษ

เรื่องคุณวินัย สมเด็จพระท่านบอกล่วงหน้ามาสามวันแล้วว่าจะมีคนหาเงินมาให้สองแสนบาท แต่ท่านไม่ได้บอกว่าจะให้เพื่อทำอะไร ก็เลยเฉยไว้พอคุณวินัยมา ก็เลยเดาเอาว่า คงเป็นคนคณะนี้ที่ จะหาเงินสองแสนบาท เป็นเรื่องของการเคาปกติแล

เรื่องพระที่ คุณอ้อยส่งข่าวมา เมื่อจดหมายมาถึงสมองกำลังมัว อ่านไม่ถนัด วันนี้ทรงพระจี จัด ท้องถ่ายไม่มีแรง เลยเอามาอ่านใหม่ ทราบว่าหน้าตัดประมาณ 3 สอก เอาเข้าสำนักใหม่ไม่ได้ คง ต้องโช่วไว้ที่ศาลาก่อน จะให้วัดเสริมศรีหรือ จดหมายถามไปว่าจะสร้างอาคารเพิ่มเติมให้เขาจะเอา ใหม่ มันยังไม่ตอบมา เวลาผ่านไป 2 อาทิตย์แล้วต้องดูไปก่อน ด้วยมันทราบว่า เมื่อเข้าไปทำ เกรง ว่าจะไปไล่เบียดเรื่องผลรายได้ของวัด เจ้าพวกนี้ไว้ใจยากจะให้พระไป ดีไม่ดีมันอาจรวมมือกับขโมย ตัดคอพระชายเสียก็ได้ ต้องดูพระที่เดิมอยู่ก่อนจึงจะให้ไป และมีโบสถ์เรียบร้อยแล้ว คนเฝ้าดีก็ควร ให้ไป

เรื่องคำถาม ขอตอบตามนี้ สมองงง อาจจะไปบ้าง จะลองตอบดู

1. ทานที่ส่งให้ปรัดตัดดูปชีวีเปรตนั้น แปรก่อน ประระ หรือประรัง (ซื่อน ต. เข้ามาตามแบบ บาลี) แปรว่า ผู้อื่น ปชีวี แปรว่า มีความเป็นอยู่เนื่องด้วย (คนอื่น) รวมประระเข้ามา เปรต แปรว่าผู้ละ ไปแล้ว รวมความว่า คนที่จะไปแล้วและทรงความเป็นอยู่ด้วยผู้อื่น พวกนี้มีดี แต่ดียังมาไม่ถึง และมี อกุศลบางมากแล้ว จึงมีโอกาที่จะโมทนา เพื่อความอยู่เป็นสุข เปรตฉลาดกว่าคนตรงที่รู้ผลที่ให้อะไรเป็นบุญ อะไรเป็นบาป ใครให้บาปไปแก่ไม่รับ ด้วยแก่กำลังมีบาป ทำให้เป็นทุกข์ และบาปก็ ยังไม่หมดตัว เหมือนคนที่กินยาพิษ แร่งยาพิษให้โทษ ยังไม่หมดฤทธิ์ใครให้กินยาพิษอีกก็คงไม่ ยอมกิน

ตัวอย่างที่ข้างวัดปากคลองมะขามเฒ่า เขาทำบุญให้คนตาย ออกไปเที่ยวเดินเล่น เห็นพระ ภูมินั่งเต้าทำอยู่บนที่สูง (แท่น) ลูกน้องล้อมรอบสักสี่ห้าสิบคน เสียงพระภูมิจำถามว่า บ้านโน้นเขาทำ บุญกัน ใครไปมาบ้าง เจ้าพวกผีทั้งหลายสัก 20 คน บอกว่า พวกผมไปมาครับ พระภูมิจำถามว่าได้อะไรมาบ้าง พวกนั้นบอกว่าไม่ได้อะไรเลย มันกินเหล้ากันทั้งบ้าน พระขึ้นบ้านมันก็ไม่สนใจ คน อารานาธรรมก็เมาเหล้าแหม่ง เขาจะรับแต่บุญ ไม่ยอมรับบาป

สุวิมลก็มา แกมมาต่อว่าเรื่องไม้ที่บอกว่าอีกนานจะใช้ และไม้ลงมือเลื่อยแล้ว เลขบอกแก้วว่า ไม้ของแก คิดว่าจะเอาทำกุฏิมหาเศรษฐี แกดีใจใหญ่ เลขตกลงตามนั้น และแกมีไม้ท่อนคิดว่าพอจะทำเครื่องบนโบสถ์ได้ครบ แกให้และจะเลื่อยให้เสร็จ ขอให้บอกตัวไม้ไปว่าจะเอาไม้ขนาดไหน อย่างละกี่อัน (ไม้แปรรูป) คุณนายกรณาบอกคุณศรศรี (หนู่ย) ด้วยเรื่องแบบโบสถ์อย่างอื่นยังไม่เสร็จไม่เป็นไร ขอให้คิดตัวไม้เครื่องบนทั้งหมด เว้นไว้แต่ไม้ระแนงมาให้ก่อนว่าใช้ไม้ขนาดไหน ยาวเท่าไร อย่างละกี่ชิ้น เจ้าภาพจะรีบจัดการให้โรงเลื่อย เลื่อยให้ โปรดทราบด้วยว่า ยายคนนี้แก่ รุระมาก นาน ๆ จะพบแกสักครั้งหนึ่ง เมื่อมีโอกาสแล้วก็ต้องรีบบอกแก มิฉะนั้นแกแหม่มจะเลย เวลา บอกคุณหนู่ยว่ากรุณาเขียนเรื่องไม้มาให้ก่อน เรื่องรูปสำเร็จเอาไว้ทีหลัง

12 ก.พ. 2517

อ้อย

เรื่องที่เกิดขึ้นนั้น อีก 2-3 วันก่อน ถ้าไม่หมดไปจึงมารับฉัน ขณะนี้ขอให้จูดรูปบอกพระรัตนตรัย พ่อปู่ และเกตุแก้วมณี พรสวรรค์ พวงทิพย์ พรทิพย์ หลวงพ่อปาน (ท่านเกตุแก้วมณี พรสวรรค์ พวงทิพย์ พรทิพย์ เป็นลูกหลวงพ่อบุญรอดก่อน ๆ จับผีเก่ง)

โดยเฉพาะหลวงพ่อบาน พวงทิพย์ พรทิพย์ เกตุแก้วมณี พรสวรรค์ ขอให้จัดการจับมัดพวกเหล่าร้ายเอาไปให้หมด คิดว่าปลอดภัย ฉันจะช่วยจัดการทางนี้ด้วย ปู่ฟ้าขาวให้ทั้ง 4 ประจำอยู่

พวกนี้ไม่ใช่ผีธรรมดา ขณะเขียนนี้มันก็ทำฉัน คื่นนี้จะลองรับมือกับมันก่อน ถ้าหากมันยังกวนอีก วันที่ 15 ให้ธมมารับก็แล้วกัน

ขอให้แดง (พล.ต.ศรีพันธุ์ วิชชุพันธุ์) ทรงหลวงพ่อบาน จะจัดการได้เด็ดขาด ที่มันเข้ามาได้ เพราะเกาะคนเข้าไป วันนี้จะลองจัดการที่วัดก่อน เชิญเกตุแก้วมณี พรสวรรค์ พวงทิพย์ พรทิพย์เข้าด้วยก็ได้ คิดว่าเหตุการณ์ร้ายไม่มีแล้ว ด้วยยกกำลังใหญ่มาแล้ว (เรื่องมีว่าผีเข้าสาวใช้)

4 มีนาคม 2517

เมื่อวันที่ 3 พบของดีเข้าแล้วคือยายอรพิน คนที่ติดต่อเมื่อคราวไปเผาคุณสนั่นที่วัดธาตุทอง แกรับอาสาจะทำผ้ายันต์ให้ แกพูดเหมือนกับจะทำถวาย คิดว่าราคาอย่างมากที่สุดก็เพียงผืนละ 1 บาท จะทำสัก 1 หมืนผืน เมื่อวันที่ 4 แกมาเสนอราคาผืนละ 8 บาท เลขบอกว่าไม่เอาราคาขนาดนี้ไม่รู้ว่าจะเอามาทำอะไร บอกแกแล้วว่าเวลานี้ทำเหรียญ และอย่างอื่นแล้ว มีคนเขาถวายพิเศษไม่ต้องเสียเงิน ด้วยที่นี้มีพิธีแจกฟรี แกก็ยืนยันว่าผูกดวงให้แล้ว แกจะเอารูปอาตมากับรูปหลวงพ่อบาน แกขอตรวจสอบว่าคุณตาของแกไม่ต้องจ่ายเงินสด แจกได้เงินแล้ว จึงจะเอาเงิน จอมคือสะเด็ดขาดเลย เลขบอกว่าให้ติดต่อทางด้านเจ้ากรม ด้วยการสร้าง และการเงินท่านเจ้ากรมเป็นผู้จัดการใหญ่

ท่านเจ้ากรมช่วยติดต่อให้ด้วย และช่วยอธิบายด้วยว่าราคาแบบน้ำมันปัจจุบันไม่เอา ราคา
ฝิ่นละ 1 บาท ยังคิดว่าแพง และเวลานี้มีของแจกที่เขาทำถวายพอแล้ว เรื่องฝ้ายยื่นข้อให้ไปติดต่อ
ทางวัดบางนมโค ด้วยทางนั้นเขาจัดทำงานใหญ่อาจจะต้องการ อาตมาคิดว่าราคาบ้า ๆ บอ ๆ แบบนี้
ทางวัดบางนมโคก็ไม่ต้องการ เรื่องดวงอาตมา และดวงหลวงพ่อบานที่แก่ผูกแล้ว บอกแก่ด้วยว่า
อาตมาเห็นว่าไม่สำคัญ เรื่องการผูกดวงไม่ใช่ของยาก ผูกเองก็ได้ และไม่มีการลงทุนอะไร ถ้าแก่
เห็นว่าราคาค่าผูกแพง ก็ให้บังสกุลเผาไฟไปเลย เป็นอันว่าอาตมาไม่รับ และรูปก็ไม่ส่งให้ เรื่องฝ้าย
ยื่นตั้งคเลย

คนนักบุญแบบนี้หาไม่ยาก มาติดต่อเข้าใจว่าเป็นนักบุญ เอาจริงเข้ากลับเป็นนักฉวยโอกาส
แบบอะไรไม่ทราบ

9 กุมภาพันธ์ 2518

เรื่องคนเก่าที่แตกออกไป ข่าวซู่ซ่าเหลือเกิน แต่ฉันปกติ ด้วยทราบแล้ว พระท่านบอกก่อน
สิ้นปี 16 แล้ว อย่าวิตก ทำทุกอย่างด้วยจิตเป็นกุศลใครมาก็รับ เขาอยากไปก็ไปท่านบอกไว้แล้วว่า
จะมีทั้งคนมาเอาจริง และมาดูมาลอง รวมความว่ามีทั้งคนมาชม และคนมาเพื่อเอาเรื่องไปด่า แก่ด่า
แก่ก็เหนื่อยเอง ปล่อยตามสบาย เรื่องอย่างนี้อ่าถือเป็นสาระ มีหลายเรื่องที่ทราบ เห็นเป็นเรื่องปกติ

งานที่มีการทรงตัว และก้าวเร็ว ผู้หวังทำลายย่อมมีมากเป็นธรรมดา พระพุทธเจ้าเองก็โดน
ยิ่งกว่าฉัน ถ้าได้ยื่นข่าวประเภทนี้ ทำเฉย ๆ เสีย อย่าไปโกรธเขา เวลานี้กำลังมาชักชวนที่มาสายเรา
ให้ไปเข้าสายที่เขาเคารพกัน และบอกว่าทำบุญกับมหาวิระเสียเงินเปล่า ไม่มีประโยชน์ อย่าโกรธ
เขานะ เราไม่ได้บังคับให้เขาทำบุญ และทำลาย เขาทำของเขาเอง ถ้าเขาฟังเราไม่มีโทษ ถ้าโกรธเขา
เราจะมัวหมอง

22 ส.ค. 2517

มีเรื่องกวนใจ ที่มีคนอ้างชื่ออาตมาเที่ยวทำการเรียไร และออกอากาศในกรุงเทพฯ มีคนฟัง
ได้ยินว่าอาตมาจะทอดผ้าป่าที่วัดมงคลสถิตย์ อ.บรรพพิสัย จ.นครสวรรค์ และวัดหนองกระโดน
อ.เมือง จ.นครสวรรค์ จนทางจังหวัดถามมาด้วยตนเอง ซึ่งผู้ไปประกาศ และแจ้งทางวัด ใช้ชื่อ
อาตมา ตามที่แจ้งมาในหนังสือที่ส่งมาพร้อมกันนี้ ท่านเจ้ากรมมีทางที่จะออกข่าวทางสถานีวิทยุ
ทอ. ในกรุงเทพฯ เพื่อแก้ข่าวบ้างไหม

ถ้าหากมีใครพอที่จะติดต่อทางท่านหลวงปู่ธรรมมาได้ก็ดี ด้วยรายการหลวงปู่ธรรมาท่านมี
คนฟังมาก เพราะเล่าประวัติหลวงพ่อบาน จนมีคนมาขอรับหนังสือไปหลายรายแล้ว ขอให้ท่านช่วย
ประกาศให้ ทั้งนี้ เพื่อแก้ข่าวที่ไร้ความจริง และเป็นโทษแก่ประชาชนผู้มีศรัทธา

หากไม่เกินวิสัย ขอท่านเจ้ากรมช่วยจัดการให้ด้วย

(ต่อไปเป็นบันทึกของหลวงพ่อกับจดหมายถาม)

19 ส.ค. 2517

นายประจวบ ช้างน้อย ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 4 ต.บางตาหงาย

นายเช่า ศรีเรืองไพร

นายเกษม บางเหลียง

กรรมการวัดมงคลสถิตย์ ต.บางหาย อ.บรรพตพิสัย จ.นครสวรรค์

มาแจ้งว่า มีคนไปแอบอ้างชื่ออาตมา (ใช้ชื่อ พระมหาวิระ หรือพระครูสถิตย์วีรธรรม อยู่วัดมณีสถิตย์ หรือทุ่งแก้ว มาสร้างวัดท่าซุง)

จะมาถวายผ้าป่าวัด...ฯ มีเงินมาถวาย 150,000 บาท จะมีทหาร ตำรวจใหญ่ ร่วมขบวนมาด้วย

คนผู้นี้ไปที่วัดมงคลสถิตย์ อ้างชื่อว่าพระมหาวิระ หรือพระครูสถิตย์วีรธรรม กำลังสร้างอยู่ที่วัดท่าซุง ซึ่งออกหาเงินร่วมกับพระมณีซึ่งเป็นศิษย์คนโปรดของพระมหาวิระ

ไปที่วัดเขามโน หนองกระโดน อ้างตัวว่าชื่อพระมณี เป็นศิษย์พระมหาวิระ

พระมณีเคยหากินทำนองนี้มาแล้ว

นมัสการหลวงพ่อกับที่เคารพอย่างสูง

เกล้ากระผมได้เขียน จ.ม. มานมัสการเรียนถามหลวงพ่อกับที่ให้พระมณีไปบอกเกล้ากระผมไว้ที่หลวงพ่อกับที่จักผ้าป่าสามัคคีไปทอดที่วัดเขามโน ตำบลหนองกระโดน อ.เมือง จ.นครสวรรค์ นั้น กระผมได้ให้โยมกลับมาเรียนถามหลวงพ่อกับที่ให้ชัดเจน เพื่อจะได้ทำการต้อนรับหลวงพ่อกับที่อันสมควรหรืออย่างไร ขอได้โปรดกรุณา หลวงพ่อกับที่แจ้งให้กระผมทราบด้วยครับ เพื่อจะได้ทราบกำหนดหลวงพ่อกับที่แจ่มแจ้ง

ด้วยความเคารพอย่างสูง

พระครูสุภัทร์ อังคุโร วัดเขามโน

24 กรกฎาคม 2518

คุณอ้อย

ช่วยบอกคุณหญิง (เขวามาลย์ บุนนาค) ให้ทราบด้วยว่า พระพุทธรูปเขาทำแทนด่าไป ดูไม่สวย ทางที่จะดูสวย และสวยมากกว่าที่คิดไว้ก็คือ "ทำเรือนแก้ว เป็นพระพุทธรูปชินราช" ถัดสติใจแล้วว่าทำเนไม่ไชจะทำ ขอให้คุณหญิงช่วยติดต่อกับช่างด่วน ขอให้ทำเรือนแก้วมาให้ ถ้ามีอยู่แล้วที่บ้านช่าง หรือมีที่อื่นขนาดได้กัน ขอให้ช่างช่วยส่งมาด่วน ขอให้ช่างทำทำยันกันลัมมาให้ด้วย

ขนาดความสูงของเรือนแก้ว จะสูงขึ้นไปอีกเท่าไร ขอให้ช่างบอกมาด้วยจะได้ตัดโซ่จักรให้ยาวให้เหมาะสม การเงินที่เพิ่มเป็น “พระพุทธรชินราช” นี้ ฉันไม่รบกวนคนอื่นจะออกถวายเอง เว้นไว้แต่จะมีคนมีศรัทธารับ

ทำงานวันที่ 6 จะดีมาก

(พระองค์นี้ คือพระประธานในโบสถ์วัดท่าซุง)

31 ธันวาคม 2518

เรื่องตำรวจที่อำเภอตาพระยาชุกยุ่ง มีข่าวมาว่าทางนั้นยังไม่ได้รับฝ้ายันต์ สงสัยว่าทางกองกำกับอาจจะยังไม่ได้ส่งไป ผู้แจ้งข่าวอาจจะบอกมานานแล้ว แต่ข่าวเพิ่งจะถึงก็ได้มีอีกข่าวหนึ่งบอกมาว่าตำรวจภูธรก็ร่วมรบ ทำไมจึงไม่มีส่วนได้รับ มีผู้มาจากทางนั้นมาขอรื้อองว่า ทางตำรวจที่นั้นอยากจะพบตัวด้วย เรื่องของแกงค์ต้องการกำลังใจ อาตมาจึงตัดสินใจไปหาตำรวจที่นั่นวันเสาร์ที่ 17 ม.ค. 19 เอาธงมหาพิชัยสงครามไปด้วย คราวนี้ท่านท่ามหาอำนาจให้ด้วย และย่อนให้ด้วย (ภัยย่อนไปหาศัตรู)

จะนั่นการมาคราวนี้ ท่านเจ้ากรมกรุณาบอกคุณอ้อยด้วยว่าไม่รับนิมนต์ฉันเพลบ้านใครทั้งหมด เพราะวันที่ 16 ออกเดินทางมานี้ ออกจากวัดประมาณ 10 น. กว่าจะถึงก็เย็นวันที่ 17 ไปตาพระยา วันที่ 18 ให้โอกาสคนที่จะมาพบตั้งแต่ 10 น. จนถึง 17 น. วันที่ 19 เวลา 9 น. ต้องไปบวงสรวงที่วัดภาวนาแล้วอยู่ถึงกลางคืน จึงไม่ควรรับฉันเพล ไม่ว่าบ้านใครทั้งหมด

การไปตาพระยา ถ้าไปไม่ใช้เวลามากนัก และกลับทัน เอรอดใหญ่ไปก็ดี คนจะไปได้หลายคน เพื่อเป็นกำลังใจแก่ตำรวจทหาร แต่ถ้าเอรอดใหญ่จะช้าเกินไป ก็เอรอดเล็กไป ตามแต่จะสะดวก

(ไม่มีวันที่)

หนุ่ย (มล.เอี่ยมสุขย์ กิตติยากร)

เรื่องมนมยิทินี้ เสียงที่ว่าใครมีผลพลอยได้ในด้านทิพยจักขุญาณนั้น ยังไม่ตรงตามความเป็นจริง ที่ถูกแล้ว เมื่อได้มนมยิทินี้ซึ่งเป็นอภิญญาแล้ว ผลของวิชาสาม คือ

1. ทิพยจักขุญาณ เห็นอภิสสมายกายได้
2. จุตูปปาตญาณ รู้ว่าคนที่เกิดมาแล้ว ก่อนเกิดมาจากไหน ตายแล้วไปไหน
3. เจโตปริยญาณ รู้อารมณ์กิเลสของตน และคนอื่น ตามที่ดูใจตนเองได้
4. ปุพเพนิวาสานุสติญาณ ระลึกชาติได้ตามชอบใจ
5. อตีตังสญาณ รู้อดีตของคน สัตว์ และวัตถุ
6. อนาคตังสญาณ รู้อนาคตของคน สัตว์ และวัตถุ
7. ปัจจุบันนังสญาณ รู้ปัจจุบัน คือใครอยู่ที่ไหน ทำอะไรอยู่

8. ยถากัมมุตตาณ รุกฺขของกรรมที่ให้มีความสุข ความทุกข์ของตนเอง และคนอื่น ตลอดจนสัตว์

ทั้งหมดนี้เป็นผลของสองในวิชาสาม ผู้ได้มโนมยิทธิได้ไปเองหมด แต่มโนมยิทธิยังมีการ
ถอดกายในออกไปสู่ภพต่าง ๆ ได้ เป็นทางที่วิชา 3 แท้ทำไม่ได้ รวมความแล้ว ที่มีเสียงว่า “มีผล
พลอยได้” นั้นไม่ถูก ต้องพูดว่า เป็นวิสัยของอภิญฺญามโนมยิทธิ ที่มีความสามารถคลุมวิชา 3

เพื่อผลที่ถูกต้องเมื่อต้องการรู้อะไรที่ไม่ขัดต่อธรรมวินัยขอจงอย่าใช้กำลังสมาธิ
ของตนเอง จงถามพระพุทธเจ้าเสมอ จะถูกต้องดี ไม่มีอุปาทาน รบกวณหลอกหลอน และ
จะมีโอกาสเฝ้าพระพุทธเจ้าเป็นปกติ ในที่สุดก็หลุดพ้นแบบสบาย ๆ

30 เมษายน 2523

เจริญพรท่านเจ้ากรรมที่นับถือ

เรื่องการเดินทางแต่ละคราว จะเป็นงานเทศกาลหรือเยี่ยมทหาร สงเคราะห์ผู้ยากจน และไป
พักผ่อน แต่ละคราวปรากฏว่ามีบุคคลที่ไม่เหมาะสมร่วมไปด้วยเสมอ เป็นการสร้างความเสียหายให้
เกิดขึ้นแก่หมู่คณะ และอาตมา ความเสียหายนั้นอาจคาดพิงไปถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เพราะศูนย์นี้เป็นศูนย์ที่พระเจ้าอยู่หัวทรงให้ตั้งขึ้น

ต่อไปนี้ การเดินทางแต่ละคราว ขอให้ท่านโปรดกรุณาจัดการพิจารณาคนที่จะไปด้วย
ขึ้นคณะหนึ่ง ช่วยคัดเลือกผู้จะเดินทางร่วมโดยมีกำหนดการดังต่อไปนี้

1. การไปพักผ่อน ขอให้มิให้ผู้ติดตามไปไม่มาก เพราะถ้าไปมากอาตมาก็ไม่มีโอกาสพักผ่อน
เพราะต้องเป็นกังวลในผู้ติดตาม ให้เลือกเฉพาะผู้ที่ร่วมงามปกติ มีมารยาดีไปด้วยเท่านั้น ทั้งนี้ต้อง
อาศัยบ้านเป็นที่พักต้องไม่ทำให้หนักใจเจ้าของบ้าน ควรเลือกไปเฉพาะครูสอนมโนมยิทธิ
2. ไปเยี่ยมทหารตำรวจ ต้องเลือกเฉพาะคนที่รู้จักจริง ๆ และเคยปฏิบัติงานร่วมกันมาก ถ้า
ไม่เคยปฏิบัติงานร่วมภายนอก ก็เคยช่วยงานภายใน เป็นที่ไว้วางใจได้ว่าไม่ใช่ข้าศึกของท่าน
3. งานเทศกาล ต้องรับเฉพาะผู้เคยรู้จัก และเป็นนักบุญจริง ๆ ไม่ใช่คนไปเที่ยวสนุก

จริยาผู้เดินทางร่วม

1. ต้องเป็นคนทำตนเสมอกันทุกคน ไม่วางตนเป็นนายใคร อยู่ร่วม และปฏิบัติงานร่วมกัน
ได้ทุกอย่าง มีจริยาสุภาพ และอ่อนโยน
2. ไปในรถ ไม่นำของกินของใช้วางไว้บนที่นั่งเป็นการกันทำคนอื่น เคยมีมาแล้วเอาของ
วางกันทำที่ ควรจะนั่งได้ 2 คน ก็นั่งได้คนเดียว
3. จะต้องนั่งรถได้ตามที่เจ้าหน้าที่จัดให้ ไม่เลือกตามชอบใจตนเอง และเตรียมตัวพร้อม
เมื่อจะไปไหน เมื่อจะออกเดินทาง

4. เมื่อถึงสถานที่พัก ให้พักร่วมกันได้ ไม่เลือกตามใจชอบ และให้ปฏิบัติตามผู้ควบคุม
สั่ง

5. ต้องช่วยค่าอาหาร ค่าพาหนะพอสมควร

6. ต้องช่วยทำอาหาร และล้างภาชนะครีว เพราะคนทำครีวไม่ใช่ลูกจ้างคนครีวที่แล้วมา
นอกจากทำครีวแล้ว ทุกคนก็จ่ายค่าอาหาร และค่าพาหนะ และช่วยหาเงินจัดทำอาหาร และค่า
พาหนะ ฉะนั้นผู้เดินทางร่วมต้องไม่มองคนครีวว่าเป็นคนรับใช้

7. เวลารับประทานอาหาร ต้องรับประทานอาหารพร้อมกันเพื่อสะดวกแก่การเลี้ยง และเก็บ ถ้า
ใครไม่รับประทานอาหารนั้น ให้ถือว่าหมดสิทธิในอาหารมื้อนั้น ถ้าไปขอหลังคนอื่นรับประทาน
แล้ว ห้ามคนครีวจ่ายอาหารให้

8. เมื่ออยู่ที่พัก เรือน้ำ ห้ามเปิดก๊อกน้ำทิ้งไว้ เปิดแล้วปิด ส้วมให้หาผงซักฟอกไว้ประจำ
ตัว ถ่ายอุจจาระหรือปัสสาวะแล้ว ให้ทำความสะอาดทันที ไม่ทำให้ส้วมเหม็นอย่างที่เขียงราย

9. เครื่องดื่มที่ดื่มแล้ว ห้ามทิ้งถ้วยไว้ไม่ล้าง อย่างที่คลองวาฬ

10. เวลานอน ห้ามเดินออกนอกสถานที่ นอกจากไปถ่ายอุจจาระหรือปัสสาวะ เช่น สงขลา
คลองวาฬ เพราะทำความลำบากให้แก่ผู้รักษาความปลอดภัย

11. รสอาหาร ขอให้กินเพื่ออยู่ ห้ามบ่นเรื่องรสอาหารว่าไม่อร่อย

นอกจากนี้ ถ้าคณะกรรมการผู้จัดคน และควบคุมเห็นสมควรจะเพิ่มเติมก็เพิ่มเติมได้ ถ้ามีผู้
ใดฝ่าฝืนให้ตัดสิทธิการเดินทางร่วมตลอดไป

หมายเหตุ ควรลงชื่อผู้ขอร่วมเดินทาง ห้ามรับผู้ไม่เคยรู้จักหรือรู้จักแล้วแต่มีจรรยาไม่เหมาะ
สม